

Aug. Sandviken

Pag.

154
154
154
58
110
123
114
124

119
119
119
115
25
21
16
26

25

4
4
0

13
c.p.

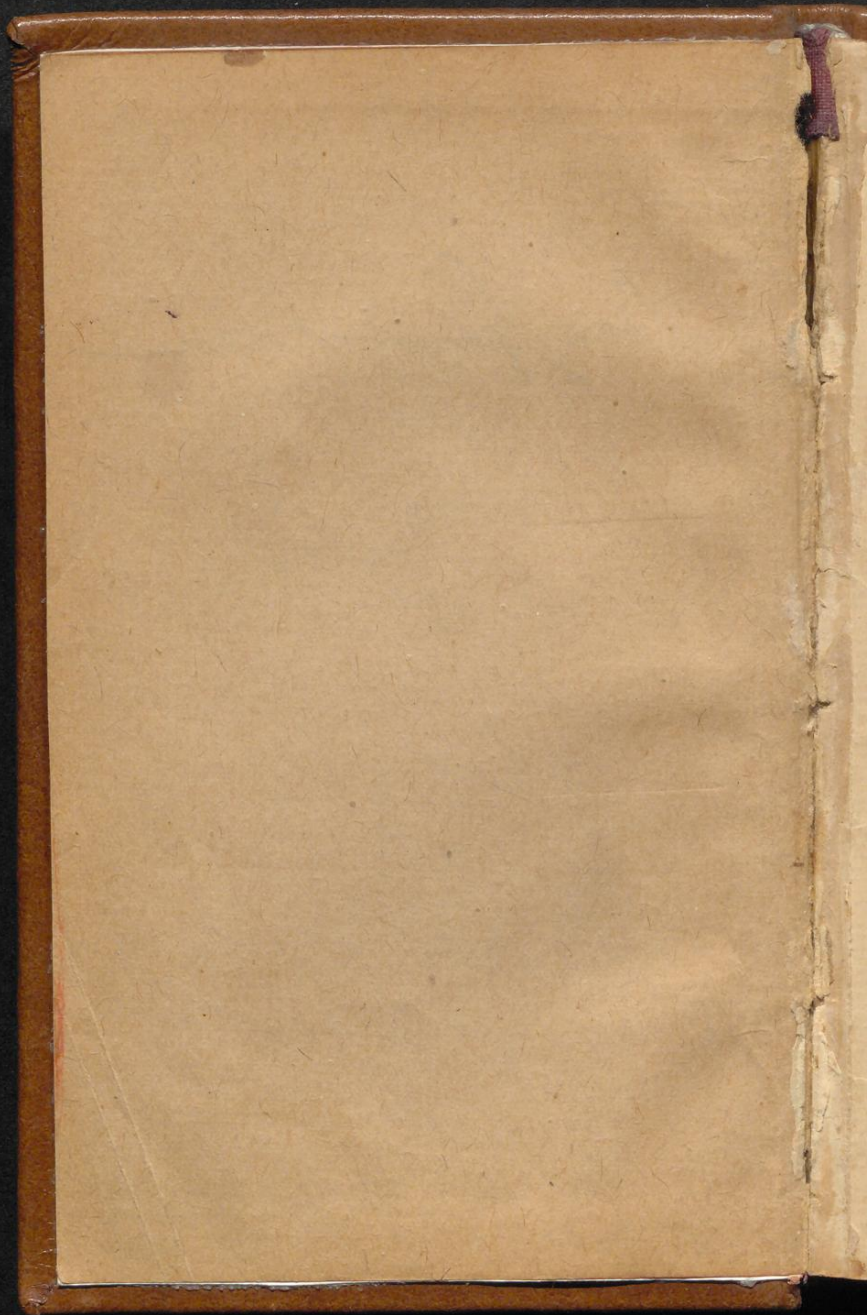

TABLA DE MATERIE

<u>Pag.</u>	<u>Pag.</u>
Academia Comercială 146	Bibliot. Oraşului Viena 154
— de medicină . . . 148	— Privată a M. S . 154
— Imper. de sciinţe 147	— Universităţii . . 154
— Orientală 147	Birouri de Informaţii . 58
— Teresiană 146	<i>Biserici catolice</i> . . . 110
Agenţii de vapóre . . 49	Biserica Annakirche . 123
Alland 266	— Augustinerkirche 114
Alsergrund, al IX-lea ar. 92	— Brigittenauerkirch. 124
Ambasade 59	— Kapelle des deut-
Arsenal 135	schen Ordens . . 119
Asil pentru bătrîni . . 158	— Dominicanerkirche 119
Augarten 165	— Franciscanerkirche 119
Augustinerhütte . . . 265	— Hofburgkapelle . 115
Baden 264	— Iohanneskirche . 125
Bagage 5	— Iohanniterkirche . 121
Băi 65	— Kapuzinerkirche . 116
Belvedere 165	— Karlskirche . . . 126
Berării VI	— Kirche barmherzi-
Birturi VI	gen Brüder . . . 125
<i>Bibliotece</i> 152	— Kirche noun Chö-
Biblioteca Academiei . 154	ren der Engel . 124
— Albertina 155	— Leopoldskirche . 124
— Imperială 152	— Ma'tezerkirche . . 120

IV

	<u>Pag.</u>		<u>Pag.</u>
Biserica Maria am Gestadekirche	120	Căi Ferate	9
— Michaelskirche	120	— Ferate orășenești	56
— Minoritenkirche	120	Calvarienberg	264
— Peterskirche	120	Camere cu luna	V
— Ruprechtskirche	121	Camera și Senat	144
— Salvatorkirche	121	— provinciilor	138
— Schottenkirche	121	Casa societății de	
— St. Stefan [Domkirche]	110	Bele arte	138
— Votivkirche	129	Casarme	158
— Universitätskirche	123	Căse de bancă	59
— Ursulinerkirche	124	— de comision	60
Biserici din III ar.	125	— de schimb, zărafi	60
— din al IV-VIII-lea		Către cetitori	3
ar.	127, 128	Circurii	75
Biserici evanghelice	133	Colecțiunea Beethoven	247
— ortodoxe	131	Comisionari hamali	57
Bleibrunn	261	Comorn	40, 43
Bruck-pe-Leitha	41	Conservatorul	147
Brühl	259	Consulate	59
Budapesta	34, 39, 42	Consultațiunile medicale	63
Burgring	86	<i>Debite de tutun</i>	65
Bursa	137	De la Budapesta la	
Bursa de cereale	89	Viena	34
<i>Cafenele</i>	V	— prin Bruck-Leitha	39
Cafés Chantants	74	— „ Dunăre	42
— Eldorado	75	— „ Presburg	35
— Otel Schwarzer		Deutsch Altemburg	45
Adler	75	Döbling, al XIX-lea ar.	96
— Pertl's Orpheum	75	<i>Edificii civile și militare</i>	135
Căi de comunicație	7	— religioase	100
		Eisen Thor	265
		Esztergom (Gran)	43

<u>Pag.</u>	<u>Pag.</u>
Expozițiune artistică 247	Helenthal 265
— de material școlar 247	Hernals, al XVII-lea ar. 95
Fântâni 163	Heiligenkreuz 260
Favoriten, al X-lea ar. 93	Hietzing, al XIII ar. . 94
Fleischmarkt 81	Hinterbrühl 260
Fondațiune Fr. nz-Iosef 140	Hochberg 261
Franzensring 86	Hoher Markt 81
Franz-Iosef-Quai 87	Husarentempl 260
Funfhaus, al XV-lea ar. 95	Imprejurimile Vienei . 249
<i>Galafahrn</i> 268	<i>Imprimeria Statului</i> . 140
Galeria de tabl. Czernin 183	Institut Geografic milit. 148
— Harrach 187	— Geologic 148
— Lichtenstein 191	— pentru Orbi 148
— Schönborn 198	— Surd-muți 158
Gări 48	Instrucțiunii finale . . 269
Gimnas academic 147	Instrucțiunii practice . 5
Graben 83	Intrebuintarea timpului 96
Grădina Augarten 165	Iosefsdorf 251
— Belvedere 165	Iosefstadt, al VIII ar. . 92
— Botanică 165	Iosephinum 148
— Eszterházy 165	Istoricul Vienei 77
— Imperială 166	Jajomirgottstrasse . . . 82
— Lichtenstein 166	<i>Kahleberg</i> 249
— Poporului [Volks- garten] 167	Kahlenbergerdorf . . . 255
— Schwarzenberg 166	Kaiser-Ebersdorf 46
Grinzing 250	Kärntnerstrasse 81
Gönyö 44	Kärntnerring 85
Győr [Baab] 40	Klausen 259
<i>Haimburg</i> 45	Klei Schutt 44
Hala centrală 102	Klosterneuburg 256
Hamali [Dinstmann] . . . 57	Kohlmarkt 83
	Kolowratring 85

<u>Pag.</u>	<u>Pag.</u>
Komáron (Comorn) 40, 43	Mon. Grün Anastasius 108
Krafenwald 250	— Haydn Iosef 109
Krainerhütte 265	— Imp. Franz I 105
Laboratoriu de chimie 149	— „ Iosef II 105
Landstrasse, al III-la ar. 90	— „ Maxmilian 110
Laxenburg 261	— Lenau Nicolas 108
Legățiunî 59	— Liebenberg 107
Leitha 41	— Mozard 109
Leopoldsberg 253	— Principele Eugen 106
Loopoldstadt, al II-lea ar. 89	— Podul Elisabetha 109
Limba 10	— Radetetzky 105
Lobau 46	— Raimund 107
Marchegg 38	— Ressel Iosef 108
Margarethen al V ar. 91	— Schiller 108
Mariuhilf, al VI ar. 91	— Schubert 107
Mariuhilfstrasse 86, 91	— Sf. Maria (Graben) 108
Meyerling 266	— Schwarzenberg 109
Moidling, al XII ar. 94	— Sf. Treime (Graben) 108
Meisul și tariful tren. 269	— Tegethoff 104
× — Vap. pe Dunăre III	— Zelinka 107
Mijlăce de comunic. 50	Morava 45
Mödling 258	Musee 176
Monastiri 131	Museul Academiei
Moneta austriacă 11	de bele-arte 176
Monumente 104	— de Arte și Industr. 240
Monum. Archiducelui	— Căilor ferate 240
Carol 107	— de Comerciū 244
— Archiducesei Ma-	— de Industrie 243
ria Cristina 110	— Industrio-higienic 243
— Beethoven 107	— Istorico-artistic 199
— Goethe 109	— de Istoria Natu-
— Grillparzer 107	rală 230

<u>Pag.</u>	<u>Pag.</u>
Museul Istoric al Vienei 244	Palatul Societ. musicale 144
— Schönborn . . . 198	Parcul comunal . . . 166
— Wagner 240	Parcuri și grădini . . 165
Nagy Maros 36 42	Parcul Statului Stadt-
Neuban, al VII-lea ar. 92	park) 166
Nussdorf 249	Parcul de la Turken-
Omnibusuri 54	schanze 166
O preumblare prin oraș 80	Párkany-Nána 36
Opernring 85	Parkring 84
Orfelinat 158	Parlament 144
Ospelul cumunal . . . 141	Pașaporte 7
Ospiciu de alienați . . 157	Pedagogium 149
Oteluri III	Piețe publice 102
Ottakring, al XVI-lea ar. 95	Poduri 103
Palate 1 8	Policlinica 158
Palatul Archiducelui	Politecnica 149
Albrecht 161	Poliția 59
— Archid. Lud. Victor 163	Poșta 60
— Archid. Wilhelm . 163	Poșta pneumatică . . 62
— Belvedere 161	Prater 167
— Ducelui de Modena 162	Praterstrasse 89
— Imperial 158	Praterstern 89
— Invalișilor 143	Presburg 37, 44
— Justiției 143	Prescurtări 34
— Margr. Palavicini 162	Raab (Györ) 40
— Prințului Diech-	Rauhenek 265
trichstein 162	Rauhenstein 265
— Prințului Eugen de	Revizia bagagelor . . 7
Savoia 162	Ringstrasse 83
— Prințului Kinsky . 162	Rothenthurmstrasse . 80
— Prinț. Lichtenstein 162	Rotunda 145
— Prinț. Montenuovo 162	Rudolfsheim, al XIV ar. 94

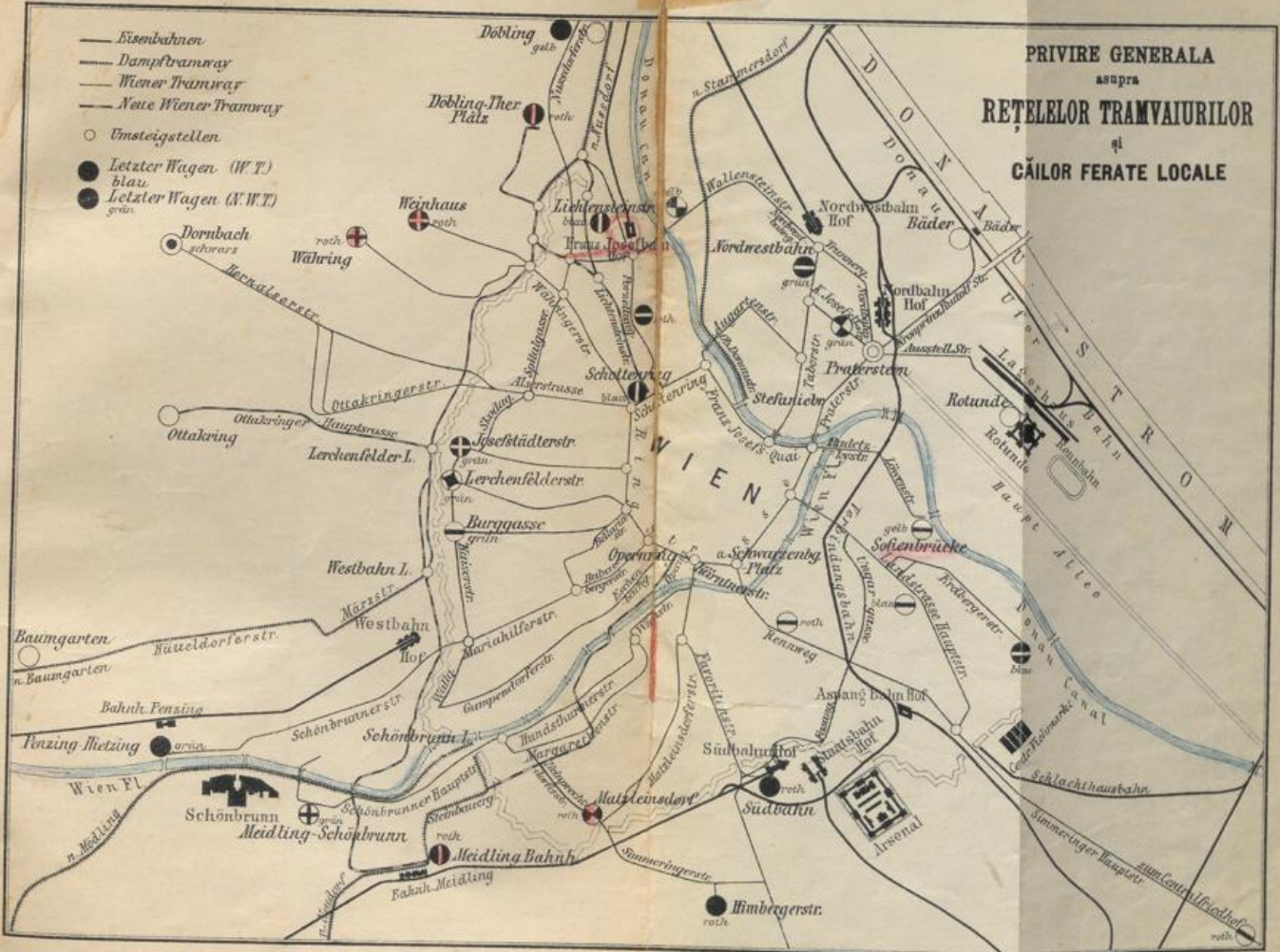
VIII

<u>Pag.</u>	<u>Pag.</u>
Schneeberg	Teatre
Schwechat	— Burgtheater
Schönbrunn	— Iosefstädlertheater
Schottenring	— Karlth
Scóla centrală de cava-	— Opera
lerie	— Raimund-theater
Scóla superióra de agri-	— Rudolfsheimer-
cultură	theater
Scóla superióră de med.	— Volkstheater
veterinară	— Wiener Volks.theater
Scóli înalte	(Prater)
Simmering, al XI ar.	— Theater an der
Sinagoge	Wien
Sosirea la Viena	Telefon
Spitale	Telegraf
Spital de copii	Theben [Dévény]
Spital de femei	Tot-Magyer
Spital general	Tramvai
Spital de maternitate	Tramvai cu vapori
Stabilimente de bine-	Trăsurî (birje)
facere	Tutun (debit)
Stephaniewarthe	Universitate
Stadt, I-ul ar.	Urtelstein
Stephansplatz	Vamă
Stiftungshaus	Vocabular Rom. Germ.
Stock-im-Eisen	Vapóre
Stubenring	Vorderbrühl
Taborstrasse	Vöslau
Tariful omnibusurilor	Wacz [Weizen]
Tariful trăsurilor	Währing, XVIII-lea ar.
Tata Tóváros	Wieden, al VI-lea ar.

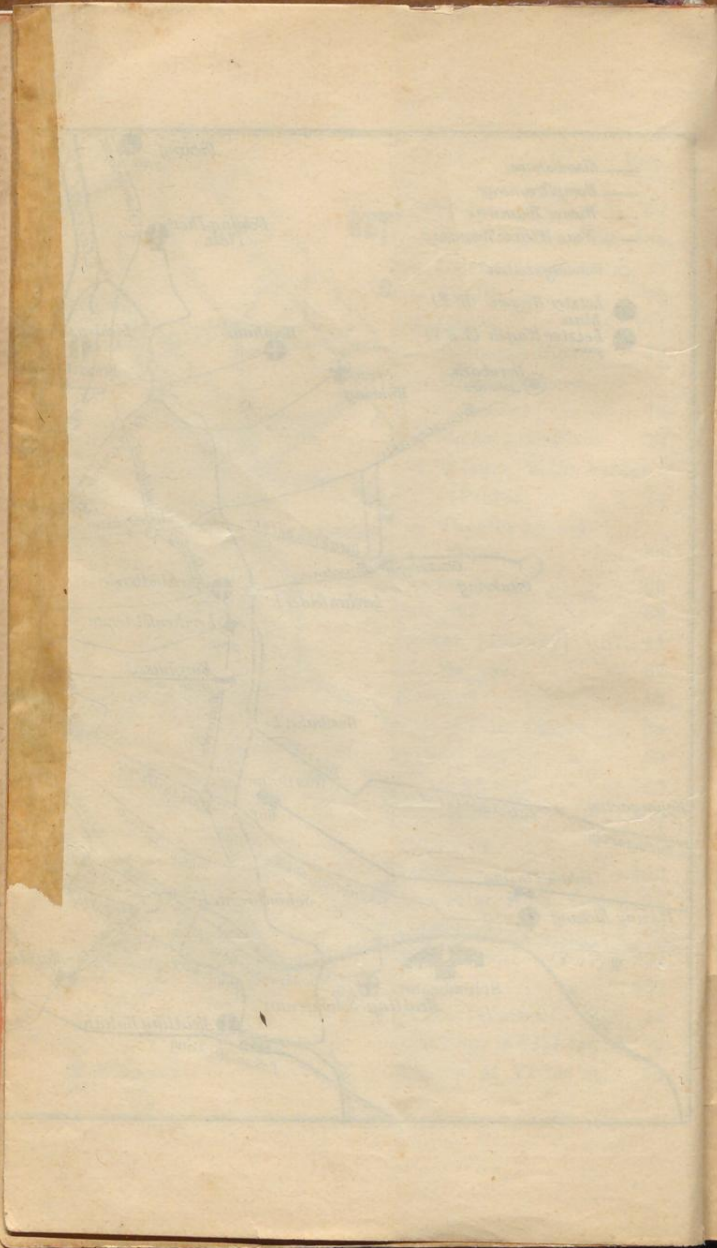

- Eisenbahnen
- Dampftramway
- Wiener Tramway
- Neue Wiener Tramway
- Umsteigstellen
- Letzter Wagen (W.T.)
- blau Letzter Wagen (N.W.T.)
- grün Letzter Wagen (N.W.T.)

PRIVIRE GENERALA
asupra
RETELELOR TRAMVAIURILOR
și
CĂILOR FERATE LOCALE

g.
56
56
71
72
71
73
74
70
74
69
63
62
44
37
53
50
65
65
46
13
50
59
67
42
95
90

CĂLĂUZE NEBUNELI

VIENA

ȘI

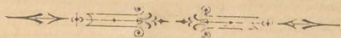
IMPREJURIMILE EI

cuprinzând

Descrierea călătoriei de la Budapesta la Viena
prin calea ferată, via Bruck și Presburg
și pe Dunăre.

CU DOUE PLANURI

în mai multe culori.

GALAȚI

LIBRARIA G. D. NEBUNELI & FII

1896.

— Tóte drepturile rezervate —

A-378953

Tipo-Lithografía, J Schenk., Galatz.

DS-2023-4696

Către Beneficari.

De când cu reducerea prețurilor la căile ferate, drumul la Viena a devenit așa de ușor, în cât numărul călătorilor s'a înmulțit într'un mod simțitor.

Credem dar momental venit de a pune la dispoziția compatrioților noștri o *Călăuză* în care vor găsi toate amănuntele trebuincioase vizitatorilor Capitalei Austriei.

Lipsa unei ast-fel de *Călăuze* era simțită mai ales de persoanele, cari călătoresc pentru prima oră și nu prea sunt obicinuite cu limbile străine.

Chiar persoanele familiarizate cu drumul și orașul Viena, cât și cu limba vecinilor noștri, vor găsi totuși în *Călăuza* de față multe părți folositoare, în ceea-ce privesce viața practică.

Toate țările, afară de a noastră, posedă o colecțiune bogată de călăuze, atât generale cât și locale, din cari cele mai cunoscute sunt ale lui *Joanne* în franțuzesce și ale lui *Baedeker* în mai multe limbi.

Românii, foarte iubitori de călătorie, nu vor mai fi siliți să recurgă la acești autori, ale căror opere, pe lângă că sunt foarte scumpe — de la 8—15 lei volumul — dar nici nu conțin

sfaturi practice potrivite cu obiceiurile românesce.

Ca să corespundem mai mult la sarcina, ce ne-am impus de a da publicului nostru o *Călăuză* esactă în descrierea oraşului Viena, pe lângă practica noastră de mai mulţi ani în călătorie şi studiarea amănunţită a acestei importante capitale — *oteluri, birturi, cafenele, teatre, monumente, locuri de petrecere, localităţi învecinate, căi de comunicaţie*, etc. etc. — am consultat şi următoarele cărţi: *Baedeker*, Germania de Sud şi Austria; *Guide Joanne*, State Dunărene şi din Peninsula Balcanică; *Schlögl Fr.*, Viena; *Meurer Julius*, Mica Călăuză, ilustrată a Vienei şi împrejurimile ei; *Förster's Călăuză străinului în Viena*; *Woerls*, Călăuză a Vienei.

Avem dar pretenţiunea de a fi foarte esacti în descrierea oraşului, foarte scrupuloşi în ceea ce priveşte condiţiunile de trai.

EDITORII.

INSTRUCȚIUNI PRACTICE.

A călători este una din plăcerile cele mai frumoase, ce-și le poate procura omul, fie în tine-rețele sale, fie în amurgul vieții.

Din momentul când cine-va își pune în gând de a întreprinde o călătorie, începe a simți o mare mulțumire.

Pe drum însă, călătorul întâmpină unele greutăți, cari îi vor pricinui desagramente dacă nu se va sili a le înlătura. Aceste greutăți, de-altmintrelea sunt inevitabile, mai ales pentru acei ce voiajază întreia oră.

Vom începe dar a da rând pe rând cele mai practice sfaturi călătorilor, ca să-î punem cât s'ar putea la adăpostul orî-cărei supărări, perderi de vreme și cheltueli zadarnice.

1. Bagagele.

Cel mai bun sfat, ce putem da voiajiorilor este de a nu lua cu ei multe bagage. La drum, efectele multe și grele aduc tot-d'a-uaa supărări, ostenelă și spese.

Pentru drum, geamantanele de mână sunt cele mai practice; aceste, le are călătorul tot-

d'a-una la îndemână, căci le ia în cupeu fără a plăti nimic. Dacă însă efectele nu vor încăpea în unu sau două geamantane, și va mai fi nevoie de un cufer, acesta trebuie ales cât se poate de ușor, de oare-ce bagagele, la unele linii, sunt taxate foarte scump.

La noi în țară, precum și la liniile ungare, taxa bagagelor este foarte redusă. De la un capăt al României până la una din granițele: *Burdujeni, Predeal, Verciorova* se plătesc 2 lei de colet (cufer) și de fie-care 50 kilogr. sau fracțiune.

De la fruntariile, prețul bagagelor este după cum urmază:

De la *Verciorova* sau *Predeal* la *Budapesta*, pentru fie-care colet de 50 klg. se plătesc un fiorin (2 coróne); un colet de 100 klg., doi fiorini (4 coróne).

De la aceste hotare până la *Viena*, se adaugă ceva mai mult.

De la *Burdujeni* la *Viena* și mai departe, se plătesc două decimi de kreitar pentru 10 klg. pe kilometru. De exemplu: pentru un cufer de 60 klg. de la *Burdujeni* la *Viena*, distanța fiind de 1111 kil., se va plăti 13 fior. 50 kreitari sau 28 lei 90 bani.

Recomandăm călătorilor ca efectele, ce pun în cufer, să fie bine ambalate, mai cu osebire lucrurile fragile, de óre-ce bagagele se descarcă și se încarcă de 4 și 5 ori până să ajungă la *Viena*. Manipulațiunea făcându-se în grabă, hamalii trântesc coletele de la o înălțime de unu și doi metri.

2. Revizuirea bagagelor.

Atât la ducere cât și la întórcere, bagagele călătorilor sunt supuse unei revizuirii vamale în gările de la frontiere. Acéstă inofensivă operație, care nu este de cât o simplă formalitate cerută de lege, produce multă supărare unor călători nervoși.

Dacă funcționarii vămilor române deschid ici coala câte un cufăr saú geamantan, acésta o fac, ca nu cum-va unii călători în necunoscință de legile țării să aibă cu dinșii articole prohibite sau monopolisate de Stat, precum: *praful de pușcă, tutunul, cărțile de joc și chibriturile*, iar nu spre a supune pe trecători la plată de vamă a cător-va obiecte, ce și-ar fi târguit pentru usul lor. De alt-fel nu putem de cât a aduce laude acestor funcționari despre modul delicat cum își împlinesc datoriile lor.

3 Pasapóрте.

De și pașaportul nu se mai cere astă-đi de cât numai la hotarele țării nóstre, totuși este mai bine ca fie-care călător să aibă acest act, care îl legitimează. Economia de 10 lei, ce fac unii voiajori, cari pleacă în țări străine, nu este admisă de nici un om, care a avut ocașie să călătoréscă un șir de ani.

4. Căi de comunicațiune.

Spre a merge cineva la *Budapesta* și *Viena*, are la dispoziție *Dunărea* prin vapoarele Socie-

tăței austro-ungare și trei linii ferate: *București-Verciorova, Ploesci-Predeal, Pașcani-Burdujeni-Suceava.*

a). VAPOARE

Călătoria pe Dunăre se face de la 15 Martie până la 15 Noembrie; ea este cea mai plăcută de și cea mai lungă.

Pe vapor, călătorul are toate comoditățile: salon, dormitoare, bibliotecă, restaurant, bufet, într'un cuvânt toate cele mai necesare la un traiu bun. Cu toate aceste, foarte puțini pasageri mai fac acum drumul la Budapesta și Viena pe Dunăre.

Astăzi, afară de turiștii sau ómenii bolnavi, mulțimea călătorilor se îndrumează pe căile ferate din cauza scurtimei drumului și a cheltuelilor mai mici.

Pe când călătoria pe apă se face în cincile până la Budapesta și șese până la Viena, plecând de la unul din porturile noastre, precum este de exemplu Giurgiu, cu drumul de fer prin Predeal nu se face de cât 25 de ore până la Budapesta și 30 de ore până la Viena.

Cu totă lungimea drumului, sfătuim pe cititori să facă un drum cu vaporul până la Budapesta și Viena, căci pitorescele pozițiuni, ce vor admira pe ambele maluri ale Dunărei și mai cu seamă minunata priveliște ce li se înfățișează la Porțile de fer, fac ca călătoria să nu pară lungă.

Pentru persoanele, cari nu dispun de mijloce mari sau pentru acele ce voesc să facă econo-

mii, trebuie evitată călătoria cu vaporul, de órece ea costă cel puțin cu 50—60 de lei mai mult; acésta, din cauza cheltuelilor de mâncare, cari variază între 8—10 lei la cl. I și 4—5 la cl. II pe fie-care ȃi.

Mulți voiajori și chiar din cei de elită obi-cinuesc a lua cu ei mâncare și bętură.

b). CĂI FERATE

Am spus la începutul acestui capitol că pen-tru a merge la frontierele țării nóstre, avem trei linii ferate.

Pe tustrele linii circulă zilnic trenuri acce-lerate și de persóne, cari sunt în legătură cu cele străine,

Trenurile accelerate sunt preferabile celor de persóne. Distanța se percurge mult mai re-pede și afară de asta, vagónele sunt de model nou, fóрте elegante și curate, cu galerii și la-voare. Apoi voiajorul mai găsesce vagon de dormit și vagon-restaurant.

Deosebirea de preț într'un tren și altul, du-pă cum se va vedea mai la vale, este fóрте mică comparativ cu avantajele de cari bene-ficiază călătorul.

La multe din trenurile accelerate este și clasa III.

Călătorului cu aceste trenuri îi este permis de a le percurge de la un capăt la altul, de a fuma la tóte clasele, afară de compartimentele rezervate damelor și celor ce nu fuméza și pe cari este scris: *Für Nicht Raucher*, adică pen-tru nefumători.

Sfatul ce-l dăm călătorilor este de a lua merinde cu ei pe ori-ce cale s'ar decide să meargă în străinătate. Sistemul acesta de a avea cu sine provisiuni este cel mai practic; pe lângă că gustă mâncări după placul lor, apoi sunt și siguri că nu rămân flămânzi pe drum.

La stațiunile pe unde trece trenul accelerat nu se găsește regulat nimic de gustat afară de tradiționalul *Krennwurstl*, care de alt-fel se vinde scump.

De multe ori am avut ocasiunea să constatăm că din cauza aglomerațiunii călătorilor, provisiunile vagonului-restaurant au fost terminate și călătorii neprevăzători au răbdat de foame până la părăsirea trenului.

De la Budapesta până la Viena nu mai sunt vagoane-restaurant; sunt însă stațiuni unde se poate lua dejun cald. Călătorilor de pe trenurile accelerate li se servește dejunul în cupeu, iar plata și serviciile mâncării se încredințează conductorului.

5. Limba

În Ungaria se poate servi foarte bine călătorul cu limba noastră până la Budapesta; dincolo se cere cunoștința limbei germane, fără care nu se poate visita localități mai mici. Cu toate aceste cei ce nu se depărtază de centrurile mari, găsesc tot-d'a-una pe la oteluri și birturi oameni, cari cunosc limba română și cea franceză.

Fără cunoștința limbei locale călătorul nu poate fi la adăpostul unor mici speculațiuni din

partea tuturor acelor, de la cari cere un óre-care serviciu.

Pentru a înlesni pe cititori noştri, dăm mai la vale un vocabular româno-german cu care se vor ajuta în multe împrejurări.

Cele întei cuvinte ce trebuie să întipărească în mintea sa călătorul, sunt: **Einsteigen**, ce însemnează: *urcaşi*; **Aussteigen**, *coborîşi*; **Umsteigen**, *schimbare de tren*.

6. Moneta

În anul 1893 sistemul monetar austro-ungar s'a schimbat. În loc de fiorini şi creiţari, astăzi sunt **Coróne** şi **Heller**.

O corónă, care echivalează cu 50 creiţari, este împărţită în 100 Heller.

Biletele de un fiorin, monetele de argint de asemenea de un fiorin şi sub multiplele lor: 50, 25, 20, 10, 4, 2 şi 1 creiţar nu mai au curs legal.

1 Heller = $\frac{1}{2}$ Kreiţar (Kreuzer)

2 Heller = 1 Kreiţar

1 Coronă = 50 Kreiţari

2 Coronă = 1 fiorin (Gulden).

Afară de aceste monete, mai sunt piese de aur de 10 şi 20 coróne. Asemenea mai circulă bilete de Stat de 5, 10, 50, 100 şi 1000 fiorini.

La tóte gările de la frontiere sunt zarafii, cari schimbă călătorilor lei în coróne sau fiorini. Nu este nimenui avantajos de a-şi preface banii în moneta austriacă la aceşti zarafii, nici la întórcere a schimba banii ce-i rămân în lei,

de óre-ce va suferi o pagubă la ducere de 5 și la întórcere de 10°/_o.

Cel mai bun lucru pentru cǎlător este de a cumpăra la plecarea din țară un număr óre-care de coróne saú fioriní, cât i vor trebui, pentru drum, și restul banilor saú a-l preface în Napoleoni saú a cumpăra un cec asupra Capitalelor unde are de gând să se opréscă.

Nu este avantajos asemenea de a avea bilete de bancă románesci, căci aceste schimbându-le la Budapesta ori Viena, perde mai adesea 2 și 3°/_o.

Aceste puținé sfaturí am cređut nemerit a le da cititorilor noștri ca introducțiune, rezervându-ne a-i povățui la șederea lor în Viena, despre care ne-am propus a vorbi pe larg.

Vocabular Româno-german.

Abia	kaum	An	Jahr
Ac	Nadel	Animale	Thier
Acel	jener	Apă	Wasser
Acesta	dieser	Apetit	Hunger
Adânc	tief	Aprinde	anzünden
Adăpost	Obdach	Aprópe	ungefähr
Admit—e	beistimmen	Apuca (a)	greifen
Aduc—e	bringen	Arăta (a)	zeigen
Aduna (a)	sammeln	Arbore	Baum
Afară	hinaus	Arde—re	brennen
Afumat	geräuchert	Arest	Verhaft
Aiurea	anderswo	Argint	Silber
Ajutor	Hilfe	Aripă	Flügel
Alb	weiss	Armă	Waffe
Alaltăeri	vorgestern	Ars	verbrannt
Albastru	blau	Arunca (a)	schmeissen
Albituri	Wäsche	Aşa	so
Alerga (a)	laufen	Ascunde(a)	verstecken
Almintrelea	anders	Astăđi	heute
Altar	Altar	Aştepta (a)	erwarten
Altul	ein anderer	Ast-fel	also
Alunecuş	Glitsche	Atât	so viel
Amanet	Pfand	Aţa	Zwirn
Amar	bitter	Atunci	damals
Ambiţie	Ehrgeiz	Auđi (a)	hören
Ameţelă	Schwindel	Aur	Gold
Amic	Freund	Avar	karg
Amor	Liebe	Ávea (a)	haben

Bagagiü	Gepäck	Bunätate	Güte
Baie	Bad	Burete	Schwamm
Baltă	Teich	Buruiene	Unkraut
Barbă	Bart	Butoiü	Fass
Barbat	Mann	Buze	Lippen
Bărbier	Barbier		
Balcon	Erker	Ca	wie
Basma	Tuch	Căci	denn
Baston	Stock	Cade (a)	fallen
Bătrân	alt	Cal	Pferd
Bea (a)	trinken	Cal	Weg
Berbec	Hammel	Calca (a)	tretten
Bëut	getrunken	„ rufe	bügeln
Beat	betrunken	Cald	warm, heiss
Bine	gut	Căldură	Wärme
Birjă	Wagen	Călëtor	Reizende
Birjar	Kutscher	Călëtori (a)	reisen
Biserică	Kirche	Călëtorie	Reise
Blană	Pelz	Calimări	Tintenfass
Bogat	reich	Călugăr	Mönch
Bold	Stecknadel	Călugăriță	Klosterfrau
Botez	Taufe	Cameră	Zimmer
Boü	Ochs	Cameșă	Hemd
Brad	Tanne	Câmp	Feld
Brânză	Käse	Când	wan
Braț	Arm	Câne	Hund
Brațară	Armband	Cărbune	Kohle
Brăü	Gürtel	Care?	welcher?
Bróscă	Frosch	Cárn	stumpfnasig
Brumă	Reif	Carne	Fleisch
Bubă	Wunde	Carte	Buch
Bucătar	Koch	Cărți de joc	Spielkarten
Bucătărie	Küche	Casă	Haus
Bumbac	Baumwolle	Casca (a)	gähnen

Cascadă	Wasserfall	Condee	Federn
Castel	Schloss, Burg	Conduce (a)	führen
Căştig	Gewinn	Conductor	Zugführer
Cât?	wie viel	Cont	Rechnung
Căuta (a)	suchen	Copil	Kind
Ceapă	Zwiebel	Copt	gebacken
Ceartă	Streit	Cóse (a)	nähen
Cească	Tasse	Cóstă	Rippe
Ce fel?	wie?	Costul	Kostenpreis
Cenuşiu	grau	Cot [cótele]	Ellenbogen
Cercei	Ohringe	Covor	Teppich
Cere (a)	verlangen	Crap	Karpfen
Cernélă	Tinte	Cravată	Halsbinde
Cerşător	Bettler	Crăciun	Weinachten
Cerul	Himmel	crede (a)	glauben
Cetate	Festung	Creer	Hirn
Chiamă (a)	rufen	Cocoş	Hahn
Chiamă	rufen Sie	Croitor	Schneider
Chiar	selbst, gerade	Crud	roh, unreif
Chibrituri	Zündhölzer	Cu	mit
Cheie	Schlüssel	Cum?	wie?
Cinci	fünf	Cumar	Nachtopf
Cincisprezece	fünfzehn	Cuminte	Artig
Cincideci	fünfzig	Cumnat	Schwager
Cine?	wer?	Cumnată	Schwägerin
Ciocan	Hammer	Cumpër	ich kaufe
Ciorapi	Strümpfe	Cumpëra (a)	kaufen
Cireşe	Kirsche	Cumpërat	gekauft
Ciubăr	Kübel	Cunose	ich kann
Client	Kunde	Cunósce (a)	kennen
Clopoţel	Glöckchen	Cunoscinţă	Bekantschaft
Cóce (a)	backen	Cunoscut	bekannt
Comerciú	Handel	Curat	rein
Comerciant	Kaufmann	Curăţi (a)	reinigen

Curënd	gleich, sofort	Deşteptat	aufgeweckt
Curcubeü	Regenbogen	Țiar	Zeitung
Cușit	Messer	Diminétã	früh
Cușitaș	Federmesser	Dincolo	drüben
Cutremur	Erdbeben	Din contra	im gegentheil
Cuvint	Wort	Dinte	Zahn
Cuvinte	Wörter	Dinți	Zähne
		Țiua	Tag
Da	Ja	Douë	zwei
Da [dare]	geben	Douësprezece	zwölf
Dacă	wenn	Douë-deci	zwanzig
Dar	aber	Domn	Herr
Dator	schuldig	Dómnã	Frau
Datorie	Schuld	Domnișórã	Fräulein
De abia	kaum	Dop	Stopfel
De acolo	von dort	Doresc	wünschen
Deadreptul	gerade	Dorința	Wunsch
De aici	von hier	Dor	Sehnsucht
De când	von wann	Dorm	ich schlafe
De departe	von weiten	Dormi (a)	schlafen
De dincolo	von drüben	Dormit	ingeschlafen
De douë ori	zwei mal	Drege (a)	richten
Degete	Finger	Dres	gerichtet
Deja	schon	Drept, drépta	gerade
De loc	gar nicht	Dreptate	Gerechtigkeit
Departe	weit	Drum	Weg
De prisos	überflüssig	Drum de fer	Eisenbahn
Deschide [a]	öffnen	Dublu	doppel
Deschis	geöffnet	Duc (me)	ich gehe
Des diminétã	Frühmorgen	Duce (a)	tragen
Desérã	Abends	Dulce	süss
Descalac	absteigen	Duminicã	Sonntag
Desperare	Verzweiflung	Dumnezeü	Gott
Deştepta (a)	aufwecken	Dunãrea	Donau

După	nach	Fânar	Lanterne
După prînz	Nachmittag	Fântână	Brunnen
Durere	Schmerz	Faptă	That
Dușman	Feind	Fără	ohne
Dușumea	Fussboden	Fără îndoială	ohne Zweifel
Eapă	Stutte	Farfurie	Teller
Eftin	billig	„ adâncă	tiefen Teller
Eftinătate	Billigkeit	Fasole	Fisolen
Ea	Sie	Fată	Mädchen
Earbă	Boden	Față	Gesicht
Earnă	Winter	Față de masă	Tischtuch
Ei, ele	sie	Față de pernă	Polsterzich
El	Er	Feare	Raubthier
Elev	Schüller	Femeie	Frau
Episcop	Bischof	Fer	Eisen
Eri	gestern	Ferbe	kochen
Escursiune	Ausflug	Fericit	glücklich
Eșire	Ausgang	Fericire	Glück
Esperiență	Erfahrung	Fermec	Zauber
Este, e	ist	Fermeca (a)	bezaubern
Etate	Alter	Fert	gekocht
Exact	genau	Feșnic	Leuchter
Expiră	erfüllt	Feștelesc	beschmieren
Eu	ich	Feșteli	beschmutzt
Fac	ich mache	Fi (a)	sein
Face (a)	machen	Ficat	Leber
Faci	du machst	Fie	es sei
Făcuî	ich machte	Filotim	ehrgeizig
Făcut	gemacht	Fin	Heu
Fag	Buche	Fine	Ende
Făină	Mehl	Fitul	Docht
Falcă	Kinnbacken	Flămând	hungerig
		Flecar	Schwätzer
		Flóre	Blume

Fluer	Pfeife	Frunză	Blatt
Fluera	pfeifen	Fudul	stolz
Flutur	Schmetterling	Fulger	Blitz
Fluviu	Fluss	Fum	Rauch
Foc	Feuer	Fuma	rauchen
Foişor	Feuerthurm	Fumez	ich rauche
Folos	nutzen	Funcţionar	Beamter
Folositor	nützlich	Funcţiune	Amt
Fóme - (mii)	hunger	Fund	Grund
Fórfeci	Scheere	Fundătură	Sackgasse
Fost (a)	gewesen	Fur (hoţ)	Dieb, Räuber
Fractiune	Bruch	Fura	rauben
Fragi	Erdbeeren	Furculiţă	Gabel
Frâng	brechen	Furie	wuth
Frânghie	Strick	Furnică	Ameise
Frânt	zerbrochen	Furtună	Sturm
Frate	Bruder	Fustă	Unterrock
Freca (a)	reiben	Gădili	kitzeln
Frică	furcht	Găină	Huhn
Fricos	furchtsam	Galantom	freigiebig
Frig	Kälte	Galben	gelb
Frigare	Bratspiess	Gălcă	Drüse
Frige (a)	bratten	Galoşi	Überschuh
Friguri	Fieber	Gândac	Fliege
Fript	gebraten	Gândesc	denken
Friptură	Braten	Gară	Bahnhof
„ de găină	Händelbrat.	Garant	Bürge
„ de viţel	Kalbbraten	Gard	Zaun
Frîu	Zügel	Gărlă	Bach
Frontieră	Grenze	Găscă	Gans
Fructe	Obst	Găsesc	finden
Frumos	schön	Găsit	gefunden
Frumuşeţe	Schönheit	Gât	Hals
Frunte	Stirne		

Gata	fertig	Gratis	umsonst
Gaură	Loch	Grău	Weizen
Gazdă	Wohnung	Greşală	Fehler
Geaba	umsonst	Greü	schwer
Geam	Glass Fenster	Grindină	Hagel
Geamandan	Reisentasche	Groapă	Grab
Geană	augenwimper	Gros	dick
Geantă	Handtasche	Grosime	Dicke
Gelos	eifersichtig	Guler	Kragen
Geme	achzen	Gură	Mund
Gemene	zwilling	Gust	geschmack
Gentil	artig	Gusta (a)	kosten
Genunchi	Knie	Gutui	Quitte
Ger	Frost	Guturaiü	schnupfen
Gest	geberde	Guvern	Regierung
Ghebos	buckelig	Guvernantă	Erzieherin
Ghem	Knäuel		
Ghiaţă	Eis	Hăcuesc	zerstückeln
Giletcă	Weste	Haï, haide	komm
Glod	Koth	Haine	Kleider
Glonte	Kugel	Halat	Hauskleid
Glumă	Scherz	Hamal	Träger
Glumesc	scherzen	Haram	verflucht
Gol	leer	Harnic	emsig
Golesc	ausleeren	Hărtie	Papier
Goli	leeren	Hoit	aas
Grăbesc	eilen		
Grăbit	haftig	Iad	Hölle
Grădină	Garten	Iarnă	Winter
Grădinar	Gärtner	Icônă	Bild
Grajd	Stall	Iepure	Hase
Grâne	Getreide	„ de casă	Kaninchen
Gras	fett	Iertare	Vergebung
Grătar	Bratrost	Ieşire	Ausgang

Iluminat	beleuchtet	Incaleca (a)	besteigen
Iluminație	feuerwerk	Incălța (a)	anziehen
Imbrăca (are)	ankleiden	Incap	fassen
Imbrăcat	angekleidet	Incurca	laden
Imbrățoare	umarmung	Incepe (a)	anfangen
Imbrățoșă	umarmen	Inceput	Anfang
Impăca (a)	aussöhnen	Incerea (a)	versuchen
Impăcat	ausgesöhnt	Incet	langsam
Impărat	Kaiser	Inchide [a]	zumachen
Impăratésă	Kaiserin	Inchid	zugemacht
Impărăție	Kaiserthum	Inchiria	vermietthen
Impart	abtheilen	Inchiriât	vermiethet
Impărțese	abtheilung	Inconjur	umgeben
Impedica (a)	hindern	Incredere	Zutrauen
Impinge (a)	stossen	Incurcătură	Verlegenheit
Impleti (a)	stücken	Indărât	zurück
Imposibil	unmöglich	îndată	gleich
Imposit	Steuer	Indatorat	verbunden
Imprejur	um herum	Indemână	zur Hand
Imprejurimă	Umgebung	Indeplini [a]	erfüllen
Impreună	zusammen	Indispus	Unpässlich
Imprumut	anleihe	Indoit	doppelt
Imprumuta	leihen	Inel	Ring
In	in	Inger	Engel
Inădins	zuffeiss	Ingheta [a]	frieren
Inainte	vor	Inghetață	Eis
Inalt	hoch	Inghite	schlucken
Inălțime	Höhe	Ingrasa [ase]	fett machen
Inamorat	verliebt	Ingreunare	Schwanger- schaft
Inapoi	zurück	Ingreunată	Schwanger
Incă	noch	Ingust	eng
Incăldi	wärmen	Inhama	anspannen
Incăldit	erwärmt	Inimă	Herz
Incalec	besteige		

Inimic	Feind	Inveli (a)	decken
Injura [a]	schelten	Invelitoare	Dach
Inocent	unschuldig	Invitare	Einladen
Inota	schwimmen	Invitat	einladung
Inăuntru	inwendig	Invoială	Vertrag
Inșela	betrügen	Iscăli (a)	unterzeichnen
Inșelăciune	Betrug	Iscălitură	Unterschrift
Inșira	anreihen	Isvor	Brunnen
Insoți	begleiten	Iubesc	ich liebe
Insoțit	begleitet	Iubi (a)	lieben
Insura	verheirathen	Iubit	geliebt
Insurat	verheirathet	Iute	geschwind
Insuși	selbst	Izmene	Unterhosen
Intălni [a]	begegnen	Jiletcă	Weste
Interes	Vorthail	Joc	Spiele
Intei	erster	Joi	Donnerstag
Interior	Innere	Jos	niedrig
Interzis	verboten	Jos, pe jos	unten, zu Fuss
Interval	Zwischen- raum	Juca [a]	spielen
Înțelege	verstehen	Jucărie	Spielerei
Intinde	dehnen	Judeca [a]	richten
Intim	innig	Judecător	Richter
Întreba	iragen	Județ	Bezürk
Întrece (a)	übertreffen	Jumătate	halb
Întreg	ganz	Jumări	Ruhreier
Întreit	dreifach	Jura [a]	schwören
Întristare	Betrübuiss	Jurământ	Eid
Întră	hereingehen	Jurnal	Zeitung
Întunec	Dunkel	La	zu, in, zur
	Überschwäm- mung	Lac	See
Înundație		Lacat	Schloss
Învața (a)	lehren	Ladă, cufăr	Küste, Koffer
Învățătură	Lehre		

Lacrimă	Träne	Lumină	Licht
La dreaptă	rechts	Lună	Mond
Lămâie	Citron	Lună	Montag
Lână	Wolle	Luntre	Kahn
Lângă	neben	Luptă	Kampf
Lapte	Milch	Mac	Mohn
Lapte băut	Sauermilch	Magar	Esel
Larg, lat	breit	Maî [ficat]	Leber
Laş	feige	Maî bun	besser
Lăţime	Breite	„ mult	mehr
Leafă	Lohn	„ reu	schlechter
Leagăn	Wiege	Mamă	Mutter
Leghian	Becken	Mână	Hand
Legat	gebunden	Mânănc	ich esse
Lege	Gesetz	Mănăstire	Kloster
Lemn	Holz	Mancă (doică)	Amme
Lenes	faul, träge	Măncare	Essen
Leşin	Ohnmacht	Mâncă (a)	essen
Lesne	leicht	Măncărime	Beissen
Leu	Löwe	Mandat postal	Postanweisung
Librărie	Buchhandlung	Mândrie	Stolz
Libertate	Freiheit	Mâncă	Ärmel
Limbă	Zunge	Mânie	Zorn
Lingură	Löffel	Mânios	zornig
Linguriţă	Löffelchen	Marar	Dille
Linguşitor	Schmeichler	Mărci postale	Postmarken
Listă de bucate	Speisekarte	Mare	gross
Liturghia	Gottesdienst	Marfă	Waare
Locuinţă	Wohnung	Mărinar	Seeman
Lopată	Schauffel	Martor	Märtyrer
Lucafar	Abendstern	Martî	Dienstag
Lucru	Arbeit	Măruntăe	Eingeweide
Lumânare	Kerze	Masă	Tisch

Mäsele	Zähne	Miros	Geruch
Măță	Katze	Miscare	Bewegung
Matasă	Seide	Mocan	Bauer
Mațe	Därme	Móle	weich
Mătréță	Afterquendel	Momița	Affe
Mătură	Besen	Moneta	Geldstück
Mătura (a)	kehren	Móră	Mühle
Mătușă	Tante	Morcov	Rübe
Mazere	Erbsen	Moștenire	Erbschaft
Medie	Arzt	Movilă	Hügel
Medicamente	Medezin	Mucos	rotzig
Médavă	Marck	Muci	Rotz
Mercuri	Mittwoch	Mult	viel
Mere	Äpfel	Multă vreme	lang
Merge (a)	gehen	Mulțumesc	ich danke
Merinde,	Nahrungs-	Munte	Berg
	mittel	Murdar	schmutzig
Mezat	Ausverkauf	Mure	Waldbeeren
Meu	mein	Mușama	Glanzleinwand
Mic	klein	Musică	Fliege
Mie, mine	mir, mich	Muschiu	Muskel
Mie [1000]	tausend	Muștar	Senf
Miel	Lamm	Mustață	Schnurrbart.
Miere	Honig	Mutare	Übersiedeln
Mijloc	Mittel	Mut	stumm
Milă	Mitleid	Mutat	übersiedelt
Milostiv	barmherzig		
Minciună	Lüge	Nalt	hoch
Mincinos	Lügner	Nălțime	Höhe
Mindir	Matratze	Nămol	Moor
Minge	Ball	Nas	Nase
Minte	Verstand	Naș	Pathe
Mireasă	Braut	Născut	geboren
Mire	Bräutigam	Nasture	Knopf

Națiune	Nation	Noroc	Glück
Năvod	Netz	Norocos	glücklich
Neamț	Deutsche	Notabil	ansehnlich
Nebun	verrückt	Nou	neu
Necinstit	unehrlich	Nouă	neun
Nedrept	ungerecht	Nouesprezece	neunzehn
Negreșit	gewiss	Nouă-șeci	neunzig
Negru	schwarz	Nour	Wolke
Negură	Nebel	Nu!	nein!
Negustor	Kaufmann	Nucii	Nüsse
Nepot	Neffe	Numai	nur
Nepótă	Nichte	Nume	Name
Nerăbdător	ungeduldig	Număr	Zahl
Nerecunos-	undankbar	Numera	zahlen
cător		Numerar	baar Geld
Nesarat	ungesalzen	Numesce [se]	heisst
Nevasta	Gattin	Nuntă	Hochzeit
Nevinovat	unschuldig	Obicinuesc	gewöhnen
Nevinovăție	Unschuld	Obicinuit	gewöhnt
Nevoe	Noth	Obraz	Anflitz
Nicări	niergends	Obraznic	frech
Nică-unul	keiner	Ocean	Fernrohr
Nime	niemand	Ochelari	Augengläser
Nimic	nichts	Ochi	Augen
Ninge	es schneiet	Odihnă	Ruhe
Ninsóre	Schneien	Oficiu	Amt
Nisip	Sand	Ofta	Zeufzen
Niște	einige	Oficios	Schwin sucht
Nod	Knoten	Oglindă	Spiegel
Noda [in]	knorren	Oaie	Schaf
Noi	wir	Olog	Lahm
Nópte	Nacht	Om	Mann, Mensch
Noră	Sewieger-	Omët	Schnee
	tochter		

Omor	Mord	Păduche de	Wanze
Omorît	ermordet	lemn	
Onest	ehrlich	Pădure	Wald
Onestitate	Ehrlichkeit	Pahar	Glas
Opincă	Bundschnh	Paiajen	Spinne
Opt	acht	Paie	Stroh
Opt-deci	achtzig	Pâine	Brod
Optspedece	achtzehn	Palat	Palast
Optime	Achtel	Pălărie	Hut
Oră	Stunde	Palid	blas, bleich
Oraş	Stadt	Palton	Überrock
Orb	blind	Pămënt	Erde
Ordin	Befehl	Pănă	bis
Orez	Reis	Paner	Korb
Ori	oder	Panglică	Band
Orologiu	Uhr	Pantalon	Hose
Orz	Gerste	Pântece	Bauch
Os	Knoche	Pantofi	Pantoffeln
Osebit	besonders	Pânză	Leinwand
Oşpe	Gast	Paploomă	Decke
Oştire	Heer	Papuşă	Puppe
Ostrov	Eiland	Păpuşoi	Mais
Oţet	Essig	Părul [cap]	Haar
Otravă	Gift	Pară [foc]	Flamme
Otrăvi [a]	vergiften	Pară	Birne
Ovės	Hafer	Parcă	als
Ou	Ei	Pardesiu	Überzier
Ouě	Eier	Părete	Wand
		Parte	Theil
Pacat	Sünde	Paş	Schritt
de	Schade	Paşaport	Pass
Pace	Friede	Pasere	Vogel
Pacheşte	Hosenträge	Paşte	Ostern
Păduche	Laus	Păstra (a)	aufheben

Păstrov	Forelle	Persecutat	verfolgen
Pat	Bett	Pescui (a)	fischen
Pată	Makel	Pesce	Fische
Patlagele	Paradeis	Pestelcă	Schürze
	roşie	Peştere	Höhle
Pătărniche	Rebhuhn	Pesemne	nachher
Patrie	Vaterland	Petiţie	Bittschrift
Patrinjel	Petersilie	Piatră	Stein
Patru	vier	Pica [a]	fallen
Patruşeci	vierzig	Picătură	troppeln
Patru-spre-	vierzehn	Picior	Fuss
şecce		Pictor	Maller
Pavagiu	Pflaster	Pictură	Malerei
Păzesc	ich hüte	Piele	Leder
Paznic	Hüter	Piftie	Galerte
Pene	Federn	Pildă [de]	Beispiel
Penitenciar	Zuchthaus	Pisa (a)	zerstocken
Pentru	für, um	Piuhtă	Morser
Pentru ce?	warum?	Pivniţă	Keller
Pepene	Melone	Plăcere	Gefallen
Pept	Brust	Plăcut	gefällig
Peptana (a)	kämmen	Plămân	Lunge
Peptanat	gekämmt	Plânger	weinen
Peptene	Kamm	Plăti [a]	zahlen
Perde	verlieren	Plătit	bezahlt
Perdele	Vorhänge	Plecare	abreisen
Perdut	verloren	Plecat	abgereist
Pereche	Paar	Pleca	abreisen
Pericol	Gefahr	Pleopă	Augenlid
Perie	Bürste	Pleşuv	Kahl
„ de cap	Kopfbürste	Plic	Conwert
„ de haine	Kleiderbürste	Plin	voll
Perină	Polster	Ploie	Regen
Peron	Vortreppe	Plouă	es regnet

Ploat	geregnet	Principe	Fürst
Plug	Pflug	Prinde [a]	fangen
Plumb	Blei	Privesc	schauen
Plută	Floss	Proprietar	Eigenthümer
Pod	Brücke	Proprietate	Eigenthum
Poénă	Waldwiese	Prosop	Handtuch
Poet	Dichter	Próspăt	frisch
Poesie	Gedichte	Prost	dumm
Poimáne	übermorgen	Prostire	Leintuch
Polog	Bethimmel	Prune	Pflaumen
Pómă	Trauben	Puiú	Huhn
Popă	Pfaff	Pulpă	Wade
Popor	Volk	Pune	stellen
Pore	Schwein	Purece	Floh
Port	Hafen	Puşcă	Gewehr
Pórtă	Thor	Pustie	Wüste
Portocală	Orange	Put	stinken
Porumb [pas]	Taube	Pute	stinkt
Poseda [a]	besiegen	Putred	verfault
Posibil	möglich		
Postav	Stoff	Rădăcină	Wurzel
Potcovă	Hufeisen	Rade [a]	rasiren
Póte	er kann	Rădiche	Rettig
Poţi ?	kannst du?	Raiú	Paradis
Prag	Schwelle	Rană	Wunde
Prânzul	Mittag	Rângă	Magen
Prea	zu, sehr	Rar	selten
Prea mult	zu viel	Rărunchi	Nieren
Prepeliţă	Wachtel	Ras	rasirt
Preţul	Preis, Werth	Răsărit	Sonnenaufgang
Primar	Bürgermeister	Rasol	Rindfleisch
Primărie	Rathhaus	Raţă	Ente
Primavară	Frühling	Rece	kalt
Prin	durch	Receală	Kälte

Recit	verkielt	Rupe (a)	reißen
Recoltă	Ernte	Rupt	zerreißen
Recomanda	empfehlen	Rusine	Scham
Recomandat	empfohlen		
Refus	Verweigerung	Să	dass
Rege	König	Sabie	Säbel
Regină	Königin	Salar	Gehalt
Regret	ich bedauer	Şalău	Schill
Regreta [a]	bedauern	Saltea	Matratze
Regulă	Regel	Sâmbătă	Samstag
Remâne	bleiben	Sănătos	gesund
Respect	Hochachtung	Sânge	Blutt
Respira	athmen	Săpun	Seife
Resplată	Belohnung	Sărac	arm
Respunde (a)	antworten	Sare	Salz
Respuns	Antwort	Sărmă	Drath
Reu	schlecht	Sărut	küssen
Reuşesc	gelingen	Sat	Dorf
Reutate	Schlechtigkeit	Său	oder
Rid	ich lache	Sbura	fliegen
Ride	lachen	Scândură	Brett
Rindunică	Schwalbe	Scântei	Funke
Ripă	Grube	Scară	Treppe
Riu	Fluss	Scaun	Stuhl
Riuleţ	Bach	Scaunel	Schemmel
Rob	Sklawe	Schiop	hinkend
Rochie	Kleid	Serie (a)	schreiben
Rogu-te	ich bitte	Seris	geschrieben
Roş	roth	Scriu	ich schreibe
Rótă	Rad	Scrisóre	Brief
Rotund	rund	Scrobeală	Stärke
Rudenie	Verwandschaft	Scrobi (a)	stärcken
Ruga (a)	bitten	Scos [afară]	herausge-
Ruină	Ruine		nommen

Scóte	herausnehmen	Sobă	Ofen
Scump	theuer	Socru	Schwiegerfater
Şea	Sattel	Solniţă	Salzfas
Secret	Geheim	Somul	Lachs
Şedea	sitzen	Sora	Schwester
Selbateg	Wild	Sóre	Sonne
Şépte	sieben	Şórece	Maus
Şeptedeci	siebzig	Spala [a]	waschen
Şepispredece	siebzehn	Spalat	gewaschen
Şeptămână	Woche	Spanac	Spinat
Seră	Abend	Spânzura	aufhängen
Serbare	Feiern	Spate	Rücken
Serbătóre	Feiertag	Spelcă	Haarnadel
Şérpe	Schlange	Speria [a]	erschrecken
Servesc	ich bediene	Spitărie	Apotheken
Servet	Serviete	Splină	Milz
Serviciu	Dienst	Sponcă	Spange
Servit	bedient	Spre	gegen
Servitor	Diener	Sprincene	Augenbranen
Şesă	sechs	Spumă	Schäumen
Şesă-deci	sechzig	Stânge [a]	auslöschten
Şeisprededece	sechzehn	Stea	Stern
Sete	Durst	Stejar	Eiche
Seu [al sêu]	seine	Sterge [a]	abwischen
Sfânt	heilig	Sters	abgewisch
Şfert	viertel	Sticlă	Flasche
Sfóră	Schnur	Stiuca	Hecht
Şi	und	Stoler	Tischler
Silă	Zwang	Stradă	Strasse
Sincer	aufrichtig	Străin	fremd
Singur	allein	Străinătate	Ausland
Slab	schwach	Stride	Austern
Slat	krüppelig	Strimptóre	Engpass
Smeură	Himbeer	Stupitóre	Spuckkasten

Sub	Unter	Timbru	Stempel
Subțire	dinn	— postal	Briefmark
Sudóre	Schweiss	Timp	Zeite
Suferi	leiden	Ține	dauert
Suferință	Leiden	Ținea [a]	halten
Suflet	Seele	Tiněr	jung
Sună	Es läutet	Tinerete	Jugend
Șuncă	Schinken	Tingire	Kessel
Sunt	ich bin	Țintă	Ziel
Supă	Suppe	Tocană	Gulasch
Supliment	Beilage, Nachtrage	Tocmaï	gerade
		<u>Tocmăla</u>	<u>Handel</u>
Sus	oben	Tocmit	gehandelt
Sută	Hundert	Tómnă	Herbst
Tablourî	Gewälde	Topi [a]	schmelzen
Tachin	Besteck	Topit	geschmolzen
Tăcea-re	schweigen	Topor	Axt
Tăcut	geschwiegen	Tot	alles
Talhar	Räuber	Tot-dea-una	immer
Talpă	Sohle	Toți	alle
Țânțari	Stechmücke	Totuși	dennoch
Țap	Widder	Tradare	verrathen
Țara	Land	Trădător	Verräther
Țăran	Bauer	Trage [a]	ziehen
Târđiu	spät	Trăi, trăesc	leben
Tare	stark	Trandafir	Rose
Târg	Markt	Tras	gezogen
Tărăță	Kleien	Trăsură	Wagen
Teamă	Furcht	Treaz	nüchtern
Teiū	Linde	Trebuie [a]	brauchen
Țelină	Zeller	Trebuie	gebraucht
Teu [al]	dein	Trec	ich gehe vor- über
Tiflă	Blindheit		
Tigae	Teigel	Trece [a]	vorübergeben

Trei	drei	Undiță	Angel
Trei-deci	dreiszig	Unspredece	elf
Treispredece	dreizehn	Unt	Butter
Tremura	ich zittere	Urcă [a]	steigen
Tren	Zug	Urcus	Steig
„ de persóna	Personenzug	Ung	ich schmiere
„ accelerat	Eilzug	Unghii	Nägel
„ mărfuri	Güterzug	Umflat	geschwollen
Trestie	Rohr	Umflătură	Geschwulst
Tribunal	Gericht	Unsóre	Schmiere
Trimes	geschickt	Untură	Fettigkeit
Trimete [a]	schicken	Ureche	Ohr
Trist	traurig	Urit	garstig
Tuciu	Gusseisen	Urs	Bär
Tună	es donnert	Ușă	Thier
Tunde [a]	stutzen	Uscat	trocknen
Tans	gestutzt	Ușor	leicht
Turbat	wüthend	Usturoi	Knoblauch
Turn	Thurm		
Tusă	Husten	Vaca	Kuh
Tușesc	ich huste	Vadană	Wittwe
Tuși	husten	Vale	Thal
Tutun	Tabak	Valuri	Wellen
		Vamă	Zoll
Uit	vergessen	Vapor	Dampfschiff
Umbră	Schatten	Var	Kalk
Umbrelă	Regenschirm	Vara	Sommer
Umbreluță	Sonnenschirm	Varză	Kraut
Umed	feucht	„ acră	Sauerkraut
Umezălă	Feuchtigkeit	Veac	Jahrhundert
Umër	Schulter	Vecin	Nachbar
Umplea [a]	füllen	Vacs	Wachs
Un	ein	Vácsuesc	Schuhwischen
Unde	wo	Vêd, vedea	sehen

Vedere	Gesicht	Visa	träumen
Veġut	gesehen	Vişine	Weichsel
Vechiu	alt	Visită	Besuch
Veni, vin	kommen	Viţel	Kalb
Venit	Einkommen	Voce	Stimme
Vânt	Wind	Voï	Ihr
Vër	Wetter	Voi [a] vréu	wollen
Verde	grün	Vostru	euer
Verdeată	Grüne	<u>Vrabie</u>	<u>Sperling</u>
Verişoră	Cousine	Vulpe	Fuchs
<u>Verme</u>	<u>Wurm</u>	Vultur	Adler
Vesel	fröhlich	Zahar	Zucker
Vineri	Freitag	Zeamă	Saft
Vin	Wein	Zarăfie	Wechselstube
Vină	Ader	Zarzavat	Gemüse
Vinat	Wilpret	<u>Zër</u>	<u>Molke</u>
Vinător	Jäger	Zestre	Mitgift
Vindec	heilen	Zid	Mauer
Vis-à-vis	gegenüber	Zinä	Göttin

SUPLIMENT

LA VOCABULARUL ROMÂNNO-GERMAN

Gara, tren	Bahnhof, Zug
Tren accelerat	Schnellzug
Tren de persóne	Personenzug
Suiți! gata	Einsteigen, fertig
Coboriți	Aussteigen,
Schimbare de tren	Umsteigen
Cinci minute de întârziere	Fünf minuten Aufenthalt
Cum se numesce acéstă stațiune?	Wie heist diese station?
Hamal, bagagiü	Träger, gepäck
Revisuirea bagagelor	Gepäckrevision
Sala de așteptare	Wartesaal
Intrare, eșire	Eingang, ausgang
Pentru bărbați	Für Herren.
Pentru dame	Für Damen
La stânga, la dreapta	Links, Rechts
Drept	Gerade
Șeful gării	Bahnhofdirector
Portar	Portier
La ce oră ajungem la.....	Um wie viel Uhr werden wir in.....
Cât se oprește trenul aici?	Wie lange wird mann da anhaltten?
Unde-i restaurațiunea?	Wo ist die Restauration?
La ce oră pleacă trenul?	Um wie viel Uhr fährt der Zug ab?
Un bilet clasa II pentru....	Ein bilet zweiter klasse nach.....
Tóte locurile sunt ocupate	Alle plätze sind besetzt
Mulțumesc	Ich danke

PRESCURTĂRI

Acc	Accelerat	Loc.	Locuitori
Ar.	Aroundisment	M.	Minute
Cl.	Clasă	Met.	Metri
Dim.	Diminéța	N.	Nălțime
Dum.	Duminica	Nem.	Nemțesce
Fl.	Fiorini	P'ag.	Pagina
Gr.	Grame	Per.	Persóne
H.	Heller	Serb.	Serbătóre
Kil.	Kilometre	V.	Veți
Klg.	Kilograme	Tr.	Trásurá
Kr.	Kreifar	T.	Tren
K.	Krone	Ung.	Unguresce

DE LA BUDAPESTA LA VIENA

- a. *Prin Presburg*
- b. *Prin Bruck-pe-Leitha*
- c. *Prin Dunărea.*

Maí înainte de a începe descrierea acestor căi, nu credem fără folos de a da óre-cari sfaturi călătorilor, cari ar voi să se opréscă câteva ore în Capitala vecinilor noștri, Maghiari.

Sosind la Budapesta cu trenul de la Vêrcio-
rova, la ora 6.30 m., sau de la Predeal cu trenul de la 7 ore 25 m., voiajorul are timpul necesar spre a visita orașul, avénd la dispoziția sa patru trenuri spre Viena, cari plécá la 2 ore 15 m. și 5 ore 45 m. postmeridiane, 9 ore 50 m. și 10 ore 25 m. nóptea, plus vaporul, care pornesce la 6 ore séra.

Călătorul care ajunge la Budapesta la ora 1 și 10 m. sau ora 1 și 25 m. și nu voesce să rămâe o nópte în capitala Ungariei, póte și el visita orașul și pleca în aceeași și înainte cu unul din trenurile pomenite mai sus.

Ar fi păcat ca voiajorul, ce trece prin Budapesta, fie la ducere, fie la întórcere, să nu se opréscă spre a visita un oraș monumental, pe când cheltuelile sunt neînsemnate.

Iată cum :

La sosirea sa în gară, călătorul își depune toate bagagele de mână la portar, primind o recipisă și merge liber de ori-ce sarcină sau griją.

Dacă voiajorul vrea să iee o trăsură, este bine să se tocméscă cu un birjar spre a-ı a-răta tot ce orașul are mai însemnat, inclusiv Buda.

Două ore de trăsură sunt de ajuns.

a). *Prin Presburg¹⁾*

278 kil. depărtare. Pornire de la gara Statului (Staatsbahnhof). — Percurs cu tr. acc. în 5 ore 15 m.; prețul cl. I 9 f. 60 kr., cl. II 7 f. 80 kr., Cu tr. pers. parcurs în 8 ore 5 m. și 8 ore 35 m.; cl. I 8 fr. 50 kr., cl. II 6 f. 30 kr. cl. III 4 f.

Budapesta²⁾. Plecând de aici, trenul trece stațiunile *Rakos, Palota-Ujpest, Dunekes și Göd.*

(1) Veđi *Călduze Nebuneli: Budapesta*. Descriere amănunțită a Capitalei Ungariei și împrejurimele ei.

(2) Călătorii vor face bine să consulte orarul trenurilor în Reimann's Taschen-Fahrplan cu care se pot servi în Austro-Ungaria și Germania. Prețul cu o hartă a dramurilor de fer e 75 bani.

(3) Numai stațiunile unde se oprește trenul sunt imprimate cu litere negre și capitaluțe.

Lângă Palota-Ujpest se află castelul Fóth aparținând contelui Karolyi.

22 kil. **VÁ CZ** (nem. Waizen), oraș cu 15,000 loc., are o catedrală de la 1761—1777; la partea de sus a orașului este un arc de triumf construit cu ocasiunea intrării Mariei Theresa. Aci se află cea mai mare închisore din Ungaria, unde au fost internați frații noștri Transilvăneni, condamnați în chestia memorandumului. (veți pag. 12).

Se trec stațiunile *Verőeze* și *Nagy-Maros-Visegrád*.

52 kil. **Nagy-Maros**. Dincolo de Dunăre e castelul Visegrád, pe care au început a-l reconstrui. (veți pag. 24).

58 kil. *Zebegény*. 64 kil. **SZOBB ESTERGOM**. Se traversază riul Eipel.

71 kil. *Garam-Kövest*. Acésta servește și ca stațiune orașului Gran. Apoi linia trece peste riul Gran, care împreunându-se cu Eipel, se varsă în Dunăre.

78 kil. **PÁRKÁNY-NÁNA** ¹⁾ stațiune pentru Gran care e în departare de o oră cu trăsura. (veți pag. 43).

92 kil. *Köbölkut*. Linia se departează de Dunăre.

102 kil. *Kürth*. 109 kil. *Perbete*. 116 kil. *Udvard*. Acéstă din urmă cu o frumoasă biserică în stil gotic

122 kil. **ERSE KUVVAR** (nem. Neuhausel), oraș cu 12,000 loc. pe riul Neutze.

(1) Ambranșament de 81 kil. spre *Batassa—Gyarmat* prin *Csasta* și *Ipolyás*; oraș de 3300 loc., capitala comitatului, într'o frumoasă câmpie; alt ambranșament de 53 kil. spre *Léva* (bifurcație la *Csasta*).

132 kil. TÓT-MAGYER¹⁾ orașel la margina căruia este castelul contelui Karolyi.

Trenul trece încă stațiunile *Tardos Ked*, *TORNÓEZ* și traversează riul Waag.

153 kil. *Vag-Sellye*. 164 kil. GALANTHA²⁾. La acésta din urmă stațiune se află castelul familiei Esterházy.

Se trec stațiunile de mică importanță *Diószegh*, *Födémés*, *Szempez*, *Cseklész*, castel *Esterházy* și *Szöllös*.

213 kil. **Presburg** (Pozsony, ung) oraș cu 56 mii loc. din cari 14,000 Maghiari, 8,000 Evrei și restul Germani. Acești din urmă sunt în mare parte pensionari ai Statului, atrași de efinătatea traiului.

Pe o înălțime, care domină Dunărea, se rădică măreț ruinele vechiului castel locuit de Maria Theresa, și unde magnații pronunțară faimosul jurământ: „*Mariamur pro rege nostro Maria Theresa*.” Acest castel fu incendiat de către nisce soldați italieni, cari la 1811 făceau parte din garnisóna franceză.

De pe *Schlossberg* vederea se întinde în susul Dunărei până la *Theben* și mai departe până la *Heinburg*; în josul fluviului, peste imensele pământuri mlăștinoase întretăiate de o mulțime de brațe ale Dunărei. La extremitatea unui pod construit de curând se află d'alungul fluviului o localitate numită *Au*, ce servește de loc de petrecere orașenilor, cari vin să se plim-

(1) Ambranzașment de 84 kil. spre Nagy-Bélicz prin Neutra sau Nyitra. Cel din urmă este oraș cu 8680 loc., scaun Episcopal. Situat la S. munților produce mult și bun vin. — Nagy-Bélicz este un sat mare cu băi calde sulfuróse.

(2) Ambranzașment de 28 kil. spre Tyrna și Lepolsstadt prin Szered.

be într'o frumoasă grădină cu alei bine întreținute, având la dispozițiune un Restaurant-Berărie, cu un teatru de vară, unde musica militară cântă de trei ori pe săptămână.

În interiorul orașului se află o promenadă d'alungul căreia sunt mai multe oteluri. La capătul acestei promenade s'a construit de curând un teatru mare, de o arhitectură frumoasă și cu scări esteriore, pentru că în cas de incendiu, sala să potă fi evacuată într'un timp scurt.

Catedrala gotică Sf. Martin conține o statuă de plumb reprezentând pe Sf. Martin calare în costum unguresc, lucrată de celebrul sculptor *Dammer*.

În această biserică se făcea altă dată cu mare pompă încoronarea regilor Ungariei.

Pe piața cea mare din centrul orașului se află ospelul Comunal, construit la 1288. Are un muzeu de antichități, o biserică a Iesuiților din 1672 și aceea a Franciscanilor din 1290.

La o mică depărtare de la ospelul comunal se găsește *Landhaus*, zidit la 1753, unde se aduna Dieta de la 1802 până la 1848. Acuma funcționează aci tribunalul. (vezi pag. 44).

De la Presburg trenul începe a se apropia de nisce ramificații ale Carpaților. Nu departe de stația *Vöröshid* (*Rothe Brücke*) linia traversează un mic tunel și dă la *Lamacs* (*Blumenau*), apoi la *Dévény-Ujfalu* (vezi pag. 45).

Înainte de *Marchegg*, trenul traversează riul March, care desparte Ungaria de Austria. La stînga lui este marele Castel imperial Hof.

232 kil. MARCHEGG. Aici se împreună linia

Nordbahn, care vine de la Viena prin *Götzendorf*.

Vin apoi stațiunile *Breitensee*, SCHÖNFELD-LASSEE, *Untersiebenbrunn*, SIEBENBRUNN-LEOPOLDSDORF, *Glinzendorf*, *Raasdorf*, *Hirschstehen-Aspern*. In apropiere de această din urmă stațiune se întinde câmpia *Marchfeld*, unde Napoleon cel Mare a reputerat două victorii strălucite, la 1809, cunoscute sub numele de *Essling* și *Wagram*. Pe cea d'întei Austriacii o numesc bătălia de la Aspern.

257 kil. *STADLAU*. De aici la dreapta, linia apucă spre *Brünn* și *Moravia*.

Mai departe se trece Dunărea pe un pod mare de fer, se traversază *Praterul* și canalul *Dunărei*: apoi linia străbate *foburgul Simmering*, lăsând în mâna dréptă clădirile mărete ale arsenalului.

278 kil. *VIENA*, *Staatsbahnhof*.

b). *Prin Bruck-pe-Leitha*.

263 kil. Plecare de la gara centrală. Parcurs cu tr. acc în 4 ore și 5 ore 15 m; cu tren de pers. 8 ore și 8 ore 20 m. Prețurile sunt aceleași ca și pe linia *Presburg*.

Budapesta. La 8 kil. de aici este stațiunea *Budapesta Franzstadt*, unde se opresc numai trenurile de persóne, apoi se trece Dunărea pe un pod de 400 metri lungime și ajungem la stația *BUDAPEST-KELENFÖLD*. La un parcurs de 31 kil. trecem stațiunile: *Budaörs-Török-Balint*, *Bia-Torbagy* și *Herczegalom*.

51 kil. *BICSKE*. In apropiere de această stațiune este un observatoriü. Se trece prin mai

multe viaducuri, tuneluri și prin stațiunile *Szaar, Felső Galla, Banhida, Tata Tóvaroskert.*

96 kil. TATA-TÓVÁROS, orașel cu peste 12000 loc. pe un mare loc de 4 $\frac{1}{2}$ kil. lungime. Aici este și un vechi castel al familiei Esterházy. In apropiere se află grote cu stalactite și cariere de marmoră.

De la stațiunile *Almas Füzitü* și *O. Szöny* calea se apropie de Dunăre.

121 kil. KOMÁROM-UJSZÖNY (nem. Komorn-Neu-Söny), stațiune ce deservește orașul Komorn situat pe malul stîng al Dunărei, care se traversează pe un pod. Ujszöny¹⁾ este o localitate bine întărită (veđi pag. 43).

Stațiunile *Acs, Szt. Ianos* și *Györ Szt. Istvan* n'au nici o importanță.

154 kil. GYÖR²⁾ (nem. Raab), capitala comitatului cu acelaș nume, cunoscut în vechime sub numele de Arrabona. — Oraș eminent comercial cu o populațiune de peste 23,000 loc., pe riul Raab, ce se varsă în Dunărea mică. Sediul episcopal cu o catedrală din secolul XII, academie, gimnas și seminar. — La 1591 cădu în mâna Turcilor și fu reluat la 1598. La 14 Iunie 1809, armatele franceze și italiene co-

(1) Ambransament de 84 kil. pentru Stuhlweissenburg.

(2) De la Györ departare de 52 kil. cu drumul de fer este castelul familiei Esterhazy în stil Renascere. In frumosu parc unde este un teatru, s'au jucat pentru prima órá operele lui Haydn. — La pótele muntelui Leitha (115 kil. de la Györ), lângă orașelul Eisenstadt (ung kis Marton), se află iarăși un mare castel al familiei Esterházy care datéază de la 1683. Haydn-care era maestrul de capelă la principele Esterházy, fu inmor, mântat în apropierea orașelului la 1805.

In apropiere de Györ (2 kil. dr. de fer) este orașelul Papa cu 15000 loc., cea mai mare parte Evrei. Și aici este un castel al lui Esterházy cu o pórtă provenită de la vechiul palat al Tui-riilor.

mandate de Eugène Beauharnais, a**u** b**ă**tut tru-
pele arhiducelui Ioan (ve**đ**i pag. 44).

Dup**ę** ce se trec sta**ț**ionele *Ötterny L**ę**b**ę**ny, Szt. Mikl**ó**s, Kimle, MOSON-MAGYAR-OV**Á**R, Lev**ę**l, Hegyeshalom, Miklos falva* ajungem la ZURONY⁽¹⁾ (Zunndorf) de unde z**ă**rim **ę**n dep**ă**rtare ruinele castelului din Presburg. Vine apoi sta**ț**ionea *Pandorf*, care este situat**ă** **ę**n apropiere de lacul Neusiedl.

221. Kil. *Bruck-pe Leitha*, ora**ș** cu apr**ó**pe 5000 loc., unde se afl**ă** un frumos castel apar**ț**in**ę**nd contelui Harrach, care pentru a veni **ę**n ajutorul lum**ę**i s**ă**race, a exercitat medicina timp de 25 an**ę** f**ă**r**ă** plat**ă**. **ę**n apropiere se afl**ă** o imens**ă** c**â**mpie unde se fac manevrele anuale ale armatelor austro-ungare.

Riul Leitha, afluentul Dun**ă**rei, form**ę**z**ă** frontiera dintre Austria **și** Ungaria; de la el **și**-a**u** luat aceste ț**ă**ri numele de Cisleithania (Austria) **și** Transleithania [Ungaria] ⁽²⁾

Intr'un percurs de 22 kil. trecem sta**ț**ionile *Wilflinsdorf, Sarasdorf, G**ó**tzendorf, Grammat-Neusiedl*, **și** apoi linia travers**ę**z**ă** r**ı**ule**ț**ul Schwechat **și** trece prin sta**ț**ionile *Gutenhof-Velm, Himberg, Pellendorf, Lanzendorf-Pellendorf*.

258 kil. *Schwechat Kledering*, renumit**ă** localitate pentru cea m**ă**i mare fabric**ă** de bere a lui Dreher. Se trece apoi la dr**ę**pta l**ă**ng**ă** cimitirul central **și** se traverseaz**ă** foburgul Simmering.

263 kil. VIENA, Staatsbahnhof.

(1) La o dep**ă**rtare de 85 kil. este ora**ș**elul Wieselburg (ung. Mosony, care se afl**ă** pe Dun**ă**rea mic**ă**, ce form**ę**z**ă** **ę**n fa**ț**a Presburgului insula mic**ę**i Schütt.

(2) Ambr**ă**n**ș**ament de 20 kil. pentru Heinburg. ◀

c) Prin Dunăre

Vapor în fie-care s^{er}ă la 6 ore. Depărtare de la 20 până la 21 ore. Cl. I 4 fl.; cl. II 3 fl. Bilete dus și întors cu prețuri reduse.

Bagage peste 25 klg. se plătește 66 kr. de fie-care 10 klg. sau fracțiune.—Plapomă și prostire la dormitor se plătește 60 kr. Se p^ote mânca ori-când la restaurant înainte și după prânz; prețurile sunt afișate în salon. Table d'hôte la 12 ore 20 m. cu 1 fl. 20 kr. iară vin. Baccișul nici aici nu lipsesce. Agenția la Férencz József vakpart (chei^u Franz Josef).

Budapesta. Plecând de aici, vaporul trece sub podul de fer, se opresce pe malul drept al Dunărei la Buda; apoi mai trece și sub podul tramvaielor, având în dr^épta splendidul palat al Parlamentului, iar în stânga, insula Margareta.

Aruncând privirile sale spre Pesta, călătorul are înaintea ochilor una din cele mai frumoșe panorame din lume, la dr^épta vede Buda pe o înălțime încoronată de biserici și de castelul regal; în stânga, Pesta cu clădirile sale monumentale; în fund, închiid^énd orizontul, muntele Blocksberg cu vechia sa cetate.

8 ore. Vác (Waitzen) pe malul stâng. Lângă debarcader se vede frumoșă grădină a Episcopului, care e deschisă publicului. O stradă din interior este plantată cu pomi roditori. Veđi pag. 36].

8 ore 30 m. Veröcze

8 ore 50 m. NAGY-MAROS, stație drumului de fer, cu podgorii renumite. Vis-à-vis sunt ruinele castelului Visegrad, cari se cobor de la creștetul muntelui până la malul Dunărei.

Acolo Ludovic cel Mare, regele Ungariei, din familia franceză de Anjou, dădea serbări splendide, cari aveau resunet în Europa. Matheas Corvin mări și înfrumuseță această reședință regală, care cădu în urmă pe mâna Turcilor. Imperatul Leopold a desființat zidurile cetății.

10 ore 15 m. ESZTERGON (Gran) pe malul drept, oraș de 15,200 loc. cu un pod mareț, ce duce la *Parkány*, stațiune de drum de fer (veđi pag. 36). Pe o stâncă este așezat palatul cardinalului primat al Ungariei, imensă construcțiune cu o frumoasă vedere pe Dunăre, posedând o bibliotecă bogată, multe obiecte de artă și saloane somptuoase. De asupra acestui palat se înalță o biserică mărêță construită după planul St. Petru din Roma și purtând pe frontispiciu din fața Dunărei inscripțiunea latină: „*Quæ sursum sunt quærite*” (căutați cele de sus). Imprejurul bisericeii se află locuințele canonicilor. Gran este capitala comitetului cu același nume, care are o populație de 7000 locuitori.

11 ore 30 m. PISZKIE, sat pe malul drept cu o carieră de marmoră.

12 ore 10 m. RADVANY, sat tot pe malul drept, având ape minerale și cariere de marmoră.

1 oră. COMORN (ung. Komáron) pe malul stâng la extremitatea insulei Gross Schütt, care începe imediat în jos de Presburg. Comorn are 14,000 loc. și este o cetate veche, care n'a fost nică o dată luată de inamici, din care împrejurare se ȃdice că și-ar trage numele orașului. În adevêr, pe o pörtă a fortereței se citesc cu-

vintele următoare săpate în piatră: *Kom Morgen*, adecă: *Vino mâne*. Acastă cetate a jucat un rol mare în revoluția de la 1848. Komorn este legat cu o insulă a Dunărei printr'un pod de lemn iar din insulă până la malul drept este un pod de piatră la extremitatea căruia se află Neu-Szőny, stațiunea drumului de fer (veđi pag. 40).

2 ore 30 m. *Gönyö* pe malul drept, la gura riului Raab. De aici un vaporeș ia pe călători pentru Győr [Raab], care e în depărtare de 15 kil. Acastă distanță se percurge în o oră 45 m.

4 ore 20 m. Böös, orașel pe malul stâng între două păduri

De aici până la Presburg călătoria devine monotonă; nu se vede alt-ceva pe Dunăre de cât nisce mori plutitoare, ancorate la o mică distanță de maluri.

6 ore 10 m. *Körtvélyes*, stațiune ce deservese mai multe sate d'imprejur.

La jumătate drum dintre acastă stațiune și Presburg începe pe malul drept insula *Klein Schütt*, care se întinde până la *Gönyö*, punct unde brațul mic al fluviului reintră în Dunărea mare, dupe ce a primit riul Raab.

9 ore **PRESBURG** pe malul stâng, capitala comitatului cu același nume; a fost și capitala Ungariei până la Josef II anul 1784. Are mai multe stabilimente mari de cultură. — Vaporul acosteză mai sus de pod. (Pentru descrierea orașului veđi pag. 37).

9 ore 50 m. *Theben* (ung. *Dévény*), oraș pe malul stâng, lângă gura riului *March* (Morava).

Pe ultimul creștet al Carpaților se văd ruinele imponente ale vechei cetăți dărâmate în 1809 de armata franceză. Din această cetate au rămas două turnuri aproape neatînse. În 30 de minute se poate urca cine-va pe o potecută până la vârful stâncelor de unde are o frumoasă priveliște asupra gurei riului Morava, asupra castelului din Presburg, asupra munților Leitha de vis-à-vis și în sus asupra muntelui care domină Hainburgul.

Riul Morava este granița dintre Ungaria și Austria. Plecând de aici vaporul își schimbă pandiera ungară în cea austriacă.

10 ore 10 m. HAINBURG, oraș de 5,000 locuitori pe malul drept. Așezat la picioarele unui munte de formă conică numit Schlossberg pe a căruia vîrf se află ruinele unei cetăți. — Aici este o școlă de cadetî, o mare fabrică de tutun la care lucrează 1500 lucrători și o fabrică de ace.—O linie ferată leagă Hainburg cu Bruck pe Leitha.

10 ore 25 m. *Deutsch-Allenburg*, pe malul drept, sat cu un castel și cu stabilimente de băi sulfuróse. Pe un deal este o biserică în stil gotic a sf. Petru și Pavel; iar alătura o movilă de 29 m. înălțime, ridicată de locuitori în amintirea gonirei Turcilor. Acestei movile i s'a dat numele de Hütelberg, fiind-că locuitorii acestui sat și celor de prin prejur au cărat pământul în pălăriile lor.

12 ore. *Fischamend* pe malul drept, la o mică depărtare în sus de castelul Petronell, ce se află în mijlocul unui parc frumos. Acest

castel este zidit pe locul vechiului oraș roman Carnuntum

Pe malul stâng este insula Lobau, cea mai mare din câte are Dunărea, în lungime de 7800 met. și în lățime de 5,000.

Acastă insulă este cunoscută prin luptele date de Napoleon la 1809 spre a forța trecerea Dunărei.

Vapórele cele mari nu intră în canalul Dunărei, ci își urmăză calea înainte până la Prater, după ce lasă pe călători pe un alt vapor mai mic ce așteaptă la punctul numit Kaiser Ebersdorf.

Vaporașul apucând drumul canalului trece sub podurile drumului de fer a Statului [Staatsbahn] și pe sub podurile : Kaiser Josefbrücke, Sofienbrücke, Verbindungsbahn, Franzensbrücke și ajunge la debarcaderul Societății vapórelor, unde este instalată și Direcțiunea.

2 ore 15 m. VIENA.

VIENA ȘI IMPREJURIMELE EI

Sosirea la Viena

Călătorul cum se va coborî din vagon său din vapor, va avea grija să cheme un hamal căruia să-i incredințeze bagagele de mână și recipisa cuferului după ce mai întâi s'a uitat la numărul ce poartă pe chipiū său pe pept; apoi imediat va opri o trăsură. In curtea gării să gădesc, pe ori-ce vreme și oră, trăsuri cu un cal (Einspänner) și cu doi cai (Zweispänner). La câțiva pași staționează și omnibusuri, cari merg pe anumite strade; iar afară din curtea gării sunt și tramvaie. Călătorul care nu cunoște in de-ajuns Viena va lua mai bine o trăsură, pe care o va plăti portarul otelului, ca să nu aibă vorbă cu birjar până se va familiariza cu tariful trăsurilor, ce-l publicăm mai la vale.

Străinul, care cunoște orașul și nu are greutăți cu el, poate să se ducă cu omnibus sau tramvaiū, întrebând mai întâi pe conductor dacă trece prin strada unde voesce să se oprască.

Hamalilor, cari transportă bagagele de la tren la trăsură, li se plătesce 20 kr. (40 H.) pentru cele de mână și 20 kr. (40 H.) de un cufer.

G ă r ă.

1. **Nordbahnhof** (gara de Nord) II ar. (Bezirk) Nordbahnstrasse (H 3) pentru liniile: Oderberg-Cracau-Lemberg; Breslau, Berlin, Varsovia, St. Petersburg, Moscova, Kiev, Odesa, Brünn, Praga, Carlsbad, Dresda, Berlin, Hamburg, Vlissingen, Londra.

2. **Nordwestbahnhof** (gara de Nord-Vest), II ar. Taborstrasse (G 2) pentru liniile: Jglau, Praga, Mittelwalde, Reichenberg, Tetschen, Dresden, Berlin, Hamburg.

3. **Franz-Josefs-Bahnhof** (gara Franz-Josef), IX ar. Althanplatz (E 2) pentru liniile: Praga, Marienbad, Eger, Franzesbad, Carlsbad, Lipisca, Hamburg.

4. **Westbahnhof** (gara de Vest) XV ar. Neubaugürtel (C 6) pentru liniile: Linz, Jschl, Salsburg, München, Paris; Selzthal, Innsbruck, Arlberg, Svițera, Paris; Selzthal, Tarvis, Pontafel, Italia; Passau, Frankfurt, Colonia, Bruxela, Ostanda, Vlissingen, Rotterdam, Londra.

5. **Südbahnhof** (gara de Sud), X ar. Vor der Favoritenlinie (G. 8) pentru liniile: Semmering, Graz, Trieste, Italia; Leoben, Villach, Veneția, Marburg, Frazensfeste, Meran, Verona.

6. **Staatsbahnhof** (gara Statului), X ar. Vor der Belvedere Linie (G 9) pentru liniile Brünn, Praga, Carlsbad, Dresda, Berlin, Bruck, Bu-

dapesta, Belgrad, Sofia, Constantinopol, Predeal, București. Galati; Presburg, Budapesta, Véciorova, București.

7. Aspangbahnhof [gara de Aspang] III ar. Am Canal [H 7] pentru linia Aspang.

Mai sunt în interiorul orașului stațiuni mici, ce comunică cu gările.

Agenții de vapóre

Donau Dampfschiffharts-Gesellschaft este numirea ce se dă Societății austriace cu vapóre pe Dunăre: îmbarcaderele vapórelor au această inscripțiune. Localul agenției [H 4] principale este pe Dampfschiffstrasse, dincolo de podul Radetzki, situat la locul unde riuulețul Wien [Viena] dă în canal. De la acest îmbarcator calatorii merg în josul fluviului:—Viena-Budapesta-Galati.—Pentru pasagerii ce plécă în susul Dunărei:—Viena-Linz-Passau—îmbarcaderul este la podul Stefanie [F 4] [Stefaniebrücke], Franz-Josef-Quai, vis-à-vis de otel Metropole.

Pe Dunărea cea mare, lângă podul Kronprinz-Rudolf [K 2], se află magazinele cele mari ale Societății de navigație, unde se încarcă și se descarcă mărfurile, ce se transport pe apă. În fața acestor construcțiuni acostéză vapórele cele mari, cari nu pot intra în canal.

Am vădut că călătorii venind de la Budapesta au părăsit vaporul cel mare la intrarea în canal, la punctul numit Kaiser-Ebersdorf. Acest vapor și-a urmat drumul până la Praterquai. Tot așa se urmează cu voiajorii, cari vin din susul Dunărei; ei schimbă vaporul la

intrarea în canal, la stația Nussdorf și vaporul cel mare își urmează calea până la Praterquai; iar călătorii intrând în vapóre mici, își urmează drumul la Viena și se opresc la stația de la podul Sofie. La plecare din Viena, fie în josul fie în susul fluviului, vapórele cele mari vin până la Kaiser-Ebersdorf și Nussdorf de unde iaă pe călătorii veniți pe vapórele cele mici.

Voiajorii cari vor să evite această schimbare de vapóre pot să se imbarce de cu séră în vapórele cele mari, unde petrec nóptea.

Mijloace de comunicațiune

Vapóare. Pe canalul circulă mai multe vapóre, ce duc lumea prin împrejurimi. Aceste vapóare se plec la fie-care jumătate oră de la imbarcaderal de lângă podul Stefaniei (F 4). Unele din aceste vapóre, cari se numesc Localschiffe se duc și în josul Dunărei până la Presburg; iar în sus, până la Korneuburg. În drumul lor se opresc la toate stațiunile.

Intre poduri sunt câte-va luntre mari, cari stabilesc comunicația de la un mal la altul.

Trăsuri [Birje]. Trásurile din Viena sunt curate și nouă. Birjarii asemenea nu lasă nimic de dorit în ce privesce îmbrăcăminte lor și manierele politicoase. Ei întrebunțează maniere plăcute până pun mâna pe client; odată mușterul în trásură, nu se gândesc de cât cum să-î stórcă mai mulți bani. În nici o parte a lumei birjarii nu sunt așa de rapaci ca la Viena.

Cu toate măsurile luate de poliție, cu toate amendele și une ori și aresturi la cari sunt su-

puși, acești ómenî nu se lasă de deprinderile lor de a lua de douë și de trei ori plata mai mare de cât li se cuvine.

După regulament, fie-care birjar trebuie să aibă în trăsura tariful curselor; totuși acest tarif nu se vede nicăeri. Se pôte însă cumpëra cu 10 kr. de la ori-ce debit de tutun.

Dăm mai la vale tariful; cu tóte aceste este mai bine ca călătorul, înainte de a se sui în trăsură, să se tocmescă cu birjarul.

Ori-cărei reclamații făcute unui agent de poliție, fie prin graiū, fie în scris, i se dă imediat satisfacțiune.

În Viena circulă douë feluri de trăsuri: Fia-cre saū Zweispänner, cu doi cai; Comfortable saū Einspänner, cu un cal. — Cursele sunt de ȃi și de nópte: Cea de ȃi se socotesce de la 7 óre dim. până la 11 óre sēra; cea-l-altă de la 11 óre sēra până la 7 óre dim. — Taxa de nópte se plătesce cu 50% mai mult de cât cea de ȃi. — Afară de taxele indicate mai la vale, birjarii mai percep o suprataxă de 40 kr. cei cu 2 cai, și 30 kr. cei cu un cal, atunci când ei sunt angajați mai de înainte saū când transportă pe capra trăsurei bagage aduse de la saū duse la una din gările orașului saū agenția vapórelor.

Țcă taxele birjelor pentru cursele făcute fără bagage pe capră și fără a se opri în drumul lor:

O cursă în interiorul unui ar. (Bezirk) este pentru trăsura cu 2 cai 60 kr.; pentru cea cu un cal 40 kr.

Din interiorul oraşului (Innere Stadt) sau
de la până la:

	Cu 1 cal	Cu 2 cai
Aspang-Bahnhof	fl. —.90	— .60
Central friedhof*	2.40	1.60
Franz-Josef-Bahnhof*	— .90	— .60
Lusthaus în Prater	2.40	1.60
Nordbahnhof	1.20	— .80
Nordwestbahnhof	1.20	— .80
Prater, până la I Rondeau	1.50	1.—
Prater, dincolo de I Rondeau până la Staatsbahndamme	1.80	1.20
Praterquai (Agenția vap.)	1.50	1.—
Schönbrunn	2.10	1.40
Südbahnhof*	1.20	— .80
Staatsbahnhof*	1.20	— .80
Westbahnhof	1.20	— .80

Din Leopoldstadt sau de la până la :

Aspangbahnhof	1.20	— .80
Lusthaus in Prater	1.80	1.20
Nordbahnhof	— .60	— .40
Nordwestbahnhof	— .60	— .40
Prater, până la I Rondeau	— .90	— .60
Prater, dincolo de I Rondeau până la Staatsbahndamme	1.50	1.—
Praterquai (Agenția vapórelor)	1.20	— .80
Schönbrunn	2.40	1.60
Westbahnhof	1.50	1.—

Trăsurile se pot angaja și cu ziua. Pentru
o zi socotită de 10 ore, taxa este 10 fl. cu 2
cai și 7 fl. cu un cal ; pentru jumătate zi, care

(1) Pentru localitățile însemnate cu un asterisc este aceeași
taxă ca și de la Leopoldstadt.

nu p^ote trece peste 5 ore, taxa e de 5 fl. cu 2 cai și 3 fl. 50 cu un cal. Trăsurile se angajeză saū de la 7 dim., saū de la 2 ore după prânz; cu același preț se p^ote avea o trăsură de la 11 ore n^optea.

Tramway. Tramvaiurile unesc foburgurile și arondismentele depărtate cu Ringstrasse: ele nu pătrund însă în I-ul arondisment numit Stadt.—T^ote liniile corespund între ele.—Tramvaiurile circulă vara de la ora 6 dim. până la 10¹/₂ séra; în sesónele cele-l-alte de la ora 6¹/₂ până la 10 séra. Cursele tramvaiurilor sunt de 5, 7, 10, 15 și 20 kr.—O cursă directă, care nu trece peste o zonă, este 5 kr.; o cursă directă, ce trece peste o zonă 7 kr. — Cursele de 10 kr. aū drept și la o corespondență, adică călătorul p^ote părăsi tramvaiul pentru a se urca în altul, ce apucă altă direcțiune; această schimbare se face numai la încrucișări de linii.—Cursele de 15 și 20 kr. sunt pentru localitățile mai depărtate. Biletul cu drept de corespondență este valabil numai pentru o oră. Copii plătesc pe jumătate. — Când călătorul este străin de localitate și va voi să facă o escursiune cu tramvaiul, trebuie să spue conductorului, unde voesce să se ducă, ca acesta, să scie ce bilet să-ı dee, indicându-ı și stația unde are să se cobóre.

Tramway cu vapor. Aceste tramvaiuri circulă numai pe liniile, ce duc la foburgurile și arondismentele exterióre; ele vin însă până la Schottenring și staū în legătură cu cele-l-alte tramvaiuri.

La fie-care tramvaiū este atârnată o tăbliță,

ce indică linia și direcțiunea ce apucă. Nopțe se pôte sci acêsta de la culôrea lanternelor.

Omnibusuri. Aceste trăsuri circulă în tôte direcțiunile orașului : de la cel mai depărtat foburg până în interiorul primului arondisment (Stadt). Omnibusurile nu sunt mai scumpe de cât tramvaiurile, de și sunt preferabile acestor din urmă, fiind-că se opresc unde voesce străinul, pe când tramvaiurile staă numai la anumite locuri. — O cursă ordinară, care nu trece peste o zonă, se plătesce 6 kr. ; o cursă, care trece peste o zonă 9 kr. ; cursele ce trec peste două zone se plătesc 12 kr. — Pentru cursele mai depărtate și pentru gări publicăm tariful.

Ca și la tramvaiurile omnibusurile eliberéză bilete cu corespondență.

Pentru bagage până la 10 klg. se plătesce 5 kr. ; până la 25 klg. 10 kr. ; până la 50 klg. 20 kr.

Tariful omnibusurilor

LA (localitate unde merge)	DE LA (de unde plecă)	Kr.
<i>Alt Leopoldau</i>	II., Taborstrasse	30
<i>Kronprinz-Rud.-Brücke</i> ..	"	15
<i>Arsenal</i>	I., Stephansplatz	12
<i>Aspangbahnhof</i>	"	12
<i>Centralfriedhof</i>	I., Wollzeile	20
<i>Döbling Ober-</i>	I., Am Hof	12
"	IV., Hauptstrasse, 52	12
<i>Dornbach</i>	I., Am Hof	20

LA [localitate unde merge]	DE LA [de unde plăcă]	kr.
<i>Fischamend</i>	III., Hauptstrasse 40.....	10
<i>Franz-Josef-Bahnhof</i>	I., Stephansplatz.....	15
" " ".....	X., Himbergerstrasse....	15
" " ".....	X., Südbahnhof.....	15
<i>Fünfhaus</i>	II., Praterstern.....	12
".....	II., Nord și Nordwest- bahnhof.....	12
<i>Gersthof</i>	I., Wipplingerstrasse ..	20
<i>Grinzing</i>	I., Am Hof.....	20
<i>Hacking</i> (Auhofstr.)....	J., Neuer Markt.....	25
<i>Hernals</i> (Hauptstr 41)...	I., Am Hof.....	12
" (Ottokriegstr.)....	II., Praterstern.....	12
<i>Hietzing</i>	I., Stephansplatz.....	15
".....	I., Neuer Markt.....	15
".....	I., Am Peter.....	5
<i>Himbergerstrasse</i>	IX., Franz-Josef-Bahnhof.	12
<i>Hundsturmstrasse</i>	II., Praterstern.....	12
<i>Kagran</i>	I., Hauptpost.....	20
".....	II., Taborstrasse 11.....	20
<i>Kalgsburg</i> (vara).....	I., Neuer Markt.....	40
<i>Lainz</i>	I., Lobkowitzplatz.....	20
<i>Mauer</i>	I., Lobkowitzplatz.....	30
<i>Meidling</i>	II., Praterstern.....	15
".....	I., Stephansplatz.....	12
<i>Meidling</i> (gara).....	VI., Mariahilferstr 81....	15
<i>Neustift am Walde</i>	I., Wipplingerstrasse....	30
<i>Neuwaldegg</i>	I., Am Hof.....	20
<i>Nordbahnhof</i>	Westbahnhof.....	12
".....	Südbahnhof.....	15
<i>Nordwestbahnhof</i>	Westbahnhof.....	15
".....	Rudolfsheim.....	12
".....	Südbahnhof.....	15
<i>Ottakring</i>	I., Am Hof.....	12
<i>Penzing</i>	II., Praterstern.....	20
<i>Pötzleinsdorf</i>	I., Wipplingerstrasse....	25
<i>Rudolfsheim</i>	III., Hauptstr., Schlachtg.	12
" <i>Schwender</i>	II., Praterstern și Nord- westbahnhof.....	12

LA [localitate unde merge]	DE LA (de unde plecã)	kr.
<i>Schönbrunn</i>	I., Stephansplatz, Neuer Markt și Am Hof...	15
<i>St. Veit Ober-</i>	I., Neuer Markt	25
<i>Schwadorf</i>	III., Hauptstrasse 40	40
<i>Schwechat</i>	I., Wollzeile	30
<i>Sechshaus</i>	I., Hoher Markt	12
<i>Sievering</i>	I., Am Hof	25
<i>Simmering</i>	I., Wollzeile	12
<i>Speising</i>	I., Lobkowitzplatz	20
<i>Staatsbahnhof</i>	I., Stephansplatz	12
"	Westbahnhof	15
<i>Südbahnhof</i>	I., Stephansplatz	12
"	II., Nordwestbahnhof	15
"	II., Nordbahnhof	15
"	IX., Franz-Iosef-Bahnhof	15
"	Währing, Feldgasse	12
<i>Währing, Cottage</i>	Südbahnhof	12
<i>Westbahnhof</i>	I., Stephansplatz	12
"	X., Staatsbahnhof	15
"	II., Nordbahnhof	15
"	II., Nordwestbahnhof	15

Câi ferate orașanești. Pe lângă cele l'alte căi de comunicație, ce sunt în Viena, acum se fac și căi ferate sub denumirea de *Stadtbahnen*, cari vor fi împărțite în trei secțiuni: *Die Donaustadt linie*, care plecând de la Nussdorf, stațiune principală, va percurge totă partea orașului, paralel cu canalul Dunărei, până la podul Aspern, unde se împreună cu linia centurei; *DIE GURTEL linie* (linia centurei), care va înconjura orașul; și *VORORTELINIE* (linia suburbiilor), care traversază arondismentele exteriore.

Aceste linii ferate, cari vor fi gata peste doi ani, în cea mai mare parte sunt sub pământ.

Calătorul care ar voi să studieze bine mer-sul tramvaiurilor și celor-lalte mijloce de co-municație, trebuie să cumpere de la debitele de tutun un tarif special, care costă 10 kr.

Comisionari (Dienstmänner).

La p^ortă fie-căruia otel, înaintea birturilor și cafenelelor celor mari, la gări, debarcadere de vap^ore, apr^ope pretutindeni stațion^oază comisionari (Dienstmann), cari sta^u la dispoziția publicului pentru a face curse în oraș cu sa^u fără pachete. O cursă în interiorul unui arondisment cu un pachet până 10 Klg., 10 kr.; la un arondisment vecin, 20 kr.; pentru o cursă la un arondisment mai depărtat, 35 kr. Până la una din gări, în aceleași condițiuni: 15, 30 și 45 kr. Cu un pachet de la 10—25 klg., se plătește în^odit.

Acești comisionari a^u cărucio^ore cu cari pot transporta și colete mari la diferite locuri. — O s^omă de comisionari exploat^oază pe străini ca și birjarii. Dacă din nesci^ontă sa^u nebăgare de s^omă calătorul, pe lângă un colet de o greutate o^ore-care, încredinț^oază comisionarului spre a fi transportate și alte obiecte mici, precum: bast^one, umbrele, cutii de pălării și alte aseme^onea, hamalul per^ocepe taxa pentru fie-care obiect. — Cel mai bun lucru este tocm^ola de la început.

Birouri de Informațiuni

În Viena sunt mai multe birouri de la cari călătorul poate lua ori-ce deslușiri de ori-ce natură, fie pentru șederea sa în oraș, fie pentru a-și conti ua voiagiul.

Wiener-Verein für Stadtinteressen und Fremdem verkehr (Societate vienesă pentru încurajarea turiștilor și străinilor) își are biroul ei la I., Stephansplatz, Jasomirgottstrasse 2, 1-ul etagiu, de unde străinul poate lua ori-ce informațiuni fără plată. Biroul este deschis în toate zilele de la 9—2 ore, afară de Duminicile și srbători.

Auskunfts burcau der k. k. österr. Staatsbahnen (biouroul de informațiuni C. F. ale Statului austriac) se află pe I., Johannesgasse 29. De aici se pot lua, afară de informațiuni, și biletele pentru trenurile ce circulă pe linia asta precum și bilete combinate pentru un drum mai mare, dus și întors. Asemenea bilete se pot lua și pentru liniile *Nordbahn* I., Zedlitzgasse 3.

Se mai pot procura bilete combinate de la bioururile liniilor: *Südbahn*, I., Kolowrating 15. *Westbahn*, I., Kragerstrasse 17. *Kgl ung. Staatsbahnen*, I Kärtnerring 9 (Grand Hôtel). De la acest din urmă birou se iaă bilete și pentru Italia și Orient.

Bilete de drum de fer se mai pot procura, fie pentru o călătorie cât de mică, fie pentru un voiagiu mai mare combinat și de la casele:

Schenker & Co., I Schottenring 3, și de la:
Cook & Sohn, I Stephansplatz 2.

Biouroul pentru vagoanele de dormit să află pe I., Kärtnerring 15.

Politia

Bureau der Polizei-Direction (Prefectura poliției Capitalei): I., Schottenring 11. In fiecare arondisment (Bezirk) se află câte un comisariat unde se poate reclama în orî-ce moment și pentru orî-ce afacere. Prin tóte străđile orașului sunt sergenți de oraș de la carî se poate lua orî-ce informațiune de orî-ce natură.

Ambasade, Legațiuni și Consulate

Ambasade: *Anglerei*: III., Metternichgasse 6. *Franciei*: I., Lobkowitzplatz 2. *Germaniei*: III., Metternichgasse 3. *Italiiei*: Josefsplatz 6. *Rusiei*: III., Reiserstrasse 37. *Turciei*: Schwindgasse 4.

Legațiuni: *României*: III., Reiserstrasse 53. *Bulgariei*: I., Lichtenfelsgasse 5. *Greciei*: IV., Frankenberggasse 8. *Serbiei*: IV., Hengasse 10.

Consulate: *României*: I., Giselastrasse 9. *Bulgariei*: I., Lichtenfelsgasse 5. *Serbiei*: I., Hohenstaufengasse 3. *Angliei*: I., Landskrongasse 1. *Franciei*: Führschgasse 2. *Germaniei*: I., Wiplingerstrasse 4. *Greciei*: I., Parkring 4. *Italiiei*: I., Josefsplatz 6. *Rusiei*: Reiserstrasse 35. *Turciei*: Metterichgasse 12.

Case de Bancă, de Schimb și de Comision

Case de bancă. — In Viena sunt mai multe bănci mari, unde străinul poate să trateze orî-ce afacere bănească. La tóte casele de bancă ce notăm se poate chiar schimba bani ai țarei nós-

tre cu florinî și vice-versa. Este din tóte punctele de vedere mai preferabil de a schimba cine-va banî la o bancă de cât la casele de schimb cele de rînd. Băncile cele mai la îndemână sunt:

Anglo-österreichische Bank, I, Strauchgasse 1; *Unionbank*, I, Rengasse 1; *Allgemeine Depositenbank*, I, Schottengasse 1; *k. k. Österreichungar. Bank*, I, Herrengasse 17, Bankgasse 3 și Landhausgasse 2; *Wiener Bankverein*, I, Herrengasse 10.

Case de schimb. *Anglobank*, I, Heidenschuss; *Creditanstalt*, Auskunfts-bureau I, Am Hoff, parter; *Mercur*, I, Wollzeile 10; *Escomptgesellschaft*, I, Freijung, 8; *Fischer & Braun*, I, Kärntnerstrasse 15 și Mariahilferstrasse 103.

Case de Comision. Un mare număr de case de comision sunt în Viena la dispoziția străinilor, cari voesc a face târgueli. Pentru ca să între în relațiuni cu o asemenea casă, călătorul trebuie să iee mai întei informațiunile necesare asupra ei, căci s'ar putea întâmpla ca marfa târguită prin mijlocirea unui comisionar să fiă plătită fórt scump și chiar îndoit.

Din multe case de incredere ce sunt în Viena, recomandăm pe a domnului Robert Kraus, I, Laurenzerberg 3, care este în relațiuni cu o mare parte de negustori din România.

Posta, Telegraf, Telefon

Posta. Direcțiune a Telegrafelor și Poștelor: I., Stubenbastei 10 și 12. Oficiul central al

postei: I, Portgasse 10. Birourî de poștă și telegraf la tôte gările.

Maî sunt ofice telegrafo-poștale :

La I., ar. Stadt : Stoss im Himmel 2, Salvatorgasse 7, Hohenstaufengasse 8, Schottenring 16, Börsenplatz 4, Minoritenplatz 9, Lichtenfelsgasse 2, Franzensring 1, Schmerlingplatz 6, Habsburgergasse 9, Wibelungengasse 6, Maximilianstrasse 4, Seilerstätte 22.

La II., ar. Leopoldstadt : Stephaniestrasse 1, Untere Augartenstrasse 26, Taborstrasse 10, Heintelmannngasse 1, Linnégasse 11.

La III., ar. Landstrasse : Hauptstrasse 65, Centralvichmar, Erdbergerstrasse 61. Löwengasse 22, Vordere Zollamtstrasse 1, Marokkanergasse 17.

La IV., ar. Wieden : Neumannngasse 3, Hauptstrasse 85, Belvederegasse 17, Resselgasse 5.

La V., ar. Margarethen : Rüdigergasse 2, Hundsturmplatz 7.

La VI., ar. Mariahilf : Gumpendorferstrasse 63 B, Mittelgasse 2.

La VII., ar. Neubau : Zieglergasse 8, Schrankgasse 1 și 3, Neustiftgasse 42, Stiftgasse 13, Bernardgasse 12.

La VIII., Josefstadt : Maria Treugasse 4 și 6, Laudongasse 47.

La IX., ar. Alsergrund : Porzellangasse 13, Nussdorferstrasse 55, Lazarethgasse 6, Garnisonngasse 7.

Birourile telegrafo-postale de la cele-lalte arondismente nu sunt de nici o importanță pentru străîni; cu tôte aceste ele se pot sci adresându-se călătorul la sergenții de oraș.

Francarea scrisórelor în interiorul unui oraş 20 gr. 3 kr., în totă Austro-Ungaria 5 kr.; pentru Germania 15 gr. 5 kr.; pentru Uniunea poştală 15 gr. 10 kr.—Cârşile poştale pentru Austro-Ungaria şi Germania 2 kr., pentru Uniunea poştală 5 kr.—Recomandarea unei scrisóri pentru Viena 5 kr., pentru rest 10 kr. Cutiile scrisorilor sunt vâpsite galben şi se găsesc în toate stradele, autorităţi şi otele.

La biroul POSTE-RESTANTE se intră prin str. Dominikauerbastei din faţa casarmei Franz Iosef.

Poşta Pneumatica. Nu de mult s'a înfiinţat în Viena o poştă pneumatică (Rohrpost), destinată a accelera trimiterea scrisorilor locale în totă întinderea oraşului. Birourile poştei pneumatice se află aproape pe la toate sucursalele poştei şi telegrafului. Francarea unei scrisóri 15 kr.; unei carte postale 10 kr.;—Cuvertura scrisórei să dă de cătră birourile poştei pneumatice. Greutatea scrisórei nu e permisă să treacă de 10 gr.—Cutiile scrisorilor pentru această poştă sunt roşie. În cas de urgenţă scrisórea sau carta postală trebuie predată la unul din birourile respective unde se poate avea răspuns în 5 minute.

Telegraf. Oficiul central I, Börsenplatz 1. Sucursale la birourile postale numite mai sus şi pe la unele otele de primul rând. — Taxele telegramelor: În interiorul unui oraş din Austro-Ungaria 20 kr. pentru o telegramă până la 20 cuvinte; de fie-care cuvânt mai mult 1 kr.—Pentru totă Austro-Ungaria şi Germania să plătesce o taxă minimă de 30 kr. până la

10 cuvinte ; fie-care cuvînt mai mult 3 kr.— Pentru România se plătesce o taxă fixă de 30 kr. plus 6 kr. de cuvînt. Telegramele nu pot fi mai scurte de 3 cuvinte. Cuvîntul nu va trece peste 15 litere sau 5 cifre.

Telefóne. Telefonul aduce mari înlesniri străinilor. Instalat aprópe pe la tóte localurile publice și pe la unele case de comerciú, călătorul fără a mai cheltui timp și bani la trăsură póte lua informație prin telefon de la orí-ce comerciant, fabricant, medic etc. etc. din chiar otelul în care locuesce. Afară de telefónele private sunt și telefóne publice împrăsciate în diferite puncte ale orașului. Convorbirile la aceste birouri se plătesc 20 kr. pentru 5 minute. Localurile publice de telefóne sunt :

La I., ar. Börseplatz, 1, Fleischmarkt 19 și Kärntnerring 3.

La II., ar. Praterstrasse 54, Taborstrasse 10.

La III., ar. Hauptstrasse 65.

La IV., ar. Neumanngasse 3.

La VII., ar. Stiftgasse 13.

Se mai află birouri telefonice la tóte gările și oficiile postale din ar. XIII, XV, XVI, XVII, XVIII și XIX.

Consultațiunii medicale

Unii călători au trebuință să consulte vr'un doctor specialist. De multe ori străinii în loc să se înformeze de locuința profescrului, se adresează unor persoane necunoscute, cari îi speculă și le aduce pe cel d'întei medic dicînd că este înlocuitorul specialistului în timpul ab-

sentei acestuia; cu modul acesta, pe lângă că sunt jăfuiți de bani, apoi bolnavii riscă de a-și pune și viața în pericol.

Chestiunea este prea gravă ca să avem trebuință sa insistăm asupra ei. Credem de datoria noastră să dăm călătorilor un sfat în această privință.

Sunt în Viena mai mulți doctori români, între cari cel mai cunoscut și mai vechiu este doctorul Sterea N. Ciureu, domiciliat în IX ar. Pelikangasse 10.

Acesta, stabilit de multă vreme în Viena, primesce la D-sa pe Români suferinși spre consultație cu vr'o celebritate medicală. Așa dar compatrioții noștri, cari recurg la serviciile doctorului Ciureu, au facilitatea de a-și descrie bóla în limba maternă, lucru care pune pe specialist în pozițiune de a se pronunța în cunoștință complectă de cauză.

Cât despre Români, cari sunt trimeși de medicii lor curenți de adreptul la una din băile: Greifenberg, Marienbad, Franzesbad și Carlsbad, vor găsi în fie-care din aceste stații balneare câte un medic român, cu o reputațiune bine stabilită.

Așa la Marienbad este doctorul Ión CALINCIUC, foarte apreciat nu numai de Români, dar și de străini, cari au făcut apel sciinței sale; La Franzesbad, este stabilit de mai multă vreme d-r GIOREANU; la Carlsbad, d-r I. T. MERA, care în câți-va ani și-a câștigat un renume printre colegii săi, și la Greifenberg, d-r HOSANU, iarăși un medic care a început a se distinge printre vechii medici din acea localitate.

B ă ĩ

Cele mai principale băi din Viena și cari sunt cercetate de publicul local sunt cele ce urmază: *Centralbad*, basin de natațiune și cabine de băi, I, *Weihburggasse* 20; *Dianabad*, II, *Obere Donaustrasse*; *Kaiserbad*, I, *Franz-Josefs-Quai*; *Sofienbad*, III, *Marxergasse*; *Florabad*, IV, *Floragasse*; *Esterházybad* VI, *Gumpendorferstrasse* 2.—Băi de Dunăre. *Städtisches Communalbad*, lângă puntea Rudolf, cu restaurant, stațiune de tramvaiu; dincolo de pod, pe malul stâng: *Holzer's Bad*, *Militär Schwimmschule* (scóla militară de natațiune) se află pe malul Dunărei lângă podul Rudolf; are și secțiuni pentru civili.

Debite de Tutun

Tutunul ca și la noi este monopolizat de Stat și se vinde prin debitanți, cari se găsesc prin toate stradele. Regia monopolului mai vinde tutun, țigări și țigarete de specialitate; pentru aceste are un singur debit în I, *Kärntnerstrasse* 3. Tutunurile de specialitate sunt în mai multe calități; cele mai potrivite cu gustul nostru sunt:

Sultan flor, tăiat subțire și mai potrivit; se vinde numai în cutii până la 125 gr. care costă 3 fl. 25 kr. Acest tutun sémănă cu bectemisul de la noi.

Superfein türkische se vinde tăiat subțire și mai gros în cutii până la 125 gr. și în pachete de 30 gr.—Cutia de 125 gr. 2 fl. 40 kr.; pa-

chetul 30 gr. 56 kr. Tutunul acesta se potrivește cu tutunul nostru de calitate I-a.

F.F. Herzegovina ⁽¹⁾ tăiat în un singur fel. Se vinde în cutii până la 125 gr. fl. 1,20 și în pachete de 30 gr. 27 kr. Tutunul acesta pare mult mai superior de cât acela de calitate II-a de la noi.

Din tutunurile de rând potrivite cu gustul nostru sunt:

F.F. Türkische tăiat potrivit se vinde în cutii până la 125 gr. 1 fl. 90 kr.; în pachete de 25 gr. 36 kr.

F. Herzegovina ⁽²⁾ în o singură tăetură potrivită. Cutia de 125 gr. 83 kr.; pachetul de 25 gr. 17 kr.

Tabacul se vinde în pachete de 10 gr. și în cutii până la 125 gr.

Țigările cari se obișnuiesc foarte mult în Austro-Ungaria sunt de mai multe calități.

Țigaretele asemenea obișnuite mult iarăși sunt de mai multe calități.

Țigările și țigaretele se vînd și cu bucata.

Teatre, Cafenele cîntînde, Circurî

Teatre. *K. K. Hof Burgtheater* (Teatrul Curței) pe I Franzensriag, este unul din cele mai frumoase teatre ale Vienei.—Repertoriul: Drame și comedii. — În timpul verei este închis pentru o lună (Iulie sau August). — Încăpător pentru 1460 persoane. Duminicile și sîrbători

(1) F.F. Inseamnă: feinste.

(2) F. Inseamnă: Fein.

două reprezentațiuni pe ȃi: după prînz și s era. — Prețurile serale:

Loja în parter I si II galerie.....fl.	25. —
Un loc în loj�	5. —
Loja �n III galerie	12. —
Un loc în loj�	3. —
Stal în parchet I r�nd	5. —
„ „ 2-5 „	4. —
„ „ 6-10 „	3.50
„ „ 11-14 „	3. —
„ �n parter I „	3. —
„ „ 2-5 „	2.50
„ �n III galerie I „	2.50
„ „ „ 2-4 „	2. —
„ „ „ 5-7 „	1. —
„ „ IV „ 1 „	1.50
„ „ „ 2-6 „	1. —
„ „ „ 7-9 „	— .70
Loc în parter în picióre (1)	1. —
„ „ IV galerie	— .40

(1) Num i pentru bărbați.

Casa teatrului deschisă de la 9  re dim p n  la 5  re s era. Biletele pentru reprezentațiunile serale se pot procura cu una și două ȃile înainte de la biroul de locațiune care este în localul teatrului; în acest cas se plătesce mai mult: un fiorin pentru un stal în parchetul de I-ul rang; pentru cele-lalte staluri în parchet și parter 75 kr. de stal și 30 kr. de stalul de galerie. — Inceputul la 7 ore; varu la 7½ —. Biletele pentru reprezentațiunile de

după prînz se vînd tot la casa teatrului cu prețuri scădute.

K. K. Hof-Operntheater [Marea operă], I., Opernring. Acesta este cel mai mare teatru din Viena și unul din podóbele ei monumentale.—Are locuri pentru 2352 persóne. — Repertoriul: opere, opere comice și balet. Tot ca și Burgtheater în timpul verei nu se jócă o lună.—Prețurile localurilor:

Loja de parter și I rang.....	fl. 25.—
„ „ „ în II „	„ 15.—
„ „ „ „ III „	„ 10.—
Un loc în lojă	„ 5, 4 și 3
„ „ „ parchet I rând.....	„ 5.—
„ „ „ „ 2, 3 și 4 rând... „	„ 4.—
„ „ „ „ 5 — 8 „ ... „	„ 3.50
„ „ „ „ 9 — 13 „ ... „	„ 2.—
„ „ „ parter I „ ... „	„ 3.—
„ „ „ „ 2, 3 și 4 „	„ 2.50
Stal în 3 etag. I rând.....	„ 2.50
„ „ „ II „	„ 2.—
„ „ „ III și IV rând.....	„ 1.20
„ în 4 „	„ 1.50
„ nenumerotat în 4 etagiü	„ 1.20
Intrare în parter	„ 1.20
„ „ 3 etagiü	„ 1.—
„ „ 4 „	„ —.40

Casa teatrului e deschisă de la 9 ore dim-până la 5 séra.—Biroul de locațiune la teatru. Biletele cumpárate mai nainte se plătesc mai scump: 3 fl. loja de rangul I, 2 fl. loja de

rangul II, un fl. loja de rang. III și stalul din I parchet; pentru cele-lalte staluri de parchet și parter 50 kr. mai mult, afară de locurile numerotate cari se scumpesc cu 30 kr.

Theater an der Wien (Teatrul pe riul Wien) VI Magdalenenstrasse 8. — Are locuri pentru 1780 persóne.—Repertoriu: opere comice, opere, drame, comedii, vodeviluri. — Vara ca și cele-lalte teatre închis. — Duminicile și sêrbători douë reprezentațiuni: după prînz și sêra.

Prețurile locurilor pentru reprezentațiunile de sêră:

Loja în parter saũ I rang	fl. 15. —
Un loc în lojã	„ 5. —
„ stal de orchestrã	„ 3. —
„ „ în parchet.....	„ 2.50
Fotolu I galerie.....	„ 2. —
„ II „	„ 1.80
„ III „	„ 1.50
„ IV „	„ 1. —
Intrare în parter	„ 1. —
„ „ II galerie	„ —.50
„ „ III „	„ —.30
„ „ IV „	„ —.20

Prețurile locurilor pentru reprezentațiunile de după amiazã sunt mai eftine cu peste 50%. Biroul de locațiune în localul teatrului. Numai pentru reprezentațiunile de sêrã se pot lua bilete de la acest birou; se plătesce mai mult 1 fl. pentru o lojã; 50 kr. pentru un stal de orchestrã și parchet; pentru un stal la 2, 3 și 4 galerie 20 kr. — Biletele se vînd de la 9

ore dim. până la 5 ore séra atât la casa teatrului cât și la Bazarul din I Rothenthurmstrasse 16.

Deutsches Volkstheater (Teatru al poporului German) VII Museumstrasse. Are locuri pentru 1873 persoane. — Repertoriu : Drame și comedii. De la 15 Iunie și până la 14 August este închis. — Două reprezentațiuni pe di. Duminicile și sărbători după ameză și séra. Prețurile locurilor pentru reprezentațiunile de séra :

Lojă de balcon mare	fl. 13. —
" " mică	" 11. —
" mare I rang	" 12. —
" mică I "	" 10. —
" mare II "	" 9. —
" mică II "	" 7. —
Un loc în loja de balcon	" 3. —
" " " I rang	" 3. —
" " " II "	" 2. —
" stal de orchestră	" 2.25
" " la parchet 1— 5 rând	" 2. —
" " " " 6—11 "	" 1.80
" " " " 12—15 "	" 1.50
" " " parter	" 1. —
" " de balcon 1 "	" 2. —
" " " " 2— 5 "	" 1.80
" " " " 6— 8 "	" 1.40
" " " " 9—12 "	" 1. —
" stal în II rang 1 "	" 1.50
" " " 2— 3 "	" 1. —
" " " 4— 7 "	" 80. —
" " " 8—10 "	" 50. —

Un loc în picioare la parter.....	fl. 1.50
" " " " la galerie.....	" - .30

Prețurile locurilor pentru reprezentațiunile de după prânz sunt mai eftine cu 25% aproximativ. — Casa teatrului deschisă de la 9 dim. până la 5 séra. — Biroul de locațiune la teatru. Bilete cumpărate din biroul de locațiune se plătesc mai mult ca și la celelalte teatre despre cari am vorbit.

Josefstädler Theater (Acest teatru pòrtă numele arondisementului său), VIII. Josefstädterstrasse 26. — Are locuri pentru 1120 de persoane. — Repertoriul: Drame și vodevile vieneze. — În timpul verei este închis. — Două reprezentațiuni pe săptămână: Duminicile și sèrbătorile; una după prânz, alta séra. — Prețurile locurilor :

Loja parter.....	fl. 10.—
" I rang.....	" 8.—
Locul în loja benoir 1 rând.....	" 3.—
" " " 2 ".....	" 2.—
Stal în parter 1 și 2 ".....	" 2.—
" " " 3 — 13 ".....	" 1.50
" " balcon I rang.....	" 2.—
" " " II ".....	" 1.30
" din urmă I ".....	" 1.20
" " " II ".....	" 1.—
Loc în parter în picioare.....	" —.60
" " " II rang.....	" —.40
" " " III ".....	" —.30

Prețurile locurilor pentru reprezentațiunea de săptămână sunt mai eftine cu 40% aproximativ.

Biletele se vînd de la 9 ore dim. pînă la 5 ore sêra atît la casa teatrului cît și la bazarul din I Rothenthurmstrasse 16.

Karl-Theather, II Praterstrasse 31. — Deschis la 10 Decembre 1847. — Incăpător pentru 1832 persoane. Repertoriul: Drame, comedii, farse. Vara închis timp de 6—8 săptămîni. Dumini-cile și sêrbătorile două reprezentațiuni. — Prețurile locurilor reprezentațiunilor de sêră:

Loja în parter	fl. 15.—
" " balcon	" 10.—
Un loc în lojă de I rang	" 5.—
" " " " II " 	" 3.—
" " " " " " 	" 3.—
Stal de orchestră 1—3 rând	" 3.—
" " " " 4—10 " 	" 2.—
" " parter 11—15 " 	" 1.50
" " balcon 1 gal. I	" 2.—
" " la I galerie	" 1.50
" " II " 	" 1.20
" " III " 	" 1.—
" " parter I galerie	— .80
" " " II " 	" — .60
" " " III " 	" — .40
" " " IV " 	" — .30

Biletele cumpărate de la biroul de locațiune saũ de la casa teatrului înainte de reprezentație se plătesc mai mult: un fl. pentru o lojă; 30 kr. de stal de orchestră, parchet și balcon; 20 kr. parter și galerie. — Casa biletelor deschisă de la 9 dim. pînă la 5 sêra. Biletele se mai

pot procura și de la Bazarul din Rothenthurmstrasse 16.

Raimund Teather, VI. Wallgasse 18-20. — Deschis la 25 Noembrie 1893. — Încăpător pentru 1900 persoane. — Repertoriu: Drame clasice moderne și comedii. — Vara închis în timp de șesă săptămâni. — Prețurile locurilor:

Fotoliu de orchestră 1-4 rând.....	fl. 2.—
Stal la parter 1- 6 rând.....	„ 1 80
„ „ 7-11 „	„ 1 60
„ „ 12-14 „	„ 1 40
„ „ 15-17 „	„ 1 20
„ „ 18-21 „	„ 1.—
„ „ 22-25 „	„ —.80
„ la rangul I, rând. 1	„ 2.—
„ „ „ „ 2	„ 1 80
„ „ „ „ 3- 7	„ 1 40
„ „ „ „ 8-10	„ 1 20
„ „ „ „ 11-12	„ —.80
„ „ „ „ 13-15	„ —.60
„ „ II „ 1	„ 1.—
„ „ „ „ 2	„ —.80
„ „ „ „ 3	„ —.60
„ „ „ „ 4- 5	„ —.40
„ „ „ „ 6-13.....	„ —.30

Ca și la celelalte teatre Duminicile și sărbătorile se dau două reprezentații. Prețurile reprezentației de Ți sunt mai eține. — Pentru biletele cumpărate mai înainte cu o Ți se plătesc 10 kr. de stal. — Casa biletelor atât la teatru cât și la Bazarul din Rothenthurmstrasse

16, este deschisă de la 9 ore dim. până la 5 séra.

Wiener Volks-Theater în Prater. — Deschis la 21 Aprile 1862. — Incăpător pentru 880 persóne. — Repertoriu: Vodevile vieneze. — Se jócă numai vara. — Prețul locurilor:

Loja.....	fl.	8—
Un loc în lojă, I rând.....	„	2 50
„ „ „ „ II „	„	1 50
Stal în parter 1—6 „	„	1 50
„ „ parter.....	„	1.—
„ la I Galerie, I rând.....	„	1.—
„ „ „ II „	„	— 80
Loc în parter în picióre.....	„	— 50
„ I galerie „ „	„	— 40
„ II „ „ „	„	— 30

Pentru biletele cumpărate mai nainte se plătesce: 50 kr de lojă: 30 kr. de un stal în lojă sau în parchet și 20 kr. un stal de galerie.—Cassa biletelor la teatru, la Bazarul din Rothenthurmstrasse 16 și la Bellariastrasse 4 este deschisă de la 9 dim. până la 5 séra.

Rudolfsheimer Theater. Scenă liberă. — Prețurile locurilor: Loja 5 fl.; un loc în lojă 1 fl. 50 kr.; stal de parchet 1 fl. 20 kr. Celelalte stăle de la 80 kr. până la 50. Galeria 25 kr.

Cafés Chantants. Etablissement Ronacher; I., Seilerstätte 9. În toate zilele reprezentațiuni variate.—Inceputul la 8 ore séra. — Casa teatrului deschisă de la 10 ore dim. până la 4 p. m. Café-Restaurant cu grădină de iarnă.—Prețul locurilor: Loja avant-scène 12 fl., loja

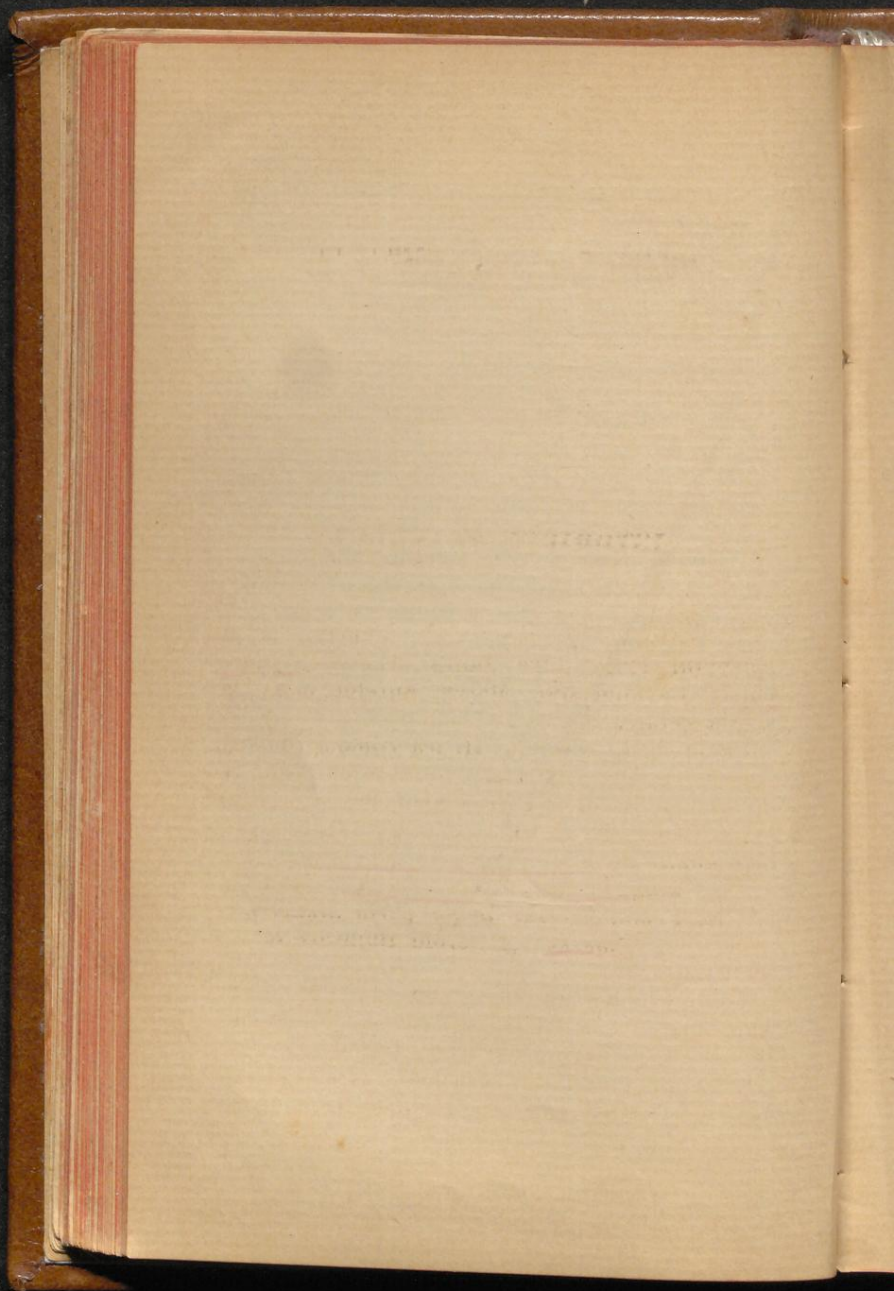
I rang 10 fl., loja II rang 7 fl. Un loc în lojă de rangul I 2 fl. 50 kr., un loc în lojă de II rang 2 fl., un loc la parter 1 fl.

Pertl's Orpheum, IX. Wasagasse 33, numai în timp de iarnă; vara la III-lea cafenea din Prater.— În toate zilele reprezentațiuni variate. Café Restaurant.— Prețul locurilor: Loja 6 și 4 fl.; un loc în lojă 2 și 1 fl. 50 kr.; intrare în parter 80 kr.

Eldorado, la I. Petersplatz 1

Otel „*Schwarzer Adler*”, II Taborstrasse 11.— A câră de aceste mai sunt și alte cafenele cântânde peste tot locul.

Circuri. Un singur circ este în Viena construit ad-hoc ce se află pe Circusgasse 42—44. Reprezentațiuni periodice. — Prețurile locurilor: Loja 12 fl.; un loc în lojă 3 fl.; un stal în parchet 2 fl., stalul I în parter numerotat 1 fl., II 60 kr., al III. 30 kr. Mai sunt încă două circuri: Unul a lui Busch în Prater și altul a lui Schumann în Mariahilfel Gürtel.

VIENA ȘI IMPREJURIMILE EI

ISTORICUL ORAȘULUI

Viena se află pe locul unde Romanii pe la începutul erei noastre zidiră cetatea „Vindobona“. La anul 180, Marcu Aureliu muri în această cetate.

Pe la finele secolului III-lea colonia romană era un municipiū și merse progresând până la invasiunea Hunilor, care a avut loc la secolul IV. — Când la sfârșitul secolului VI, Romanii fură goniți de către Avari, cari la rândul lor aū fost alungați de către Carol cel Mare și fiului, Pepin, Austria de jos purta atunci numele de „Ostmarkt“ și Gerold Bujuvare fu înteiul margrav.

Când Ungurii fură bātuți în anul 955, lângă Augsburg, Viena juca deja un rol însemnat. În anul 976, împăratul Othon II făcu pe contele Leopold de Babenberg margrav al Austriei de jos, și după stîngerea familiei Babenbergi-

lor, în 1276, margraviatul trecu la fiii împăratului Rudolf de Habsburg, care își fixă reședința în Viena.

În anul 1514, împăratul Maximilian I primi în Viena pe Ladislav, regele Ungariei și al Bohemiei și pe Sigismund, regele Poloniei, încheiând contractele de căsătorie ale fiilor săi cu ficele lor, contracte ce mai târziu aduseră casei austriace Bohemia, Moravia și Ungaria.

Unele din cele mai însemnate episoade ale istoriei Vienei, sunt cele două asedieri ale Turcilor, unul sub Soliman II, care ținu de la 22 Septembrie până la 15 Octombrie 1529, și celălalt sub Mahomet IV și vizirul său, Cara-Mustafa, care ținu iarăși de la 14 Iulie și până la 12 Septembrie 1683. În acest din urmă asediu, Turcii au fost îsgoniți de Ioan Sobieski, regele Polonilor, în capul armatelor aliate.

În anul 1805, după bătălia de la Austerlitz, și în anul 1809 după aceea de la Wagram, Viena a fost ocupată cât-va timp de către armatele franceze.

La Viena s'a ținut congresul Puterilor europene, cari în urma învingerei lui Napoleon și a restaurării Burbonilor pe tronul Franței, încheiară actul cunoscut sub numele de Tratatul de Viena. Congresul ținu de la 3 Noiembrie 1814 până la 9 Iunie 1815.

Viena, la o înălțime de 170 m. d'asupra mării, este capitala imperiului și reședința suveranilor. Ea e situată pe o câmpie întinsă încongiurată de munți și pe canalul Dunărei în care se varsă riul Viena (Wien). Orașul ocupă o suprafață de peste 15,000 hectare, e împăr-

tit în 19 arondismente și are 22,000 de case cu o populațiune de peste 1.400,000 suflete, socotită și garnisóna, care e de aproape 23,000 ómeni.

În trecut Viena era înconjurată de două rânduri de fortificații, din cari n'a rămas de cât o parte fórte mică. Fortificațiunile exterioare erau construite în anul 1704 pentru a pune orașul la adăpostul atacurilor armatei Ungurilor în capul careia era Francisc Rakoczy; ele au fost conservate până la anul 1890 din cauză că, porțile acestora, în număr de 18, serviau de bariere pentru accisele comunale. De atunci foburgurile unindu-se cu orașul au început puțin câte puțin a dispare. Fortificațiile interioare, șanțuri, tăbii etc., au dispărut complectamente încă de la anul 1858 și au fost înlocuite prin un bulevard numit Ringstrasse înconjurând orașul vechi, ale cărui strade, în mare parte sunt înguste, dar bine pavate.

Am spus că Viena este împărțită în 19 arondismente; acestea sunt: I. Innere Stadt, II. Leopoldstadt, III. Landstrasse, IV. Wieden, V. Margarethen, VI. Mariahilf, VII. Neubau, VIII. Josefstadt, IX. Alsergrund, X. Favoriten, XI. Simmering, XII. Meidling, XIII. Hietzing, XIV. Sechshaus, XV. Fünfhaus, XVI. Ottakring, XVII. Hernals, XVIII. Währing, XIX. Döbling.

Arondismentul I cuprinde orașul vechi și Ringstrasse.

Piața Sf. Stefan este considerată ca centrul Vienei. Numerotația stradelor pleacă din această piață; cele mai depărtate au în vedere tot piața și numărul unu să dă la partea stradei, care

este mai în apropiere de Sf. Stefan. Tablițele din colțurile stradelor indică atât strada câtși arondismentul. Fie-care casă poartă o tablă arătând numărul casei și numele arondismentului. Culórea tăblițelor diferă de la un arondisment la altul.

O PREUMLARE PRIN ORAȘ

I Arondisment, Stadt.

Acest arondisment este în centrul orașului și conține mai multe biserici, palate și alte clădiri monumentale. El este mărginit de *Ringstrasse* și de *Franz-Josefs-Quai*, cari fac parte din el. Punctul central este *Stephansplatz* cu catedrala Sf. Stefan în mijloc.

De aici plăca două mari artere opuse; una: *Rothenthurmstrasse* spre malul Dunărei până la *Franz-Josefs-Quai*; cea-altă *Kärntnerstrasse* spre Ring, până la podul *Elisabeta* pe Wien. Aceste două strade sunt eminentemente comerciale și foarte mult frecventate de străini.

Rothenthurmstrasse începe de la palatul archiepiscopal, care face colțul la dreapta pieței Sf. Stefan (*Stephansplatz*). Tot spre dreapta găsim stradele perpendiculare: 1^a *Wollzeile*, care mergând până la Ring desparte *Stuberingul* de *Parkringul*, lăsând pe cel d'intei la stânga, iar pe cel-alt la dreapta. Pe această stradă se află

administrațiunile, redacțiunile și imprimeriile celor mai multe ziare din Viena; 2^a *Lugeck*, formată din *Sonnenfelsgasse* și *Bäckerstrasse*; 3^a *Fleischmarkt*, care duce la Biuroul central al poștei; 4^a *Griechengasse*, stradelă mică și întunecată, care dă în *Fleischmarkt*, în dreptul bisericeii grecesci; 5^a *Adlergasse*, care dă pe *Franz-Josefs-Quai*, lângă cafeneaua Edison. La colțul acestei strade se află una din cele mai frumoase cafenele ale Vienei numită *Café Hohenzollern*.

La mâna stângă, plecând tot de la *Stephansplatz* găsim: 1^a *Landskrongasse*, față în față cu strada *Wollzeile*; 2^a *Lichtensteg*, vis-a-vis de *Lugeck*, ce ne duce la *Hoher Markt*; 3^a *Rabensteig*, peste drum de *Fleischmarkt*; *Kohlmessergasse*, față în față de *Adlergasse*.

Kärntnerstrasse este una din stradele neregulate ale Vienei și strîmtă ca și *Rothenthurmstrasse*; însă de câți-va ani proprietarii nefiind îngăduiți de a 'și repara casele mai nainte de a le pune la aliniere, în două locuri această stradă s'a lrgit în mod considerabil: în partea de sus, între cele două mari prăvălii *Palais Royal* la dreapta și *Louvre Vinez* la stînga; în partea de jos, la debușeul pe Ring, lângă Opera.

Stradele perpendiculare sunt la dreapta: 1^a *Kupferschmiedgasse*; 2^a *Donnergasse*; 3^a *Schwangasse*, cari tustrele duc la *Neuer Markt*; 4^a *Führichgasse*; 5^a *Maysedergasse*; 6^a *Augustinerstrasse*, în dosul Operei, care merge până la *Michaelerplatz*. La mâna stîngă: 1^a *Singerstrasse*; 2^a *Weihburggasse*; 3^a *Himmelpfort-*

gasse, față în față cu *Donnergasse* și care merge până la Parkring peste drum de *Stadtspark*, trecând d'alungul stabilimentului lui Ronacher; 4^a *Johanesgasse*, față în față cu *Schwangasse*; 5^a *Annagasse*, vis-à-vis de *Führichgasse*; 6^a *Krugerstrasse*; 7^a *Wallfischgasse*, peste drum de *Albrechtgasse*; 8^a *Maximilianstrasse*, vis-a-vis de Opera.

Din *Stephansplatz* mai plec 1^a *Schulerstrasse*, la stânga catedralei; 2^a *Brandstätte*, față în față de *Schulerstrasse*; 3^a *Jasomirgottstrasse*, peste drum de porța principală a Sf. Stefan; 4^a *Goldschmiedgasse*, care duce la *Petersplatz*; 5^a *Stock-im-Eisenplatz*, care dă în Graben.

Stock-im-Eisenplatz este o piață mică la intrarea în Graben, care și-a luat numele de la *Stock-im-Eisen*, un buștean țintuit ce se află în colțul palatului Societății de Asigurare „*Equitable*“. E un trunchi de copac bătut peste tot cu ținte. Acesta trece drept simbolul Vienei. Se dice că el ar proveni din faptul că fie-care calfă de meșteșugar, care venia la Viena, bătea câte un cui în copac.

Palatul Societății de Asigurare a fost zidit de Andreas Streit în stilul Renașterii italiene. Prin întrebuințarea granitului de diferite culori s'a obținut un efect admirabil; acoperișul oblic de aramă este vizibil de departe. Scara susținută de 36 colóne cu un monument comemorativ de Julius Berger este un cap d'operă. Curtea este admirabilă. Lângă porța de bronz se află statua de Rudolf Weyr, întrupând bușteanul țintuit. Deasupra porții e o grupă alegorică de bronz de Victor Tilgner. Tot de acest

sculptor sunt și cele patru figuri isolate deasupra balconului, cari se referă tot la legenda.

După cum am spus, de la această piață intrăm în Graben, una din frumoșele strade ale Vienei. Această stradă, pe la sec. XII, a fost un mare șanț (Graben). În mijlocul stradei se află un monument ridicat de împăratul Leopold I, după ciumă.

Alte strade principale sunt: *Kohlmarkt*, care duce de la Graben la *Mihaelerplatz*, față în față de intrarea principală a palatului imperial; *Herrengasse*, care pleacă de la *Mihaelerplatz* și se termină la *Freiung*, de unde se continuă prin *Schottengasse* până la *Schottenring*, vis-à-vis de *Maxmiliansplatz*; *Bognergasse*, care duce de la Graben la *Am Hof*; aci este corpul pompierilor; *Wipplingerstrasse*, care duce de la *Hoher Markt* la *Schottenring* unde ese lângă Bursa; *Operngasse*, care plcă de la *Opernring*, între Opera și palatul archiducelui Albrecht, până la *Albrechtgasse*.

Descrierea monumentelor am însemnat-o sub rubrice separate.

Ringstrasse este un bulevard care înconjură vechiul oraș Viena. El ocupă locul fortificațiilor, dărimate spre a face loc orașului.

Ringstrasse începe la canalul Dunărei, la podul Aspern, și se sfârșește iar la canal, la podul Augarten. De la Aspernbrücke la Augartenbrücke se întinde cheiul Franz Iosef.

Între Ring și chei, vechiul oraș Viena formează arondismentul I-iu: STADT. Dincolo de canal și Ring se întind cele-lalte 18 arondismente.

Ringstrasse este împodobită cu clădiri monumentale cum rar se găsesc în celelalte capitale. Multe din aceste clădiri au fost rădicate din fondurile provenite de pe vânzarea terenurilor rămase de la fortificațiuni.

Stubenring. Plecând de la Aspernbrücke, o parte din Ringstrasse se numește *Stubenring*. Avem la dreapta casarma Franz Iosef compusă din două corpuri de zidire cu o poartă monumentală, prin care trecerea publicului este liberă. Dinaintea fiecărui corp este un teren mare ce servește pentru exercițiul soldaților.

La stânga Stubenringului curge râul Wien, care se varsă în canal, în apropierea podului Radetzki. Dincolo de râu, pe malul drept, se află biroul principal pentru coletele postale și Vama Mare (Hauptzollamt).

În această parte a Ringului miș area este rară de tot.

Mai departe, la mâna stângă, găsim Școala de Arte și Meserii, și alături de ea Museul Artelor și Industriilor austriace. Nu descriem nici una din clădirile și monumentele Ringului, fie-care din ele având o descriere separată sub alte rubrici.

Parkring. La stânga, această parte a Ringului este bordată în totă lungimea ei de *Stadt-park*, grădina orașului. La dreapta, palatul arhiducelui Wilhelm, în stil Renascere italiană, lucrat de Hansen; pe urmă vine Blumensäle (sălile florilor) ale Societății de horticultură. Aceste săli sunt utilizate adese pentru serbari, concerte, expoziții. În dosul acestei clădiri se află palatul ducelui Filip de Coburg.

Kolowratring. La stânga, casinul nobletei; pe urmă vine imensa piața Schwarzenberg. Aci este puțină animație. Vis-à-vis de piață, la mâna dreaptă, este o cafenea.

Dacă ne oprim puțin aici și aruncăm privilegiile noastre asupra pieței Schwarzenberg, vedem ambele sale palate monumentale ce staă față în față, între cari se înalță mareștatua ecvestră a prințului Schwarzenberg.

Kärntnerring. Pe partea asta a Ringului, la stânga este *Otelul Imperial*, ceva mai înainte este palatul ducelui Filip de Wurtemberg. Otelul Imperial este splendid. Chienții sei sunt prinții și străinii milionari. Cei din compatrioții noștri cu mare dare de mână, cari ar putea cheitui sute de franci pe di fără să simtă, pot trage la acest otel unde îi asigurăm că vor fi îngrijiți cât se pôte de bine.

Dincolo de acest otel se zărește domul și colónele aurite ale bisericei St. Carol Borromeu (Carlskirche). La dreapta Kärntnerringului dăm de *Marle Otel* (Grand Hôtel), forțe elegant și cel mai bine frecventat după otelul Imperial. Vin apoi câte-va magasi mari din cari una cu flori naturale, aranjate cu mare eleganță. La stânga, o frumoasă cafenea. Urmând înainte ajungem la una din cele mai importante artere ale Vienei: Kärntnerstrasse, care dacă vom apuca la dreapta ne duce la Stephansplatz, iar la stânga, la podul Elisabeta pe Wien.

Opernring. La dreapta, splendidul monument al Operei; la stânga, vis-à-vis, Cafeneaua Bauer la care merită sa se oprască calătorul câte-va minute, ca să admire cea mai frumoasă parte

a oraşului; aici străinul gustă câte-va momente de plăcere, luându-şi îngheţata sau cafeaua, căci nu se satură privind lumea ce defilează pe dinaintea sa şi măreţa clădire a Operei ce o are în faţă-î. Ca şi lumea trăsurile, omnibusurile şi tramvaiurile umblu într'una.

Mergând ceva mai înainte găsim Cafeneaua Comediei şi imediat după această grădinele Curtei imperiale. La stânga, după cafeneaua Bauer este casa de orfevrerie Christoffe cu o frumoasă expoziţiune la vitrină; pe urmă Schillerplatz cu statua poetului, şi în fund Academia Belor Arte.

Burgring. La dreapta, grădina imperială, care merge până la porta palatului. La stânga, mai multe magazine de teracotă, de tablouri şi gravuri etc. După aceste prăvălii vine Babenbergerstrasse, care dă în strada Mariahilf, una din cele mai populate strade din Viena. Imediat după Babenbergerstrasse sunt Museele Imperiale, formând lăturile unei pieţe mari în fundul căreia se înalţă monumentală statue a Mariei Theresa. Unul din aceste muzee este consacrat picturii, cel-lalt la istoria naturală. Cam în faţa muzeelor se află Palatul Imperial.

Franzensring. Imediat după Palat este Volksgarten (grădina poporului). La stânga, Palatul de justiţie; ce-va mai înainte, Parlamentul (Reichsrathsgebäude), Primăria (Rathaus) şi în fine Universitatea, care termină această parte a Ringului.

La stânga după Volksgarten e Burgtheater; pe urmă o berărie cu bere de München, două prăvălii şi o cafenea.

Acéstă parte a bulevardului este cea mai monumentală dar în același timp și una din cele mai monotone.

Schottenring. Intre Franzensring și Schottenring se află o piață vastă în forma triunghulară numită Maximilianplatz, cu virful spre Ring. Fundul acestei piețe este ocupat cu Votivkirche, frumoasa biserică în stil gotic.

La stânga Schottenringului prima casă este otelul de France; pe urmă vine *Stiftungshaus*, splendidă casă clădită pe locul unde era *Ring-theater*, al cărui incendiū, în 8 Decembre 1881, a făcut o mulțime de victime. Casa care conține o capelă expiatorie, a fost zidită de arhitectul Schmidt, din ordinul Impăratului, care a dat capitalul. Venitul acestui edificiu este destinat în întregimea lui orfanilor și văduvelor teribilei catastrofe.

După asta vine Prefectura poliției capitalei, clădire foarte vastă și o serie de oteluri particulare fără nici o prăvălie.

La dreapta este o magasie de lampe, *Café de France*, câte-va alte prăvălii de croitorie și mode și apoi BURSA (Börsen) edificiu mareș construit la 1876 de către Theophil von Hansen. Acéstă clădire situată în centrul strădeii (E 4) este una din podóbele monumentale ale Vienei. La etagiul I se află Museul Comercial. (v. acest titlu). Bursa se poate visita în toate zilele de lucru.—După Bursă vine un șir de prăvălii care ține până la Franz-Josefs-Quai.

Franz-Josefs-Quai. Chejul acesta începe la *Augarten-Brücke*, care urmăze direcția Ringului și duce la Augarten.

La stânga cheiului curge canalul Dunărei și între canal și stradă sunt alee unde se jocă copii de prin împrejurime. Pe malul canalului sunt băile *Kaiserbad* și pescariile. Aleele merg până la *Stefaniebrücke* unde este ambarcaderul vapoarelor, cari merg în susul Dunărei. Mai încolo cheiul este mărginit printr'un simplu trotuar; pe drumul nostru întâlnim și podul Ferdinand (*Ferdinandsbrücke*) care dă în *Taborstrasse*, strada cea mai populată după *Praterstrasse* din al doilea arondisment, *Leopoldstadt*. În fine ajungem la *Aspernbrücke* de unde am plecat spre a face înconjurul vechiului oraș.

La dreapta cheiului plecând de la Schottenring găsim două cafenele, o berărie și câte-va prăvălii din cari una bine asortată în covore orientale, ajungem la *Otelul Metropol*; după aceasta dăm în *Morzinplatz* și apoi găsim Café Imperial, iar câte-va prăvălii și ajungem la începutul *Rothenthurmstrasse*, una din străzile cele mai frecventate din înteiul arondisment său *Stadt*. Urmând înainte trecem prin fața unor bazaruri și ajungem la Café Edison. Aci cheiul se lărgesc în formă de piață unde se găsec două restaurante cu câte un local pentru vară, un otel mobilat și în fine casarma Franz-Josef.

Am isprăvit turul *Ringului*. Trebuie să adăogăm că acest bulevard circular presintă pe totă lungimea lui în amênloué laturî, trei alee la mijloc: cea centrală pentru trăsuri, cea din dreapta pentru pietoni, cea din stânga pentru călăreți.

În excursiunea noastră pe totă întinderea Rin-

gului am căutat să dăm numai o idee despre aspectul general, trăind cele-lalte amănunțimi în capitolele respective.

II., Arondissement, Leopoldstadt

Este situat între canal și Dunărea mare. Comerțul este foarte activ, mai ales în cele două strade principale *Taborstrasse* și *Praterstrasse*, în cari se află o mulțime de oteluri ce atrag un mare număr de străni.

În *Taborstrasse* se află *Bursa de Cereale* (*Börse für landwirtschaftliche Producte, G 4*) zidită după planul lui Carol Königs, începută la 1890 și isprăvită la 1894. Bursa de Cereale este un măreț edificiu neîntrecut de cele-lalte din acest arondissement. În fața lui este Otelul Adler în care se află o Cafe-Concert; în rând cu Bursa, biserica Sf. Leopold (*Leopoldskirche*) cu o farmacie și un spital mare sub îngrijirea unor călugări. Acastă stradă se întinde până la gara *Nordvest*. La extremitatea acestei strade apucăm la dreapta pe *Nordbahnstrasse*, care trece lângă gara de Nord și se termină la *Praterstern*. De aici plăcă *Praterstrasse* foarte animată pe timp de vară până la orele 10 seară. Animația ei se datorește mulțimei cafenelelor, birturilor și berărielor înșirate d'alungul ei.

Pe această stradă este o panoramă, biserica Sf. Johan și *Karlstheater*. În dosul acestui teatru pe *Circusgasse, 22* un templu israelit spaniol. Un alt templu israelit se află în *Tempelgasse*, care începe de la *Praterstrasse*, vis-a-vis de cafeneaua spaniolă.

III., Arrondissement, Landstrasse

Incepe la podul Radetzki pe Wien, lângă Direcțiunea vapoarelor de Navigațiune pe Dunăre și se întinde pe malul drept al râului.

În acest arrondissement se află Direcțiunea vămei, Biroul principal al coletelor postale, Clubul patinorilor, Halele centrale, Palatul Invalișilor, biserica Weissgärber, Sala Sofia pe Marxergasse, cea mai mare sală din Viena pentru baluri. Iarna, în fie-care Mercuri și Sâmbătă, se dau baluri mascate, iar în cele-lalte sări se dau baluri de către diferite societăți.

Pe Rasumoffskigasse se află *Institutul Geologic*; pe Rudolfsgasse, *Spitalul Rudolf*, cel mai mare din tot orașul, cu 860 paturi și *Inalta Școlă de călărie* (H 7); pe Rennweg este *Grădina Botanică*, alături de *Grădina Belvedere*, iar ceva mai înainte *Imprimeria Statului*, unul din cele mai complete stabilimente grafice din Europa. Acesta se poate visita Martia de la 9—12 ore. Tot pe Rennweg este Palatul prințului de Metternich și în dosul acestuia, palatele ambasadei Germane și Angliei. Vis-à-vis de grădina Belvedere se află grădina Schwarzenberg, și la Linke Bahngasse *Școlă veterinară*; iar la bariieră, abatoriul și târgul de vite.

IV., Arrondissement, Wieden.

Aprópe de podul Schwarzenberg este biserica St. Carol Boromeu (Karlskirche) și alături de ea, Școlă Politehnică cu monumentul lui Ressel, inventatorul probelei. Între Favoriten-

strasse și Alleegasse, Academia «Theresianum» și Academia Orientală. În Alleegasse, palatul baronului Nathaniel de Rotschild și aproape, în Heugasse, acela al baronului Albert de Rotschild, amândouă construite din nou.

În Favoritenstrasse, palatul arhiducelui Carol Ludovic; pe Wiedner Hauptstrasse, palatul arhiducelui Renier și pe Alleegasse, acela al arhiducelui Salvator.

V., Arondisment, Margarethen

În acest arondisment nu-î nimic important; afară de 4 biserici, dintre cari cele mai însemnate: St. Iosefskirche pe Hundsturmstrasse (D. 7) și St Florianskirche pe Matzleinsdorferstrasse (D. 7). Locuitorii în mare parte se ocupă cu industria.

VI., Arondisment, Mariahilf.

Pe malul stâng al râului Viena se află teatrul *An der Wien*. Strada sa principală este Mariahilferstrasse, una din cele mai comerciale ale Vienei. La începutul ei se află grajdurile curții, după cari vine Academia militară tehnică, vis-à-vis de Iosefskirche. Cam pe la mijlocul acestei strade, la mâna stângă, găsim biserica Mariahilf pe o piață, în mijlocul căreia se află monumentul celebrului compozitor *Josef Haydn*. La extremitatea acestei strade, în XV ar., este *Gara de Vest*.

Multe fabrici de mobile se găsesc atât pe

strada Mariahilf, cât și pe la cele-lalte părți ale arondismentului.

În strada Gumpendorf este o biserică protestantă. La sfârșitul acestei din urmă strade și d'alungul Windmühlgasse se află grădina Esterházy.

VII., Arondisment, Neubau.

Acest arondisment este d'alungul Mariahilfstrasse la drépta; la sfârșitul acestei strade se află biserica Lazaristilor, în stil gotic. Pe burggasse este biserica St. Ulrich; pe Neustiftgasse, Mechitaristenkirche, iar la extremitatea arondismentului pe Lerchenfeldstrasse găsim frumoasa biserică Altlerchenfelderkirche. Pe Stiftgasse 2 (E 6) se află Academia Militară tehnică într'o frumoasă cladire, construită la 1749; avută bibliotecă. Se pôte visita cu voia comandantului. Tot în acest arondisment este și Monetăria Statului, Heumarkt 1. (G. 5). Se pôte visita Joi de la 9—12 ore, cu învoirea Directorului.

VIII., Arondisment, Iosefstadt.

Posedă bisericile Maria-Treukirche, Dreifaligkeitskirche, Institutul geografic militar palatul cu galeriile Czernin, Institutul de orbi și Inalta Scólă de Agricultură.

IX. Arondisment, Alsengrund.

În Fürstengasse se află palatul Lichtenstein,

fórtē vechiū, cu un parc și o galerie de tablo-
urī de mare importanță. Aici mai sunt: Spita-
lul Militar, Ospiciul de alienați și gara Franz
Josef. Sunt de admirat încă frumosul și măre-
rețul monument Votivkirche și laboratoriu de
chimie al Universității, situat pe strada Wäh-
ringerstrasse 15 (E 3) în frumoasa clădire con-
struită în stil Renascere la 1871 de Heinrich
v. Ferster. Acest arondisment se întinde până
la Dunăre.

X., Arondisment, Favariten

Acest arondisment este aproape de al 3-lea.
Pe el se află arsenalul cel mare militar, gara
căilor ferate ale Statului (Staatsbahnhof), gara
de Sud (Sudbahnhof) și cimitirul Evanghelic
cu o mică biserică în stil bizantin cu mai
multe monumente.

XI., Arondisment, Simmering

Nimic important în această localitate de cât
Cimitirul Central, care ocupă un teren de 200
hectare. În acest cimitir s'aŭ concentrat aproape
tóte cele-lalte simile din oraș. Pe lângă monu-
mentele lui Mozart, Bethoven, Haydn, Gluck,
Schubert, Andreas Streicher, Ludwig Anzen-
grüber, Hans Makart, Leopold Carl Müller,
Schmidt, D-r Carl von Ghega etc. și acel a
victimelor incendiului Ringteatrului din 1881.

Simmering mă are două biserici fără nici
o importanță din punct de vedere arhitectonic.

XII., Arondisment, Meidling

Se întinde până la frumosul parc Schönbrunn, care se află la extremitatea Hietzingului. De vădit palatul imperial Hetzendorf. In Meidling mai sunt trei biserici.

XIII., Arondisment, Hietzing

Acastă localitate care este una din cele mai plăcute Vinezilor posedă o mulțime de case de țară și restaurante foarte mult frecventate. Pe piața cea mare se află o statuă de bronz a lui Maximilian, împăratul Mexicului, mort la 1867. In una din cele nouă biserici din Hietzing, în biserica de pe deal, este monumentul unei dame de Rottmann. La extremitatea acestui arondisment este palatul și parcul Schönbrunn; (v. acest nume) la partea opusă se află palatul de vară a primatului de Viena și un pod pe riul Wien care lăga această localitate cu Penzingul.

XIV., Arondisment, Rudolfsheim

Aici nu este aproape nimic de vădit; o plimbare cu tramvaiul n'ar strica ca să aibă călătorul o idee de imensa piață ce se află la marginea acestui arondisment numită Schmelz. Pe această piață se fac exercițiile și revistele armatei în zilele de sărbători naționale. In Rudolfsheim se mai află trei biserici fără nici o importantă arhitectonică și Kaiserin Elisabeth Spital care conține 320 paturi.

XV., Arondissement, Fünfhaus

Localitate fără nici o importanță pentru străin; are o biserică foarte frumoasă în stil gotic și gara de Vest (Westbahnhof).

XVI., Arondissement, Ottakring.

Afară de două biserici a căror stil nu prezintă nici un interes, Ottakring nu mai are nimic de vădit.

XVII., Arondissement, Hernals

Foburg foarte populat cu patru biserici; nimic interesant în el, afară de priveliștea frumoasă asupra localităților Dornbach și Neuwaldegg.

XVIII., Arondissement, Währing

De admirat șirurile de case câmpenesci ale Societății Cottage (Cottageverein) cari se închiriază familiilor din Viena cu prețuri convenabile; frumosul parc de la Turkenschanze, spitalul israelit (Cultus-gemeinde-Rothschild-Stiften) cu 100 paturi. Pe o înălțime se află observatorul astronomic al Universității (Sternwarte der k. k. Universität). Clădirea această a fost construită în anul 1878 în stil de Renasștere de către Fellner și Helmer. Frumosul observator se vede de pretutindere și este unul din monumentele acestei localități. Străinul îl poate visita după o cerere prealabilă. Vedere plăcută asupra localităților Pötzleinsdorf, Neustift, Am Walde și Salmansdorf.

XIX., Arondismentul, Döbling.

Acest arondisment este format aproape numai de case de vară ale Vienesilor; e împărțit în două: Döbling de Sus și Döbling de Jos. Aici se află printre altele: Institutul central de meteorologie, colecțiunea Beethoven. Imprejurimi foarte încântătoare; frumoasă priveliște asupra localităților: Hermannskogel, cu un turn de observație; Kahlenberg, cu drumul de fer cu dinți începând de la Vussdorf; turnul Stephanie și otelul Kahlenberg.

INTREBUINȚAREA TIMPULUI

Străinului care dorește să viziteze orașul, îi recomandăm ca înainte de toate să facă o preambulare prin cele mai principale strade: Ringstrasse, Kärntnerstrasse și altele și să studieze bine planul orașului. (V. pag. 80).

Pentru a nu perde timp, călătorul să viziteze dimineața unul din museele sau galeriile de tablouri ce sunt deschise numai înaintea prinzului, timpul cel-alt putând a-l întrebuința în excursiuni prin frumoasele împrejurimi ale Vienei.

Ast-fel se poate merge cu vaporul și cu trenul cu dinți la Kahlenberg; altă dată la palatul și parcul imperial Schönbrunn, și Hietzing;

a treia și se poate merge cu Südbahn [gara de Sud] la palatul imperial și la parcul Laxemburg sau la Brühl. O altă și se poate consacra Praterului. Sêra se pot visita teatrele.

Visitarea grădinilor publice în frumoșele sêri de vară, mai cu sêmă Marți și Vineri, când aũ loc concerte musicale, va produce tot-d'a-una o impresiune plăcută.

În tôte Duminicile și sêrbători pornesc de la Südbahn trenuri de plăcere cu prețuri reduse pentru Semmering. Acéstă localitate merită să fie băgată în sêmă.

Dilele și orele deschiderei Museelor, Monumentelor etc.

Intrarea liberă la colecțiunile imperiale (arsenal, bibliotecă, muzee artistice și de ist. nat.); este interzis ómenilor de serviciũ de a primi baceșuri. — La colecțiunile particulare baceșul este obiœnuit și variază între 50 kr. și un fl. (1—2 K.). — Pentru păstrarea hainelor, umbrelor și bastónelor se plătesce pretutindene 10 kr. (20 H) de bucată.

Deschise în toate zilele

Biblioteca Imperială (Hofbibliothek), de la orele 9—4, afară de Duminicile și de la 1 August până la 15 Septembrie.

Biblioteca Universitãtei (Universitãts-Bibliothek), de la orele 9—12 și de la 2—4, închisă fiind în August și Septembrie.

Burgtheater, În ori-ce timp se poate visita adresându-se inspectorului clădirei.

- Colecțiunea Beethoven** (Beethoven-Sammlung), de la orele 3 până seară; 30 kr. [60 h], Joia și Duminică 20 kr. (40 h.).
- Cripta** de la biserica Capușinilor (Gruft), de la 9—12 și de la 2—4 ore.
- Grădina Botanică** a Universității [Botanischer-Garten], de dim. până seară.
- Institutul Geologic** [K. K. Geologische-Reichsanstalt], de la 9—12 și de la 1—4 ore. Duminicile și sărbătorii de la orele 9—12.
- Künstlerhaus** (sala artiștilor), de la 9—5 ore, 50 kr. (1 K.); Duminicile și sărbătorii de la 2 ore înainte; 30 kr. (60 h.).
- Kunstverein** (Expozițiune permanentă), de la 9—6 ore; 50 kr. [1 K]; Duminicile și sărbătorii de la 2 ore înainte 30 kr. [60 h].
- Museul de Comerț** (Handelsmuseum) de la 9—4 ore; Duminicile și sărbătorii de la 9—1 ore. Intrarea: Vinerea 1 fl. [2 K]; Duminică și sărbătorea 10 kr. (20 h.); în celelalte zile 30 kr. [60 h].
- Museul Wagner**, de la 10—6 ore, 40 kr. [80 h].
- Musikverein** (Societate musicală), de la 9—12 ore, afară de Dum. și Serb.
- Opera** (Opernhaus), de la 3 ore înainte afară de Duminică.
- Palatul Imperial** (Hofburg), de la 3—6 ore; tot la această oră se vizitează și grădina.
- Palatul Invalizilor** (Invalidenhaus); de vedut galeria tablourilor de resboi.
- Turnul Sf. Stefan** [Stephansturm], de la 8—5 ore, afară de Dum. și serb. 20 kr. (40 fl.).

Vivarium [la Prater], de la 9-6 ore, 30 kr.
copii 10 kr. (20 H.). 60 H.]

LUNI

Academia de Bele Arte, (Akademie der Bildenden
[Künste], museul plastic, 9-1 ore.

Albertina 9-12 ore.

Galeria de tablouri, Czernin [Gemäldegall.], 10-2 ore.

„ Harrach, de la 1 Mai la 30 Oct. 10-4 ore.

„ Lichtenstein, 9-4 ore.

„ Schönborn, 1 Iunie-31 Dec. 9-3 ore.

Museu de Industrie (Gewerbemuseum), 10-4. 20 kr.

„ **Istoric-Artistic** (Museum, Kunsthist). 10-2 ore.

„ **Căilor Ferate ale Statului**, 2-5 ore.

Papyrus, marelui duce de Reiner, 2-5 ore.

MARTI

Academia de Bele-Arte, colecția de gravuri și bi-
blioteca, 3-6 ore; Museu plastic, 9-1 ore.

Arsenal, 1--Mai 31 Octombrie, 9-3 ore.

Galeria de Tablouri a prințului Lichtenstein, 9-4 ore.

Imprimeria Statului [H.u. Staatsdruckerei], 9-12 ore.

Museu de Industrie (Gewerbemuseum), 10-4 ore.

„ **Armatei** (Heeresmuseum), 1 Apr.—30 Sept.
10-2 ore.

„ **de Arte și Industrie** (Museum für Kunst
und industrie), 9-4 ore. 30 kr. (60 H).

„ **higienic și industrial** [Museum gewerbehy-
gienisches], 10-2 ore.

„ **istoric al Vienei** (Museum historisches der
Stadt Wien), 9-12 ore. 30 kr. (60 H.)

Colecția
la **muzeu** naturalo-istoric al **Curții** [Museum natur-
historisches Hof), 10-3 ore. 1 Fl. [2 k.]

C

MERCURI

Academia de Bele-Arte, colecția de gravuri și bi-
bliotecă, 3-6 ore; **Muzeu plastic**, 9-1 ore.

Galerie de Tablouri, Harrach, 1 Mai-30 Oct., 10-4 ore.

„ **Lichtenstein**, 9-4 ore.

„ **Schönborn**, 1 Iunie-31 Decem. 9-3 ore.

Muzeu de Arte și Industrie, 9-4, 30 kr. (60 H.).

„ **Imperial de istorie și arte**, 10-3 ore.

„ **higienic și industrial**, 10-2 ore.

Politehnica (Hochschule), de la 10 ore numai vara.

Expoziție de material scolar. (Lehrmittelausste-
lung), 9-12 ore.

JOI

Academia de Bele-Arte, colecția de gravuri și bi-
bliotecă, 3-6 ore; **Muzeu plastic**, 9-1 ore.

Albertina, 9-12 ore.

Arsenal, 1 Mai-31 Octombrie, 9-3; de la 1 No-
embrie-30 Aprilie, 10-2 ore.

Galerie de Tablouri, Czernin, 10-2 ore.

„ **Lichtenstein**, 9-4 ore.

Institutul pentru Orbi [Blindeninstitut], 9-5 ore.

Monetăria Statului, de la 9-12 ore.

Muzeu Armatei (Heeresmuseum), 10-2 ore.

„ **de Industrie**, 10-4 ore, 20 kr. (40 H.)

„ **de Arte și Industrie**, 9-4 ore.

„ **Artistico-Istoric (Kunsthistorisches)**, 1-5 ore.

- Muzeu Industrii-Higienic**, 10—2 ore.
 „ **Istoric al Vienei**, 9—2 ore. 30 kr. [60 H.]
 „ **Naturalo-istoric**, 10—3 ore.
 „ **Căilor Ferate ale Statului**, 2—5 ore.
 „ **Anatomic și Patologic** [Josephinum], cu bilet de intrare, de la 10—11 ore. Pentru Sâmbătă a se adresa la portar.

VINERÎ

- Academia de Bele-Arte**, colecția de gravuri și bibliotecă, 3—6 ore; **Museu plastic**, 9—1 ore.
Galeria de Tablouri, Lichtenstein, 9—4 ore.
 „ Schönborn, de la 1 Iunie—31 Dec. 9—3 ore.
Muzeu de Industrie, 10—4 ore. 30 kr. (60 H.)
 „ **artisto-istoric**, 10—3 ore.
 „ **de Arte și Industrie**, 9—4 ore.
Papyrus, marele duce de Reiner, de la 2—5 ore.

SÂMBĂȚĂ

- Academia de Bele-Arte**, colecția de gravuri și biblioteca, 3—6 ore; **galeria de tablouri**, 10—1.
Arsenal, de la 1 Maiu la 31 Octombrie, 9—3 ore; de la 1 Noembrie la 30 Aprilie, 10—2 ore.
Galeria de Tablouri, Harrach, de la 1 Maiu—30 Oct. 10—4 ore.
Muzeu Armatei (Heeresmuseum) de la 1 Ap. la 30 Sep. 1—5 ore.
Muzeu Anatomico-Patologic (Josephinum), 11—1 ore, numai pentru domni.
Muzeu de Arte și Industrie, 9—6 ore.

Muzeu Industrii-Higienic, 10—2 ore.

„ Naturalo-istoric, 10—3 ore.

DUMINICA ȘI SĂRBĂTORI

Academia de Belle-Arte, gal. de tablouri, 10—1 ore.

Galeria de Tablouri Lichtenstein, 2—4 ore.

Muzeu de Industrie, 9—12 ore.

„ de Comerț (Handelsmus.), 9—1 ore, 10 kr.

„ de Arte și Industrie, 9—1 ore.

„ Istoric al Vienei, 9—1 ore, 10 kr. (20 H.)

„ Artistico-istoric, în toate Duminicile și sărbătorile ce cad în zilele de Luni, Miercuri sau Vineri, 9—1 ore.

„ Naturalo-Istoric, 9—1 ore.

HALE, PIETE ȘI PODURI.

Hala Centrală, III., Vordere-Zollamtsstrasse 7 (G 5), imensă clădire construită în 1805 de inginerul Gabriel.

În arondismentul I sunt două hale, una în Liebenberggasse (G 5), cea-laltă în Doblhoffgasse (E 5). Mai sunt hale în Phorusplatz IV ar. (E 8); în Gumpendorferstrasse 58 VI ar. (D 7); în Burggasse VII ar. (D 5) și în IX ar. Nussdorferstrasse (D 2).

Piete. Acestea atrag atențiunea străinului prin particularitatea lor. Cele mai principale sunt :

Piața de verdeturi (Gemüsenmarkt), I., Am Hof, I., Freiung și I., Hoher Markt.

Piață de pâine (Brotmarkt) I, Lobkowitzplatz. Târg principal: Marți, Vineri și Sâmbătă.

Piață de pește (Fischmarkt) I., pe cheiul Franz-Iosef. Vineri e târg principal.

Piață de vânătură (Wildpretmarkt) I., Wildpretmarkt.

Piața animalelor (Târgul de vite), III., Chlachtviehmarkt (Centralviehhof).

Piață de Fructe (Obstmarkt) I., Am Schanzel, IV., Der Naschmarkt.

Piața Centrală (Centralmarkt) V., de cărbuni, var, lemne, fin, paie, cereale și varză.

Piață de Căi (obor de vite), V., Siebenbrunnenwiese (Pferdmarkt).

Poduri (Brücken). Peste canalul Dunărei sunt următoarele poduri plecând din jos în sus.

Podul Imp. Iosef [Kaiser-Iosefs-Brücke; [K 6].

„ *Sofie* [Sophienbrücke; J 5].

„ *Drumul de fer* [Eisenbahnbrücke der Verbindungsbahn; H 4.]

„ *Franz* [Franzensbrücke; (H 4).]

„ *Aspern* [Aspernbrücke; G 4].

„ *Ferdinand* [Ferdinandsbrücke; G 4].

„ *Stefanie* (Stephaniebrücke; F 4).

„ *Augarten* (Augartenbrücke; F 3).

„ *Brigitta* (Brigittabrücke; E 2).

Pe râul Wien :

Podul Radetzky și al Vămei [Radetzky-und Zollamtsbrücke; G 4].

„ *Stuben și al Carolinei* [Stuben-und Karolinenbrücke; G 5].

- Podul Tegetthoff** [Tegetthoffbrücke; G 6].
 „ *Schwartzenberg* [Schwarzenbergbrücke; F 6].
 „ *Elisabeta* [Elisabethbrücke; F 6]. Cu frumóse și multe statue și monumete.
 „ *Leopold și Rudolf* [Leopolds-und Rudolfsbrücke; E 6].
 „ *Magdalena și Pilgram* [Magdalenen-und Pilgrambrücke; D 7].
 „ *Reimprecht și Neville* [Reimprecht-und Nevillebrücke; D 8].
 „ *Abatorului* [Schlachthausbrücke; C 8].
 „ *Lobkowitz* [Lobkowitzbrücke; D 9].

Pe Dunărea mare :

- Podul linií C. F. Norvest** [Nordvestbahnbrücke].
 „ *linií C. F. de Nord* [Nordbahnbrücke].
 „ *linií C. F. a Statului* [Staatsbahnbrücke].
 „ *Prințul de Coróna Rudolf* [Kronprinz-Rudolfs-Brücke], numit și podul avut (Reichsbrücke).
 „ *Imp. Franz-Iosef* (Kaiser-Franz-Iosef-Brücke).

Monumente.

Wilhelm v. Tegethoff. In amintirea acestui mare amiral s'a rădicat, în anul 1886, măręta statue pe piața Praterstern (H 3). Pe un pedestal de marmoră se înalță o colónă de bronz de 11 metri cu șase próre de corabií. In vir-

ful acestei colosale colonne e așezat bustul în bronz a învingătorului de la Lissa și Helgoland. Pe piciorul colonei, două grupe splendide tot de bronz, reprezentând Lupta și Victoria. Monumentul a fost lucrat de profesorii Kundmann și von Hasenauer.

Amiralul Tegethof s'a născut la Marburg [Stiria] în anul 1827 și a murit în Viena la 1871. A intrat în marină la 1845 și s'a ilustrat mai cu seamă în 1866, când cu câte-va vase de lemn a distrus cu desăvârșire, la Lissa, întreaga flotă italiană, comandată de amiralul Teriano.

Contele Josif Radetzky. Statue ecvestră de Kaspar v. Zumbusch, I., Am Hof. (F 4). Pe pedestalul din față este vulturul austriac, pe laturi, înscripții și bas-relieful relative la campaniile lui Radetzky.

Impăratul Josef II pe Josefsplatz, în curtea palatului imperial. (F 5). Statuă ecvestră, modelată și turnată de Zauner, în 1806. Impăratul, calare în pas lin, este în costumul împăraților romani. Pe postament sunt table de bronz cu figuri alegorice, reprezentând meritele lui Josef II pentru agricultură și comerț.

Impăratul Franz I, în curtea palatului imperial pe Franzensplatz (E 5). Acest monument a fost rădăcat în 1846. El a fost turnat în bronz de Viscardini după proiectul lui Pompeo Marchesi. Pe un pedestal de granit cu mai multe trepte, Impăratul e în costumul Ordinului Blănă de aur (Toison d'or) înconjurat de patru figuri alegorice: *Religia, Pacea, Dreptatea și Forța*. La colțuri opt bas-relieful: *Știința, Vitejia,*

Arta, Industria, Comerziul, Agricultura, Arta Minclor și Viticultura.

Impărătesa Maria Theresa, pe piața Maria Theresa [E 5]. Cel mai mare și mai frumos monument din Viena, lucrat de Kaspar von Zumbusch. Pe un pedestal înalt, stă figura marelui împărătese, ținând la stânga sceptrul, iar la dreapta întinde mâna bine-cuvîntînd. La picioarele ei, figuri alegorice: *Forța, Blandețea, Înțelepciunea și Dreptatea*. Mai jos, la colțurile pedestalului, statuile ecvestre în mărime supranaturală ale generalilor: Laudon, Daun, Traun și Khevenhüller. Între aceste, în față, statua principelui Kaunitz și a trei diplomați; la stânga, contele Haugwitz, cu cinci reprezentanți ai justiției și administrației; în partea opusă, principele Wenzel Lichtenstein cu trei generali; la dreapta, van Swieten cu doi învățați și cu artiștii: Gluck, Haydn și Mozart. Monumentul a fost desvîlit în 1888.

Maria-Theresa, fiica împăratului Carol VI, se născu la 1717 și se căsători cu ducele de Lorena, Iosef, în anul 1736. Avu doi fii: pe Josef II, care a succedat-o la tron, și pe Maria-Antoineta. Maria-Theresa muri în anul 1780.

Principele Eugen de Savoia, în fața palatului și la intrarea în Burg. [E 5]. Acest monument, turnat în bronz de Anton Fernkorn, a fost rădicat în 1865.

Eugen de Savoia s'a născut în Paris la 1663. Ludovic XIV nevoind să-l întrebuițeze în serviciul Franciei, el se duse în Austria, întră ca voluntar în serviciul imperiului [1683] și după un scurt timp fu numit feld-mareșal și pus în

capul armatelor austriace, când a bătut pe Turci la Zenta, în 1697.

Arhiducele Carol, la extremitatea Franzensplatz [E 5], față în față cu monumentul lui Eugen. Statuă ecvestră turnată în bronz de către Anton Fernkorn și rădicată la 1860. Arhiducele agită stindardul călărind un cal în neastâmpăr. Se face alusie la un atac din bătația de la Aspern.

Franz Grillparzer, I., în grădina poporului [Volksgarten] (E 5). Monument în marmoră cu figura poetului, având la dreapta și la stânga câte trei bas-reliefuluri, reprezentând scene din dramele sale. S'a rădicat la 1888. Grillparzer, mare poet german s'a născut în Viena la 1791 și muri la 1872.

Ferdinand Raimund, poet popular. [E 5] din fața Volkstheater.

Franz Schubert, I în Stadtpark. [G 5]. Monument de marmoră de Carrara, rădicat la 1872. Schubert, renumitul compositor se născu în Viena la 1797 și încetă din viață la 1828.

Andreas Zelinka, fost primar al Vienei. Bust de bronz rădicat în 1877, în Stadtpark [G 5].

Andreas v. Liebenberg, fost primar al Vienei pe timpul asediului Turcilor, la anul 1683. Obelisc înalt în marmoră, cu bustul lui Liebenberg în relief. Pe postament un leu care pune laba pe un stindard turcesc. Acest frumos monument a fost rădicat în anul 1890 de orașul Viena în fața Universității [E 4].

Ludwig Beethoven, I, Beethovenplatz (G 6). Rădicat în 1880 de Zumbusch, pe pedestal de porfir. La partea stângă, Prometheus în lanțuri,

la dreapta, zeita Victoriei. Genii drăgălași întrupază simfonii nemuritoare. Acest monument este unul din cele mai frumoase ale Vienei.

Beethoven, celebrul compositor, s'a născut în Bonn, la 1770. Chemat în Viena de către regele Westphaliei, a fost reținut aici de arhiducele Rudolph, de contele Kinski și de prințul Lobkowitz. El muri în anul 1827.

Schiller, I., Schillerplatz (E 6). Monument de marmoră roșie de Salzburg, fu rădicat în 1876. Figuri alegorice reprezentând cele patru vrîste: geniul, poesia, știința și umanitatea.

Anastasius Grün I., Schillerplatz [E 6], în marmoră, rădicat la 1891 de Karl Schwerzek.

Nicolas Lenau, I., (E 6). Monument de marmoră rădicat în 1891 de Schwerzek.

Josef Ressel, IV., Resselplatz (F 6), dinaintea politehnicului. Monument de bronz turnat de Anton Fernkorn și rădicat în 1863.

Ressel, în calitate de intendent al marinei austriace, inventă elicea la vapóre. La 1829 puse în încercare invențiunea sa. El se născu în Chrudin (Bohemia) în 1793 și muri în anul 1857.

Columna St. Treime, pe Graben [F 5]. Înălțată între anii 1687—1693 de Fischer von Erlach. Impăratul Leopold I a rădicat acest monument spre amintirea stingerei ciumei din 1679. Pe vârful unui nor în formă de piramidă tronéză Sf. Treime încunjurată de îngeri. La partea dinainte e figura Impăratului în genunchi.

Columna St. Mariei, I., Am Hof, [F 4]. Rădicată de Leopold I în anul 1668.

Goethe, I., Albrechtsgasse [E 6] față în față în monumentul Schiller.

Wolfgang Amedeus Mozart, Albrechtsplatz [F 5]. Monument cu pedestal de granit și marmoră de Victor Tilgner. Statuă colosală de marmoră de trei metri, cu mâna stânga pe un teanc de note. Grupe de copii represintă creațiunile maestrului. Pe o lature Mozart cu tatăl său și cu sora sa la clavier, copie după cunoscutul tablou a pictorului Carmontel, pe laturea opusă scene din Don Juan. Înălțimea acestui monument e de $7\frac{1}{2}$ metri, desvelit la 1895.

Mozart se născu în Salzburg în 1756 și muri în Viena în anul 1791, unde fu musicantul Impăratului de la 1787.

Principele Carol de Schwarzenberg, I., pe Schwarzenbergerplatz [F 6]. Statuă ecvestră de Hänel, rădicată în 1867 de către Impăratul Franz-Iosef în onórea *gloriosului conductor al armatelor aliate*. Principele Schwarzenberg se născu în Viena în anul 1771 și încetă din viață la 1820.

Josif Haydn, VI., Mariahilferstrasse (D 6) înaintea bisericei Maria Hilf. Statuă de Marmoră de Carrara rădicată la 1887. Monumentul e de opt metri, iar statua de trei metri.

Haydn s'a născut la Rohrau lângă Viena în 1732 și muri în 1809.

Statuele de pe podul Elisabeta (F 6). Acest pod care unesce înteiul arondisment cu al IV-lea este împodobit cu lucrări de artă, printre cari și opt statue: *Ducele Heinrich Jasomirgott, Ducele Leopold Gloriosul, Rudolf der Stifter* (Intemeietorul), *Contele Nicolas Salm, Contele*

Rüdiger, von Starchemberg, Episcopul Kolonits, Fischer v. Erlach și Josef v. Sonnenfels.

Impăratul Maximilian de Mexico în Hietzing, lângă Schönbrunn, rădicat în anul 1871, de Meisner.

Archiducesa Maria Cristina de Canova, în biserica Augustiner.

EDIFICII RELIGIOASE

Biserice catolice:

Catedrala Sf. Ștefan. (Dom zu St. Stephan). Această monumentală clădire situată pe Stephansplatz (F 5) a fost construită pentru prima oară în anul 1147 sub margravul Heinrich Jasomirgott. Din prima construcție nu s'a mai pastrat nimic; părțile cele mai vechi, de la apusul Catedralei actuale datéză din secolul al 13-lea. Mai târziu clădirea fu construită în stil gotic și sfințită la 1340 sub domnia lui Albrecht Ințeleptul, dar la anul 1359 Rudolf IV puse piatra fundamentală la clădirea longitudinală și la turnul din spre mēdă-đi. Turnul din spre mēdă-nópte, al căruia construcție n'a fost dusă la sfârșit, fu început în 1450 și acoperit în anul 1562 sub forma sa actuală. Ca arhitecți din acele vremuri se citează maistrul Wenzla din Klosterneuburg, creatorul tuturor așezămintelor din timpurile acelea, apoi Ulrich Helbling și alții.

Intre anii 1853 și 1859 se rădică, sub archi-

tectul Leopold Ernest, după modelul unui singur acoperământ existent toate celelalte acoperișuri ale clădirii longitudinale. Virful turnului cel mare, dărâmandu-se, a trebuit să fie scurtat în două rînduri între anii 1839 și 1842, care arhitectul Friederich von Schmidt îl reconstrui la 1864. Turnul acesta, care are o înălțime de 139 metri, predomină nu numai Viena, dar și localitățile mai depărtate. Din el se oferă vizitatorilor o panoramă admirabilă asupra orașului și pitorescelor sale împrejurimi. De la cresta superioară se ved câmpurile de bătălie de la Lobau, Wagram, Aspern și Essling. Ceva mai sus, unde trebuie să se suie turistul, se află o piatră din inscripția căreia se amintesc că contele Rüdiger venia de observa mișcările turcilor din al doilea asediu al Vienei. De aci, în dimineața zilei de 13 Septembrie 1683, vedu falfăind pe înălțimele Kahlenbergului steagurile ducelui de Lotharingia și a lui Ioan Sobieski, cari veniau în ajutorul său. Cel mai mare clopot al Catedralei a fost topit în anul 1711 cu 180 tunuri turcesci. El se numește clopotul Turcilor sau clopotul Iosephinei.

Pentru a se urca la turn, trebuie a se obține bilet de permisiune de la oficiul sacristiei, care se află la intrarea turnului.

În exteriorul bisericii se află următoarele lucruri memorabile: Partea apusană în stil roman cu cele două turnuri octogonale păgănesci și porța gigantică ornată cu o iconă în relief și acoperită cu un mare număr de podobe arhitecturale. La stînga și la dreapta ferestrei celei mari de la mijloc se află statuile lui Ru-

dolf IV și a soției sale. Pe lângă acestea se mai află la partea apusană mai multe pietre de morminte dintre cari o bună parte sunt de o frumuseță rară. În partea nordică a chorului se află un amvon de piatră cu inscripția: „*Pe acest amvon a predicat de multe ori Sf. Ion Capistranus și a făcut multe minuni.*“ Lângă acest amvon este intrarea în noua criptă.

În partea sudică a chorului, în fața stradei Churhaus se află o icônă mare din anul 1540 în stilul primei Renascere germane, reprezentând întâlnirea lui Christ cu Maica Domnului. Această icônă este înconjurată de alte șapte mai mici reprezentând scene din viața lui Christos. În partea sudică a clădirei lungi, peste drum de *Zum Stephanskeller* se află mormintul lui Neidhardt Otto Fuchs, consilierul vesel al ducelui Otto cel Vesel. Sub baldochinul colonelor se află numeroase statue de sfinți, iar în pereții bisericeii se află zidite icône și pietre de morminte foarte remarcabile.

In interior. Catedrala e împărțită în trei nefe luminate prin 31 ferestre susținute prin 18 coloane izolate și prin 18 stâlpi patrați de piatră. În portalul turnului de la sud isprăvit se află capela Sf. Ecaterina cu un frumos altar în stil gotic și cristelniță be marmoră. Această din urmă a fost lucrată din marmoră galbenă de către maestrul Heinrich din Viena la 1481. Băbistierul e ornat cu chipurile celor doi spre-dece apostoli. — Acuma se lucrează la terminarea monumentului Starhemberg, care va completa acela ce se rădică în amintirea asediului Turcilor din anul 1683 și care cuprinde

statuele contelui de Starhenberg, a prințului de Bavaria, a Margravului de Baden, a regelui Polonilor și al tuturor eroilor cari au luptat pentru liberarea Vienei.

În corul lateral ce urmăzează se află mormântul Impăratului Friedrich III, mort la 1493. Acest mormânt lucrat din marmoră roșie, a fost început la 1467 și terminat la 1513. La dreapta acestuia se află un mare altar în stil antic german, zidit din ordinul Impăratului Friedrich III pentru monăstirea din Wiener-Neustadt. De la chorul Patimilor se ajunge în chorul principal care încheie Presbiteriul cu altarul principal. Icoana acestui altar reprezintă pe Sf. Stefan. La spatele altarului sunt mai multe ferestre cu geamuri colorate. Frumosele scaune ale choralului au fost lucrate de Voit Rollinger (1480). Un grilagiu de fer, făurit de Martin Max, desparte chorul de nefa (1) centrală a bisericeii.

La stânga choralului principal se află chorul femeelor cu altar zidit la 1888 de către arhitectul Schmidt. La dreapta altarului este mormântul lui Rudolf IV; la stânga, ceva mai în fund, mormântul cardinalului Rauscher zidit de maestrul Franz Erler, precum și un mare număr de alte monumente sepulcrale.

În portalul turnului din spre mează-nopțe se află capela sf. Barbara cu altarul votiv construit în 1853.

(1) Nefa, tinda bisericeii la catolici sau sală care se desparte d'o altă prin boltă.

La extremitatea inferióră a nefei din stânga se află adaosă Capela Crucii care se mai numesce și Capela Savoia. Pe peretele din partea altarului acestei capele este un Christ cu pâr și cu barbă naturală, restignit pe o cruce de stejar; de-asupra crucifixului se află o pictură de fresce zugrăvită de pictorul Ender. La stânga altarului se află mormântul Prințului Eugen.

De la anul 1853 până la 1891 s'a lucrat la restaurarea radicală a Catedralei, lucrările fiind conduse la început de arhitectul Erst, iar în urmă de arhitectul Friedrich v. Schmidt.

De desubtul bisericeii se află vechia criptă princiară cu 17 secie conținând rămășițele pămîntesci ale membrilor Casei imperiale din secolul al XIV-lea până la secolul al XVII-lea. Actualmente nu se mai depun aci de cât intestinele morților din familia imperială. Tot de desubtul bisericeii sunt și alte cripte și catacombe cari se întind sub tótă piața sf. Stefan în trei rânduri de bolte unul asupra altuia. Aceste catacombe conțin mi de mi de corpurî dintre cari unele sunt momificate.

Visitarea criptelor în fie-care și de la 9—12 și de la 1—4 ore, afară de Duminică și zilele de sêrbători. Permisuinea de intrare se obține de la Cancelaria clădirei situată în partea din drépta a principalei intrări.

Augustinerkirche. (Biserica Augustinilor saú a Curții) I., Augustinerstrasse (F 5) construită în 1325, a fost zidită din nou între anii 1633 și 1640 sub Iosef II. Biserica comunică cu palatul imperial printr'un subteran.

În fața intrărei se rădică mormântul archiducesei *Maria Christina*, fiica Mariei-Theresa, decedată la 1798, pe care i l'a rădicat în anul 1805 soțul ei, ducele Albert de Saxa-Teschen.

Acest mormânt este un cap d'operă a lui *Canova*. Lucrat de marmoră cenușie de Carara, se compune d'o piramidă naltă de 10 m. aproximativ, rădicată pe un postament de două trepte și lipită de zidul bisericeii. În mijlocul mormântului se află o pörtă de intrare în cavou, în jurul căreia sunt două grupe: d'o parte *Virtutea* cu o urnă conținend cenușa archiducesei; ea este escortată de două fetițe ce o luminează cu torțele lor, și urmată de *Bunătatea* susținend pe un bătrên, însoțit la rândul lui de un copil confundat într'o mare durere. Din partea opusă, un geniú plângend, se aplécă pe un leú, confundat și el în întristare. De-asupra porții este un medalion a archiducesei susținut de *Fericirea*. În fața, un geniú represintă ramura triumfului. Aceste două din urmă figuri și portretul sunt în relief pe fața piramidei; cele-lalte statue în mărime naturală.

În capela morților, care e la drépta choru-lui, se află mormintele: Impératului Leopold II, mort la 1792, celebrului mareșal conte Leopold Daun, mort la 1796, și savantului Van Gwieten, mort la 1772, medicul Mariei-Theresa.

La drépta, o mică portiță dă la capela Loreto: prin două ghișete se vëd într'o mică capela circulară urnile de argint cari conțin inimile membrilor familiei imperiale.

Hofburgcapelle. (Capela Curții imperiale).

Hofburg, Schweizerhof (F 5). Acastă capelă, în stil gotic, datéză de la 1449, însă mai târziu a primit mai multe modificări. Crucifixul altarului principal e lucrat de Raphael Donner; la stânga Maica Domnului sapată în lemn din sec. XV., la dreapta o iconă a Maicei Domnului cu Mântuitorul, de Feti. Duminicile și în zilele de sêrbători la ora 11 liturghie cu musica bisericescă. Se admit și particulari.

Kapuzinerkirche. (Biserica Capuținilor), I., Neuer Markt (F 5). În această biserică slujba se face de capuțini, cari au monastirea lor alătura cu biserica.

Cavourile, ce se întind sub biserica, conțin seciriurile membrilor familiei imperiale, de la Mateiū, mort la 1619 și de la soția lui, Ana, decedată în 1618, până în zilele noastre.

Aceste racle sunt în număr de 112, din cari 11 de ale Impăraților: Mateiū, Ferdinand III, Leopold I, Iosef I, Carol IV, Franz I, Iosef II, Leopold II, Franz II, Ferdinand I și Maximilian al Mexicului; 14 sunt ale Impărăteselor: Ana, Carolina Augusta, Eleonora, Eleonora Magdalena, Elisabeta Christina, Margareta Theresa, Maria Ana (1646), Maria Ana (1684), Maria Josefa, Maria Leopoldina, Maria Luisa de Franța, Maria Ludovica (1792), Maria Ludovica [1780] și Maria Theresa (1807).

De la Impăratul Mateiū până ađi, numai trei membri ai familiei imperiale nu sunt înmormențați în cavoul Capuținilor. Aceștia sunt: Ferdinand II, care voi să se odihnescă lângă soția sa Ana, în splendidul monument rădicat la Graz; a doua soție a Impăratului Leopold I,

care ceru pe patul ei de moarte să fie îmbrăcată în haine de călugăriță dominicană și înmormântată în monăstirea acelor călugărițe; Impărătesa Aurelia, care este în monăstirea călugărițelor salesiane.

În cavourile familiei imperiale se mai văd seciurile unui Rege al Romei, Ferdinand IV (1654), a două regine: Maria Carolina din Sicilia (1814) și Maria Isabela, soția lui Iosef II (1763); a trei-zeci de archiduci, printre cari nenorocitul moștenitor Rudolf, asasinat în mod misterios la Mayerling în ziua de 30 Ianuarie 1889; a cinci-zeci archiducese; a două duci: Albert din Saxa-Teschen și Franz Josef Carol, duce de Keichstadt; a două prinți: Carol Josef din Lorena, arhiepiscop din Trier și un fiu cu nume necunoscut al pfalzgravului Ioan Gulielmi din Palatinat.

În fine mai este și cosciugul unei persoane nefăcând parte din familia imperială și la ale căreia rămășițe pământesci s'a făcut onoare de a sta lângă acele ale atâtor personaje auguste; acest cosciug este al contesei Carolina Fuchs, născută contesa de Mollard, care fusese institutore Impărătesei Maria-Theresa.

În genere, personajelor înmormântate în subteranul bisericeii Capuținelor li se scote întes-tinele și inima; cele întei sunt depuse în biserica Sf. Stefan, înaintea altarului principal, cele din urmă sunt păstrate în capela Loreta din biserica Augustinilor.

Iată cum se face ceremonia înmormântărei a membrilor familiei imperiale. Corpul este pus într'un seciū de lemn și se expune pe un ca-

tafalc. Secriul Impăraților este acoperit cu catifea neagră și brocar de aur; al archiducilor cu catifea roșie și brocar de argint; secriul măi are garnitură aurite și este închis cu două lacate. Când racla este adusă în cavoul Capușinilor, ambele lacate sunt deschise, capacul este rădicat și paznicul preot este întrebat de maestrul ceremoniilor dacă recunoște rămășițele membrului defunct al familiei imperiale. După această recunoșcere, secriul este închis și încredințat capușinilor, cari primesc o cheie, cea-laltă rămânând în păstrarea intendentului Curții. Măi târziu, racla de lemn este pusă într'un sicriu de metal.

Printre sicriurile de metal din cavou se află multe lucruri de artă, de exemplu acela al Mariei-Theresa, pe care Impărătesa îl construiește atât pe al ei, cât și pe al iubitului ei soț Franz. Baltasar Ferdinand Moll din Tirol, elev distins al celebrului Donner, lucră timp de două ani la acest sicriu. Ambele soții și cei doi copii ai lui Iosef II zac în sicriuri cu ornamente bogate. Pe racla fetei măi mici a Impăratului se vede portretul copilei, în mărime naturală, cu ochii închiși, cu capul pe două perne de o bogăție mare, cu crucea în mâinile ei încrucișate pe pept, cu mățaniile între degetele mâinilor drepte, o lucrare de artă de mare valoare. Impăratul Iosef II ordonă ca în viitor toate sicriurile din cavou să fie construite cât se poate de simplu, în aramă fără nici un relief, cu o singură cruce și o inscripție pe capac. Iosef II odihnesce într'un asemenea cosciug la picioarele monumentului părinților săi. Această simplificație a fost părăsită în zilele noastre. Primul

secriū lucrat iar în mod artistic este al arhitectesei Sofia, decedată la 8 Mai 1872.

Napoleon I se coborî în cavoul bisericei Capușinilor și înaintea secriilor atâtor suverani puternici pe când trăiau, ajunși acum nise putregaiuri, mișcat de acest spectacol sinistru al fragilității vieții omenesci, exclamă : „*Vanitas vanitatum*“, dar caracterul său energetic triumfând de un moment de slăbăciune, adăogă : „*afară de forță*“.

Visitarea cavourilor imperiale este îngăduită două zile pe an, la 1 și 2 Noembrie, ziua d'inteii fiind serbarea tuturor sfinților, iar a doua, serbarea morților. In celelalte zile se pôte iarăși visita atât dimineața cât și după prânz; însă sub conducerea unui călugăr, care dă explicațiunile trebuincioase. Pentru acesta nu se cere nici o plată, însă după vizită, călugărul pune un disc pe o feréstră în care vizitorul pune câți-va creițari.

Deutsche Ordenskirche, I., Singerstrasse (F 5). Acéstă biserică s'a construit la anul 1326 de Jøerg Schiffering și restaurată la 1864 păstrându-și anticul său altar.

Dominikanerkirche (Biserica Dominicanilor) I., Postgasse (G 5) s'a clădit în anul 1226, reconstruită de atunci de mai multe ori și restaurată în cele din urmă la anul 1631 sub Impératul Ferdinand III, de mai mulți arhitecți între cari Pozzo și Donzala. In biserică sunt înmormentați Impératésa Claudie-Felicia, mórta la anul 1676 și cavalerul de Lœvel, încetat din viață la 1638.

Franziskanerkirche (Biserica Franciscanilor)

I., Franziskanerplatz (F 5). Construcțiunea primitivă datază din secolul XV. Clădirea actuală s'a făcut între anii 1603—1614. Vastele clădiri ale monăstirei sunt ocupate, parte de călugări, parte de atelierele imprimeriei imperiale.

Minoritenkirche pe Minoritenplatz (E 4) biserică italiană zidită în 1267 de către Ottokar de Bohemia. De și a fost restaurată în 1786 și în 1846, totuși porța cea mare datază de la înființare. Înăuntru o mozaică făcută de Raffaelli în 1814 represintă Cina de Leonardo da Vinci. In biserică se află și monumentul lui Metastaziu îngropat la Michelerkirche, datorit lui Luccardi.

Peterskirche situată pe Petersplatz, lângă Graben (F 5), fondată de Leopold I și zidită între anii 1702 și 1712 de Fischer von Erlach, după modelul Sf. Petru din Roma.

Maltezerkirche, Kärntnerstrasse altă dată biserică cu hramul Sf. Ión Botezătorul. Astăzi servește de biserică unгурescă. Înăuntru este un monument în ghips, rădicat în onórea lui Ioan de la Valette, marele maestru al ordinului cavalerilor de Malta și represintănd cetatea Malta.

Maria am Gestadekirche pe Salvatorgasse (F. 4) este biserică națională Cechă. Ea a fost zidită între anii 1340—1427 în stil gotic curat și restaurată în 1842. Turnul bisericeii este d'o înălțime de 62 metri și are pe vîrf un vas de flori. Înăuntru frumóse geamuri de Mohr după desemele lui Schnorr.

Michaelskirche I., Michaelerplatz (F. 5) zidită pentru prima óră la 1220 sub domnia lui Leopold VI, adesea óri reconstruită și în cele

din urmă modernisată în anul 1730 în stil italianesc. Biserica e frecventată de aristocrația vieneză. În dosul altarului principal se vede *Căderea îngerilor* lucrată în stuc și un tablou grecesc reprezentând virgina din Candia. Pe la diferite capele laterale se află tablouri de Bock, de Carlone, de Schindler, de Schnorr și de Unterberger. În cavou se află mormântul poetului Metastas. Pe zidurile exterioare ale bisericeii este săpată de Huber în 1498, mórtea lui Christos.

Johanniterkirche, I., Kärntnerstrasse, biserică ungurească zidită la 1190 și reconstruită la anul 1866.

Ruprechtskirche, I., Ruprechtsplatz (F 4). Biserica polonesă cea mai veche din Viena. S'a zidit în secolul VIII și s'a restaurat în anul 1430 și 1834.

Salvatorkapelle, lângă vechia primărie, Salvatorgasse 7 (F 4) datéză de la secolul XIII. De la 1871 când s'a restaurat biserica a trecut în mânele vechilor catolici cari servesc în ea.

Schottenkirche (biserica scoțiană) I., Freieung (E 4) a fost zidită dimpreună cu monăstirea la anul 1158 de către ducele Heinrich Jasomirgott pentru călugării benedictini scoțianii, cari au fost mai târziu înlocuiți cu germanii. Biserica originală Romană a fost distrusă în mai multe rânduri de incendiū. Clădirea actuală a fost executată între anii 1638—1662 în ultimul stil al Renașterii de către arhitectii Allio senior și junior. Exteriorul a fost restaurat la 1893 și înfrumusețat cu un monument al ducelui Jasomirgott prezentându-l în

momentul când primesce planul bisericei din mâna unui resboinic. Monumentul a fost cioplit în piatră de la Stotzing de către Iosef Breiter. Tot acest sculptor renumit este creatorul și celor trei chipuri: *Credința*, *Dragostea* și *Nădejdea*, de pe frontispiciul clădirei. Interiorul a fost restaurat într'un mod admirabil sub conducerea maestrului Heinrich von Ferstel. Restaurarea interiorului în forma sa actuală a fost terminată în anul 1888. Splendidul altar central e construit tot de von Ferstel: Icóna acestui altar, lucrată în mosaică, este opera profesorului Riesel. Acéstă icónă reprezintă peducele de Iasomirgott împlorând, alătura cu Sf. Benedict, protecțiunea reginei Cerurilor asupra monăstirei Scoțiane.

Tóte altarele laterale sunt de arhitectul Julian Niedzielski. Sub bolta transversală, la stânga, se află marele altar al Mariei cu tabloul zugrăvit la 1655 de pictorul Tobias Bock, tablou care reprezintă primirea Sf. Maria în paradisul ceresc. La drépta se află altarul Sf. Sebastian, cu un tablou eșit din penelul aceluiași maestru, înfătoșând mărturisirea acestui sfânt. În ambele părți din laturi, două altare mai mici cu tablouri executate de maestrul Ioachim von Sandrart. În tinda centrală, la stânga, de-asupra ușei monsoleului Sf. Wolfgang, o frescă lucrată de un maestru necunoscut din secolul XVII. Tot restul bisericei conține tablouri executate de maștrii contimpurani. Cele patru altare ale boltei pórtă următóarele tablouri:

La stânga: Sf. Grigore, ascultând la cântul

ingerilor pe care îl scrie pe o placă. Tabloul acesta e lucrat de profesorul Eisenmenger; Sf. Barbara, zugrăvită de Iosef Straka.

La dreapta: Mórtea Sf. Benedict, de profesorul Eisenmenger; Sf. Anna de Iosef Straka. Cea mai frumoasă podóbă a bisericeii este bolta cu picturile de Iulius Schmidt lucrate în culorî minerale. De la intrarea spre altarul central se numără următoarele tablouri: Nascerea domnului; Luarea de pe cruce; Triumful lui Christos; Sf. Benedict împlorând protecțiunea Maiceii Domnului asupra ordinului său. La stânga și la dreapta acestui tablou două scene din viața Sf. Benedict. Cele-lalte trei tablouri principale sunt înconjurate de alte tablouri mai mici, reprezentând activitatea ordinului. Sub corul orgii un tablou represintă întemeierea monăstirei de către Heinrich Jasomirgott; la stânga și la dreapta tabloului sunt două Sfinți.

Universitätskirche (Biserica Universităței), I., Universitätsplatz (G 5). Acéstă biserică a fost zidită la anul 1628 de către Ferdinand II, pentru Jezuiți. Este o clădire în stil jezuitic, care întrece prin bogăția materialului, toate cele-lalte clădiri bisericesti din acele timpuri. La 1700 italianul Peter Andrea del Pozzo începu împodobirea bisericeii dinăuntru. Acesta uni cele două figuri ale bolților din față și creă aici o arhitectură aparentă care presentă imaginea unei cupole. În unghiul arcurilor celor opt cupole laterale, Pozzo, așeză câte două colone gigantice. Placa altarului central este lucrată de maestrul L. Kupelwieser.

Annakirche, I., Annagasse (F 5), s'a zidit de

zezuiți la 1747 în stil Baroc. În fie-care Duminică la 10 ore se țin predice în limba franceză.

Ursulinerkirche, I, Johannesgasse, (F 5).

Kirche zu den neuen Chören der Engel, I, Am Hof (F 4) zidită în secolul XV. Clădire în stil gotic cu trei bolte. Catapetasma de la altarul central este lucrată de Düringer, iar Sf. Tiberius de la capela d'alătura de Ludovic Caracci.

Frumosul aspect ce ni se înfătoșează astă-dî privind biserica, se datorește almăgamului de stiluri și artă ce i s'a dat. Ast-fel Presbiteriul este acoperit cu o boltă în stil Roman, sala din mijloc în totă întinderea ei e acoperită de o boltă lungăreață și ascuțită în stil gotic, sprijinită pe nise colóne corintiene.

Picturile boltei centrale sunt, până la ferestre, în forma Renascerei italiene, de acolo în sus, în stil gotic. Fațada a fost reconstruită în 1662 în stil baroc de Carol Carnevale. Biserica acum se reconstruesce din nou.

Biserici în II ar.

Leopoldskirche, II., Grosse Pfarrgasse (C 3) zidită în 1670 sub Leopold I și reconstruită la 1723. Catapetasma de Altomonte.

Brigittenuerkerche, II., Brigittaplatz (F 1). Fôrte frumoasă biserică în stil gotic construită între anii 1867—1873 după planul lui Friedrich von Schmidt. Ambele turnuri precum și biserica sunt acoperite cu olane în mai multe fețe. În interior este împodobită cu decoruri polichrome.

Iohanneskirche, II., Praterstrasse [G 3] reconstruită între anii 1842—1845 de Carol Rösner, după un plan de stil amestecat gotic, roman și Renascere. Picturile din pridvor și interiorul bisericeii sunt de Kleber, Führich și Vogler.

Kirche der barmherzigen Brüder (biserica fraților de caritate), II., Taborstrasse [G. 4] construită în 1614 a fost distrusă de turci, reconstruindu-se din nou în anul 1692. Catapetasma altarului lucrată de Le Grand; atât biserica cât și farmacia și spitalul sunt îngrijite de călugării frați de caritate.

Biserici în III ar.

Kirche zu St. Peter u. Paul [biserica Sf. Petru și Pavel] III., Apostelgasse [J 6].

Kirche zu St. Sebastian und Rochus (biserica Sf. Sebastian), III., Hauptstrasse 54 [H 6]. Catapetasma de Peter Strudel; Christos pe Cruce de Lucas Kranach.

Kirche zu Maria Geburt, III., Rennweg [H 7]. Acastă biserică s'a zidit sub domnia Mariiei Theresa, în anul 1768.

Weissgärberkirche zu St. Othmar, III., Löwengasse [H 4], construită cu cheltuéla comunei orașului și al cardinalului Rauscher von Friedrich în anii 1866—1870 după planul și conducerea arhitectului von Schmidt, cu turnuri originale.

Elisabethinerinnenkirche, III., Landstrasse, Hauptstrasse (H 5).

Kirche zu Maria Heimsuchung, III., Rennweg.

[G 7], zidită d'impreună cu monastirea în anul 1728. Zugrăvită de Pellegrini; catapetasma de Billow; restul picturilor pe pereți de D. Gran, van Schuppen, Altomonte și Pellegrini.

Kirche der Congregation der Töchter der göttlichen Liebe [biserica Congregațiunii Societății Göttlicher Liebe], III. Jaqingasse 4. Biserică foarte frumoasă în stil Roman. Ferestrele de la altar și cele de la sala cea mare au geamuri zugrăvite de artiști mari. Tustrele catapetasmelor sunt foarte importante.

Biserici în IV ar.

Karlskirche, IV., Technikerstrasse (F 6), lângă scola politehnică. Acesta măreț clădire a fost fondată în 1716 de Impăratul Carol IV, pentru a îndeplini făgăduința ce a dat înaintea lui Dumnezeu în vremea ciumei de la 1715. Biserica fu construită de arhitectul Martinelli după planul lui Fischer d'Erlach și terminată în anul 1737. Ea are o imensă cupolă în stil Baroc italian între două turnuri înalte de 46 metri și un portic de șesă colone corintiene, frontispiciul căruia este împodobit cu reliefuri reprezentând efectele ciumei. Cele două colone din fie-care latură a porticului, nalte de 33 metri și de patru metri diametral sunt acoperite cu reliefuri scose din viața Sf. Carol Baromeu de Mader, în felul celor de la Columna lui Traian. În interiorul bisericei, la stânga, monumentul poetului Heinrich von Collin, mort în 1811. Cupola e frumos zugrăvită; între alte picturi de Rothmayr este și *Feciora introdu-*

când pe Sf. Carol Baromeu în împărăția cerurilor. Atât pe dinafară cât și pe dinuntru biserica este una din cele mai frumoase din Viena

Elisabethkirche, IV., Karolinenplatz [F 7]. S'a construit între anii 1860—1866 de către Herman Bergmann, de cărămidă roșie netencuită.

Kirche zu den hl. Schutzengeln, IV., Wiedner Hauptstrasse (F 7). Lucrări de mare artă reprezintă podóbele dinăuntru.

Kirche zur hl. Thekla, IV., Hauptstrasse (E 8.) Nici un interes din punct de vedere artistic nu reprezintă în interior.

Biserici V și VI ar.

St. Josefskirche, V., Hundsthurmerstr. [D 7].

St. Florianskirche, V., Matzleinsdorferstr. (E 8).

Herz-Jesu-kirche, V., Siebenbrunnengasse 63.

Klosterkapelle, V., Hartmannngasse 7.

Aegydiuskirche, VI., Gumpendorferstr. (D. 7).

Kirche zum hl Josef, VI., Mariahilferstr. [E 6].

Mariahilferkirche, VI., Mariahilferstrasse [E 6].

Biserici în VII și VIII ar.

Mechitaristenkirche, VII., Neustiftgasse (D 5).

Acastă biserică s'a construit în anul 1600 pentru capușini, în 1813 a trecut în mâinile mechitarfștilor și în 1874 a fost reconstruită de către Camillo Sitte în stil Răsărire germană. Altarele lucrate de Geyling și Reichel.

St. Ulrichskirche, VII., Ulrichsplatz [D 5], zidită în 1694. Catapetasma de Neugebauer,

Cristos pe Cruce și Sf. Elisabeta de Franz Do-biaschofsky, shisma Apostolilor de Hermann Eichler.

Schottenfelderkirche zum hl. Lauremzius, VII., Westbahnstrasse (C 6.) s'a construit în 1784. Pictură de Friedrich Standinger.

Kirche zum heiligen Kreuz, VII., Mariahilferstrasse (E 6). S'a zidit în anul 1749 de către Henrici, cu un turn azuriu. Rar se mai vede un așa curios turn de biserică în stil Baroc.

Altlerchenfelderkirche, VII., Lerchenferderstrasse (C 5). Incepută la anul 1848 și terminată în 1855 după planul arhitectului J. Georg Müller, mort în 1849 înainte de a termina biserica. Este unul din cele mai frumoase edificii din Viena. Interiorul e împodobit după planurile lui Van der Nüll. Zugrăvită de mai mulți renumiți artiști.

Lazaristenkirche, VII., Kaiserstrasse (C 6). S'a construit între anii 1860-1862 de Friedrich von Schmidt în stil gotic. Biserica este cu trei bolti și în formă de cruce. Turnul se rădăcă d'asupra centrului patrat a bisericeii. Interiorul merită de a fi vădut.

Dreifaltigkeitskirche, VIII., Alserstrasse (D 4). S'a clădit în anul 1690.

Maria Treukirche, VIII., Piaristengasse (D 4), dimpreună cu monastirea d'alături s'a zidit între anii 1698-1716 în stil vechiū. Interiorul bisericeii este zugrăvit pe tótă întinderea lui de fresce de Carol Rahl. Catapetasma de același, Sf. Ioan de Nepomuk și Christos pe Cruce de Maulbetsch.

Votivkirche (Biserica Mântuitorulni). A fost începută în 1856 cu bani adunați prin subscripțiune publică în capul căreia se pusesse archiducele Maximilian, fratele Impăratului, care mai târziu Impărat al Mexicului. Biserica se rădică pe locul unde Franz Iosef fu atacat de un asasin și scopul acestei clădiri a fost de a mulțumi lui Dumnezeu că a scăpat Țilele Impăratului. Ea a fost isprăvită în anul 1879.

Acastă biserică construită în stil franco-gotic este cel mai frumos monument din Viena. Pe frontispiciu se înalță două clopotnițe nalte de 99 metri. Portalul principal compus din trei părți este consacrat mării lui Christos. La pórta cea din mijloc se află statua Mântuitorului lucrată de Iosef Gasser; la stânga și la drépta ei sunt cele opt modele ce represintă pe Christ, de I. Benk. De-asupra în 13 firide este un înger și chipurile celor 12 apostoli de Oberegger. În triumghiul frontispiciului trei icóne plane de Iosef Gasser representând Predica Sf. Ión Botezătorul, Nascerea și Restignirea Domnului. La pórta din stânga statuele celor patru prooroci anunțând pe Christos, de A. Schmidtgruber, în cadrul frontispiciului: Bunavestire, de Iosef Gasser. La pórta din dréptă cei patru patroni ai familiei împériale, de P. Kastlunger; în cadrul frontispiciului Invierea lui Isus Christos, de I. Gasser. În vârful părții de mijloc: Sf. Treime de același maestru. Subt acoperișul icónelor celor patru colóne ale porticului sunt chipurile celor patru evangheliști de F. Melnitzky. Printre ele chipurile celor 16 patroni ai țerei, de P. Kastlunger. În vârful

frontispiciului cel mare : încoronarea Sf. Fecióre, de Iosef Gasser.

Portalul nefeii transversale din stânga e consacrată măririi Creatorului. Pe frontispiciu : Păcătuirea, un tablou admirabil lucrat de Franz Erler. Pe bolta întrărei chipurile celor opt profeți executate de R. Zafauk și Johann Fessler. La portalul nefeii din dréptă este glorificată opera Sf. Duh. Pe frontispiciu : pogorirea Sf. Duh, de Fr. Erler. Cele patru chipuri de pe bolta întrărei sunt părinți Romani și Greci ai bisericeii, lucrate de Johann Fessler și Johann Preleuthner. In mijlocul încrucișărei bolților din nefele centrale și transversale se află arborele genealogic a lui Christos de la crearea primului om până la apostoli și martirii. Bolta cea mare din respintene presintă în mijlocului ei melul înconjurat de opt îngeri cu sculele de martirisare și cei patru evangheliști. Acéstă boltă este zugrăvită de maestrul F. Laufberger. In nefa centrală a sălei principale se află la stânga, între colónele de împărțire, amvonul ; el este susținut de patru colóne de marmoră. Pe amvon este lucrat de mosaică chipurile lui Christos și ai celor patru învățați ai bisericeii. La stânga amvonului se află capela botezului cu casanul de piatră și cu monumentul contelui Niclas Salm, rădicat de Impăratul Ferdinand I. In chor se înalță un altar admirabil împodobit cu sculpturi și medalione, iar de-asupra lui un baldachin cu mosaică după Cartons von Frenkwald. Pe pereții din fundul Chorului este lucrată de A. von Wörndle istoria lui Noe. Lângă colóne se află statuetele celor doi-spre-dece a-

postoli de F. Erler. In dosul corului este incinta cu seria capelelor. In cele șapte capele ale acestei încinte este un frumos ciclu de fresce de Iosef Trenkwald. In nefa laterală din dreapta se află un altar gotic cu sculpturi admirabile din Pfalzel lângă Trier.

Pe lângă acestea biserica mai are 78 de ferestre conținând picturi artistice pe sticlă, cari proiectează în interior o placută lumină aurie; apoi orga construită după desemnurile arhitectului Hermann von Riewel.

Monăstiri (Kloster) In Viena sunt 29 de monăstiri de diferite ordine: a Fraților de caritate, Barnabiților, Benedicților (Scotienilor), Domenicanilor, Franciscanilor, Capușinilor, Jesuiților, Lazariștilor, Mechitariștilor, Minorisților, Pieriștilor, Redemptoriștilor, Fraților de colegiu și Serviților. Monăstiri de călugărițe sunt 17 iarăși de diferite ordine. Dintre cele mai cunoscute sunt ale ordinului surorilor de caritate și Notre Dame de Sion.

Bisericii ortodoxe

Biserica Grecă Sf. Treime (Grichische nicht-unirte Kirche), I., Fleischmarkt 13 (G 4). Această biserică a fost zidită la 1782 și reconstruită în anul 1852 de arhitectul Theophil von Hansen în stil bizantin foarte bogat. Pe frontispiciul clădirii se află tablourile zugrăvite de Karl Rahl. In tinda bisericii sunt icone lucrate de Eisenmenger și Bitterlich. Interiorul bisericii este aranjat cu mare lux și împodobit cu picturi esecutate de Thiersch.

Serviciul divin : Liturghia Duminica și în zilele de serbători la otele $9\frac{1}{4}$ dim. Vecernia de la Sf. Dumitru până la Sf. Gheorghe la $3\frac{3}{4}$, în timpul cel-lalt la $4\frac{3}{4}$. Invierea se serbeză Duminica dimineță la ora $9\frac{1}{4}$. Personalul bisericesc : Philaretos Ianulis și D-r Damaschinos Spiliotopulo, archimandriți ; I. Vlastos, psalt. Comitetul comunităței : Mihail Dumba, președinte ; Petru G. Zehanis, M. Tifoxilos și D-r Dimitrios Zontidis, membri ; Rudolf Schwed, secretar.

Capela Sf. Gheorghe, I, Hafnersteig 4 (G4). Serviciul divin : Liturghia Duminica și în zilele de serbători la otele $9\frac{1}{2}$; vecernia la $4\frac{3}{4}$, iar de la Sf. Dimitrie până la Sf. Gheorghe la otele $3\frac{3}{4}$. Deniile încep la otele 6 și țin până la 9. Invierea se serbeză la 12 ore nóptea. Slujbele ordinare încep la otele 10 dimineță. Personalul bisericesc : archimandrit Serafim Zerlenti. Epitropi : Sterios Georgias, P. Dimcea, Constantin Tifoxilos. Membrii comitetului : Nicolaos Dumbas, G. Arghir Coimzoglu, Charilaos Stavros, Dimitrios Pindos și George Chilaiditis. Secretar : Emanoil A. Christomanos.

Capela rusască Sf. Nicolae, I, Wallfischgasse 5 (F 5). Serviciul divin : Duminica și în zilele de serbători la otele 11. Crăciunul, Anul nou și Invierea se serbeză la ora 12 nóptea. Personal bisericesc : *archiereu*, Alexandru Nicolajevsky ; *diacon*, Mihail Anninkoff ; *cântăreți*, Alexandru Wolksky și Sileski.

Biserica Sêrbescă cu parochia și șcôla primară, III., Veithgasse (G 6). Președinte George Ostoitz ; secretar, Alexandru Stowa ; copist,

Milan I. Pecanac. O donațiune a repausatului Baron Sina a format baza fondului pentru clădire.

Biserica Sf. Barbara greco-unită, I., Postgasse (G 5). Acastă biserică s'a zidit la 1654. La început a fost a iezuiților; după isgonirea acestora ea a trecut în posesiunea comunității grece care o transformă în anul 1852 în biserică greco-unită. Iconostasul a fost lucrat de Kastner și Palamino. Fôrte bogate ornamente.

Biserici evanghelice și anglicane

Biserica Evanghelică, (Evanghelische Kirche Augsburgere Confesion), VI., Gumpendorferstrasse 129 (C 7). S'a construit între anii 1846-1849 de I. Fôrster și Theophil von Hansen în stil vechiă al bisericilor creștine.

Biserica Anglicană în capela ambasadei, III., Metternichgasse 6 (G 6). Serviciul divin în fiecare Duminică la orele 11 dimineța. Predica: de la 11³/₄—12. Impărtașania în prima Duminică a fie-cărei luni, fără predică.

Biserica Anglicană, Com. Baptistilor. Serviciul divin, VII., Breitegasse 7 (E 6). Predica Duminica la orele 10 dimineța. Prelegerile religioase: Duminica la orele 2¹/₂ p. m.

Biserica Anglicană Com. Methodiștilor. Biserica presbiterială, I., Eschenbachgasse 9 (E 6). Vara în tôte Duminicele la orele 11 a. m. Taxe pentru botez, cununii și înmormântări nu sunt; acesta e lăsată la aprecierea fie-căruî.

Sinagoge

Templul Choral, II., Tempelgasse 5 (G 4). A fost construit între anii 1853—1858 de arhitectul Ludwig Förster în stil mauric oriental. Bolta de la intrare este împodobită cu îmbelșugate ornamente de mozaică.

Serviciul divin în timp de iarnă începe: séra la 4 ore, dimineața la orele 7. În timp de vară séra la orele 7 $\frac{1}{2}$ și dimineața la orele 6 $\frac{1}{2}$. Sâmbăta în timpul verii la orele 7 $\frac{1}{2}$, iar în timpul ernoii la 8 ore.

Templul Coral Spaniol, II., Circusgasse 22. Construcțiune foarte frumoasă în stil mauric lucrată după planurile lui H. P. Ritter von Wiedenfeld.

Afară de aceste două temple mai sunt în Viena și un număr oarecare de havre împrăștiate prin diferitele arondismente, după cum urmază: I., Seitenstettengasse 4; I., Fischerstiege 6; I., Schönlaterngasse 6; I., Sterngasse 11; II., Grosse Schiffgasse 8; II., Leopoldgasse 29; II., Antonsgasse 3; II., Fugbachgasse 7; II., Malzgasse 16; II., Webergasse 12; III., Erdbergstrasse 7; III., Pfefferhofgasse 1; III., Untere Viaducgasse 9 și 13; III., Rudolfsgasse 22; V., Margarethenstrasse 73; V., Hofgasse 2; VI., Stumpergasse 42; VI., Schmalzhofgasse 3; VIII., Fuhrmannsgasse 21; IX., Harmoniegasse 1; IX., Müllnergasse 21; X., Keplerplatz

EDIFICII CIVILE ȘI MILITARE.

Arsenal (*) (*K. K. Artillerie-Arsenal*) X., lângă gara Statului (H 8, 9), ocupă un teren de 331,200 metri patrați dinpreună cu casarmele și biserica. Construirea acestor imense clădiri s'a început la 1849 și s'a terminat la 1855; ele au fost executate după planul arhitecților August von Siccardsburg, Ed. van der Nüll, J. Förster, Theophil von Hansen și Carol Rösner. Pe fațada Arsenalului sunt sculptate profesiunile relative la resboi, și Austria de Gasser. La intrare sunt biurourile comandantului; în dospitalul și biserica. Clădirile dinăuntru sunt: muzeul de arme, fabrica de arme, ateliere de ferărie, ateliere de căruțarie, fondăria de tunuri și atelierul de toragiu. În arsenal lucrăază peste 2000 uvrieri.

Se traversăză spațioasa curte și se dirige drept înaintea sa spre un al douilea corp de clădiri unde este MUZEUL MILITAR (*Heersmuseum*). Intrare de la 1-iu Aprilie până la 30 Septembrie Marția și Joia de la 10—2 ore, Sâmbătă de la 1—5; de la 1-iu Octombrie până la 31 Martie Joia de la ora 10—2.

Clădirea zidită în stil Roman de Hansen conține la etagiul 1-iu în centru galeria Glorieilor, având la fie-care lature săli de arme; jos la

(*) Din ori-ce parte a orașului trăsura cu un cal se plătesce până la arsenal 80 kr., cu doi cai 1 fl. 20. Omnibusul să ia la Stephansplatz și tramwaiul de la ori-ce parte a Ringului; pentru unul ori altul se plătesce curs până la Arsenal 12 kr.

drépta, galeria gurilor de foc; la stânga, acea de armele modele și o parte din depositul de arme; frumosul vestibul ornat cu 56 statue de marmură ale eroilor și prinților austriaci de Kundmann, Gasser și alții.

Burgtheater. (Teatrul Curtii), I., Franzensring (E 4) față în față cu Ospelul comunal. Clădirea fu construită între anii 1876—1889 după planurile lui Gottfried Semper și Carl von Hasenauer. Principala față de pe Ring care e în formă de emiciclu pe lângă mulțimea podóbelor cu cari este decorată, mai are la extremitatea ei, lângă acoperemént, statuele: *Apolon*, *Melpomene*, *Thalia* și cortegiul lui *Bacchus*; cele trei d'inteii lucrute de Carl Kundmann, iar cea din urmă de Rudolf Wehrs.

De-asupra ferestrelor de la întreaga fațadă sunt busturile lui *Calderon*, *Shakespeare*, *Molière*, *Lessing*, *Goethe*, *Schiller*, *Hebbel*, *Grillparzer* și *Halm*, toate lucrute de Victor Filgner. Tot acestui sculptor se datoresc și statuele: *Don Juan*, *Medea*, *Falstaff*, *Hanswurst* așezate la colțurile celor două mari aripi.

Prin nouă porți se intră într'un mare vestibul unde sunt ghișetele și de unde se urcă prin opt scări la parchet și la loje. Interiorul clădirei este împodobit cu tot ce arta a putut produce mai frumos. In cele două săli de unde plec scările ducénd la etagele de sus se află câte opt statue ale actorilor din toate vremele, începénd de la *Thespis* și *Callipedes* până la *Iffland* și *Seydelmann*, lucrute de Castenoble, *Wagner*, *Lax* și *Fritsch*. Pe plafonul fie-cărei săli sunt picturi de renumiți artiști represen-

tând scene din teatrul modern și începuturile teatrale din evul mediū și teatrul antic cu corurile sale. Pereții din drépta și din stânga scărilor sunt împodobite cu fresce, statue și ornamente de marmoră. Scara rezervată familiei imperiale este partea cea mai bine reușită din acest monument.

Cei mai renumiți artiști din Viena: pictorii Charlemont, Geiger, Karger, frații Klim, Matsch, sculptorii Benk, Hoffmann, Weyr, etc. au concurat ca să represinte prin culóre saū marmoră scene privitoare la istoria teatrului dramatic din toate epocele saū artiști celebri din toate țările precum: *Sonnenfels*, *Schreyvogels*, *Laubes*, *Dingelstedts*, *Talmas*, *Keans*, *Rachel* și *Ristori*. Toate aceste așezate la colțurile vestibulului.

La I-ul etagiū, de-asupra vestibulului fațadei principale, este un foyer în stil elegant al secolului al XVIII-lea, împodobit cu picturi de Charlemont reprezentând scene din *Visul unei nopți de vară* și din *Iphigénie în Taurida*. La extremitatea foyerului sunt bufetele împodobite cu mare lux.

Pentru construcțiunea acestui monument s'a cheltuit 15 milioane franci (v. p. 66).

Bursa (Börsen), I., Schottenring 16 (E 4). Edificiū mareș, construit între anii 1872—1877, după planurile arhitecților Hanse și Tietz. În interior este de admirat mai ales vestibulul și sala cea mare. La I-iū etagiū unde se intră prin Börsengasse este MUZEUL COMERCIAL (Handelsmuseum), colecțiune bogată de produse orientale, în special ale Japoniei, Chinei etc.

Cea mai mare parte din aceste provin de la Expozițiunea Universală din 1873. (Vezi pag. 87 și museele).

Camera Statelor Austriei de Jos (Landhaus), I., Herrengasse 13 (E 4). Frumósă construcțiune care datéză din 1517 și restaurată la anul 1846. Sala cea mare de ședințe este împodobită cu picturi lucrute de John și Pian în 1517 și reînnoite în 1846 de Friedrich Schilcher.

Casa Societății de Bele-Arte (Künstlerhaus), I., Lothringerstrasse 9 (F 6). Palatul Societății a fost zidit de August Weber între anii 1865—1868 în nobilul stil Renaștere italiană. În 1881 a fost mărit prin adăosul aripelor din drépta și din stânga și la anul 1887 reconstruit de arhitectul Julius Deminger. Noua fațadă este frumos decorată cu statue și busturi ai renumiților artiști. Clădirea are salóne mari în cari se țin expozițiunii permanente de lucrările artiștilor precum tablouri moderne, sculpturi etc. De admirat portretele Impăratului, Impărătesei și a tuturor fondatorilor și donatorilor acestui edificiu. Palatul deschis în fie-care zi de la orele 9—5. Intrarea 50 kr. Duminică de la orele 2 în sus, intrarea 10—30 kr.

Casarme. Viena avënd o garnisonă mare posedă multe căsărmi bine clădite. Ar fi prea lung să dăm aici descrierea amănunțită a acestor numeroase clădiri în cari se află încasarmate trupele garnisónei; ne mărginim dar a vorbi de cele mai principale ce sunt în fie-care arondisment.

În I-ul ar. I., Dominicanerbastei (G 4) este casarma *Franz Josef*, clădire colosală zidită

între anii 1852—1855. Casarma este legată cu porța Franz Josef și este pentru infanterie și artilerie.

In ar. III, pe Heumarkt se află iarăși o casarmă pentru infanterie și artilerie; în Ungargasse este casarma trupelor de tren; în Landstrasse, Hauptstrasse și Rennweg se află câte o casarmă pentru artilerie și infanterie. Pe Rennweg mai sunt: casarma gardei imperiale și casarma companiei sanitare. Pe Landstrasse și pe Hauptstrasse casarma jandarmeriei, iar pe Baumgasse alte casarme de artilerie.

In ar. IV, este o singură casarmă a trupelor de tren pe Favoritenstrasse 7.

In ar. V, pe Siebenbrunnengasse 41-43 este casarma Landwehrului.

In ar. VI, pe Gupendorferstrasse sunt două casarme de infanterie; pe Getreidemarkt casarma trupelor de geniu, iar pe Hirschengasse casarma Landwehrului.

In ar. VII, pe Mariahilferstrasse 22-24 și pe Stiftgasse 2 se află o casarmă imensă numită Stiftkaserne. În această casarmă se află Școala ofițerilor de Stat-major, Academia militară și Școala de infanterie și de geniu a fiilor de militari. Pe Breitengasse 3 e casarma Gardei imperiale; pe Mariahilferstrasse 20, casarma gardei imperiale a dorobanților. Pe Lerchenfelderstrasse 20, casarma gardei regale ungare și a escadronului de călăreți ai gardei regale.

In ar. VIII, pe Josefstädterstrasse 46 este casarma cavaleriei.

In ar. IX, pe Alserstrasse 2 e casarma de infanterie; pe Schlickgasse, casarma Rudolf disă

și casarma Rossauer. Colosală clădire construită între anii 1865—1869. Aci sunt adăpostite trupe de infanterie și cavalerie.

In ar. XII, (ober Meidling) pe Schönbrunner-Hauptstrasse 129 este casarma de cavalerie.

Casarmele din centrul Vienei și mai cu seamă casarma Franz Josef vor dispărea ca și celelalte pentru a face loc altor clădiri. Cu timpul toate casarmele vor fi întrunite pe câmpia din Laverberg, afară din oraș.

Fondațiunea Franz Iosef I (Stiftungshaus), I, Schottenring (E 4). Acest stabiliment de binefacere s'a zidit cu spesele Impăratului pe locul Ringteatrului, care în 1881, Decembrie 8 a fost prada focului făcând peste 400 victime. Clădirea e admirabilă, fațada ei frumos împodobită cu 8 figuri de grafit. Capela în stil gotic, formeză un octogon și e zugrăvită cu sfinți. Plafonul e lucrat cu multă artă; pe un fund albastru, un înger purtând emblema casei de *Habsburg-Lotaringia*. Apartamentele sunt aranjate după cerințele actuale; cu venitul acestei construcțiuni se întrețin familiile victimelor incendiului. Acastă casă este numită de popor *casă de expiațiune*. In capelă se slujescă zilnic pentru odihnirea sufletelor celor periți cu ocasiunea sinistrului.

Clădirea a fost construită de Friederich de Schmidt.

Imprimeria Statului (Hof-und Statsdruckerei), III., Rennweg 16, (G 7). Vastă clădire construită în 1892 după cele mai moderne planuri. Producțiunile acestui stabiliment, care copriind toate ramurile artei grafice, corespund tuturor cerințelor.

Opera (Hof-Operntheater), I., Opernring 2 (F 5, 6), este cel mai frumos teatru din Viena, construit între anii 1861—1868, după planurile arhitecților E. von der Null și A. von Siecardsburg, morți amândouă înainte de isprăvirea lucrării. Stilul e al Renașterii franceze. Fațada de pe Ring este splendid ornată cu cinci statue de bronz de Ernest Hänel din Dresda, așezate sub arcadele superioare. Pe fațadele laterale se află două grădinițe cu câte o fântână la mijloc: fântâna de pe Kärntnerstrasse e ornată cu statuele *Tragediei*, *Amorului* și *Furiei* de Gasser; cea de pe Operngasse poartă statuele *Comediei*, *Danțului* și *Plăcerii*, începute de Gasser și isprăvite de Somm.

Vestibulul unde se intră prin patru porți mari conține scara frumos și bogat ornată în stil arabesc, are pe pereți medaliónele arhitecților și de asupra rampei statuele de marmoră ale muselor. Foyerul este ornat cu picturi murale de Schwind și cu busturile de marmoră ale compozitorilor mai renumiți: Haydn, Glück, Mozart, Beethoven, Mayerbeer, Böiellieu, Donizetti, Auber, Richard, Wagner etc. Sala teatrului zugrăvită în alb și aur încapă 3000 de persoane; are 4 galerii și e iluminată cu electricitate. Policandru central dă 180 de lumini. Cortina reprezintă Olimpul și e lucrată de Rahl. Ventilațiunea este perfectă; ea este produsă prin două mașini cu vaporii (v. pag. 68).

Opera se poate visita în toate zilele de lucru de la orele 1—3.

Ospelul Comunal (Rathaus), I., Franzensring

(E 4). Acastă imensă și măreță clădire a fost zidită între anii 1872—1883 și ocupă o suprafață de 18,700 metri patrați având o lungime de 152 metri și o lățime de 123. Ospelul e construit în stil gotic de arhitectul restaurator al catedralei baronul Friederich v. Schmidt. Dealungul clădirei centrale pe fațadă se înalță o scara mare cu 14 trepte de marmoră, care conduce la coridorile boltite ale parterului. Clădirea centrală care cuprinde vasta sală a serbărilor este împodobită cu un pavilion arcuit. Mijlocul palatului este însemnat printr'un turn de 107 metri; la stânga și la dreapta acestuia se află câte două turnuri mai mici. Fațada ospelului are o suprafață de 1080 metri patrați.

În mijlocul clădirei se află sala de ședințe a consiliului comunal, care ocupă o suprafață de 345 metri patrați. Ea are o înălțime de două etage și i aproape înconjurată de galerii.

În partea exterioară a edificiului la înălțimea ultimului etagiū sunt numeroase statue, reprezentând arta, știința, comerciū și industria. Pe culmea turnului principal se află OMUL DE FER, o statuă dăruiată de un cetățian vienez, reprezentând un cavaler mediaval ținând în mână un fanion.

Ospelul comunal are șapte curți. Curtea centrală are o suprafață de 2110 metri patrați și este înconjurată de colone de marmoră.

În întregul ei casa comunală este un cap d'operă de arhitectură și produce o mare impresiune asupra călătorului.

Edificiul formeză un enorm patrat care a

costat peste 30 milioane franci. Descrierea a-mănușimelor acestei mărețe clădiri este foarte palidă pe lângă splendoarea ei.

În ospelul comunal se află o bibliotecă și un muzeu istoric al orașului Viena. Ambele se pot visita Duminică de la 9—1 ore (10 kr.), Marți și Joi de la 9—2 (30). În celelalte zile Muzeul nu se poate visita de cât după o cerere verbală și o plată de un fl. (2 k.). Orele 9—4. Catalogul costă 50 kr. (1 k.). La Muzeu se intră prin Magistratstrasse 1.

Muzeul cuprinde patru secțiuni cu un mare număr de obiecte curioase din punct de vedere istoric și o importantă colecțiune de arme (v. musee).

Palatul Invalișilor (Invalidenhaus), III., Invalidenstrasse 1 (H 5). Fondat în 1783 în vechiul palat al prințului Max de Hanovera.

În sala cea mare unde e galeria tablourilor sunt de remarcant două mari tablouri reprezentând bătălia de la Aspern (1809) și bătălia de la Lipisca (1813) lucrate de Kraftt; portretele Impăratului Franz Iosef și ale prinților de coronă Rudolf și Albrecht. Intrare în toate zilele.

Palatul Justiției (Justizpalast), I., Reichsrathsplatz. (E 5). Clădirea acestui palat s'a început la 1875 și a fost terminată la anul 1881. Construcțiunea este executată în stilul Renașterii germane sub conducerea arhitectului Alex. von Wielemans. Este de admirat o curte acoperită cu sticle zugrăvite de la cari se luminează, un imens vestibul și o sală mare cu statua **Justiției** în zid. Această lucrare de artă este opera sculptorului profesor E. Hellmer.

Numerose săli și coridore mobilate cu mare lux. Palatul se poate visita cu deamănuntul Duminicile și serbătorile când nu funcționează în tribunale.

Palatul Societății Musicale (Musikvereins-Gebäude), I., Künstlergasse 3 (F 6). S'a zidit între anii 1867-1870 în stilul Renașterii italiene de arhitectul von Hansen. Exteriorul are ornamente bogate de teracotă. Pe frontispiciu sunt așezate în zid statue de-ale renumiților compozitori lucrute de sculptorul C. Melnitzky. Două scări mari conduc la sălile de concerte. Sala cea mare cu două galerii poate conține 2063 persoane; ea este splendid împodobită. De-asupra lojelor se află busturile de marmoră ale marilor compozitori; pe tavan: Apollo și Musele de Eisenmenger. În această sală societatea filarmonică dă concerte la cari iaș parte numai artiști mari. Afară de sala principală mai sunt și altele în care se dau iarăș concerte. Tot în această clădire sunt și clasele Conservatorului de musică. Museul și archiva societății filarmonice sunt deschise publicului în fie-care zi de la 10—12 ore cu escepțiune. a Duminicilor și zilelor de serbători.

Parlamentul (Reichsrathsgebäude), I., Franzensring (E 5). Palatul fu construit de Teophil von Hansen în stilul Renașterii eline. Este una din clădirile cele mai principale din vremea noastră. Ea e construită dintr'un material prețios și bogat împodobită cu tôte operile de frunte de pictură și sculptură. Partea centrală a palatului are pe frontispiciu un grup reprezentând *proclamarea constituției de Franz Io-*

sef I. Partea cea mai frumoasă a clădirii este vestibulul, lung de 41 met., și înalt de 13 met. Plafonul acestui vestibul, care seamănă ca un templu grec, este împodobit cu multă bogăție; el e sprijinit pe 24 colone canelii monolite înalte de 9 met. Tavanul, pereții și pardoséla sunt de marmoră multicoloră; întregul vestibul prezintă o splendoré uimitóre. Din acest vestibul se trece la stânga în sala *Camerei Segnorilor* (Herrenhaus) și la dreapta în *Camera Deputaților* (Abgeordnetenhaus), atât una cât și cealaltă sunt în formă de amfiteatru cu bănci rânduite în ordinea ascendentă. În sala *Camerei Segnorilor* (Senatul) este o serie de tablouri lucrate de profesorul Griepenkerl. În sala *Camerei Deputaților* se află asemenea o serie de tablouri executate de profesorul Eisenmenger. Mai sunt săli cari merită de a fi vizitate precum cea a familiei imperiale, a miniștrilor, a comisiunilor și în special sala comisiei bugetare.

Visitarea celor două Camere se îngăduie străinilor cu bilet care se procură de la biurourile respective ce se află la parterele acestor Camere. Invoirea de a visita Senatul și Camera se dă numai pentru Lună, Mercuri și Vineri de la orele 9—4. Duminicile de la orele 10—1. Aceste vizite se permit numai când Parlamentul este în vacanță.

Rotunda (Prater). Această clădire s'a construit odată cu Expozițiunea Universală din 1873. Rotunda fiind zidită foarte solid și susținută pe dinăuntru de 32 colone, s'a păstrat, servind astăzi pentru expozițiuni locale, la serbări

publice și alte. Construcțiunea e înaltă de 84 met. și ocupă o suprafață de 9110 met. patr. Pe acoperemântul ei se află un fanar mare care oferă o privire foarte plăcută. De pe înălțimea Rotundeii pe care se poate urca prin ascensor plătind 30 kr. (60 H) se vede orașul și împrejurimile lui.

Vama [Hauptzollamt], III., Vordere Zollamtstrasse 3, lângă palatul Societății de navigațiune cu vapore pe Dunăre. Aceste colosale clădiri, construite din cărămidă roșie netencuită, au fost începute la 1841 și isprăvite în 1847.

ȘCOLI ÎNALTE

Academia Comercială (Handels Akademie) I., Academiestrasse 12 (F 6), în palatul construit între anii 1860-1862 după planurile lui F. Fellner. Frumósă fațadă împodobită cu mai multe statue între cari: Christofor Colomb, Adam Schmidt etc. etc. lucrate de Cesar.

Academia Teresiană (Theresianum), IV., Favoritenstrasse 15. Acest institut a fost fondat de Maria Theresa pentru educațiunea tineretului nobilimei și desființat de către Iosef II în anul 1784, apoi reînființat de Impăratul Franz la 1794. De la 1848 sunt admiși la institut și tineri cari nu aparțin familiilor de nobili. Posedă o bibliotecă bogată de peste 40,000 volume, un laboratoriu de chimie, colecțiuni de animale, plante, minerale, o școlă de călărie, o grădină botanică și altele.

În aceeași clădire se află și **Academia Orientală** pentru studiul limbelor orientale, creată de Maria Theresia în 1784. Are o bibliotecă bogată. Din această școală ies tineri cu cunoștințele cerute la diplomație.

Academia Imperială de Științe (Akademie, Kaiserl. der Wissenschaften), I., Universitätsplatz 2 (G 5), în vechiul local al Universității. Academia are două secțiuni: Secțiunea de matematică și științe naturale și secțiunea pentru filosofie și istorie. Ședințele publice sunt de trei ori pe lună: Joi de la 5—6 ore pentru științe și Mercuri de la 1 oră p. m. pentru filosofie.

Aci se adun savanții și discut chestiunile privitoare la mersul științelor.

Afară de importanța ei Academia merită să fie vizitată și din punct de vedere arhitectonic.

Conservatorul. Vezi Palatul Societății Musicale.

Gimnasul Academic (K. K. Akademisches Gymnasium), I., Christinengasse 6 (G 6) fațada principală la Beethovenplatz. Clădirea s'a zidit între anii 1863—1866 de către Friedrich Schmidt în stil gotic. Are o sală foarte mare ce servește la ținerea examenelor. În Viena sunt mai multe gimnasii clasice și reale și școli reale, toate cu câte opt clase. Instrucțiunea secundară se plătesc 25 fl. pe semestru în capitala Austriei; în celelalte orașe după populațiune. Taxa cea mai mică e de 15 fl. De remarcat fațada clădirei lucrată cu colonne de Münzer, hala cea mare din etagiul de jos, imensa sala din 1-ul

etagiü și sala cea mare pentru ședințele extraordinare ale savanților. Acéstă din urmă e împodobită cu picturi de Guglielmi și cu statue de Lengbauer. Se pôte visita în tôte zilele de la orele 9—2 după cerere.

Academia de medicină [Josephinum], IX., Währingerstrasse 25 [E 3], a fost întemeiată de Josef I pentru hirurgiî militari. Posedă colecțiunii de anatomie [modele de ceară]; în curte Statua Hygeei. Intrarea Sâmbătă de la orele 11—1 (numai pentru bărbați). Biletele se procură de la portar Joî de la orele 10—11.

Institutul de orbi [Blindeninstitut], VIII., Blindengasse 31 (E 4). Institutul este în acelaș timp și asil pentru orbi. Merită să fie vădüt museul mașinelor și instrumentelor pentru instruirea orbilor, ocupațiunea și îngrijirea acestor ființe. În fie-care săptămână, Joî, de la orele 10—12 a. m. se țin esamene publice, iar de la 9—5 ore se pot visita sălile de lucru. Mai este un asil de orbi pentru israeliți care se află în Heiligenstadt (Hohe Warte 32).

Institutul Geografic Militar (Militär Geographisches Institut), VIII., Landesgerichtsstrasse [E 2], fondat în anul 1839 de Impăratul Ferdinand I, reconstruit în 1871. Institutul este pus sub direcțiunea ministerului de resboiî. Aici se lucrăză tôte hărțile pentru statul major austriac, renumite în tötă lumea de exactitatea lor. Se pôte visita cu învoirea directorului.

Institutul Geologic [Reichsanstalt, K. K. Geologische], III., Rasumoffskygasse 23 [H 5]. întemeiat în anul 1849 de Impăratul Franz Iosef și stabilit în palatul de vară a prințului

Lichtenstein [vechiul palat Rasumoffsky]. Institutul are ca basă studiul geologiei imperiului. Frumose colecțiuni geologice, mineralogice și paleontologice. Bibliotecă de peste 30,000 volume. Frumósă grădină deschisă publicului. Institutul se pöte visita în fie-care zi de la orele 9—12 și de la 1—4; Duminicile și în zilele de serbători de la orele 9—12.

Laboratoriul de Chimie al Universității (Chemisches Laboratorium der Universität] IX., Währingerstrasse 15, [E 3]. Construcțiune măretă de cărămidă netencuită în stilul Renașterii, zidită de Heinrich von Ferstel în 1871.

Pedagogium al comunei Viena, I., Fichtegasse 3, [F 5]. Școlă normală superiöră, care s'a întemeiat în anul 1868.

Politechnica [Polytechnische Hochschule], IV., Technikerstrasse 13, [F 6], întemeiată de Franz I în 1815, mai târziu mărită și desvoltată. Acéstă înaltă școlă conține: un **cabinet tehnologic** [mare colecțiune de mașini, de instrumente de lucru și de produse manufacturale]; un *cabinet de modele*; un *cabinet de fizică*; o *colecțiune de preparative chimice*; un *laboratoriu de chimie*, însemnat prin întindere, prin aparatele și bogatele sale colecțiuni; o *colecțiune mineralo-geognostico-paleontologică*; un *atelier astronomic*; o *avută bibliotecă* etc. etc. În parcul din fața școlei este statua lui *Ressel*, descoperitorul helicei, lucrată de Fernkorn. Se pöte visita Duminica de la orele 10—1 și în timpul verei, Mercuri de la orele 10. Permisivunea se ia de la Rectorat.

Școlă centrală de Cavalerie [Central-Cavalerie-

schule], III., Ungargasse 61 [H T]. Frumósă clădire cu o mare statue reprezentând scóla de călărie și grupa călăreților, lucrata de sculptorul I. Meixner. Intrarea în tóte ȃilele, adresându-se comandantului.

Scóla superióră de Agricultură [Hochschule für Bodenkultur], VIII., ar. Construcțiune imensă și înzestrată cu îmbelșugare.

Scóla superióră de medicină veterinară [Thierarzei Institut], III., Linke Bahngasse 7, (G 6), construită de Impăratul Franz I între anii 1821—1824. Institut măręț cu instalațiuni complete. Merită de vęđut grajdurile, baia, animalele împaiate și instrumentele chirurgicale.

Cursul studiul medicinei veterinare e de doui ani.

Scóla se póte visita în tóte ȃilele.

Universitatea [Universität] I., la colțul Universitátstrasse și Franzensringului (E 4). Una din cele mai vechi Universitáți din Europa. Fondată la 1237 de Friedrich II. desvóltată de Rudolf IV la 1365 și reconstituită sub domnia Mariei Theresa de către învățatul doctor von Swieten între anii 1752—1756. S'aũ mai făcut mai multe reforme în urma isgonirei iesuiților de la conducerea Universitáții.

Clădirea actuală a fost zidită de arhitectul Heinrich von Ferstel în stil toscan de la începutul Renascerei. Este o vastă construcție la care s'a lucrat 11 ani (1873—1884). Teme-liile edificiului ocupă o suprafață de 13,260 metri patrați. Intręga clădire formeză un dreptunghiũ în mijlocul căruia e o curte cu grădină fórte frumos aranjate și împobobite cu statu-

ele celor mai învățați profesori. Din pavilionul central se intră prin trei porți frumoase de bronz în vestibulul care dă la Arcadenhof, curte splendidă sprijinită de zece colonne mari de granit. Din vestibul două scări de o frumuseță uimitoare urcă la 1-iul etagiu, la marea și impunătoarea Festsaal (aula). Printre numeroșele tablouri, busturi și statue se află portretul savantului Rudolf Ételberger, lucrat de Kasper von Zumbusch, busturile lui van Swieren, creatorul științei medicale moderne, Franz Schuh, Chirurg, Iosef Hyrtl, anatomist. Johann Oppolzer, a astronomului Theodor Oppolzer și alte. Pe frontonul aulei din spre Franzensring se află o statuă reprezentând nașterea Minervei, lucrată de Iosef Tautenhayn. În sala scărilor se află statua de marmoră a Împăratului Franz-Iosef I, lucrată de Kasper von Zumbusch. În vestibulul sălei Senatului care are o înălțime de două etage se află statua în bronz a lui Ferstel, lucrată de Victor Tilgner.

Biblioteca Universității este de o mare importanță. Sălile rezervate ei ar putea conține 500,000 volume și 500 cititori o pot visita de odată. Clădirea are 46 săli pentru prelegeri în care pot încăpea peste 6,000 studenți.

Instituțiunile dependente de Universitate sunt: Colectiunea farmacologică, col. Entomologică, Institutul geografic, Museele de mineralogie, Zoologie, Geologie; Institutele de petrografie, Anatomie, Fisiologie; Colectiune de paleontologie și institutul pentru botanică. Tote acestea se află în corpul Universității. Museul de anatomie, Institutele: anatomic, histologic, phi-

siologic, de embriologie; laboratorul de botanică, institutul zootonic în localul din al II-lea ar. Währingerstrasse 11. Institutul pentru patologie experimentală, museul anatomico-patologic, sala de disecție, institutul chimico-patologic și diversele clinice în spitalul Universal din al IX ar., Alserstrasse 4. Grădina Botanică și museul botanic în localul din al III-lea ar., Rennweg 14. Institutul central de meteorologie și de magnetism în al XIX-lea ar. Laboratorul de chimie No. 1 și 2 în al IX-lea ar. Währingerstrasse 10. Laboratorul de chimie No. 3 și laboratorul fisico-chimic, cabinetul de fizică și institutul de fizică din al IX-lea ar., Türkenstrasse.

BIBLIOTECE

Biblioteca imperială (Hofbibliothek) în Hofburg (F 5), ocupă totă partea sudvestică din Josefsplatz. Intrarea prin piața Josef. Biblioteca este deschisă în toate zilele de la ora 9 dim. până la 4 ore după prânz, afară de Duminicile și de la 1 August până la 15 Septembrie, cât țin vacanțele școlilor. Aceste imense clădiri s'au construit la 1726 sub Impăratul Carol III de către Fischer v. Erlach. Biblioteca a fost fondată în anul 1440 de către Impăratul Friederich III. Scările cele largi cari conduc la sala de lectură sunt ornate cu antichități Romane. În mijlocul sălei frumos decorate se află o statuie de marmoră a lui Carol VI înconjurată

de alte 16 statue reprezentând diferiți prinți din casa Habsburgilor. Sala e de 78 met. lungime și mai bine de 20,000 manuscrite. Intre alte : operele foarte importante pentru studiul vechei literatură germane și bogată colecțiune de manuscrite orientale a baronului de Hammer-Purgotall, precum și archivele de musică conținând 12,000 vol. Printre cele 6500 vol. incunabile (cărți anteriore anului 1500) se află o psaltire tipărită de către *Schæffer și Fust* la 1457 și cea mai veche edițiune a Bibliei, din anul 1430.

Biblioteca mai conține o colecțiune de vr'o 30,000 de gravuri executate de maeștrii din timpurile cele mai vechi până astăzi. Catalogul Bibliotecii se poate procura în schimbul a 10 kr. (20 H). In sala cea mare sunt un fel de galantare cari conțin diferite curiosități.

Galantar A cu material pe care se scria : pergament purpuriu cu litere de aur și de argint, din VI s. conținând părți din evanghelia ; hârtie de bumbac, de in, de frunză de agud și de foi de palmier. — *Galantar B*, manuscrite grece : fragmente din Genesa, din s. VI, pe pergament purpuriu ; un uvrăgiu despre plantele medicinale cu figură, din s. V. — *Galantar C*, manuscrite latine : fragmente din istoria romană de Tite-Liviu, singurile cari conțin a 5-a decadă, aduse din Scoția de către St. Suitbert la s. VII. — *Galantar D*, manuscrite germane : Armonia Evangeliilor de Otfried de

Wissemburg de la 865; Tristan și Yseult, de maestrul Godefroy de Strasburg (pe la 1210), din s. XIV. — *Galantar E*, alte limbi occidentale: Biblia francesă cu miniature cu grund de aur, din s. XIV; Ierusalimul reconchis, scris de mâna lui Tasso, etc. — *Galantar F*, limbi orientale: Coran din 1515, de formă octogonă, gros și lat de 5 centimetri, destinat a fi purtat în sân; manuscript chinez pe hârtie cu litere de aur pe un fund azuriu și cu figuri pe frunze de smochin. — *Galantar G. și H*, manuscripte ornate cu cele mai frumoase miniaturi din s. VII până la XVI: *Hortulus animae*, de Seb. Brant, ilustrat cu 66 subiecte cu o mare fineță, reprezentând scene din viața Mântuitorului și a diferiților Sfinți, de către un artist flamand; Orele lui Carol Quint, manuscript care a servit mult și purtând iscăliturile rudelor Impăratului, verei sale și a surorii sale Maria, etc.

Biblioteca privată a M. S. (Privatbibliothek Sr. Majestät des Kaisers) se află tot la Hofburg în curtea numită Schweizerhof; Deschisă publicului numai în absența Impăratului. Pentru a se putea obține permisiunea trebuie a se adresa secretarului Curții.

Biblioteca Academiei. Veđi Academia de Bele-Arte.

Biblioteca Universității (K. K. Universitäts-Bibliothek) situată în ar. I în palatul Universității pe Franzensring (E 4). Deschisă în toate zilele de dimineață până seară. De la 1 August până la 15 Septembrie este închisă.

Biblioteca orașului Viena (Bibliothek der

Stadt Wien), I., Magistratstrasse 7 (E 4).

Biblioteca Albertina (Albertina, Bibliothek und Kunstsammlung des Erzherzog Albrecht), I., Augustinerbastei (F 5). Bogăția acestei biblioteci este renumită în totă lumea. Fondatorul ei e marele Duce *Arbert de Saxe-Teschen*. Colecția desemnurilor de mână liberă numără 17,000 de exemplare, printre cari 140 de *Raphael*, 162 de *Dürer*, 36 de *Michel Angelo*, 150 de *Rubens*, peste 100 de *Rembrandt*. Colecția *gravurelor chalcografice* (Kupferstich) se urcă la 220,000 exemplare. Aceste două colecțiuni par a fi cele mai mari din Europa. Biblioteca numără 52,000 volume, iar importanta colecțiune de hărți și planuri 23,000 foi.

Intrarea Lunea și Joia de la 9—12 ore.

Alte biblioteci mai importante se află pe lângă ministerele, autorități administrative, institutiv de cultură și societăți literare și științifice.

Stabilimente de Binefacere

Sub diferite denumiri sunt în Viena un mare număr de stabilimente de binefacere pentru îngrijirea ómenilor bolnavi. În toate spitalele se dau consultațiuni gratuite dimineața de la orele 9—12. Din aceste instituțiuni cele mai principale sunt :

Allgemeines Krankenhaus (spital general), Alserstrasse 4 (D 4), fondat în anul 1784 de către Iosef II și reconstruit în 1855. Clădirea are 9 curți spațioase, una sută săli cu 2000 paturi, 60 camere particulare și un stabiliment de băi

etc. In acest spital sunt și clinicele universității. Mai sunt spitale :

In II ar. Krankenhaus der barnherzigen brüde cu 232 paturi, Taborstrasse 16 și Grosse Mohrengasse 9. [G 4].

In III ar. K. K. Krankenanstalt Rudolfs-Stiftung, cu 860 paturi, Rudolfsgasse 15, (H 7). Krankenhaus zu st. Elisabeth cu 95 paturi, Landstrasse, Hauptstrasse 4. [H 5]. K. K. Garnisonenspital N. II, Rennweg 89 (J 7). K. K. Wiedner Krankenhaus cu 600 paturi, Favoritenstrasse 30, 32. (F 7).

In V ar. Klosterspital der schwestern von heil. Franz von Assisi cu 60 paturi, Hartmann-gasse 7—11. [E 8]. Krankenhaus der Wiener Kaufmannschaft cu 56 paturi, Siebenbrunnengasse 21. E 8].

In VI ar. Mariahilfer Ambulatorium (spital ambulant), Eszterhazygasse 31. Krankenhaus der barmherrigen schwester cu 80 paturi, Gumpendorferstrasse 108, (D 7).

In VII ar. Erzherzogin-Sophien-Spital cu 80 paturi, Kaiserstrasse 7. [C 6].

In X ar. K. K. Kaiser-Franz-Josefs-Spital cu 320 paturi, Triesterstrasse [D 10].

In XIV ar. Kaiserin-Elisabeth-Spital cu 460 paturi, Hugelgasse (B 6).

In XVIII ar. Spital der Insraelitischen Cultus [Fondațiunea Rotschild] cu 100 paturi (Währing) Gürtelstrasse 95. (C 3).

In XIX ar. Rudolfinerhaus (casă de sănătate Rudolf) cu 50 paturi. [Ober Döbling], Grinzingerstrasse 21. Spital pentru bólele de nervi al doctorilor Leidesdorf și Obersteiner (Ober-Döbling) Hirschengasse 31.

Frauenhospital Maria-Theresa [Spital de femei Maria Theresa], VIII., Londongasse 26. [D 4].

Gebär-u. Findelanstalt (Spital de maternitate), IX., Alserstrasse 4, 21 și 23. Femeele admise în acest spital li se asigură discrețiunea timp de 10 ani. După facere sunt libere de a-și pastra copilul său de a-l părăsi. În cazul din urmă noul născut este trimis la ospiciul Copiilor găsiți [Findelhaus) unde se înregistrează cu un număr ce se dă mamei, ca să-l potă reclama mai târziu când va fi închipuită de mijloce.

Irrenhaus (ospiciu de alienați), IX., Lazarethgasse 4. [D 3]. Acest asil s'a construit între 1848—1852 de către Fellner, iar în 1878 fu mărit. Instalațiune perfectă. Are grădini admirabile și o întindere de 100,000 met. patrați. Clădirea e încăpătoare pentru 700 bolnavi și împărțită în trei clase. Ospiciul cel vechiu cu un turn rotund în apropiere de Spitalgasse este destinat numai pentru îngrijirea bolnavilor incurabili.

Acest asil precum și cel de mai sus depind de Spitalul general.

Kinderspital Kronprinz-Rudolfs [spital de Copii al prințului de corónă], III., Schlachthausgasse [J 7] cu 60 paturi. Mai sunt spitale de copii: Leopoldstädter Kinderspital, II., Obere Augartenstrasse 28 [G 3]. Unentgeltliches [gratuit] Kinderspital St. Josef, cu 100 paturi, IV., Kolschitzkygasse 9 (F 8). Lebenswarth'sches Kinderspital cu 38 paturi, VI., Liniengasse 19 (D 7). Kinderspital St. Anna cu 120 paturi, IX., Kinderspitalgasse 6 (C 4).

Taubstumm Institut (Institut de Surdo-muți).
IV., Taubstummengasse 7 [F 7].

Versorgungshaus (Asil pentru bătrâni), IX Spi-
talgasse 23. Acest asil care are încăpere pen-
tru 2000 persoane, este pentru bătrâni de ambe
sexe.

Waisenhaus [Orfelinat], IX., Waisenhausgasse
5, fondat în anul 1742. Are o încăpere pentru
400 orfanî de sex masculin.

Bolnavii străini cari nu dispun de mijloce
spre a consulta un profesor specialist se pot
duce în ori-ce zi de lucru la Policlinica (Po-
liklinik), IX ar. Schwarzschanerstrasse 12 (E 4),
unde profesorii academiiei de medicină dau con-
sultațiuni gratuite pentru bólele și la orele
după cum urmază :

Bólele de femeî, 11—12 ore.

„ nervi și electroterapia, 12—2 ore.

„ copii, 10—12 și 12^{1/2}—2 ore.

„ ochi, 8—10 și 11—12 ore.

„ organelor urinare, 11—12 ore.

„ pept și gât, 8—10 ore,

„ urechi, 8—10 ore.

„ interne, 9^{1/2}—11, 10—12, 2—4 ore.

„ lumesci, 5—7 ore.

„ „ consultațiuni private 3—5 ore.

Siphilis și bóle de pele, 8—10 ore.

Scrofule și operațiuni chirurgicale, 8—10 și
2—4 ore,

P A L A T E

Palatul Imperial (K. K. Hofburg), reședința
suveranilor Casei de Austria de la începutul

secolului XIII. Se compune din mai multe clădiri dintre cari cea mai veche este numită Schweizerhof pentru că Elvețienii aveau într-o vreme acolo un corp de gardă; această clădire fu zidită la 1210 de către Leopold IV de Babenberg, mărită de Ottokar și de Ferdinand I.

Palatul ocupă un vast teren cu patru fațade: în Augustinerstrasse, Michaelerplatz, Schauflegasse și Burgring (E 5, F 5). Printre clădirile palatului imperial sunt mai multe piețe spațioase. Cea mai mare din aceste pe care se află garda palatului se numește *Franzensplatz* cu statua lui Franz I. Aici în zilele de lucru, la schimbarea gardei, între orele 12—1 cântă musica militară.

Aripa unde se află corpul de gardă se numește Leopoldinische Trakt (Castelul Leopold) pentru că această fu zidită de Impăratul Leopold I între anii 1660-1668 pe locul palatului distrus de un incendiu. Mai târziu a fost reînnoită de Maria Theresa. În această aripă, d'asupra corpului de gardă este cabinetul militar al Impăratului, iar la etagiul II sălile cele mari de recepțiune și sala Cavalerilor (Rittersaal) construită în 1804 după planurile arhitectului Montoyer.

În fața clădirilor lui Leopold se află palatul Cancelariei Imperiale, zidit la 1728—1731 de Fischer von Erlach, ornat la amândouă intrările cu grupe de figuri reprezentând pe Hercule; mai departe rotunda prin care eșim la Michaelerplatz, terminată în 1893. Prin corpul palatului ce formază latura a 4-a a curței Fran-

zenzplatz ajungî prin o boltă frumos zugrăvită la palatul Schweizerhof. De aici se intră în capela palatului; la stânga e o scară ce ne conduce în camerile cu sculele prețioase ale familiei împărătesci (Schatzkammer). În fața boltei un pasagiū numit Augustinergang dă în piața Josefsplatz, în mijlocul căreia se rădică statua ecvestrică în bronz a lui Josef II.

Clădirile cari înconjură piața sunt Biblioteca Curței în mijloc, zidită la 1721—1726 de Fischer von Erlach, cu o cupolă octogonală, având pe frontispiciū pe Minerva înconjurată de figurî alegorice, sdrobind ura și ignoranța; la stânga fostul Cabinet de sciințe naturale, mutat acum în palatul Museelor; la drépta sala de serbări și splendidul manej de iarnă, care are o galerie susținută de 26 de stâlpi.

De aici în formă de elipsă o serie de clădiri cari leagă această parte cu palatul vechiū. În centrul acestor construcțiuni se rădică o rotundă cu o cupolă splendidă în stil baroc, având ca ornament grupa virtuților domnitorilor: înțelepciunea, tăria și dreptatea de Johann Benk, iar la porțile ei, colosale grupe de Herculi.

Eșind din Franzensplatz prin bolta care se află alătura cu corpul de cardă, dăm în Heldenplatz (piața Eroilor) unde se află două statue ecvestre a principelui Eugen de Savoia și a arhiducelui Carol de Lotaringia.

În fundul acestei piețe despre Ring se află o pôrtă cu o construcție pentru corpul de gardă exterior pe zidul cereia este săpată maxima Impăratului Franz I.

„*Justitia regnorum fundamentum*” adică: Justiția, temeliea Statelor.

Încăperile familiei imperiale sunt deschise publicului în absența Curței.

Archivele imperiale și ale Statului sunt tot în palat, însă nu-î permis particularilor de a le visita. Arhiva e împărțită în opt părți: Austria, Bohemia, Ungaria, Italia, Lotaringia, Galiția, Casa imperială, Imperiul. Tóte aceste numeră peste 18,000 de volume printre cari un mare număr de tractate de pace.

La căți-va pași de palat, pe Hofstallstrasse ar. VII (E 5), GRAJDURILE Curței construite sub Carol VI, după planurile lui Fischer von Erlach și restaurate în 1845. În această imensă clădire pot fi adăpostiți peste 400 cai. Posedă o școlă de călărie, și o colecțiune de arnașamente, șele și trăsuri din tóte timpurile. Trăsurile de mare paradă ale Curței sunt o adevărată minune de frumusețe. Grajdurile se pot visita în fie-care zi de la orele 1—3, în urma învoirei ce se obține de la director.

Palatul Belvedere (III., Heugasse 3 și Rennweg 6). A fost altă dată palatul de petrecere al principelui Eugen de Savoia, l'a construit între anii 1693 — 1724 arhitectul Hildebrand în stil Rococo. Clădire măreață cu frumoșe apartamente împodobite cu mare lux. În anul 1776 palatul trecu în posesiunea Mariei Theresa, în care a instalat mai târziu Galeria imperială de pictură. În 1891 această galerie fu mutată la Muzeul istorico-artistic al Curței, rămând palatul nelocuit.

Palatul Archiducelui Albrecht. Acest palat

a fost zidit între anii 1801—1804 de arhitectul Montoyer. Rampa din spre Albrechtsgasse este ornată cu frumoasa fântână numită Albrechtsbrunn. Vechiul palat se află situat sus pe citadela Augustinilor și legat cu celelalte clădiri noi printr'un coridor acoperit.

Palatul Prințului Eugen de Savoia (I. Himmelportgasse) cu bogate ornamente de figuri, zidit de Fischer von Erlach. Acest palat a fost restaurat la anul 1891; actualmente se află instalat în el ministerul de finanțe.

Palatul Prințului Dietrichstein (IX. Währingerstrasse 20). Palat de vară cu parcuri admirabile.

Palatul Prințului Kinsky (I., Freiung 4). Acest palat a fost zidit la anul 1710 de arhitectul Hildebrandt. El a fost restaurat de curând de arhitectul Stache.

Palatul Prințului Lichtenstein (IX., Lichtensteinstrasse 46) construit între anii 1701—1712 de Martinelli. Palat horticol în stilul Renascerei italiene, are o frumoasă pinacotecă.

Palatul Ducelui de Modena (III., Beatrixgasse) conține între altele curiozități o bogată colecțiune de tablouri, obiecte de artă etc.

Palatul Prințului Montenuovo (I., Strauchgasse 2). În acest palat se află instalat acuma Banca Anglo-austriacă. Acastă clădire a fost zidită de arhitectul Winter. Are o fântână cu o statuă ecvestrică a Sf. Gheorghe, executată de Anton Fernkorn.

Palatul Margravului Pallavicini (I., Josefsplatz 5) a fost construit la anul 1784 de arhitectul Honhenberg.

Palatul Archiducelui Ludovic Victor, I., Schwarzenbergplatz. în stil Renascere italiană, construit în anii 1864-1865 de arhitectul Ferstel.

Palatul Archiducelui Wilhelm, I., Parkring, a fost zidit în stil de Renascere italiană de Hanse între anii 1865-1866.

Fântâni

Cele două fântâni din Graben [F 5]. Aceste fântâni au fost ornate cu statuele Sf. Iosif și a Sf. Leopold, lucrate de sculptorul I. M. Fischer.

Fântâna din Neuer Markt (F 5). S'a construit la 1739 de Raphael Donner. În mijlocul fântânei pe un fondament unicul în felul său se află statua simbolică a Prudenței, înconjurată de patru copii ținând în brațele lor pesci cari aruncă apa. La margine sunt patru chipuri admirabile, în pozițiune culcată. Ele reprezintă râurile Enns, Ibs. Traun și March (Morava). Acastă fântână este ultima și cea mai reușită a maestrului. Ea este cea mai frumoasă și mai monumentală fântână din Viena.

Fântâna din Curtea Primăriei vechi, I., Wipplingerstrasse 8. (F 4). Are o grupă de statue executată de Raphael Donner, grupă ce reprezintă eliberarea Andromedei de către Perseu.

Fântâna de lângă Rampa palatului Albrecht, I., Albrechtsplatz. (F 5). Acastă fântână bogată în chipuri s'a inaugurat la 1869. În mijlocul ei sunt statue de marmoră reprezentând pe Dunărea și Vindobona; la stânga afluenții Sava, Morava, Salza, Mur și Drava; la dreapta afluenții Tisa, Raab, Enns, Traun și Inul.

Fântânele de la Operă, I., Opernring. Fie-care din aceste fântâni este împodobită cu câte patru chipuri simbolice executate de Hans Slaser.

Fântânele din piața Maria Theresa. Tuspătru fântâni se află între cele două muzee ale Curții. Ele sunt împodobite cu grupuri frumoase de marmoră executate de A. Schmidgruber, Edmond von Hofmann și H. Haerdtl.

Fântâna de pe Freiung (E 4) a fost construită la anul 1846 de Ludvig von Schwanthaler. Chipurile reprezintă Austria și fluviile Dunărea, Elba, Vistula și Padul (Po).

Fântâna dintre Muzeul de Arte și Industrie și Scóla de Arte și Meserii, I., Stubenring (G 5) cu o figură în mosaică reprezentând pe deița Pallas-Atena, desemnată de Ferdinand Laufberger și executată de Salviatti în Veneția.

Fântâna de pe Rahlstiege, VI., Mariahilferstrasse (E 6), cu frumoasa grupă de fontă reprezentând: *Gâscănăreasa*, de Anton Wagner.

Fântâna din Palatul Băncei Austro-Ugară, I., Herrengasse 1 (F 4). Acéstă fântână s'a construit de Heinrich von Ferstel. Nimfa Dunăreii e sculptată de Anton Fernkorn.

Fântâna din fostul palat Montenuovo, I., Strauchgasse 1 (F 4), cu admirabila grupă de bronz reprezentând pe Sf. Gheorghe biruind balaurul. Acéstă lucrare a fost executată tot de Anton Fernkorn.

Fântâna de pe Piața Franciscanilor, (F 5). S'a construit la anul 1798 cu statua lui Moise, executată de I. M. Fischer.

Fântâna din Stadtpark, I., Parkring (G 5),

cu o figură reprezentând Dunărea prin o fată Dunăreancă, de Hans Gasser.

Fântâna de la intrarea în Volksgarten, (E 5) cu o grupă de fer reprezentând pe un Faun și pe o nimfă de Victor Tilgner.

Parcuri și Grădini

Augarten, II., Obere Augartenstrasse (F 2 G 2). Una din frumoșele grădini ale Vienei, deschisă publicului de Iosif II la anul 1775. Acastă grădină are o întindere de 50 hectare. Pe pörta intrărei se citește: „*Allen Menschen gewidmeter Erlustigungsort von ihrem Schaezter*“ (Loc de plăcere consacrat la toți ómenii de către apreciatorul lor). *Alte Haus* (palatul vechiú) a fost clădit de Maria Theresa, *Neue Haus* (noul palat) a fost locuit în timp de vară de Iosif II.

Belvedere Garten (G 7). Intrarea pe la III., Heugasse 3 și III., Rennweg 6. Grădina e în stil francez fără să presinte vr'un interes particular. In partea de sus este grădina botanică pentru flora austriacă (veđi palatul Belvedere).

Eszterhazy-Garten VI., Windmühlgasse (D 6) cu vechiul palat Eszterházy în care astă-đi este un liceú.

Grădina botanică a Universităței III., Rennweg 14 (G 7) deschisă în tóte ăilele de diminetă până séra. Fondată de Maria Theresa la 1777, grădina a fost mărită de către Francisc I și terminată de către profesorul și directorul ei Endlicher la 1841. Clădirea conține o sală de cursuri, bibliotecă, etc.

Hofgarten (Grădina Curței) lângă Hofburg (E 5). Deschisă străinilor numai dimineața în urma unei cereri. Are două frumoase florării și o grădină de iarnă a cărei acoperământ îi susținut de colone de ordin Corintian. O statuă ecvestră represintă pe Francisc I, barbatul Imperătesei Maria Theresa.

Lichtenstein'scher Garten, (Grădina Lichtenstein), IX., Fürstengasse (F 2). Un park din cele mai frumoase deschis în toate zilele de vară. În vechiul palat (1701—1712) este renumita galerie de tablouri (vezi acesta). În fundul grădinei este construit noul palat.

Park auf den Türkenschanze (Parcul pe șanțurile turcesci) XVIII., (Wöhring) frumos park cu un turn de observație.

Prater (v. Prater).

Rathauspark (parcul comunal), I., Franzensring (E 4) cu frumoase plantațiuni și fântâni, se află între Primărie și Burgtheater. Din când în când musica militară cântă după prânz.

Schönbrunn (v. Schönbrunn)

Schwarzenberg'scher Garten (grădina prințului Schwarzenberg) III., Heugasse 1 (G 7). Una din cele mai frumoase grădini ale Vienei, stil englez, cu plante și flori rare. Deschisă în toate zilele.

Stadtpark (Parcul orașului) I., Parkring (G 5) între Kolowratring și Stuberring. Acest frumos Park s'a început la 1862 după planul lui Selleny. El e frecventat de multă lume mai cu seamă în serile de vară. Afară de monumente mai are și o mare sală de cură în care se dau concerte după prânz. Rîul Wien taie parcul în

două părți care sunt legate printr'un pod de totă frumuseța numit *Carolinenbrücke*. Are o complectă instalațiune de instrumente meteorologice cu un ceasornic care arată timpul din totă lumea. Monumentele sunt: O fântână cu o figură femească reprezentând Dunărea; statua lui Schubert de Kundmann; bustul colosal de bronz al burgmeistrului Zelinka (v. monumente). Partea parcului situată pe malul drept a râului este consacrată pentru jocurile copiilor și pentru acésta s'a și numit *Kinderpark* (parcul copiilor).

Volksgarten (Grădina poporului), (E 5). Intra-rea din Burgplatz și Franzensring, este frecventată fórte mult de public vara; are un cafe-restaurant unde se dau concerte după prânz. Acéstă grădină a fost întemeiată de Francisc I la 1824. In mijlocul ei se află o fântână din cele mai frumóse și un templu a lui *Theseü* în stil grec, în care mai înainte era frumósa grupă, *Theseü* omorînd minotaurul de Canova. Acest capo d'operă este așezat acum în museul cel nou numit *Kunsthistorisches Hofmuseum*. La stânga aprópe de cafe într'un emiciclu este monumentul lui GRILLPARZER de *Kundmann* și *R. Weyr*.

Prater

La extremitatea importanteî strade numită *Praterstrasse* se află o piață rotundă în mijlocul căreî se înaltă mărețul monument a lui *Tegethoff* (v. p. 104). Acéstă piață se numesce *Praterstern*, adică Stéua Praterului, pentru că

din această piață plăcă șapte strade, care par a fi șapte raze ale unei stele. Aceste strade sunt: *Praterstrasse* (G 4. H. 3) care duce la Taborstrasse; *Kaiser Iosefstrasse* (G. H 3) care duce până la Augarten; *Nordbahnstrasse* (H 2 3) ce duce până la Nordwestbahnhof; *Franzensbrückenstrasse* (H 3 4) care duce până la Franzensbrücke; *Kronprinzstrasse* (J 5) care duce până la Kronprinz-Rudolfs-Brücke pe Dunăre; *Ausstellungstrasse* (H J 3) care duce până la întreprinderile generale ale orașului lângă Dunăre; în fine *Hauptallee* (H 5 6) care se termină la Lüsthaus.

Aceste trei strade din urmă trec sub viaducul drumului de fer, despărțindu-se la o mică distanță: *Hauptallee* la dreapta, *Ausstellungstrasse* în fața noastră și *Kronprinz-Rudolfstrasse* la stânga. Între aceste trei strade se întinde imensul Park numit *Prater*, proprietate particulară a Împăratului Franz-Iosef până pe la mijlocul anului 1895, când suveranul l'a dăruit orașului Viena cu condiția expresă să nu se facă nici o schimbare la această plimbare favorită a Vienezilor.

Hauptallee este o cale lungă în linie dreaptă, bordată de patru linii de castani vechi și tufoși ai căror umbră întreține o răcoare plăcută. Ea este frecventată mai cu osebire de lumea elegantă. La mâna stângă a aleii se află din distanță în distanță trei stabilimente de primul rang unde vizitatorii pot avea cafe, bere și mâncări, căci fie-care din aceste stabilimente întrunesc la un loc Cafenea, Berărie și Restaurant. Acestor stabilimente li s'a dat numele

după ordinea lor : Cafe numărul Eins ; Cafe numărul Zwei ; Cafe numărul Drei. De-a lungul aleei sunt înșirate scaune pentru publicul care nu ar voi să ia vre-o consumațiune. Aceste stabilimente sunt înzestrate cu scene de spectacole unde se dau concerte și variază reprezentațiunile teatrale, servindu-se în acelaș timp publicul cu mâncări, băuturi sau înghețate. Musicile militare cântă în toate serile în timp de vară.

La începutul aleei, la stânga, se află stabilimentul numit *Vivarium* unde se văd mai multe animale și mai ales o mulțime de pesci din toată lumea. Acest stabiliment este deschis în toate zilele de la 9 ore dimineața până seara târziu și se poate visita cu 60 kr. dimineața și cu 30 kr. după prânz.

În dosul celei din urmă cafenele se află o clădire mare, în formă circulară, numită *Rotunda*, în care a fost instalat trupul principal al Expozițiunii Universale din 1873. De atunci se țin în această clădire toate expozițiunile naționale. De pe vârful *Rotundeii*, la care se poate sui ori-cine, plătind 30 kr., se desfășură o frumoasă priveliște pe întregul Prater (v. p. 145).

În dreapta Hauptalleeii, vis-à-vis de Cafeneua No. Zwei, pe un deal numit *Constantin-hügel* cu un mic heleșteu la poale, se află *Restaurantul Sacher*, frecventat de lumea elegantă, proprietatea D-lui Ed. Sacher, care ține și *Restaurantul Operei*, situat în dosul operei pe *Augustinergasse*.

Depărtându-ne de la cele trei cafenele alea continuă până la un rondo, care e în depărtare

de vr'o 2500 metri de Praterstern. Fôrte pu-
țină lume face acéstă escursiune, cea mai mare
parte mărginindu-se a poposi la unul din res-
taurantele ce am enumerat. Continuând mereu
acéstă cale trecem snb un pod al drumului de
fer și la o depărtare de 500 metri de la a-
cestă ajungem la *Lusthaus*, piață rotundă, în
mijlocul căreia este o cafenea-berărie. De aici
se deschid mai multe căi spre Dunăre din care
una ne duce la *Friedenau*, câmpie situată la
extremitatea Praterului în fundul unghiului
ascuțit format din Dunăre și canal. Friedenau
este loc de întâlnire a înaltei societăți cu
ocasiunea alergărilor de cai.

Aleea de mijloc se numesce *Ausstellungsallee*
său aleea *Expozițiunei*. De-a lungul ei, la mâna
stângă sunt înșirate fel de fel de stabilimente
de tragere la țintă, panorame, muzee, fotogra-
fii instantanee, exhibiții de pitici și alte mon-
struosități pe dinaintea cărora stău un fel de
strigători cari poftesc lumea să le viziteze pră-
văliile lor. Prețul intrării la aceste spectacole
nu este fix; adesa ori intervine tocmeala și în
loc de a se plăti prețul anunțat, se plătesce
pe jumătate. În multe din aceste stabilimente
cu mică cheltuélă se póte petrece câte-va mo-
mente plăcute. Printre mulțimea acestora se
póte visita *Panopticum*, *Museul anatomic* și ma-
ales *Stabilimentul de scamatorie ilusionistă*.

Între *Ausstellungsallee* și *Hauptallee*, pe mâna
dreptă, se află mai multe drumuri printre cari
sunt o mulțime de berării pentru popor cu lău-
tari de tot felul. La una din aceste berării nu-
mită *Eisvogel* cântă șilnic o capelă de dame.

îmbrăcate în rochii de mătăasă albă și cu largi încingători de mătăasă colorată. Aci tot-d'a-una se adună multă lume așa că la prima vedere a străinului i se pare că nu mai sunt locuri de ședut dar nu trebuie să se îngrijescă de această perspectivă și să pătrundă înăuntru ca un client obicinuit al stabilimentului. Dacă toate mesele sunt ocupate, străinul să nu se arate jenat de fel și cum va găsi un loc la orî-ce masă să se așeze acolo fără altă ceremonie decât inevitabilul: „*Ich habe die chre*“.

În localurile de felul acestuia când este imbulzélă mare, chelnerii circulă cu paharele pline de bere de la masă la masă și le oferă clienților, cari imediat trebuie să achite costul. Alții chelneri umblă cu coșulețe cu *Hausbrod* (pâne neagră foarte mult apreciată de Vienezi); alții vînd *Semmel*, adică pâinișore albe foarte gustose; alții în fine debitéză șuncă și salam. Obiceiul Vienezilor este de a merge séra după eșire din ateliere. până la Prater și de a mânca acolo. Ei însă nu fac ca noi spese mari ci se mulțumesc să cumpere câte-va bucăți de Hausbrod (2 kr. bucata) și de câți-va kreitari șuncă sau salam și masa e gata.

Este de observat că bere bună nu se servește la toate localurile; călătorul care ar dori să ia un pahar din această băutură să se ducă la un restaurant de prima clasă unde, fără a plăti mai scump, va avea o bună și curată bere.

La unele din aceste stabilimente se dau și baluri populare unde se pôte amusa străinul admirând originalitatea dănțătorilor.

Printre berării se află o sumedenie de lógăne

cu cai, bărci, vagóne, care se învêrtesc într'una asurđind pe privitorii de sgomotul infernal ce esă din gurele celor care invită lumea la învêrtit.

După cum se vede, animația este fôrte mare în acéstă parte a Praterului care se ȓice și *Wurstelprater*. Dar cum se face ora 9 séra de o dată ca prin farmec tóte stabilimentele se deșartă, tótă lumea se îndréptă spre Praterstern unde o parte se urcă în tramvaie sau omnibusuri, iar alții își urméză calea pe jos îndreptându-se spre casă. Graba ce pun Viennezii ca înainte de 10 ore să fie fie-care acasă este frica ce au de portarii caselor, cari peste acéstă oră nu dá drumul nimănuî în casă fără a primi mai întâi 10 kreitári.

Așa se explică golirea locurilor de petrecere din Prater la ora 9 séra.

Inainte de a părăsi Praterul trebuie să menționăm și alea de la stânga, care conduce la Städtische Badeanstalt, mare stabiliment de băi aparținând orașului, și de acolo la Kronprinz-Rudolfs-Brücke, frumos pod zidit la 1872-1876 după planul lui Fischer.

Schönbrunn

Sub acest nume este cunoscut palatul de vară al Imperatului, care se află situat în arondismentul XIII lângă localitatea Hizing.

Intrarea principală este din colo de un pod peste riul Viena.

Vêdută de aprópe partea exterióră a palatului care înconjóră ograda nu presintă nici

un interes. Ea cuprinde un șir de atenanse pentru serviciu: ca bioururi, camere pentru corpul de gardă, bucătării etc. Zidurile sunt văruițe cu lutișor, ferestrele mici și cu oblónele lor boite în verde.

Cum trecem pórta se întinde înaintea nóstră o curte spațioasă la extremitatea căreia se înalță palatul, construcțiune dreptunghiulară, fără stil, compusă din două etage.

Partea de mijloc a etagiului de jos este un vestibul cu mai multe colóne susținând etagiul de sus, deschis în ambele laturi și prin care trece publicul din curte în grădina palatului.

Acéstă grădină are numai câte-va părți cultivate, mai mult de trei pătrimi fiind pădure. Părțile cultivate sunt după sistemul francez. Aleele sunt largi, drepte și prevădute cu bănci numeroase. Copacii cari mărginesc aceste alee sunt tăieți ast-fel ca să formeze două ziduri de verdéță verticale. Cea mai mare alee este cea care se află în dosul palatului, având o întindure de vr'o 509 metri, d'alungul căreia sunt înșirate atât la drépta cât și la stânga 32 de statue de marmoră sculptate de Peyer și așezate în zidurile de verdéță.

La extremitatea acestei mari alee terenul se ridică închidând orizontul. Pentru a da Impéراتului o privelisce mai puțin monotónă, s'a construit în anul 1775 pe deal o lungă colonadă numită *Glorietă*. În schimbul unui baccis de 20—40 kr. călătorul se póte sui pe colonadă de unde are o frumósă privelisce asupra parcului și a unei părți a orașului. În josul *Glorietei* este un mare basin cu două jocuri

de apă, între cari se află un Neptun tras de cai înaripați și de tritonî. În apa basinului se află mulțime de pești, printre cari crapii bătrâni atrag privirile tuturor. La stânga acestui basin se deschid mai multe drumuri ce ne conduc la fântâna Schönbrunn, care a dat numele palatului. În dosul fântânei se află o pesceră și un obelisc, iar alături se ridică nise ruine romane construite după un desemn al lui Hohenberg. Ce-va mai încolo dăm de monumentul ce regina Carolina de Neapoli a ridicat în 1802 mamei sale Mariei Theresa.

La dreapta fântânei se deschid drumuri ce duc spre menageria numita grădina animalelor (Thiergarten). Animalele se pot vedea în toate zilele de dimineața până seara, fără nici un baciș. Menageria este destul de bogată, mai ales în ceea ce privește păsările.

În dosul menageriei este grădina botanică cu frumoase sere dintre cari una special consacrată palmierilor, cu o lungime de 124 m., lățime 32 și înălțime de peste 40 m.

Palatul cu toate dependențele sale conține 1441 încăperi din cari o capelă, o școală de călărie, un teatru și 139 bucătării cu aproape cinci sute de servitori de toate categoriile.

Apartamentele Împăratului sunt foarte luxos mobilate. Se pot visita în absența Curței:

Sala cea mare care poate să încapă peste 1500 de persoane a căreia plafon este picturat de Gugliemi; cabinetul chinez, sala lui Hamilton, ast-fel numită din cauza picturilor fraților Hamilton, Ion, George și Filip; sala ceremoniilor cu picturi de a lui Meytens, cabi-

netul tablourilor, salonul cu sculpturi poleite, capela, teatrul etc. etc.

Locul pe care se ridică Schönbrunn era altă dată pădure. Maximilian II zidi acolo un castel de vânat, Leopold I clădi un palat de vară terminat în 1700 și Maria Theresa construi în 1744 edificiul actual.

Pe timpul ocupațiunei franceze (1805—1809), Schönbrunn fu cuartierul general al Impăratului Napoleon I, care semnă acolo, la 14 Octombrie 1809, tractatul ce poartă numele de tractatul de Schönbrunn. La 22 Iulie 1832, ducele de Reichstadt, fiul lui Napoleon, a murit chiar în odaia ce ocupa părintele său în anul 1809.

MUSEE

Academia de Bele Arte

(Akademie der Bilden Künste), I., Schillerplatz 3. (F 6). Fondată în anul 1707 sub Imperatul Leopold I. Mărêta clădire s'a construit după planurile arhitectului Teofil von Hansen în anii 1872-1877 în stilul Renașterii italiene cu bogate decoruri de teracotă. Ferestrele fațadei sunt frumos împodobite cu fride conținând reproduceri în teracotă din cele mai celebre statue din antichitate. De-asupra ferestrelor sunt figuri alegorice zugrăvite al fresco pe un fund de aur de Eisenmenger.

Academia de Bele Arte posedă frumoase colecțiuni. Se intră prin scara cea mare de la fațadă, se traversază vestibulul și ajungem drept în sala Academiei (aula), unde este museul copiilor în gips a capo d'operilor sculpturii vechi și moderne, care conține opere originale, mai ales o statue trunchiată a Minervei din cea mai bună epocă de sculptură a Grecilor, bas-reliefuri, busturi și statue de Donner, Ba-

yer, Zauner etc. Între etagiul I și cel de jos (entre-sol) se află biblioteca cu colecțiunile de gravuri (54000) și deseme de mână liberă (10 mii). Printre aceste din urmă: FIUL PERDUT de Fürich. Cele mai multe deseme aparțin artiștilor moderni.

Intrarea în Academie : Lună până Vineri de la orele 9—1 ; cu începere de la 15 Noembrie până la 15 Februarie Sâmbătă de la 5—7 ore. Conducătorului i să plătesce 20 Kr. (40 H).

Intrare la Bibliotecă Marți până Sâmbătă de la orele 3—6.

Importanta galerie de tablouri se află în etagiul I-ii, care se poate visita Sâmbătă, Duminică și în zilele de serbători de la orele 10—1 ; în cele-lalte zile prin învoirea custodelui.

Galeria a fost fondată de Contele von Lemberg în 1821 și prin donațiunile Impăratului Ferdinand (1835). Școlile olandese, florentină, venețiană și cele mai noi austriace sunt foarte bine reprezentate. Catalogul se poate obține cu un fl. (2 k).

Findu-ne greu să dăm listă fidelă a tablourilor după sălile lor, ne mărginim a le descrie în ordinea lor numerică.

1. Veronese, Sf. Germenus și Severus. 2., 3. Tintoretto, câte 18 tablouri ale membrilor fraternităților venețiane. 4. Montemezzano, Christ adorat de Sfinți. 5. Veronese, Sf. Laurențiu. 7., 8. Tintoretto, portretele a două Procurători din S. Marco. 9. Bonifazio Veneziano, Sf. Hieronim, Ludovic de Tulusa și Andrei. 10. Bonifazio Veneziano, Sf. Marcu și Iacob de Ae.

11. Bonifazio Veneziano, Sf. Romanus, Francisc și Melchior. 13. Tintoretto, Procuratorul Alessandro Contarini. 14. Busati, Sf. Marcu pe tron și doi Sfinți. 16. Varotari, Ecce Homo. 18. Leandro Bassano, Adorarea păstorilor. 22. Școlă Venețiană, un altar cu 13 reprezentațiuni din patimile. 23. Tintoretto, Vincenzo Grimani. 32. Tintoretto, Ottevio Grimani. 33., 34. Tintoretto, Dogii Trevisani și Priuli. 35. Dürer, Inmormântarea. 41. Carneto, Apostolul Paul. 43. Carpaccio, Buna-Vestire. 47. Tintoretto, Procuratorul Toma Mocenigo. 48. Manfredi, Reprezentare din Apocalipsă. 49. Carpaccio, Moartea Mariei. 51., 52. Școlă Venețiană, un mic altar. 57. Veronese, Schimbarea la față. 61. Palma, Invierea lui Christ. 66. Palma, Christ cu coróna de spini. 77. Cariani, Maica Domnului. 83., 84., 85., 86. Patru tablouri de Veronese: St. Francisc în extas, Adorarea (închinarea) păstorilor, Urcarea Maicei Domnului în cer, Buna-Vestirea. 87. Martiragiul S-tului Marcu de Belliniano, operă de capitenie a maestrului. 95. Maulpertsch, Allegorie. 97. Auerbach și van Schuppen, Impăratul Carol VI (de Auerbach e numai capul).
108. Lampi, Impăratul Iosif II. 116. Giordano, Promoteii. 134. Aigen, Predice lui Ioan d. T. 151. Duvivier, Adăparea. 160. Kremser-Schmidt, Judecata lui Midas. 161. același, Venus și Vulcan. 170. Füger, Moartea lui Germanic. 171. Ender, Rio de Janiero. 174. Voltz, Pășunea. 175. Schleich, Peisagiü. 176. Steinfeld, Valea Gastein. 177. Hansch, Peisagiü pe lângă Salzach. 178. Morgenstern, Harlaching lângă Munich.

179. Oswald Achenbach, Serbare italiană. 180. Waldmüller, Supa din Monăstire. 181. Adam, Caii. 182. Leu, Lacul superior. 183. Albert Zimmermann, Apus de soare.

207. Ducreux, Maria Teresa. 239. Solimena. Un călăreț. 267. Varotari, Lot și ficele sale. 288. Casanova, O parte din mare. 291. Giordano, Judecata lui Paris. 293. Lampi, Sculptorul Canova. 294. Quadal, Conte de Anton de Lamberg-Sprinzenstein.

300. Brand, Un port la mare. 301. Brand, Peisagiü. 310. Giordano, Marte și Venus prinși de Vulcan. 330. Roos, Peisagiü italian. 337. Louthembourg, Naufragiü. 338. Kobell, Animale. 344. Schödlberger, Culesul viilor. 349. Tamm, Flori. 356. Maulpertsch, St. Narcis. 361. Tischbein, Pictura și Musica.

413. Troger, Magdalena în penitență. 422. După Catel de Fendi, Monăstirea Camaldulenilor în Salerno. 449. Calabresse, Blestemul S-tului Petru. 456. Reni, Înălțarea în cer a Maicei Domnului. 463. Școla Venețiană, Găsirea lui Moisi. 466. Tițian, Amor. 468. Tintoretto, Christ și adulter. 471. Veronese, Buna Vestire. 484. Tiepolo, Alegorie reprezentând dimineța. 495. Mazzolino, Maica Domnului, Mântuitorul și S-tul Hieronim.

505. Francia, (Raibolini) Maica Domnului și două sfinți. 508. În stilul Bonifazio, Societate în libertate. 509. Pedrini, Christ purtând crucea. 510. În stilul lui Bonifazio, Societate în libertate. 511. Carreno, Intemeierea ordinului Trinitarilor. 515. Murillo, Copii jucând. 516. Murillo, S-tul Francisc. 517. Tiepolo, S-tul

Bruno. 518. Școala Spaniolă, Fața S-tului Anton de Padua. 527., 528. Canaletto, O vedere din Veneția. 541. Școala Germană, Figură bărbătească. 542. Succesorul lui Cranachs d. Ae., Sfânta. 543. Școala Germană, Figură femeiască. 548. Bles, Peisagiü cu reprezentare din istoria Patimilor. 551. Bles, Peisagiü cu reprezentare din viața lui Ión Botezătorul și a lui Christ. 552. În stilul lui Rogier von der Weyden, Christ pe cruce. 556. Maestrul Morții Maicei Domnului, Sfânta familie. 557. Cranach de Ae., Lucreția. 558. Bouts, Incoronarea Mariei. 561. J. Brueghel d. A. (Sammetbrueghel), Peisagiü. 564. Școala Germană, S-ta familie. 566. P. Pourbus d. J., Portret. 568. Luca din Leyden, Sibilă din Tibur. 569. P. Pourbus d. J., Portret. 571. Școala germană superiöră, Figură bărbătească. 572. Fries, Portretul unui bărbat. 573. Școala Germană, Mórtea Maicei Domnului. 574. Rottenhammer, Inchinarea păstorilor. 579-81. Bosch, Altar cu judecata cea din urmă a paradisului și a iadului. 606. Rubens, Tigresă. 611. Rembrandt, o Olandesă. 612. De Heem, Viața liniștită. 617, Portretul unei femei. 620. Hondecoeter, Păseri. 626. Rubens, Boreas succede pe Oreithya. 630. Rubens, Revêrsatul zorilor. 631., 632. Weenix, Pasere moartă. 639. Fabritius, Bărbat în haine de păstor. 640. Jordaens, Portretul unei femei. 641. Mierevelt, Portretul unei femei. 646. Rubens, Cele trei Grații. 650. Coques, Damă la Piano. 651. Van Dyck, Un luptător. 653. Van Thulden, Simbol (emblemă) pentru unirea principatelor neerlandese. 654. Uden, Peisagiü în timpul serei. 663. Jordaens,

St. Pavel și Barnaba în Lystra. 664. Ruysch, Flori. 670. Maes, Băiat cu arc și săgeată. 677. Huysum, Flori. 684. Dirk Hals, Societate aleasă. 691. Wouermann, Tabără. 694. Pynacker, peisagiü.

705. Brouwer, Duna (deal de nisip). 713. Duck, Adormita. 715. De Hoogh, Familie Olandesă. 722. Vander Heyde, Viață liniștită. 730. Moly, Călăreț în fața unui birt. 732. Ostade, Cetitor. 733. Van Aelst, Viață liniștită. 756. Scóla lui Rubens, Bacchanal. 781. Hondecoeter, Pasere. 791. Arthois, Peisagiü reprezentând o pădure.

802. Hobbema, Peisagiü. 803. Lingelbach, Piazza del popolo în Roma. 814. Goyen, Dordrecht (oraș). 816. Craesbeeck, Țăranii cari béu. 819. Hondacoeter, Vénat (mort). 820.,—22. Teniers de J., Gust, față și miros. 823. Ewerdingen, Cascadă. 835. Wouermann, Luptă între călăreți. 836. Asselyn, Peisagiü. 841, Subleyras, Liturghia St. Vasile. 844. Subleyras, Atelierul artistului. 846. Claude Lorraine, Drum prin pădure. 850. Bourguignon, Luptă de călăreți. 852.,—53. Cl. Jos. Vernet, Peisagiü. 854. Bourguignon, Luptă de călăreți. 858., 860. Cl. Jos. Vernet, Peisagiü italian, marină. 869. Asselyn, Peisagiü. 876. Vlieger, Conversațiune cu Marinari. 877. Iacob de Ruysdael, Pădure de stejar. 879. Asselyn, Țerm de riü. 881. Iacob de Ruysdael, Pădure. 889. Iacob de Ruysdael, Peisagiü. 893. Iacob de Ruysdael, Peisagiü cu gard. 895. Nikkelen, Flori.

911. Manglard, Port. 912. Champaigne, Cardinalul Richelieu. 917. Greuze, Un tinër. 919. Bourguignon, Luptă între călăreți. 920-21.

Greuze, Fete tinere. 922. Bloemen, Peisagiü. 935. Cl. Jos. Vernet, Archipelagul. 948. Brunner, Rothföhren. 951. Sanctuariul zeiței Venus pe drumul la Eleusis. 952. Schindler, Nascerea fetei din pădure. 954. Amerling, Portretul propriü. 956. Schön, Bazar turcesc. 958. Zimmermann, Lacul Lugano. 961. Schleich, Peisagiü. 962. Gude, Lacul (Chiemesll). 963. Voltz, Ci-readă. 965. Seelos, Valea (din) Eisack. 969. Russ, Mină din Eisenerz. 970. Thoreu, Apropierea lupului. 971. Geyling, Profanator de Biserici. 972. Munsch, Mina din Schluderns. 973. Hansch, Eggenalpe în Tirol (munte). 974. Russ, Mină din Mals. 975. Schauss, Kalixt. 976. Brandt, Din rășboiul suedez din 1658. 977. Eugen Blaas, Flori zăpădite (degerate). 978. Löffler, Alba și Caterina de Schwarzburg. 982. Hoffmann, Mormântul lui Anakreon. 984. Ludwig Mayer, După răștignirea lui Christ. 985. Waldmüller, Portretul său. 987. Friedländer, Căștigul cel mare, 990. Haushofer, Lacul celor patru cantóne. 992. Thiedemand, Intórcere de la vênătórea de urși. 993. Leu, Labrosos în Norvegia. 994. Holzer, Pădure. 996. Heinlein, După furtună. 999. Nowopacky, Camaldoli. 1001. Schäffer, O seară de tómnă. 1003. Schönbrunner, Ișpitirea S-tului Antoniu. 1007. Halauska, Ruină de biserică. 1008. Holzer, Fag. 1010. Kriehuber, Pădure. 1018. Wurzinger, Femeia artistului. 1019.-1022. Füger, Portrete. 1024.-1025. Füger, Fiul și tatăl artistului. 1028-47. Füger, Tablouri pentru Mesia da lui Klopstock. 1071. Müller, Bălciü în Cairo. 1073. Lichtenfels, Peisagiü. 1075. A. Achen-

bach, Moară (Roată). 1079. Schelfhout, Peisagiü. 1083. Mieris. Portret de bărbat. 1084. Școala din Padua, Maica Domnului. 1092. Waldmüller, Nicolo. 1093. Abel, Portretul (sëu). 1094. Amerling, Intëia sa soție. 1096. Codde, Societate dansând. 1098. Gentili Belini, Portret.

1101. Waldmüller, Mama artistului. 1102. Keller, Hero și Leander. 1103. Lefebvre, Fiametta. 1104. Schampheller, Schelda lângă Wetteren. 1111. Defregger, Pictor pe Alpi. 1116., 1117. L. F. Schnorr Carolsfeld, Plecarea și întórcerea unui Cavaler. 1120. Karl de Blaas, Pictorul Holzer. 1123. Russ, Primăvară. 1127. Moor, Portret. 1128. Școala italiană de Nord, Martiragiul S-t. Sebastian. 1130. Führich, Despărțirea lui Christ de Apostolii sëi. 1131. George Mayer, Actorul Findeisen. 1133. Botticelli, Maica Domnului.

Galeria de tablouri Czernin.

(Gemäldesammlung, gräfl. Czernin'sche), VIII., Landesgerichtsstrasse 9. (D 4). Galeria posedă 343 tablouri alese. Intrarea: Luni și Joi de la orele 10—2. Catalogul se póte avé cu 20 kr. (40 H).

In sala No. 1 pe pereți: 1. Maratta, Sfinta familie. 4. Nic. Poussin, Ciurma în Marsilia. 5. Sassoferato, Sfinta familie. 8. Teniers, (după Balsamo) Circumcisia. 9. Luini, Maica Domnului. 10. Veronese, Căsătoria. 14. Vechia școlă Lombardă, Capul lui Christ. 16. Volterra, Scótere de pe cruce. 17. Elzheimer, Nascerea Domnului. 18. Schutt, Sfinta familie. 19. Tizian,

Alfonso di Ferrara înaintea unui Crucifix. 20. Andrea del Sarto, Sfinta familie. 22. Stil vechiu florentin, un tablou reprezentând un altar cu 24 divisiuni din anul 1344. 24., 25., 26. Crnach cel bătrîn, Ceii trei magi, închinarea păstorilor și nascerea Domnului. 27. Jan van Eyck, O reprezentare în templu. 29. Palmo Vecchio, Sfinta familie. 30. Giov. Bellini, Maica Domnului cu Mântuitorul. 38. Tizian, Dogele Andreas Gritti. 39. Fra Bartolomeo, Portretul său. 40. Moor, Portret. 43. Francesco Bassano, Evreii în deșertul. 45. Zerego, Magdalena. 48. Murillo, Christ pe cruce. 50. Guercino, St. Sebastian. 52. Tizian, S-ta Magdalena. 55. Crayer, Logodirea lui Tobias printr'un înger. 57. Ribera, Filosof. 58. Moya, Portret. 59. Greuze, Magdalenă. 60. In stil vechiu olandez, Maica Domnului. 65. Van Dyck, Ecce Homo. 66. Ribera, Isac binecuvânteză pe Iacob.

Pe chevalete: 73. Teniers, Un cântăreț cu cimpoi. 74. Metsu, Un fumător. 75. Rembrandt, Mama artistului. 76., 77. Avarul; La bărbierul de la țară. 78. Ostade, Bețivii. 79. Fr. Pourbous de J., Portret. 80., 81. Tenirs cel bătrân, O țigancă care ghicesce. 84. Terburg, Un observator al închisrii. 88. Dosso-Dossi, Nascerea Domnului. 90. P. van der Werff, Portret. 91. van der Welde, O mare.

Sala No. 2 pe păreți: 93. Snyders, Un vultur cu șerp. 94. Weenix, Plecarea fiului perdut. 99. Fr. Proubus jr., Cardinal. 100. Ostade, Un birt. 101. Brouwer, Un cap mic. 104. Blanchard, Sculptorul Fiamingo. 106. Berghem, Peisagiu. 107. Casp. Poussin, Peisagiu. 108. Vlie-

ger, O furtună pe mare. 110. Casp. Poussin, Peisagiü. 111. Berghem, Peisagiü în timpul ve-reii. 113. Cuypp, O luptă de călăreți. 115. Blø-maert, Un cântător de cimpoiü. 117. Van der Meer, El siugur în atelier, pictorat după natură (model viu). 118. Wouwermanns, O întórcere de la vânătoare. 119. Cuypp, Vite la țernul riu-lui. 124., 125, Sal Ruysdael, Marea. 127. Iacob Ruysdael, O pădure. 128. Van Dyck, Amor. 131. Van der Meer, O pădure. 133., 134. Ever-dingen, O cascadă. 137. Weeniy, Cireți (turme). 143. Ann. Caracci, Răscóla țeranilor. 144. Wy-nants, Peisagiü. 145. Pynacker, Peisagiü. 146. Claude Lorrain, Pădurea. 147. Ruysdael, o fur-tună pe mare. 148. du Bois, Un sat. 149. Ve-lasquez, Cap de băiat. 151. Tempesta, Peisagiü. 152. Mirevelt, Portret de bărbat. 154. Van Dyck, Un june. 157. Jos. Vernet, Marea. 162. Barocci, Portretul propriü. 164. Dürer. Portret bărbă-tesc. 168. Rubens, Femeile sfinte după învierea lui Christ. 169. Wynants, Peisagiü, (în planul d'întei se ved pictoriü Wynants și van der Welde. 173. Snyders, Comoara vulpei (prada vulpei). 174. Maratta, Triumful Galateei.

Pe chevalete : 176 Douw, Portretul propriü. 177. Van der Hayden, Peisagiü. 178. Van der Werff, Christ și Samarineanca. 179. Meindert Hobbema, Peisagiü. 181. Moucheron, Peisagiü. 182. Wouwermans, Adăparea cailor. 183. Van Dyck, Portret. 184. Van der Welde, Peisagiü cu turme. 185. Linghelbach, Carnavalul în Ro-ma. 186. Tenier jr., Soldați bețivi. 187. Potter, O dimință de primăvară. 188. Van der Neer,

Un incendiu. 189. Saffleven, Peisagiü. 190. Jacob Ruysdael, Cascadă.

In sala No. 3 pe păreți: 191. Murillo, Copil dormind. 192. P. della Vecchia, Cavalerul Bayard. 197. Herrera, Un orb care cântă din vióră. 204. Velasquez, Philip IV din Ispania. 205., 206. Van der Helst, Portrete. 209. Snayers, O luptă de călăreți. 213., 214. Toorenvliet, Vîndătoare de legume, negustor de vînături. 218. Elzheimer, Un mănător de catări. 220., 221. Ryckaert, Societate de țărani, Societate aleasă. 222. Lampi sr., Conteul Rudolf Czernin, întemeetorul galeriei. 229. Linghelbach, Peisagiü. 231. Rubens, Portret. 233. Van Dyck, Portret. 235. Ruthard, O vînătoare de urși. 237. Van der Poel, Negustor de pesci. 238. Arthois, O pădure. 242. Bank, Portret. 244. Charles le Brun, Venus dormind pândită de Amor și un Faun. 247. Sammetbrueghel, Un mic peisagiü.

In Gang: 271. Honthorst, Un bețiv. 272. Wohlgemuth, Cei trei magi. 274. Barocci, Nascerea Domnului.

In salónele private, cari sunt deschise publicului, când familia contelui e absentă, se găsesc:

280. Reynolds, Generalul Abercrombie. 281. Rigaud, Ducele Carol de Lotaringia. 283. Terburg, Un domn și o dómna în grădină. 284. Louise de Brun, Contesa Czernin-Schönborn. 285. Mengs, Cleopatra și Antoniu. 287. Füger, Magdalena. 288. Rubens, Elena Fourment. 290. Slingelandt, Dómna cu copil. 291. Netscher, El singur cu soția. 292. Dolci, Artemisia (Diana). 293., 294. Mengs, S-tul Erasm-Inalțarea Maicei

Domnului în cer. 299. Hermann, Oraș la mare.

304. Rebell, Castelul Persenbeug lângă Duna-re. 305. Leu, Lacul inferior (de jos). 306. Amerling, Cap de operă. 308. Adam, Recolta (Secerișul). 311. Fr. de Mieris, Portret. 313. Danhauser, Pețirea. 319. Rottmann, Peisagiū. 320., 321., 322. Schrotzberg, Contesa Teresa Czernin, Conte Eugeniu Czernin, Contesa Carolina Czernin. 325. Ruinard, Așteptarea la Rin. 331. Philippeau, Călăreți italieni.

Galeria de tablouri Harrach.

(Gemäldesammlung. gräfl. Harrach), I, Freitung 3. (E 4). Intrare Lună, Mercuri și Sâmbătă de la orele 10—4. De la începutul lunii Noembrie până la finele Aprilie este închis. Galeria este instalată în palatul contelui Harrach și posedă 378 tablouri, mai cu sémă ale scórelor olandeze și italiene. Catalogul costă 70 kr. (140 H.)

Sala No. I. 1. Schut, Ramură cu fructe și Silene. 17. Potter, Vacii. 21. Berchem, Peisagiū. 23. Van Berghem, Peisagiū de seară. 31. Höllenbrughel, Christ în infern. 32. Bosch, Christ în purgatoriū. 33. Colzius, Maica Domnului cu sfinți. 34. De Vos, Botezul Domnului. 37., 38. Tenier, Gustul, Tactul (simțul). 39. Iordaens, St. Christof. 41., 42. Weyer, Cortegiū alegoric. 44. Necunoscut, Fete cântânde. 45. Weenix sr., Cortegiul lui Avram. 46. Scóla Holbein jr., Portret. 51. Scóla olandesă, Altar lateral. 52. Snayers, Asediul Presburgului. 53. Teniers jr., Un țăran. 54., 55. Teniers jr., Fața, Auzul. 56.

Teniers jr., Un țaran. 58. Vinckenbooms, Procesiune religioasă de iarmaroc. 66. Abr. Teniers, Maimuță ca cizmar și croitor. 69. Rykaert, Jefuire. 75. Ovens, Fată cu găină mórta. 78. Griffier, Greenwich. 82. Van der Welde, Malta. 83. Meijer, Canal olandes. 84. Orizzonte, Peisagiü. 86. Griffier, Windsor. 91. Höllenbrueghel, Peisagiü. 97. Jan Brueghel, Peisagiü cu colibe de eremiți.

109. Bloemaert, Peisagiü italian. 110. de Wall, O scenă din taberă. 112. Francken jr., Representare alegorică a picturei. 113. Celestino, Peisagiü. 114. De Wall, Asediü.

Salonul lateral. 349. Scóla olandesă, Predica lui Huss în Biserica Betlehem din Praga. 357. Elsheimer, Jupiter aruncă fulgerile asupra luptătorilor. 364. Luini, Maica Domnului. 365. Scóla florentină, Maica Domnului. 370. Basaiti, Maica Domnului. 373. Brand, Peisagiü olandes.

Sala No. 2. 118. Lorrain, Apus de soare. 119. Manglard, Neapole. 121. J. Verner, Marea la lumina lunei. (Acest tahloü în 1848 a fost puțin lovit prin izbucnirea unei bombe). 122. Bonaria, Țerm de mare. 125. Andrea del Sarto (?), S-ta familie. 127. Șcóla germană, Patricieni dansând. 128. Snayers, Wiena. 130. Sabbatini, S-ta familie. 131. Vasari, Maica Domnului cu Mântuitorul. 132. Maron, Cardinalul Herzan, Archiepiscopul de Wiena, 135. Lavinia Fontana, Copii dansând (după Rafael). 136. Del Garbo, S-ta familie. 138. Scóla italiană, S-tul Nicolai. 142. Jac. Tintoretto, Rëstignirea. 143. Scóla din Ferrara, Nascerea Domnului. 144. Dom. Tintoretto, Ispitirea S-tului Antoniu.

146. Palma jr., Inchinarea păstorilor. 149. N. Poussin, Peisagiū (de la munte). 150. Lorrain, Peisagiū (de la munte). 151. Pordenone (?), Căsătoria S-tei Ecaterina. 152. Van der Meulen, Țerm de mare. 153. De Vos, Coborîrea în mormânt. 154. Borzone, Maica Domnului. 156. Zeltotti, Căsătoria S-tei Cecilia. 158. Carduccio, Christ cu coróna de spini. 159. Mola, Venus și Amorul purtați de Satiri. 160. Lazarini, Adam și Eva. 161. Scóla Ispaniolă, S-tul Nicolai. 164. Lanfranco, Apostolul Pavel. 165. Albani, Odihná în timpul fugei în Egipt. 167. Ribera, Apostolul Petru. 170. Ferri, Inchinarea păstărilor. 171. Casp. Poussin, Peisagiū cu ruine vechi. 173. Caracciolo, Înălțarea Maicei Domnului. 176. Zampieri, S-tul Hieronim. 177. Cesari, Dreptatea învinsă de nebunia și iubirea. 178. Kupetzky, Alois Th. Raimund conte de Harrach. 179. Albani, Triumful Galateei. 187. Mengs, Nascerea Domnului. 188. Batoni, Susana în baie. 190. Bronzino, Christ pe cruce. 191. Riccio, Lupta S-tului Iacob de Compostela. 192. Constanzi, Cain ucide pe Abel.

200. Lorrain, Pădure. 201. Cl. Jos. Vernet, Diminătă într'un golf (de mare). 208. Cl. Jos. Vernet, Furtună pe mare. 211. Cl. Jos. Vernet, Peisagiū. 212, Cl. Jos. Vernet, Port de mare în timpul ceței. 215. Vaccaro, Uciderea apostolului Juda Tedeul.

Sala No. 3. 218. Rembrandt, Un bătrân. 220. Guercino, Jacob cel bătrân. 222. Lana di Modena, St. Hieronim. 223. Carracci, St. Francisc. 230. Ribera, Apostolul Pavel. 232. Giordano, Christ curăță templul. 233. Preti, Avesalon po-

runcește a se omori fratele său Anaon. 239. Fabricio di Santa Fede, Maica Domnului cu sfinți. 242. Solimena, Rebeca se desparte de tatăl său. 246. Solimena, Maica Domnului cu sfinți. 247. A. Carracci, Pietà. 248. Manfredi, Solomon și regina din Saba. 253. Ribera, St. Iosif. 255. Ribera, Portret. 260. Ribera, S-tul Hieronim. 261. Salv. Rosa, St. Hieronim. 263. Luini, Maica Domnului. 264. Ribera, S-ta Maria. 265. Salv. Rosa, Țerm de mare. 267. Salv. Rosa, Un golf. 268. Salv. Rosa, Martiragiul St. Bartolomeu. 270. Murillo, Isau vinde dreptul de prim născut. 272. Berettini, Samson. 273. Carracci, S-ta Ecaterina în închisore. 276. Berettini, Avram jertfesce pe Isac. 278. Guercino, St. Hieronim. 280. Giordano, Isac bine-cuvânteză pe Iacob. 282. Ribera, St. Bartolomeu.

Salonul Nu. 4. Tribuna. Aci sunt adunate cele mai importante și mai valorose picturi ale colecției: 289. Canaletto, *Freiung din Viena*. 290. Schalcken, *Petru recunoscut de sluga mareluî Archiereu*. 291. Juan de Toledo, *Scenă de duel*. 292. Carenno, *Philip IV de Ispania*. 293. Snayers, *Jefuire*. 294. M. Hobbema, *Bordeiü*. 295. Wouwermans, *Vëndetóre de pesci*. 296. Van Orley, *Inchinarea magilor*. 298. Höllenbrueghel, *Cele șapte fapte ale milosteniei*. 299. Francken sr., *Un sfânt silit a se aruica într'o fântână*.

300. Strobel, *Portret*. 302. Scóla Ispaniolă, *Infanta Donna Maria Regina Ungariei*. 303. Van Dyck, *Damă*. 304. Rubens, *Cap de fată*. 305. Francesco Vecellio, *Christ și Ión ca copii*. 306. Velasquez, *Un principe spaniol ca Cardi-*

nal. 307. Coello, Isabela de Ispania. 309. Scóla Ispaniolă, Filip al IV-lea. Van Dyck, Portret. 312. Luini, St. Hieronim. 313. Van Dyck, Plângere după Christ. 314. Ghirlandajo, Nascerea Domnului. 315. Iacob van Ruysdael, Peisagiu. 316. David, Visita și Buna-vestirea. 317. Veronese, S-t. Laurențiu. 318. Carenno, Maria Anna de Austria, văduva lui Filip al IV-lea. 319. Scóla Bizantină, Triptichon. 320. Grünewald, Impăratul german și Electorii. 322. Rembrandt, Nepóta ducelui de Nivernois. 323. Everdingen, Regiune stâncósă. 325. Dürer, Portret. 327. Gouda, Portret. 328. Amberger, Bust. 329. Coello, Portret. 330. Tizian, St. Sebastian. 331. Rigaud, Ferdinand Bonaventura, conte de Harrach. 333. Sreta, Bust. 334. Franz Pourbus jr., Bust. 337. Morillo, Christ pe cruce. 340. Alfaro, Călugăriță rugândă. 341. Piombo, Drumul spre crucificare.

Galeria de Tablouri Lichtenstein.

(Gemäldesammlung Fürstl. Lichtenstein). IX., Fürtengasse 1. (E 2). Acéstă colecțiune fu fondată de către principele Adam de Lichtenstein supranumit Cresus austriac, care clădi și palatul de vară, unde actualmente se găsește. Este cea mai bogată Galerie particulară din Viena. Intrare în tóte zilele de la orele 9—4, afară de Sâmbătă; în zilele de serbători și Duminică de la 2—4 ore. Tablourile în număr de 839 sunt în salónele I-ului și II-lea etagiu, fie-care tablou purtând numele pictorului.

Etagiul Intăi. Sala I-a. Tablouri mari mitologice de M. A. Franceschini.

Sala II-a. 2. Reni, St. Hieronim. 6. Sassoferrato, Maica Domnului și Mântuitorul. 7. Tizian, Maica Domnului cu Mântuitorul, Sf. Ión și Sf. Ecaterina. 8. Polidoro Carravaggio, S-ta familie (lucrare după Rafael). 9. Palma Vecchio, S-ta convorbire. 10. Reni, Maria Magdalena. 12. Andrea del Sarto, St. Ión Botezătorul. 13. Moretto, Maica Domnului. 14. Pellegrini, Inchinarea lui Christ. Fără număr. Franciabiggio, Portretul unui barbat. Fără număr. Pordenone, Portret. 19. Pasinelli, Maria Magdalena. 20. Perugino, Maica Domnului cu copil. 21. N. Pousin, S-ta familie (lucrare după Rafael).

Sala III-a. 20. Copie după Rafael, Sf. Ión Botezătorul. 23. Sassoferrato, Maica Domnului. 24. Girolamo da Contignola, S-ta familie. 25. Pasivelli, Maica Domnului. 28. Fumiani, Christ alungă pe vinđători din templu. 30. Ann. Carracci, Căsătoria S-tei Ecaterina. 31. M. A. Carravaggio, Cântăreță din lăută. 32. Leonardo de Vinci, O tineră femeie. 33. Scóla lui Corregio, Venus și Amor. 34. G. Francia, Maica Domnului. 36. F. Francia, Un june. 38. Ferrabosco, David cu capul lui Goliat. 39. Procaccini, Chemarea lui Petru. 40. Reni, Inchinarea păstorilor. 41. Spagnoletto, Crucificarea lui Petru.

Sala IV-a. 47.—52. Rubens, Istoria despre mórtea consulului Decius Mus. 125. Van Dyck, Venus ia de la Vulcan armele pentru Aenea. Apoi diferite copii clasice după sculpturi.

Sala V-a. 58., 61. Van Dyck, Maria Luisa de Tassis. Un tiner nobil. 60. Rubens, Un călugăr

înaintea celui crucificat. 64. Rubens, Coborîrea în mormânt. 63., 65. Van Dyck, Portrete. 67., 69. Van Dyck, Maica Domnului cu copil, Pictorul Ryckaert. 70., 71. Rubens, Portrete. 72., 73. Van Dyck, Marele Duce Ferdinand, Canoniceul Tassis. 74. Van Dyck, Un bătrân. 75. Franz Hals, Willem van Huythuysen. 77. F. Pourbus jr., O damă elegantă.

Sala VI-a. 80. Rubens, Înălțarea Maicei Domnului. 82., 83., 84. Rembrandt, Portretul propriu, Diana și Endymion, Portret propriu. Rembrandt, Femeia artistului, Portret. 81. G. Zegers, Inchinarea celor 3 magi. 86. Dov, Portret. 87. Rubens, Un om de caracter nobil. Rembrandt, O fată. 91. Van Bockhorst, Fetele nebunatică. 94. Van Dyck, Conte Ión de Nassau. 95. Rubens, Om matur. 96. Keyser, Portret.

103. Van Vliet, Dama tânără. 111. Rubens, Fetele lui Cecrops. 112. Rubens, Pictorul Rombouts. 114. Rubens, Fii lui Rubens. 118. Jordaens, Două femei aduc mâncare unui bărbat. 120. Rubens, Toaleta Venerei (Venus).

Sala VII-a. 122. Rubens, Ajace și Casandra. 127. Charles Lebrun, Un general. 129. Ant. Moor, Un bărbat matur. 130., 132. Seybold, Portret, O fată. 135. Tamm, Vênat. 140. Coxeyen, Christ cu crucea. 144. Sandrart, Archimede. 151. Van Schuppen, Portretul propriu. 159. Quellinus, Un matematician. 160. Fr. Pourbus sr., Un om bărbos.

Etagiul al doilea. Sala I. 161. Batoni, Hercule alegând calea virtuții și a vițiului. 162. Guercino da Cento, Sf. Ión. 164. Cavedone, Sf. Lo-

renz. 166. Strozzi, Christos și cu cei două apostoli în Emant. 169. Lauri, Peisagiū. 180. Ann. Carracci, St. Francisc. 182. S. Rosa, Țerm de mare. 183. N. Poussin, S-tii Petru și Ión vindecă bolnavi. 184., 185., 187., 188. Gaspar Poussin, Peisage. 186., 189. N. Poussin, Fuga în Egipt, S-ta familie.

Sala II-a. 191., 192., 193., 195., 196., 198., 199., Canale, Vederi din Veneția. 197. Zampieri, Venus cu nimfe și Amorete. 200. Roos, Turme. 202., 207. Pol. Caravaggio, Musica, Apollo și Musele. Guardi, Doue vederi din Veneția și Barozis, Christ, Magdalena și Martha. 209. Ann. Carracci, Diana. 211. Canale, Vederi din Veneția. 215. Canaletto, Pirna. 220. Locatelli, Engelsburg. Canaletto, Palatul Lichtenstein, Zidirea actualei galerii de picturi, Vedere laterală, aceeași vedere posterióră. 224. Locatelli, Peisagiū. 227. Palma Vecchio, S-ta familie. 228. Savoldo, Un tiner. 229. Veronese, Maica Domnului cu sfinți.

Sala III-a. 232., 234. Bassano, Focul, Pămêntul. 233. Spagnoletto, Alegorie reprezentând timpul. Parmigiamino, S-ta familie. 235. Zuccherelli, Peisagiū cu multe figuri. Reni, Sf. Ión. 236. Zuccherelli, Avram cu suita sa. 237. Screta, Căsătoria S-tei Ecaterina. 242. Del Sole, Intrarea Maicei Domnului în Biserică. 243., 245. S. Ricci, Lupta Sabinelor, Răpirea Sabinelor. 244. Del Vaga, Maica Domnului, Mântuitorul și două sfinți. 247. Modyn Tempesta, Peisagiū. 248. Valentini, Societate cântândă. 249. Modyn Tempesta, Peisagiū cu castel în făcări. 251. Guercino, Maica Domnului. 253.

Calvaert, Martiri creștini. 254. Bugiardini, S-ta Maria, Mântuitorul și Sf. Ión. 259. Bassano, Păstorii. 262. Bronzino, Biciuirea lui Christ (compus de Michel Angelo). 264. Bugiardini, S-ta Maria. 267. Ferri, Christ și Samariteanca. 268. Dolce, O damă tânără. 269. Școala italiană, Amorete dansânde. 270. Tiepolo, Christ pe muntele maslinelor. 273. Mengs, Nascerea Domnului.

Sala IV-a conține mai cu sémă peisage lucrate de Artois, Appelmann, Bommel, Grifier, Hartmann, Wynants și alții.

Sala V-a. 313. Kupetzky, Un fumător. 316. Școala din Terburg, O familie (viață familiară). 324. Weenix, Un tîner al Italiei sudice. 326. Casanova, Petru cel mare. 327. Uden și Rottenhammer, Un ospet divin. 328. Moucheron, O regiune stîncosă. 341. Schoop, O luptă de călăreți. 342. Molenaer, Casă țărănescă. 348. Van der Meulen, Teatru în piață deschisă. 353. Amerling, Sculptorul Thorwaldsen. 356. Lampi, Sculptorul Canova. 357. Fûger, Orpheu și Eurydike.

Sala VI-a. 368. Leclerq, Lagăr. 370. N. Pousin, Peisagiu. Fără număr. Meissonier, Un cavaler care citește, Un cavaler scriind, O societate. 372. Leclerq, Un marș prin munți. 374., 375. J. Vernet, Malul mării. 384. Van der Leuw, O vênătoare de urși. 389. Rysbraek, Diana cu ceata ei în pădure. 393. Van der Meer, Peisagiu. Fără număr. Hobbema, Un șes. Fără număr. J. Ruysdael, O pădure. 395. Grifier, Peisagiu.

402. Școala lui Rubens, Guillaume I de O-

range. 403. Diepenbeek, Judecata lui Solomon. 404. Rubens, Perseu și Andromeda. 405. Lavecq, Coborîrea în mormânt. 410. Vries, Peisagiü. 412. Rubens, Peisagiü. Fără număr. Hobbema, Pădure. 414. Vlieger, Peisagiü. 610. Saftlewen, Peisagiü.

Sala VII. 422. Alsloot, Peisagiü. 423. Van Balen, Răpirea Europei. 426. Dietrich, Ecce homo. 430. Wouwerman, Un atac de tâlbari. 431. Berchem, Peisagiü cu judecata lui Paris. 432. Wouwerman, Peisagiü. 435. Hannemann, Guillaume I de Orange. 447. Molenaer, O serbare la culesul fasolei. 465. Lampi, Mareșalul Ducele Iohan de Lichtenstein. 466. Mommers, Peisagiü. 469., 470. Brouwer, Bătrâni, 475. Van der Neer, O damă. 477. J. Brueghel, Peisagiü. 480. D. Teniers, Un pelerin. 491. Mieris, O cântăreață de Harfă. 492. Brueghel, Peisagiü. 497. Z. Champagne, Jeluirea lui Christ. 503. Snayers, O luptă. 505. Thomas, Un alchimist. 510. Terborg, Un bărbat în haine negre. 511., 512. Steewaerts, Palamedes, O luptă de călăreți, Un corp de gardă (Ghereta sentin.) 513. Ruysdael, O pădure. 523. Jordaens, Un satir cu Bachus. 525. D. Teniers, Țărani. 526. Berchem, Peisagiü.

Sala VIII. 534. Wouwerman, Un răsboiü. 539. Brouwer, Un dentist. 541., 542. Teniers jr., Țărani. 552. Teniers jr., Ispitirea S-tului Antoniu. 553. Teniers jr., Un grajdü. 554. Ryc-kaert, O societate care cântă. 558. Backhuysen, Un lac. 582. Torenvliet, Două bărbați. 584., 588, Schalken, Un domn și o doamnă. 587. Droogsloot, Țărani. 591. Francken jr., Predica

S-tului Ioan Botezătorul. 592. Bol., Plecarea. 596. Ostade, Un joc de țară. 597. Backhuysen, Marea turburată. Fără număr. Everdingen, O cascadă. 599. Fabrițius, Peisagiū. 611. Mole-naer, Patinor. 614. Dirk van Bergen, Vacī. 615. Van der Werff, Coborire în mormēt.

Sala IX. 628. Rombouts, Lepădarea lui Pe-tru. 630. Laenen, Societate la joc de cărți. 631. Cuyp, Păstorī. 635., 636. Hagen, Părți din mare. 640. Steenwvch, Interiorul unei biserici. 644. Brackenbure, Juda înaintea arhierilor. 664. Koningh, Christ vindică pe orbul. 670. Rigaud, Ducele Wenzel Lichtenstein. 679. Moor, O scenă printre tálharī. 686. Koningh, Peisagiū. 688. Poorter, Solomon și Regina din Saba. 691. Heyden, Un canal. 695. Ruysdael, Pei-sagiū. 696. Rembrandt, Marea liniștită. Fără număr. Ruysdael, Țerm de riū

Sala X, 700. Schaffner, S-ta Maria. 704. Jan Schooreel, Un tiner. 705. Calcar, Portret bār-bătașc. 706. Mielich, Un bărbat fără barbă. 707. Jan Schoorel, O damă. 710. Lucas van Leyden, S-tii Antoniū și Hilariū. 712. Zeitblom, Portret. 713. Clovet, O femeie. Fără număr. Zeitblom, St. Nicolai. 715. Cranach sr., St. Elena. 716. Lucas von Leyden, David. 717. Holbein jr., Por-tret. 718. M. Wohlgemuth, Un bătrân. Fără număr. Boticelli, Un tiner. Fără număr. Maseys, Un preot. Fără număr. Fouquet, Portret. 719. Cranach sr., Coborirea de pe cruce. 720. Bauern-brueghel, Un sat în timpul iernei. 723. Claets, St. Laurențiu cu creatorul portretului. 725. Memling, St. Maria cu creatorul și patronul seū. 724., 726. Orley, S-ti Constantin și Elena (cu

creatorii tablourilor). 727. Claets, Sfi Mauriciu și Francisc. 730—732. Patenier, Christ pe cruce, St. Hieronim. 733. Memling, St. Maria și Mântuitorul. 734. Ant. de Messina, Bărbat și soție. 735., 736., 737. Van der Goes, 6 Icoane. 738. Hofstadt, Un bătrân. 739. Cranach sr., Jertfa lui Avram. 1134., 1064., 1068. Bauernbrueghel, Triumful morții, Orbi, Un atac de hoți. 1069. Cranach sr., Venus și Amor.

Sălile **XI și XII**: Animale și flori lucrate de pictorii: van Es, Fyt, Hamilton, de Heem, Hondekoeter, Roy, Snyder, Tamm, Valkenburg, Weenix. — Peisage de: Baekhuysen, Aertzen, Vlioger, Willaerts și Vinckenbooms.

Galeria de tablouri Schönborn.

[Gemäldesammlung, gräfl. Schönborn], I., Renngasse 4. (F 4). Intrare Lună, Mercuri și Vineri de la orele 9—3. Se cere învoirea la inspector. Catalog 20 kr. De la Ianuarie până la sfârșitul lui Mai închisă. Galeria e instalată în 3 saloane din etagiul I al palatului Schönborn.

Sala No. 1. 4. Guyp, Un resboiu. 5. Cranach, Portret. 6. Ulrich Mayer, Ghicitórea. 7. Cranach, Portret. 9. Sammetbrueghel, Iarmaroc. 11. Heemskerck, Sf. Hieronim. 12. Amerighi Caravaggio, Cântător din lăută. 15. Wynants, Peisagiu. 17. Rubens, un Faun purtând fructe. 18. Bol, Hagar în deșert. 19. Van Dyck, Amor. 21. Ulrich Mayer, Tobias. 23. Jordaens, Zei de mare, Animalele de mare de van Es. 24. Canaletto, Fântâna fortăreței Königstein.

Sala No. II. 26. Colzius, Adam și Eva. 27. Teniers jr., Un savant. 29. Barbieri, Galathea. 30. Flink, Christ printre învățați. 31. Gran, Fiul pierdut. 33. Backhuysen, o furtună pe mare. 35. Cuypp, Portret. 40. Van der Werff, o femeie rugătoare. 41. Holbein, Portret. 43. Metsu, O pândire la scrierea unei scrisori. 49. Zampieri, Un general.

Sala No. III. 50. Frank, Pescuirea bogată. 51. Berettini, Hercule la furca de tors. 52. Ostade, Țărani. 55. Școala veche olandeză, Inchinarea crailor. 66. Poelenburg, O nimfă. 68. Rugendas, O luptă de călăreți. 69. Brouwer, La bărbierul de țară. 72. Rottenhammer și Brueghel, Adam și Eva. 73. Jacob Ruysdael, Peisagiu. 74. Dow, Un savant. 76. Jac Ruysdael, Castelul Bentheim. 77. Sacchi, Cyclopi. 79. După Rembrandt, Coborârea de pe cruce. 83. Școala veche germană, Eva. 86. Rubens, Cap de studiu. 87. Școala veche germană, Ecce homo. 90. Van Dyck, S-ta Maria și Mântuitorul. 92. Griffier, O regiune lângă Rin. 93. Rembrandt, Prinderea lui Samson. 96. Van Goyen, Peisagiu. 99. Bis și van Bolen, Cele 4 anotimpuri. 100. Școala veche germană, Adam.

Museul Istorico-Artistic.

(K. K. Kunsthistorisches Hof Museum), I., Burgring (E 5), construit după planurile arhitecților Gottfried Sempler și Carl von Hasenauer, în stil de Renascere italiană. Clădire imensă destinată a întruni toate colecțiile aparținând casei imperiale.

Acest frumos muzeu dominat de o cupolă cu patru turnuri, ocupă o suprafață de 10,778 metri pătrați. De-asupra cupolei se înalță statua Minervei lucrată de Jean Benk. Clădirea formeză un dreptunghi și are o înălțime de 31 metri (64 met. cu cupola). Pe marginea acoperișului sunt înșirate 34 de statue ale artiștilor celor mai mari din diferite vremuri, iar de-asupra ferestrelor etagiului al II-lea se află așezată pe fride busturile altor artiști. Pe fațada fie-cărui etagiū sunt picturi alegorice reprezentând influența legilor sociale, politice și religioase asupra progresului industriilor precum și influența artei asupra vieții popórelor. Pe marginile arcurilor cari formeză ferestrele etagiului I, și de-asupra lor bas-reliefuri reprezentând orașele cele mai principale în cari artele au luat óreși-care desvoltare.

Prin trei porți gigantice se întră în vestibul, al căruia mărime și podoabe arhitectonice uimesc pe visitator. In nici o altă clădire din câte posedă această mare capitală nu se vėd atâtea lucrări de artă ca în vestibulul muzeului. In partea superióră a bolței portretele: Bramante, Michel Angelo, Rafael și Cellini, lucrute de Victor Tilgner. Pe diazoma (palier) scările principale o grupă lucrată de Canova reprezentând pe Teseū învingėnd Minotaurul, grupă ce se afla în templul grădinei poporului (Volksgarten). Pe plafonul scării cele mari, Apoteosa artei de pictorul Michael Muncacsy; cele douăspredece picturi cari personifică arta prin reprezentanții seī cei mari sunt de Hans Makart.

Pe de-asupra ușilor celor 14 salóne din I-ul etagiú sunt 50 de busturí aî pictorilor din evul mediú și din timpul Renascerei, lucrute de Victor Tilgner. Afarâ de aceste înăuntru sálilor maí este un mare numér de portrete altora artiști lucrute de diferiți pictorí cu renume mare.

Museul se póte visita Luní, Mercurí și Vinerí de la orele 10—3; Joí de la orele 1—5; iar Duminica și serbătorile ce cad în zilele citate de la orele 9—1. Intrarea liberâ. Se póte avé catalogul cu 60 kr. (120 H.).

Colecțiunile aparțin casei imperiale; pentru întéia órá ele sunt într'unite într'o singurâ clâdire. Maí înainte acestea erau expuse la Palat, la Belvedere și la Arsenal.

Colecțiunile imperiale datézâ din secolul XVI de pe vremea Impératului Ferdinand I, care posedând o mare bogăție de obiecte de artâ, a împărțit-o fiilor seí: Impératului Maximilian I, Mareluí duce de Tirol Ferdinand II și duceluí Carol de Stiria, formând și museele din Viena, Insbruck și Graz. Ducele Ferdinand înavuți colecția din Insbruck cu monete, arme și tablourí și o instâlâ în castelul seú Ambras, unde a stat pânâ în anul 1806; însă pe timpul nâvâririi franțujilor în Austria ea fiind pradatâ de maí multe orí, a fost transportatâ la Viena și instalatâ în palatul Belvedere unde a rēmas pânâ la 1889, când apoi fu mutatâ în museul Curții.

Galeria de tablourí s'a format în secolul XVI; însă Rudolf II transportâ o parte la Praga pe care aú luat-o aprópe în întregimea ei Suedezii în 1648. Maí târziú colecțiunea din Praga

fu complectată și pastrată acalo până la finele secolului trecut, când adusă în Viena, a fost instalată în palatul Belvedere dimpreună cu cea ce se mai afla în capitala Austriei.

Colecțiunea monumentelor egiptiene.

Sala I.—Plafonul e susținut de două monolite ce represintă pe zeițele Sudului și Nordului. Partea superiără a pereților e acoperită cu picturi copiate pe hârtie de pe mormântul din Benihasan (2400 ani înaintea lui Christ.).

In sala I mai sunt : sarcofage, sculpturi, etc.

Sala II. Monumente, mumii de animale. Pe pereți urmarea copiilor din sala I.

Sala III. Secriuri și statue.

Sala IV. Secriuri, mumii, statue, etc.

Sala V. Sculpturi, mumii, statue de divinități, monumente d'o singură bucată. Pe pereți urmarea copiilor din sala I.

Sala VI. Mici obiecte, vase, papyrus, etc.

Colecții de antice grece, etruriace și romane.

Sala VII și VIII. Colecțiune de vase. Dulapul I. Vase de Cipru. II. Vase din timpurile primitive, protocorintice și corintice. III. Vase negre de pământ din Etruria. IV. Vase cu figuri negre. V. Ulciore atice. VI. Vase cu figuri roșie. VII. Ulciore numite Kelebe. VIII. Ulciore în formă de clopot. IX. Diferite vase. X. Sticle pentru oleiū. XI. Vase din sfârșitul veacului al IV-lea. XII. Ulciore în formă de clopot. XIII.,

XIV. Vase din Italia sudică. XV. Vase negre din Italia sudică. XVI. Vase de ceramică din timpurile imperiului roman.

Sala IX. — Teracotă. — Dulap I. Ornamente grece de pământ. II. Figuri de Tanagra. III. Figuri de pământ din Asia mică. IV. Figuri de teracotă din Italia meridională. V. Bas-reliefuli romane. VI. Ornamente de pământ și bas-reliefuli diferite. VII. și VIII. Sculpturi în piatră. *Liber în sale*: 9. Partea de-alungul unui sarcofag. 10., 11. Partea îngustă a acestuia. 16. Pretinsul Antonius Pius. 17. Statua lui Paris.

Sala X. — Sculpturi în piatră. — 20. Bacus din Cartagena. 23. Impăratul Geta. 27. Statua spiritului favorisator Impăratului Caracalla. 29. Un cap foarte mare al Minervei. 34. Bustul unui bătrân. 39. Jertfirea bouului de Mithras. 41. Impăratul Vitellius. 52. Impăratul August. 53. Isis.

Sala XI — Sculpturi în piatră. — 73. Figura colosală a unui preot din Cipru. 82. O amazonă murind. 86. Sculptură votivă dedicată nimfelor. 97., 98. Hera Apolon. 107. Satyr. 108. Artemis din Tralle. 121. Sarcofag cu bas-reliefuli de amazone. 129., 133. Reliefuli în piatră de morminte. *In centrul salei*: O mozaică cu figuri din legenda despre Teseu, găsită în 1810 lângă Salzburg. 150., 151. Petre de fântână cu figuri de animale. 152. Artemis. 153. Piatră de pe mormântul unui tiner. 179. Filosof grec. 193. Un barbar.

Sala XII. Colecțiune de obiecte în bronz.

Sala XIII. Urmare la colecțiunea obiectelor de

bronz din sala XII. *In mijlocul sălei* o figură foarte frumoasă în bronz a unui tânăr implorând pe zeii isbândeii.

Sala XIV.— Obiecte de aur și argint.—Dulapul I—IV. Inele și alte obiecte. O cupă votivă găsită în Aquileja. In vitrina No. IV. sunt nise obiecte găsite la Nagy-Szent-Miklos (Ungaria) foarte interesante de a fi studiate de arheologi. V. Reprezentări de mituri grecesci și lucrări romane din timpurile imperiului. VI.: Gemma Augustea (Apotheosa Augustului), cea mai prețioasă piatră colorată și gravată, cunoscută prin frumuseța gravurei. În 1246 se găsea în tesaurul din St. Sernin la Toulouse, de unde s'a scos în 1533 de către Franz I care a dăruit'o lui Papa Clement VIII. Nu se scie exact în ce vreme, prin ce cale, a intrat în colecțiunea imperială; probabil că niște negustori germani au devenit proprietarii ei și au cedat'o în urmă Impăratului Rudolf III pentru suma de 12,600 galbeni. VII. 28. Portrete a 48 de prinți ai casei de Habsburg, de la Rudolf de Habsburg până la Ferdinand III, sculptate pe ghiocî; ele făceau parte din salba ordinului Toison d'or destinată Impăratului Leopold I-iu. IX. Camee cu două fețe și cu podobe scumpe. X. Cesci și zarfuri, farfurii etc. 6. Cupă mare aurită disă a Cleopatrei, ornată cu pietre prețioase și camee. XX. Pahare antice. XXI. Obiecte de chihlimbar și de fildeș.

Colecțiune de monete și de medalii

Sala XV. Monetele antichității clasice. Galantarul I. Monete ale statelor grecești, Italiei elenizate, Siciliei, Africei și Occidentului. II. Monete succesorilor lui Alexandru, Regilor greci, ale barbarilor și ale cetăților grece de pe timpul Romanilor. III. Monete romane și cele din epocele moderne (sec. XIV—XIX). IV. Monete Portugheze, Ispaniole și a coloniilor lor; Francese, Ordinul de Malta; Germane, imperiului german, Elvețiane, Belgiane, Olandeze, Engleze, Danimarcese, Suedese, Rusesci, Statelor Balcanice, Turciei Africane și Asiatice. Galantarul V este rezervat mai cu seamă pentru medalii italiene din secolul XV de mare interes. Galantarul IX conține o colecțiune de medalii germane, austriace și italiene. Galantarul X conține monete și medalii imperiului Romano-German și ale statelor și principilor din vechia Confederațiune Germană.

Sala XVI. — De remarcă la Galantarul II un imens medalion de aur [arbore genealogic al casei imperiale de Austria] de 2055 galbeni, două părți aur și o parte argint. Acest medalion a fost oferit în 1677 de către Joan Venceslas de Rambert (un alchimist bohem) lui Leopold I. In cele-lalte galantare este urmarea medaliei, portretelor și a monetelor casei imperiale de Austria. Pereții acestor două din urmă săli sunt pline de colecțiuni de mici portrete de o mare bogăție, puse de ducele Ferdinand de Tirol.

Colecțiune de obiecte artei industriale.

Sala XVII. — Obiecte din evul mediū: figurī în lemn, trunchiul familiei de Habsburg, ose-minte preoțesci din sec. XV.

Sala XVIII. — Lucruri de mecanică, optică, orlogerie; instrumente astronomice, nautice, militare, etc.; modele și planșe de gravuri pe lemn, aramă, etc.

Sala XIX. — Obiecte de aurărie, de pictură, de cristal, etc. — A. Isolate. — Farmacie de casă lucrată în bronz și aurită (din obiectele Mariei Theresa). B. Imperatul Iosef II și marele duce Leopold de Toscana. E. Solnița de aur de Benvenuto Cellini, făcută pentru regele Franciei François I. F. Ceasornic automat din secolul XVII. H. Cabinet de abanos cu ornamente în argint din sec. XVI. Galantarul I. Lucruri din felurite materiale precum: cupe, corn de chie-mare împodobit cu pietre și cu camee din sec. XVI; casete, panerașe, bezoarde împodobite cu filigrane din sec. XVI, corabie (galeră) cu trei catarguri, lucrată de argint suflat cu aur; ibrice late și rotunde, cei 167 de Ianiceri din sec. XVI, pendulă în formă de elefant din sec. XVI. Galantarul II. Obiecte de cristal și de topas suflat, mosaică alcătuită de pietre fine. Galantarul III. Ceasornice și bijuterii în miniatură. Galantarul VI. Bijuterii făcute de perle foarte mari.

Sala XX. — Diferite obiecte: sub masă, ruinele din trei templuri dorice din Paestum. Galantarul I—VI. Majolică arabă și italiană, mo-

saică, faianță; un elefant de bronz. VII. Preparate de ceră. VIII. Farfurii italiene. IX. Majolică italiană și germană, vase orientale. X. Obiecte smaltuite din secolul XVI. XIX. Gal. XI. Obiecte de sticlă din secolul XVI—XVIII.

Sala XXI. — Mobile de lux, italiene și germane de la a doua perioadă a Renașterii; moșaică.

Sala XXII. — Obiecte de ivoiū, de corn, de chehlimbar, de sedef, de ecaliū. *D.* tabli (joc) de cimișir, cu podóbe scumpe și cu portrete de Impărați, regi și de prinți; piesele de joc reprezintă subiecte din Metamorfosele lui Ovid, din Biblie și din istoria Romanilor, etc. — *G.* Un cabinet pentru o colecțiune de monete din secolul XVII. Galantarul I. Obiecte de chehlimbar. II și III. Obiecte de ivoiū. V. Instrumente musicale. VII. Obiecte de ivoiū. IX—XIII. Obiecte plastice, de ivoiū, figuri de ivoiū, lucrări de strugărie.

Sala XXIII. — Manuscripte, imprimare și pergamente din timpul Renașterii. Desemne din palatul Ambras din Tirol.

Sala XXIV. — Sculptură în marmoră și bronz din secolul XV—XVIII. *Isolate în sală:* 1. Bustul Impărătesei Eleonora, soția lui Friedrich III; 7. bustul Humoristului Girolamo Fracastoro; 8. bustul Impăratului Mathias; 20. Sf. Maria cu Mântuitorul; 22. Christos și Samarițeanca; Agar în pustiū de Donner; 23. Impăratul Leopold I; 24. Bellorofon ucide Chimera, lucrat de Schaller; 31. Venus pune pe pieptul lui Marte ramura de Maslin; 33. Hagara în pustiū, lucrat de Rafael Donner; 41. Bustul

lui Josef II; 42. Maria Theresa; 43. Bustul Mariei Antoinetta; 49. Bustul ducesei Maria Cristina; 51. Copilul Impăratului Maximilian I; 54. Sf. Maria cu Mântuitorul, lucrat de Fries; 62. Fiul pierdut de Sangiorgio; 67. Iris de Gaetano Monti; 68. Impăratul Carol V. în bronz lucrat de Leon Leoni; 70. Impăratul Rudolf II. de Fries. În galantar obiecte de bronz din sec. XVI și XVII.

Sala XXIV. Obiecte de bronz urmare. *Iso-late*: Busturi în relief; 10. Baccus; 14. Ariane; 32. Corpul lui Christ purtat de îngeri; 37. Fecióra; 38. Capul unui bătrân; 45. Adolescența; 48. Sf. Jacques; 50. Carol-Quint. În galantarul No. 28 mai ales: Punerea în mormânt de Donatello.

Colecțiune de Arme și Armure.

Acastă colecțiune care provine de la Belvedere și de la Arsenal este una din cele mai importante. Ea ocupă 11 săli și se compune de aproape 150 armure autentice de Impărați, de prinți și de cavaleri din secolul al XIV, XV, și XVI-lea.

Sala XXV. 2. Filip de Palatinat; 3. Robert de Sanseverino; 5. Ferdinand Catholicul; 7. Impăratul Maximilian I; 9. Filip I; 12. Cască normandă; 41. Sigismund de Tirol; 43. Maximilian I; 45. Sigismund; 52. Armurile calului lui Maximilian I; 62. Maximilian I; 66. Filip I; 71. Cască de Scanderberg; 86. Maximilian I; 113. Sabia lui Filip I; 124. Francisc de Gonzag; 126. Carol-Quint, armură neterminată.

Sala XXVI. 132, Christof de Württemberg ; 141, Othon Enric de Palatinat ; 142, Eitel Fred de Zollern ; 146—149, Două călugări de Salzburg ; 164, O sabie italiană ; 168, Sabie venețiană în formă de ferestreu ; 175, Andreas de Sonneberg ; 185, Pavăză-fanar de noapte,

Sala XXVII. Cuirasa ducelui Johan de Saxa ; 198, Ruprecht de Palatinat ; 199, Generalul Al. Vitelli, parte de armură ; 207, George de Frundsberg, armură ; 226, Conrad de Bemelberg, idem ; 231, Ulrich de Württemberg, idem ; 246, Gian Giacomo de Medicis, scut rotund cu figură de ómenă și animale ; 251, Sabie cu calendar ; 260, Arme de foc de ale lui Ferdinand de Tirol ; 266, Coif italian gravat ; 276, Pumnal german ; 274, Sabie a lui G. Frundsberg ; 289, Cască a lui N. Zrinyi ; 297, Impératul Ferdinand I, garnitură de cuirasă ; 331, Un lanschet ; 337, Cuirasă de cal pentru Ferdinand I ; 342, Carol-Quint ; 345, Sabie a lui Scanderbeg ; 351, Cască germană a lui Carol-Quint cu tablouri din Eneida ; 368, Cuirasă cu armamente a lui Carol Quint ; 379, Spada lui Carol Quint ; 380, Sabie mică de la Renascere (1565) ; 395, Filip II. de Ispania.

Sala XXVIII. 396, Stefan Batori de Transilvania, cuirasă ușoră ; 403, Giovanni Bona, Dorabanțul din garda ducelui Ferdinand, cuirasă ; 407, Ducele Ferdinand, cuirasă complectă ; 417, Cuirasă a ducelui Ferdinand ; 426, Scut cu reprezentări mitologice ; 449., 450, Incălțăminte de cavaler ; 473., 474, Ferdinand de Tirol, armură complectă ; 475, Ferdinand, cuirasă de Milano.

Sala XXIX. 480, Johan J. Fugger, garnitură complectă de cavaler ; 483, Armura unui hussar al ducelui Ferdinand ; 490, Maximilian II ; 491. Cască și scut al arhiducelui Carol de Stiria ; 529, O sabie ; 534, Sabie ungară ; 538, Sabie remarcabilă prin mânerul său ; 539, Sabia lui Toled ; 543, Cască și scut ale căror podobe sunt după Rafael.

Sala XXX. 572, Rămășița dintr'o cuirasă a lui Don Juan de Austria ; 627, Batonul de comandament al Impăratului Ferdinand II ; 635, Alexandru Farnese, cuirasă splendidă ; 644, Carol de Stiria ; 659, Ión Casimir de Palatinat.

Sala XXXII. 667, Rudolf II ; 698, 699, Armură roșie și neagră pentru cavaler și cal a ducelui Ferdinand ; 703, 704, Armură galbenă și albastră a aceluiași ; 706, Rudolf II, una din cele mai frumoase armure ; 712, Cuirasă ușoară cu scut pentru paradă ; 737 ; Paloșul dreptăței.

Sala XXXIV. 761, 762, Sigismund Francisc de Tirol copil ; 765, armură ușoară de paradă ; 770, Ducele Leopold I de Tirol, îmbrăcăminte de cal și cavaler în ipodrom (coiful cântăresce opt kil.) ; 805, Sabie de paradă ; 811, 812, Pușcă și pistole date de Iosif I lui Ludovic Wilhelm de Baden ; 835, Pistole date de beil de Tunisia lui Francisc Iosef I ; 837, 838, Baton de mareșal ; 846, Armură de paradă a Impăratului Mateaș ; 860 și 895, Armure ungurești ale lui Iosef I și Iosef II ; 888, Cuirasă haiducă.

Sala XXXVI. 899, Armură pentru ipodrom ; 902, Impăratul Maximilian I, armură germană ; 910, Armură pentru cal când se dă asalt ; 915,

Armură a cărei coif are urmă de lovire; 924, —927, Patru scuturi; 951, Cască aurită; 952, Cască de fer cu pele; 985, Impăratul Maximilian I; 998, Francisc I de Franța; 1002, Cuirasă germană completă.

Sala XXXV. alătura cu sala XXXIV, conține arme și armure orientale.

Sala XXXIII. arme și obiecte de vânătoare.

Sala XXXI. arcuri, origina și dezvoltarea armelor de foc de la secolul XVI până la secolul al XIX-lea.

Etagiul I, Galeria de Tablouri.

Acestă galerie ocupă întregul etagiu I și o parte din etagiul II. Originea ei se datorează lui Maximilian I, care întruni pentru plăcerea sa un număr de obiecte de artă. Rudolf II cumpără și el tablouri italiene și germane. El ce a mărit și înavuțit considerabil colecțiunea este archiducele Leopold de Austria, care pe timpul șederei sale în Olanda ca guvernor general a pus mâna pe un mare număr de tablouri italiene și flamande de o mare valoare și le transportă la Viena, lăsându-le prin testament Curței de Austria (1657). Colecțiunea numără astăzi peste 2000 de tablouri și este una din acele cari conține mai multe tablouri de mare valoare. Adevărata bogăție a Galeriei constă în picturi d'ale școlei de Veneția, Durer și Rubens.

Tablourile au dublă numerotație; numerile Călăuzei noastre corespund cu numărul acela

ce se află pe placa din stânga numelui pictorului.

Școala veche, la stânga școlei italiană, ispaniolă și francesă.

Sala 1. 4. Belini, Botezul Domnului. 5. Antonella da Messina, Corpul lui Christ purtat de îngeri. 7. Carpaccio, Christ admirat de îngeri. 8. Carpaccio, Comunicarea Sf. Hieronim. 9. Adrea de Murano, Christ pe cruce. 10. Vivarini, Sf. Ambrosiū cu sfinți. 11. Carpaccio, Inmormântarea Sf. Hieronim. 12. Vivarini, Sf. Maria cu Mântuitorul. 13. Bissolo, O femeie desbrăcată. 14. Previtali, Sf. Familie. 15. Bissolo, Representare în templu. 16. Giorgione, Cei trei înțelepți. 17. S. del Piombo, Cardinalul Pucci. 18. Bello, Christ cu sfinți. 19. Cima de Conegliano, Maica Domnului. 20. Catona, Portret de barbat. 22. Barbari, Portret. 23. Școala Venețiană, Inchinarea păstorilor. 24. Perugino, Botezul Domnului. 25. Perugino, Sf. Hieronim. 26. Benozzo Gozzoli, Sf. Maria cu Mântuitorul. 27. Perugino, Sf. Maria cu sfinți. 28. Mantovano, Triumful lui Cesar. 29. Rafael, Maica Domnului în verde. 31. Romano, Sf. Margaretha. 32. Perugino, Sf. Maria cu Mântuitorul și cu sfinți. 34. Bartolomeo, Sf. Maria cu Mântuitorul. 36. Bugiardini, Răpirea Dinei. 39. A. del Sarto, Jeluirea lui Christ. 42. Del Sarto, Tobias și îngerul. 43. După Del Sarto, Sf. Familie. 44. Bronzino, Portret. 46. Franciabigio, Sf. Familie. 47. Francesco Francia, Maria cu sfinți. 48. Pontormo, Portret. 49. Bronzino,

Sf. Familie. 51. Sodoma, Sf. Familie. 52. Școla del Sarto, Sf. Maria cu Mântuitorul. 59. Correggio, Răpirea lui Ganimed. 60. Correggio, Christ. 61. Parmigianino, Portret. 63. Correggio, Sf. Sebastian. 64. Correggio, Jupiter și Io. 67. Parmigianino, Portret.

Cabinet I. 68. Dosso Dossi, Sf. Hieronim. 71. Garofalo, Sf. Rochus. 72—80. Mantegna, Triumful lui Cesar. 81. Mantegna, Sf. Sebastian. 85. Costa, Femea. 86. Luini, Fiica lui Herodias. 87. Luini, Sf. Hieronim. 90. Zoppo, Jăluirea lui Isus. 92. Tomas da Mutina, Maria cu două sfinți. 93. Vasari, Sf. Familie. 94. Bronzino, Ducesa Eleonora de Florenza. 96. Morandini, Martirul Petru. 97. Bronzino, Cosimo I de Toscana. 108. Petru di Cosimo, Perseus și Andromeda. 109. Anguisiola, Portretul său. 112. d'Arpino, Andromeda. 114. Vanni, Christ. 115. Feti, Triumful Galateei. 120. Feti, Leandro. 123. Feti, Căsătoria Sf. Ecaterina. 130., 131. Zuccherelli, Peisagiū.

Sala II. 133. Palma Vecchio, Tînără femea. 134. Palma Vecchio, St. Ión Botezătorul. 136. Palma Vecchio, Lucreția. 137., 138. Palma Vecchio, Fată tînără. 139., 140. Palma Vecchio, Maria cu sfinți. 141., 143. Palma Vecchio, Portret de femea. 147. Schiavone, Portret. 155. Bonifazio, Sf. Ion Botezătorul și Sf. Hieronim. 161. Tizian, Christ și Adultera. 162. Tizian, Sf. Iacob. 163. Tizian, Isabella d'Este, 165. Tizian, Preot tînăr. 166. Tizian, Sf. Maria cu sfinți. 167. Tizian, Medicul il Parma. 169. Tizian, Diana condamnă pe Kallisto. 173. Tizian, Alegorie. 174. Tizian, Danaë. 176. Tizian, Maica

Domnului. 177. Tizian, Benedetto Varchi. 178. Tizian, Ecce homo. 179. Tizian, Coborîrea în mormânt. 180. Tizian, Madona. 181. Tizian, Copilul cu tamburina. 187. Tizian, Alegorie. 188. Bonifazio, Hieronim și Jacob. 191. Tizian, Ducele Iohan Friederich de Saxa. 193. Bonifazio, Sf. Maria cu sfinți. 196. Tizian, Portretul său. 197. Tizian, Fata cu blană. 198. Tizian, Fiia-sa Lavinia. 200. Bonifazio, Sf. Francisc de Asisi și Adreas. 207. Cariani, del bravo. 212. Pellegrino, Un vitéz. 215. Lotto, Portret. 216. Moroni, Portretul unui sculptor. 218. Moretto, Sf. Justina. 220. Lotto, Portret în trei vederi. 222. Floreani, Sf. Maria. 227.—230. Portrete de Domenico și Iacopo Tintoretto. 231. Bordone, O femeie tinără. 233. Bordone, Alegorie. 235. Tintoretto, Un bătrân și un copil. 236. Tintoretto, Sebastiano Veniero. 239. Tintoretto, Susana în baie. 241. Tintoretto, Apolon și Musele. 246. Bordone, Alegorie. 248. Bordone, Jună femeie. 249. Șcôla Venetiană, O femeie. 251. Tintoretto, Portret. 253. Bordone, Venus și Andonia. 255. Tintoretto, Portret. 261. Schiavone, Inchinarea păstorilor.

Cabinet II. 262.—302. Portrete și reprezentări din biblie; viață țărănească de Giacomo, Francesco și Leandro Bassano. 269. Bassano G., Thamer condus la rug. 282. Bassano Fr., Portretul tatălui său. 283. Bassano Fr., Samari-teanul milostiv.

Cabinet III. Urmarea operilor lui Giacomo, Francesco și Leonardo Bassano.

Cabinet IV. 335. G. B. Crespi, Christ se arată Apostolilor Petru și Pavel. 336. D. Crespi,

Visul lui Iosif. 337., 338. G. M. Crespi, Achil și Chiron; Enea, Sibila și Charon. 340. Furini, Sf. Maria Magdalena. 342. Procaccini, Plângerea lui Christ. 343. Biliverti, Christ și Samariteanca. 347. Cardi, Plângerea lui Christ. 348., 351. Arcimboldi, Iarna, vara, apa și focul, 254., 355. Gentileschi, Fuga în Egipt; Maria Magdalena. 356. Berettini, Căsătoria Sf. Ecaterina. 366. Allori, Judita. 369. Furini, Maria Magdalena. 372., 373. Dolce, Mamă întristată.

Sala III. 383. Succesorul lui Veronese, Sf. Nopțe. 389. Veronese, Inchinarea celor trei crai. 393. Zelotti, Ungerea lui David. 394. Lanzani, Christ și Magdalena. 395. Badile, Portret. 396. Veronese, Christ înaintea casei lui Iairus. 399. Veronese, Maria cu Mântuitorul. 402. Veronese, Inchinarea celor trei crai. 404. Veronese, Bunavestire. 405. Carlo Cagliari, Sf. Augustin sfințește regulile ordinului său. 406. Stil Veronese, Adultera înaintea lui Christ. 408. Stil Veronese, Christ și Samariteanca. 411. Palma Jr., Sf. Ión și îngerul apocalipsei. 412. Palma Jr., Primirea. 413. Pietro della Vecchio, Femea cu băeți. 414. Palma Jr., Plângerea lui Christ. 417., 418. Palma Jr., Sf. Hieronim; fiica Herodiei. 419. Palma Jr., Plângerea lui Christ. 424. Strozzi, Copilul Moise înaintea lui Faraon. 425. Strozzi, Dogele Erizzo. 426. Strozzi, Sf. Ión Botezătorul și învățații. 428. Strozzi, Cântător din lăută. 429. Strozzi, Veduva lui Sarepta. 430. Varotari, Adultera înaintea lui Christ. 433. Pietro della Vecchia, Soldat. 434. Castiglione, Eșirea din Chivotul. 436. Stil Venețian, Sf. Ecaterina. 439. Varotari, Sf. Fami-

lie, 446. Tiepolo, Sf. Ecaterina din Siena. 451. Carriera, Friedrich August III. 453. Pietro della Vecchia, Purtarea crucei. 454., 466. Canaletto, Vederi din Viena : Schönbrunn, Theben, lângă Presburg, Castelul Schlosshof.

Sala IV. 469. Augustino Carracci, Sf. Franz de Assisi. 474. Antonio Carracci, Cântător de lăută. 475. Annibale Carracci, Christ și Samariteanca. 477. Calvaert, Portret. 479. Ann. Carracci, după Rafael, Isaia. 485. Caravaggio, David. 486. Caravaggio, Sf. Maria cu Mântuitorul. 491. Giordano, Căderea îngerilor. 496. Caravaggio, Maica Domnului. 501. Spagnoletto, Purtarea crucei. 506. Giordano, Isgonirea Hagarei. 507. Ribera, Christ printre învățați. 510. Stil Napolitan, Christ și Apostolii din Emant. 516. Salv. Rosa, Soldat. 518. Solimena, Răpirea Orityei. 519. Batoni, Intorcerea fiului rătăcit. 520. Cignaroli, Sf. Maria și Otilia. 521. Guercino, Sf. Ión Botezătorul. 523. Salv. Rosa, O luptă de Romani. 525. Salv. Rosa, Sf. Guillaume. 528. Salv. Rosa, Dreptatea fuge spre țărani. 529. Solimena, Coborîrea de pe cruce. 535. Bombelli, Un băiat. 542. Cignani, Pera și Cimon. 547. Școala lui Reni, Sibylle. 548. Reni, Christ. 551. Reni, Botezul Domnului. 553. Reni, Sf. Maria. 556. După Reni, Amorul.

Cabinet V. *Francesce*. 571., 572. Clouet, Carol IX-lea. 573. Rigaud, Ducesa Elisabeta Carolina de Lorena. 575. Callot, Bâlcii la Imprunetta. 577. Watteau, Cântător din chitară. 580., 281. Bourguignon, O luptă de călăreți. 583. Poussin, Dărâmarea Erusalimului. 584. Mignard, Sf. Antoniu. 585., 586. Poussin, Mor-

mântul Ceciliei Metella. 581. Rigaud, Portret. 588. Duplessis, Compositorul Gluck.

Cabinet VI. *Ispaniole.* 597. Coello, O damă. 599. Partoja de la Cruz, Infantul. 602. Coello, O damă. 603. Martinez del Mazo, Familia artistului. 604. Orrente, Păstor și turma. 605. Velasquez, Regina Maria Anna. 606. Careno, Regele Spaniei Carol II-lea. 607. Velasquez, Infanta Margareta Theresa. 610. Orrente, Sf. Ion Botezătorul. 611. Velasquez, Infantul. 612. Velasquez, Filip IV de Ispania. 613. Velasquez, Un om care ride. 614. Murillo, Sf. Ión Botezătorul. 615. Velasquez, Infanta Margareta Theresa, 616. Velasquez, Don Baltazar Carlo. 617. Velasquez, Infanta Maria Thereza. 619., 621. Velasquez, Infanta Margareta Theresa. 622. Velasquez, Regina Isabela.

Școala Germană și Olandeză.

Sala XI. 665. Geertgen, Iuliu Apostat arde osemintele Sf. Ión. 666. Geertgen, Coborîrea de pe cruce. 668. Maestrul tabloului mórtea Mariei, Icónă de altar. 669. Jan van Eyck, Sf. Genoveva. 670. Rogier van der Weyden, Christ pe cruce. 671. Rogier van der Weyden, Sf. Maria cu Mântuitorul. 672. Necunoscut, O icónă. 673. Rogier de Weyden, Sf. Ecaterina. 674. Jan van Eyck, Plângerea lui Christ. 675. Jan van Eyck, Căderea păcatului. 676. De Bles, Fuga în Egipt. 687. Massys, Sf. Hieronim. 690. Reimers Walen, Sf. Hieronim. 691. Jan Massys, Țărani cari beau. 692. Stil olandez, Inchinarea crailor. 693. Reimerswalen, Mijlocitor de bani.

697. Lucas van Leyden, Ispitirea Sf. Anton. 704. Beuckelaer, Negustorésă. 707. Gerard David, Ingerul Mihail. 709. Jan Mabuse, Sf. Luca scóte coróna Sf. Maria. 712. Mabuse, Circumcisia. 717. Memlinc, Adam și Eva. 718. Memlinc, Sf. Ión Botezătorul și Ión Evanghelistul. 720. Patinier, Fuga în Egipt. 721. Jan van Eyck, Jan van der Leeuw. 726. Jan Brueghel, Ispitirea Sf. Anton. 729. Jan van Eyck, Cardinalul della Croce. 733. Peeter Brueghel, Asasinat de copii. 734. Peeter Brueghel, Ispitirea Domnului. 739. Barendsen, Portret. 741. Maestrul tabloului Sf. Hieronim, Altar. 742., 743. Peeter Brueghel, Nuntă țărănescă. 744., 745. Peeter Brueghel, Căderea lui Saul; Purtarea crucei.

Sala XII. 752. Solimena, Impăratul Carol al VI-lea primesce inventarul galeriei imperiale de picturi. 753., 754. Maron, Iosif II, Maria Theresa. 755., 759. Vermayen, Expediția spre Tunis în 1535 a Impăratului Carol V.

Sala XIII. 760., — 764. Urmarea expedițiunei.

Sala XIV. 765., 766. Peeter Brueghel, Peisagiü. 767. F. Francken Jr., Sâmbăta vrăjitoarelor. 768. Vrancx, Atac. 771. P. Brueghel, Jr., Ispitirea Sf. Anton. 774. Neefs senior, Interiorul bisericei. 778. Neefs Jr., Maica Domnului din Anvers. 781. P. Brueghel senior, Peisagiü. 782. Moor, Portret de bărbat. 784. P. Brueghel senior, Copii jucând. 789. Moor, O damă. 790. P. Brueghel sen., Luptă între carnaval și post. 795. Vrancx, Biserica Jesuiților în Anvers. 799. Francken Jr., Vrăjitoarea. 800. Jan Brueghel sen., Inchinarea celer trei crai. 804. Jan Brueghel

sen., Enea în infern. 813. M. v. Cleef, Os-
păț de țară. 822. Francken sen., Cresu arată
lui Solon avuțiile sale. 827. Savery, Munți stân-
coși. 830. L. van Valckenborch, Impăratul Ma-
theas pescuind. 831. Savery, Căderea lui Saul.
832. J. Brueghel și Rottenhammer, Darurile
pământului și apei. 838. Moor, Portret. 840.
Mierevelt, Un bătrân. 845. Bosch, Infernul. 846.
Metsou, Impletitoare de dantele. 847. Dou, O bă-
trână la ferăstră. 848. Dusart, Țărani. 851.
Lelen, Un tiner. 862. Floris, Sf. Maria cu Mân-
tutorul. 865. Stradenus, Ospet divin. 867. Jan
Schoreel, Portret propriu. 873. Moor, Cardi-
nalul Granvella. 874. Pourbus, Portret de bār-
bat. 878. J. Brueghel jr., Fuga în Egipt.
881. Steenvyck jr., Fuga Sf. Petru. 882. Jvan
Brueghel senior, Țărani cu daruri. 886. Vink
Booms, Crucificarea. 889. G. Seghers, Hagar
și Ismail în deșert. 891. G. Seghers, Glorifi-
carea Sf. Maria. 896. R. v. d. Hoecke, Privire
spre Ostenda. 911. Wouvermann, Cai scaldân-
du-se. 917. Schubruck, Dărâmarea Troiei. 918.
Mostaert, Peisagiü

Sala XV. 931. Van Dyck, Ruprecht de Pala-
tinat. 932. Rubens, Elena Fournant. 933. Van
Dyck, Principele Carol Ludovic de Palatinat.
934. Rubens, Un vitéz. 935. Rubens, Un bătrân.
936. Rubens, Eremitul și Angelica. 937. Ru-
bens, Un bătrân. 947. Heemskerck., Cortegiul
lui Bachus. 951. Rubens, Sf. Hieronim. 955.
Van Dyck, Conte Henry Vandenburgh. 956.
Van Dyck, Maica Domnului se arată. 957. Van
Dyck, Pietă. 958. Van Dyck, S-ta. Magdalena.
959. Rubens, Plângerea lui Christ. 960. Van

Dyck, S-ta Familie. 980. Van Dyck, Venus aduce de la Vulcan arme pentru fiul ei Eneas. 981., 982. Van Dyck, Contesa Emilia Solms; Ión de Montfort. 983. Coques, Rudolf de Habsburg și preotul. 984. Van Dyck, Francesco de Moncada. 986. Rubens, Copii cari se jócă. 987. Van Balen, (după Rubens) Grădina amorului.

Sala XVI. 1000 Van Gelder, Un tîner îmbrăcat în zale. 1001. Flink, Un bătrân. 1002. Hoosstraeten, Un bătrân. 1004. Franz Hals, Un tîner. 1005. Paudiss, Marodeur. 1006. Paudiss, Portretul unui bărbat. 1007. Paudiss, Un țeran. 1008. Paudiss, Portretul unui bărbat. 1009. Rembrandt, Un tîner cîntînd. 1011., 1012. Rembrandt, Portretul propriu și portretul mumei sale. 1014. Van Dyck, O damă. 1015. Van Dyck, Pictorul Snuyders. 1016. După Mierevelt, Iacob Harmensen. 1017. Rembrandt, Apostolul Pavel. 1018. Van Dyck, Portret de bărbat. 1019., 1020. Rembrandt, Portretul unui bărbat și a unei femei. 1021. Rembrandt, Portretul propriu. 1023. Snayers, Peisagiu. 1024. Rubens, Grădina castelului. 1025. Ryckaert, Un savant. 1026. Teniers junior, Nuntă țărănescă. 1029. Teniers jr., Jefeire. 1030. Teniers jr., Vênătore de păseri în Bruxella. 1032. Teniers jr., Bătrînul și servitorea. 1033. P. Brueghel jr., Peisagiu. 1034. Teniers jr., Țărani jucînd. 1035. Van Goyen, Peisagiu. 1037. Verelst, Țărani bețivi.

Sala XVII. 1038., 1040. Otho van Veen, Generali. 1041. P. Pourbus jr., Portret de bărbat. 1042. Teniers jr., Jertfa lui Avram. 1043. P. Pourbus jr., Don Pedro Guzman. 1045. Snayers, Lupta pentru un pod. 1051, Hannemann, Ca-

rol I din Anglia. 1053. Pynacker, Peisagiū. 1059. Van Dyck, Ducesele Isabela, Clara, Eugenia. 1060. Van Dyck, Christ pe cruce. 1061. Van Dyck, Rectorul Jesuiților, *Scribani*. 1064. Wouwermann, Atac. 1079. Franz Mieris, Un cavaler într-un magazin. 1082. Craesbeeck, Țărani bând. 1083. Van Rossum, Preumblarea. 1086. Ter Borch, O femeie care curăță mere. 1089. W. van Mieris, Un soldat. 1090. Franz van Mieris, Damă și medicul ei. 1099. Van Dyck, Sf. Francisc. 1100. Paudiss, Sf. Hieronim. 1102. Rubens, Sf. Pipin de Burgundia și fiica Bega. 1103., 1104. Van Dyck, Portrete.

Sala XVIII. 1106. Snyders, Eberhatz. 1110. Thulden, Intorcerea păcei. 1111. Snyders, Bâlcii de animale marine. 1112. Van Dyck. Sf. Rosa primesce o corónă de la Christ. 1116. Jean Stern, Nuntă. 1118. Crayer, Glorificarea Sf. Maria. 1119. Snyders, Bâlcii de pesce. 1128. Jordaens, O serbare. 1129. Crayer, Bunavestire. 1130. Crayer, Plângerea lui Christ. 1131. Van Dellen, O societate aleasă. 1133. Crayer, Sf. Theresa primesce un colet de la Maica Domnului. 1134. Van den Hoecke, Ducele Leopold Wilhelm pe cal. 1136. Janssens, Herse cu surorile ei la templul Minervei. 1137. Van Dyck, Samson și Delila. 1142. Floris, Judecata cea din urmă. 1143., 1144. Coxcie, Adam și Eva. 1146. H. van Cleve, Fiul pierdut. 1147., 1148. Patinier, Botezul Domnului. 1149. Van Orley, Antioch Epiphanul așază statua unui zeu în templul din Ierusalim.

Sala XIX. Tóte tablourile de *Rubens*. 1150. Episcopul Ambrosie oprește pe Impăr. Teodosie

a intra în biserică. 1151. S-ta Familie. 1153. Regele Ferdinand de Ungaria se întâlnește la Nordlingen cu infantul Carol Ferdinand. 1156. Cele patru continente. 1157. Cimon și Ifigenia. 1162. Serbarea Venerei. 1163. Peisagiü. 1164. Icóna Sf. Ildefon. 1166. Portretul propriü. 1168. Înălțarea Maicei Domnului. 1170. Filip cel bun din Burgundia. 1172. Ignatz de Loyola. 1173. Plângerea lui Christ. 1175. Sf. Xaver înviază un indian.

Sala XXI. 1180., 1188., 1194., 1202. Van der Hoecke, Alegoriile lunelor. 1211. Wouters, Triumful timpului. 1212. Schut, Cortegiul lui Bacchus.

Sala XXII. 1226. Teniers jr., O sală din galleria de tablouri a ducelui Leopold Wilhelm din Bruxella. 1246. Vischer, Un bătrân. 1253. Rubens și Snyders, Medusa. 1254. Teniers jr., Un sat în timpul iernei. 1255. Ryckaert, Jăfuire. 1256. Ryckaert, Țărani cari beau. 1262. Teniers jr., Grajd. 1263. Teniers jr., Aniversarea unei biserică. 1270. Ostade, Un dentist. 1274. Costerwyck, Viață liniștită. 1275. Alsloot, Cephalus rănesce în vânătoare pe soția sa. 1277. Bakhuysen, Marea. 1278. Everdingen, Móra de lemne. 1279. Hobbema, Peisagiü. 1283. J. Ruysdael, Peisagiü. 1291. Weenix, Un iepure mort. 1294. P. Brueghel senior, Orbü.

Sala XXII. 1315. Ruysdael, Pădure. 1333. H. Jordaens, Sala de tablouri. 1336., 1337. Van Huysum, Flori. 1340. G. Seghers, Maica Domnului. 1345. Peeters, O corabie în naufragiü. 1346. Van der Cappelle, Marea liniștită. 1347. Școala lui Rubens, Peisagiü. 1348. Vlieger, Ma-

rea liniștită. 1357. Dov, Medicul. 1366. Ruysdael, Un peisagiü. 1368. Teniers jr., Un bătrân. 1369. Van der Neer, Peisagiü. 1376. In stil olandez, Christ, Maria și Marta. 1383. Daelen, Cortegiul lui Bacchus. 1386. G. Seghers, Maica Domnului. 1397. De Heem, Viață liniștită. 1398. J. Brueghel sen., Un buchet mare de flori.

Sala XXIV. 1404. Fyt, Animale și fructe. 1406. Hamilton, Erghelia de la Lipica. 1408. Schut, Hero și Leandru. 1410. Van Veen, Maica Domnului. 1412. Bakhuysen, Amsterdamul. 1413. Van der Hoecke, Nestatornicia. 1415. D'Arthois, Peisagiü. 1420. Van Thulden, Vizitarea Mariei. 1422. Gheringh, Biserica Jesuitilor din Amsterdam. 1425. Snayers, O luptă. 1428. Steenwyck, Carcera cu blestemul Sf. Petru. 1433. Rubens, Jupiter și Mercur la Philemon și Baucis. 1434. Boeckhorst, Herse cu surorile sale la templul Minervei. 1437. Quellinus, Incoronarea lui Carol V.

Școalele Germane.

Sala XXV. 1473.,—1476. Maestrul F. R., Patru tablouri ale pasiunei. 1477. Cranach senior, Judita. 1480. Amberger, Portret. 1483. Maestrul R. F., Mórtea Mariei. 1484. Herlen, Christ pe cruce. 1485. Burgkmaier, Altar. 1489. Dürer, Viața Sf. Maria. 1493. Pencz, Portret. 1498. Cranach senior, Fiica Herodiei. 1499. Grünevald, Maximilian I. 1500. Dürer, Portretul unui bărbat. 1501. Dürer, Johan Kleeberger, 1504. Schongauer, S-ta Familie. 1505. Școala germ., Portretul unui bărbat. 1506. Dü-

rer, Sapor regele Perşilor torturază 10000 de creştini. 1508. După Dürer, Serbătorea roselor. 1509. Dürer, Maica Domnului. 1511. Dürer, Imp. Maximilian I. 1514. Amberger, Ducele Ludovic de Bavaria. 1519. Burgkmaier, Maestrul și femeea sa. 1521. Altdorfer, Alegoria vanității. 1523. Bink, Portretul propriu. 1524. Altdorfer, Representări din istoria apostolilor. 1525. Brosamer, Portret. 1526. Hans de Kulmbach, Incoronarea Mariei. 1529. Cranach sen., Adam și Eva. 1530. Cranach sen., Joab omorâ pe Abner. 1531. Școla germană, Portretul unui bărbat. 1532. Cranach sen., Carl Quintul la vânătoare. 1535., 1539. Cranach sen., Trei fete; Portret de bărbat. 1541., 1542. Cranach sen., Ducele Friedrich înțeleptul; O vânătoare. 1543. Altdorfer, Nascerea Domnului. 1544. Aldegrev, Isgonirea din Paradis. 1547. Cranach sen., Christ se arată femeilor. 1548. Amberger. Portret de bărbat. 1550. Cranach sen., Căsătoria Sf. Ecaterina. 1551. Cranach sen., Adam și Eva. 1552. Cranach sen., Prinderea lui Christ. 1553. Amberger, Portret de bărbat. 1556. Bruyn, Portret de bărbat. 1559. Holben jun., John Cambers, medicul lui Henric VIII. 1560. Holben jun., Joana Seymour femeea lui Henrich VIII. 1563. Pencz, Crucificarea. 1564. Amberger, Portret de bărbat. 1565. Hoben jun., Portret de bărbat. 1566. Școla germană, Portretul unei femeii. 1567.,—1569. Holben jun., Portrete. 1570. Cranach sen., Un bătrân. 1571. Amberger, Portret de bărbat. 1572. Holben jr., Portret de bărbat. 1574. Bruyn, Portretul unei femei. 1575. Dichterlin, Chemarea lui Matei.

1576. Mielich, Albert V. de Bavaria. 1577. Seisenberger, Carol Quintul. 1578. Mielich, Ducesa Ana de Bavaria. 1583. După Holben jr., Erasm de Rotterdam. 1584. Heinz, Impăratul Rudolf II. 1588. Școla lui Dürer, Un altar. 1693. Juvenal, Roma. 1596. Școla germ., Sf. George. 1603. Rottenhammer, Inchinarea păstorilor.

Sala XXVI. 1635. Rottenhammer, Judecata cea din urmă. 1638. Rottenhammer, Căderea infamilor. 1640. Altomonte, Christ pe cruce. 1648. Wittich, Banchet. 1656. Rottmayr, Sacrificarea Ifigeniei. 1668. Kupetzky, Portretul propriu. 1671. Sandrat, Căsătoria Sf. Ecaterina. 1674. Van Schuppen, Un portret de bătrân. 1677., 1678. Hartmann, Peisagiu. 1679., 1680. Seibold, Fete. 1689. Ficher, Alegoria reprezentând galeria de tablouri din Belvedere. 1691. Kremser Schmidt, Christ și Samariteanca. 1692. Kremser Schmidt, Crucificarea. 1693. Kremser Schmidt, Vindecarea orbului. 1701.,—1703. Janneck, Societate aleasă. 1706. Seibold, Un tiner.

Sala XXVII. 1446. Champagne, Plângerea lui Abel. 1709. Mengs, Sf. Petru. 1711. Zoffani, Ducele Leopold de Toscana. 1712. Sandrat, Archimede. 1713. Altomonte, Susana și bătrân. 1715. Mengs, Sf. Maria cu Mântuitorul. 1719. Troger, Christ pe muntele maslinilor. 1724. Tamm, Păsări. 1735. Auerbach, Karol VI. 1739. Zoffani, Ducesa Cristina. 1743. Casanova, O luptă de călăreți. 1750. Mengs, Bunavestire. 1757. Sanwart, Minerva și Saturn protegează artele. 1759. Strudel, Plângerea lui Christ. 1762. Feinestenberger, O cădere de apă.

Sala XXIX. 1766. Kupetzky, O Damă. 1767. Meytens, Portretul propriu. 1769. Mengs, Portret de damă.

Scolile moderne.

Sala XXVIII. 14. David, Napoleon pe muntele St. Bernhard. 15. Sabatelli, Isgonirea lui Heliodor din Templu. 17. Camuccini, Piu VII. 18. Abel, Klopstock condus de religiune, întră în Eliseu. 21. Krafft, Plecarea soldatului. 22. Schnorr de Karolsfeld, Faust și Mefistofeles. 24. Krafft, Intorcerea soldatului. 27. Jos. Ant. Koch, Cascada de la Tivoli. 28. Amerling, Apostolul Paul. 29. Ender, Maica Domnului. 32. Amerling, Ducele Leopold cu Cruciat. 35. Peter, Transportarea cadavrului lui Ottokar la Viena. 39. Bayer, Fuga în Egipt. 40. Wurzinger, Iosif și frații sei. 45. Binder, Romul și Rem. 46. Schäffer, St. Cecilia, 54. Grigoletti, Dogele Foscarei trimete pe fiul seü în exil. 56. Kupelwieser, Moisi se rögă pentru biruiții. 58. Moja, Biserica din Milano. 62. Schödlberger, Cascada din Traun. 66. Höchle, Impăratul Franz I trece Vosgi în 1815. 67. Carl de Blass, Carol cel Mare dojenesce pe școlari leneși.

Sala XXIX. 78. Höchle, Un țaran bêtrên. 83. Schubert, Radbot de Habsburg arată fratelui seü armata ce a înființat în loc de a zidi o cetate. 84. Steinle, Portretul propriu. 88. Schindler, Incendiul din Prater din 1833.

Sala XXX. 93. Dobiaschofsky, Sărutarea. 104. Fiedler, O vedere din Cairo. 113. Ender, Castelul Meran. 120. Amerling, Iosif Kriehuber.

122. Saar, o vedere din Praga. 128. Pettenkofer, Un Rendez-vous. 130. Berres, Un bălcui de caî. 186. Halanoka, La Traun. 190. Führich, Jehova scrie cele 10 porunci. 196. Amerling, Pictorul Gauermann. 198. Contesa Nako, O țigancă. 202. Bernatzik, Visiunea St. Bernard. 206. Zoff, la Riviera. 209. Schönn, Portretul propriu. 213. Dietscheiner, Lacul Frauenchiemsee.

Sala XXXI. Ed. Engerth, Captivitatea soției regelui Manfred după lupta de la Benevent. 133. Einsle, Portretul propriu. 134. Führich, Locuitorii din Jerusalem zăresc, înainte de luarea cetății de Antioch IV, o luptă de călări în atmosferă. 136., 137., 138. Danhauser, Desfrânatul, Deschiderea testamentului, Supa din monăstire. 139. Rauftl, Inundarea din Pesta din 1838.—141. Würzinger, Imp. Ferdinand II respinge pe resvrătitorii protestanți. 143. Schnorr de Karolsfeld, Ispitirea Domnului. 146 Führich, Iacob și Rachela. 148. Waldmüller, Darurile de Crăciun. 149. Matejko, Adunarea din Varșovia (1773). 157. Mallitsch, Copilul găsit. 161. Liparini, Pidani jură a nu se resbuna pe inamici. 162. Trenkwald, Intorcerea din expediția cruciată a Ducelui Leopold de Viena din 1219.—171. Dobiaschofsky, Ioan de fer, scapă pe fiica Ducelui de Cimburgis. 173. Ed. v. Engerth, Iosif și frații sei. 176. Amerling, Portretul propriu. 181. Rahl, Crimhilde recunoște pe Hagel ca omoritorul lui Siegfried.

Sala XXXII. 263. Hlavacek, O regiune lângă Rhin. 266. Russ, Castelul lângă Burgeiss. 267. Wriondle, Cortegiul celor 3 crai. 276. Leopold

Müller, Ultima oboseală a zilei. 278. Lindenschmidt, Uciderea lui Guillaume d'Orange. 279. Leop. Schulz, Ludovic Bavarezul eliberează pe Friederic cel Frumos. 284. Angeli, Iubirea din junetea, 285. Friedländer, O furnisora de cartofi. 286. Schams, Ducele Friedl cu buzunarul deșert e recunoscut de Tirolezi. 288. L'Allemand, Mareșalul Laudon. 290. Fritz Aug. Kaulbach, Cântăreață de lăută. 292. Gauermann, Ferari. 294. Selleny, O ceta la Kollmann din Tirol în excursiune. 296. L'allemand, Episod din lupta de la Zneim. 298. Canon, Loga Johannis. 300. Lichtenfels, La Dunăre. 301. Bühlmayer, Intorcerea de la pășune. 303. Führich, Călatoria St. Maria prin munți. 304. Löffler, Rudolf I în pericol. 305. Karger, O scenă din gară. 307. Golz, Christ și femeile. 309. Zimmermann, O furtună. 312. Defregger, Un cântător de ziteră. 313. Defregger, Ultima proclamație. 314. Markart, Romeo și Julia. 315. Marko, Apus de soare. 317. Gurlitt, Lacul Nemis în munții Albaniei. 318. Kurzbauer, Fugari.

Sala XXXIII. 215—259. Carl de Blaass, 45 de schițe pentru arsenal [tablouri]. 260. Blaas, Portretul propriu. 261. Halauska, Un peisagiu. 262. Schäffer, Intorcerea de la expoziția din 1873.

II Etagiu. Aquarele și Desemne de mâna liberă.

Sala XXXV. Aquarele și desemne de Alt, Ender, Führich, Greil, Höger, Krenn, Karl de Piloty și alții.

Sala XXXVI. 64—141. Albumul principelui moștenitor. Acest album a fost oferit principelui cu ocazia nunții sale, de către industriașii mari ai Vienei.

El conține aquarele și desemnuri de artiști austriaci ca Carl von Blaas, Rudolf Alt, Matejko, Liczen-Mayer, Matthias Schmidt, Eugen de Blaas, G. Gaul, Gottfried Seelos, C. Karger, E. von Engerth, Willwoider, F. von Pausinger, A. Obermüllner, Darnaut, Julius v. Blaas, Aug. Schäffer, Rob. Russ, Alois Schönn, L. H. Fischer, I. E. Schindler, Charlemont, Passini, Laufberger, Defregger, Lichtenfels, Rumpfer, Trenkwald, Halauske și mulți alții.

Sala XXXVII. 143—230. Selleny, Studii din călătoria în Novara.

Sala XXXVIII. 231—232. Selleny, Insula St. Paul din oceanul indian, Pădure seculară din Australia. 233., 244. Franz Alt, Vederi din Viena. 245. Steinle, Picturi pe geamuri pentru Votivkirche (Biserici). 246. Schwind, Diana.

Sala XXXIX. 249—261. Marak.

Sala XL. 264 Moritz de Schwind, Frumosa Melusine (în 11 tablouri).

Sala XLI. 295. Passini, Un vîndător de doleci în Chioggia.

Sala XLII. 306—340. Seelos, Faruri și porturi de pe cîstele Istriei și Dalmației. 341—358. Goebel, Colecțiunea din palatul Ambras în Belvedere din Viena. 361—364. Laufberger, Schițe pentru cortina operei.

Sala XLIII. Overbeck, Patima lui Christ.

Sala XLIV. Desemne, schițe și Cartone de Makart, Canon, Simm, Hynais, Laufberger, tôte

pentru împodobirea Museelor și a Burgteatrului.

Sala XLV. 434. Führich, Inima St. Marie.

Sala XLVI. 17 cartoane de Ed. von Engerth reprezentând nunta lui Figaro, reprezentate în Operă.

In hala cea mare se află:

Heroonul din Trysa. Acest mormânt a fost descoperit în 1842 în Trysa (astăzi Gjölbashi în Lykia) de către I. A. Schönborn și adus la Viena în 1882 de către Otto Bensdorf. Reprezintă o casă pătrată în mijlocul căreia se află sarcofagul (sicriu). Păreții sunt ornați cu frumoase reliefuri, de origine *ionică* și par a fi din secolul V. în a. de Christ, reprezentând scene din legendele grecești. În mijlocul sălei se află un model ca Reconstrucția Heroonului. Afară de Heroon se mai găsesc sarcofage și sculpturi. În *Lapidariu* se află monumente vechi cu multe inscripțiuni, ca legi, anunțări etc.

Museu de Istoria Naturală al Curții.

[Museu naturalo-istoric al Curții].

(Museum k. k. naturhistorische Hoff., I., Burg-ring 7 (E 5), construit în același stil și de arhitectii Semper și Hasenauer ca și museul istorico-artistic diu fața acestuia.

Acest muzeu, organizat din nou, s'a deschis publicului în 1890. Se poate visita: Marți, Joi și Sâmbătă de la orele 10—3; Duminica de la

orele 9—1. Marți se plătesc întrare 1 fl. (2 k.); în celelalte zile fără plată. Catalogul 60 kr. (1.20 H.). Sunt întrunite aici: Cabinetul de istoria naturală și cabinetul de mineralogie ce erau la palat.

Clădirea e măreț împodobită cu sculpturi pe dinafară, în vestibul și la scări: Pe vârful cupolei o colosală statuă în bronz a lui Helios, zeul Sôrelui, lucrată de Benk. Jur împrejurul celor patru fațade sunt postate statue și busturi de naturaliști, învățați, exploratori din vremea cea mai veche până în zilele noastre. Printre decorurile interioare sunt de remarcate: plafonul de pe sușul scărilor care e zugrăvit de Hans Canon și reprezintă rotațiunea vieții, și 12 lunete. În pereți statuele de marmoră: Aristoteles, Ioan Kepler, Isaac Newton, Charles Linné; Abraham Gottlob Werner, Georges Cuvier, Iacob Berzelius, Alexandre de Humdoldt.

Colecțiunile ocupă 54 săli din catul de jos și din primul etagiu. Colecțiunile de mineralogie și petrografie sunt instalate în 5 săli (I—V) din catul de jos. Aceste din urmă sunt singure în felul lor de câte există până acum în Europa.

Inițiativa pentru fondarea acestui muzeu a fost luată de Impăratul Franz I în anul 1748; el cumpără colecțiunea lui Ioan Ritter de Baillou în Florența și o aduce la Viena. Inceputul colecțiunei zoologice datază din anul 1793 când Impăratul Franz II cumpără colecțiunea de mamifere și păseri a lui Iosef Natterer. Abia în 1857 muzeul își complectase trei cabinete: de zoologie, de botanică și de mineralogie. Acest

museu astăzi are cinci secțiuni: a) zoologică, b) botanică, c) mineralogică și petrografică, d) geologică și paleontografică, e) etnografică și antropologică.

A. Mineralogie și petrografie.

Sala I: *Tablouri.* Salinele din Wieliczka de Hogo Charlemont; Căutarea diamantului în Kimberley de Othmar Brioschi; Grota din Adelsberg de Carol Hasch; Scoterea aurului în Sierra Nevada de Wilh. Bernatzik; Usinele de plumb din Raibl de E. von Lichtenfels.

Sala II: *Tablouri.* Minele de aur din Vöröspatak de W. Bernatzik; Minele de cărbuni de lângă Dux de Alois Schönn.

În sala I și II colecțiune de minerale: cristale, diamante și metale precioase; aur cristalizat din Volkoj (Transilvania); argint din Peru; placă de platină cântărind 6500 klg. etc.

Sala III: *Tablouri.* Minele de aur de lângă Rauris de Leop. Munsch; Minele de smaragd în valea Habach de Carol Hasch; Minele de opal din Czerwenitz de Carol Hasch; Isvorul (puț artesian) de la Rank, lângă Kaschau de Ad. Obermüllner; Isvoarele de petrol din Baku de W. von Leopoldski.

Urmarea la colecțiunea mineralelor. În galarul No. 50: Un buchet de petre scumpe, pe care Maria-Theresa dăruise soțului ei, Împăratul Franz I. Valoarea petrelor se rădică la 150,000 lei (70 mii fl.). Un opal cântărind 595 gr. și evaluat la patru milioane lei. Pe pe-

rete se află la No. 111, 113, 118, 120, 125—128 colecții de petre scumpe.

Sala IV: *Tablouri.* Lacul cel mare din Tatra; Pescerea de ghiață de lângă Doschau; Pórta Prebisch în Svițera de E. von Lichtenfels; Prăpastia Masul lângă Meran de J. Brunner; Eruptiunea de granit la Mauthausen de Lichtenfels; Roco de gips la Schottwien de Brunner; Lacul Plöckensteiner de Ad. Obermüllner; Perecnik în valea Urîtă de Lichtenfels și 12 karyatide reprezentând cele mai principale minerale și metale de Rudolf Weyr.

Continuare de minerale: pe pereți materiale de zidărie.

Sala V: *Tablouri.* Vechiul cabinet de mineralogie din sala IV. de Ed. Ameseder; Meteoritul de Knyahinya de C. Brioshi; Vechiul cabinet de mineralogie din sala I de Ed. Ameseder.

Colecțiune de meteorite (cea mai mare din lume) și colecțiune de petre.

B. *Geologie și paleontologie.*

Sala VI: *Tablouri.* Patru chipuri a lui Franz Iosef din diferite localități; Marea Adriatică de Jul. v. Payer; Cap Tirol de acelaș; Cónsta Ragusei de D-ra L. von Littrow; Impératul Franz I în vechiul cabinet de mineralogie de Franz Mesmer. In sală mai sunt cariatide de sculptorul Hofman; Colecția Flora paleozoică, Flora mesozoică și cea kaenozoică, plus ieroglife.

Sala VII: *Tablouri.* Dunkár și Valea Spiti în

Himalaga de Schindler; Alpii din Noua Zeelanda de Obermüllner; Orașul Cape-Toron de Schindler și ghețarul Madatsch de Leopold Munsch.

Colecțiunea Dinamo-geologică, reprezentând faze din formarea scôrței terestre; Fauna paleozoică.

Sala VIII: Tablouri. Cariera de piatră de la Margareta în munții Leitha de A. Hlawacek; Stânca de la Csorsztyn de Schäffer; Cariera de marmoră de Carrara de Hugo Charlemont.

Colecțiune de roci sedimentare ale epocelor mezozoice și fauna mezozoică.

Sala IX: Tablouri. Solfatarul Tangkuban Prahu din Java; Baia Lands în America de Nord; Petrele din Antrim în Irlanda; Rotomahana pe Noua Zeelanda; Vulcanul George din Santorina, toate lucrate de A. Schäffer.

Colecțiune de roci sedimentare din epoca kaenozoică; Fauna kaenozoică și formațiuni terțiare mai noi din Austro-Ungaria și Orient.

Sala X: Tablouri. Arborele de până pentru mămuțe, Fauna marină și flora sistemului siluric și Devonian, Cărbunele în Bohemia, Fauna și flora cărbunilor de pământ din Bohemia, Triasul în Carintia și Stiria, Fauna și flora perioadei jurasice, Peisagiū din formațiunile cretacice, Fauna și flora miocenică, Tabloū caracteristic pentru India, toate de Hofmann. Pășerile uriașe din Noua Zeelanda de Otto, Pădurea Mangiore, lângă Goā, de Rob. Russ, Arborele Mamutului, O pădure seculară din Australia, Cactus giganteus-brad, toate aceste patru din urmă sunt lucrate de Otto, O pădure

seculară din regiunea Amazonului de Rob. Russ. Un Mamut de Otto. — Mai sunt apoi cariatide de Weyr, reprezentând desvoltarea vieței plantelor și a animalelor.

Colecțiune. Mamifere formațiunei terțiare și mamifere deluviane.

C. Colecțiuni Preistorice.

Sala XI: Tablouri. Mormânt gigantic de Lichtenfels, Ruina Hartenstein în Valea Krems de Rob. Russ, Epoca de peatră de Rob. Russ, Pesceri din Furfooz, în Belgia. de Carol Hasch, Păretele de lut din Willendorf (Austria) de Darnaut.

Colecțiuni. 1—10. Perioda paleolitică. 11—31. Perioda neolitică. 32—34. Vrîsta bronzului. 35—58. Colecțiuni de obiecte din perioda neolitică și din vrîsta bronzului. 59—64, 65. Remășițe găsite în morminte de prin vrîsta de bronz. Resturi găsite, din epoca de bronz și primele timpuri ale vrîstei de fier.

Sala XII: Tablouri. Stonehenge, lângă Salisbury, de G. Seelos; Palafite în basenul Leibach de A. Gross; Colină de mormânt de G. Seelos.

Colecțiuni. 1—12. Vrîsta de bronz. 13—78. Vrîsta de fier și obiecte multe găsite în morminte.

Sala XIII: Tablouri. Hausberg, în Austria, de Hugo Darnaut, O cetate din epoca Miceneei de Hofmann, Un cimitir la S-ta Lucia de Hlawacek, Tumulus din Germania de Nord, de R. Russ.

Colecțiuni preistorice din vrâstele de piatră și bronz.

D. *Colecțiuni etnografice.*

Sala XXIV: *Tablouri.* Ruine din Pachacamac, Ruinele unui Templu budist din Borobudur, O statuă de piatră din insula Pascilor, Ruinele unui Templu din Phylae, Tadsch-Mahal în India, tóte de Fischer; O statuă a lui Buda din Kamakura în Japonia de Schönn, O moscheă din Samarkand de Schönn, Un templu de călugărițe din peninsula Yucatan (Mexico) de R. Russ, Teoyamigni, o zeiță azteciană de R. Russ, Colosul din Collo Collo de R. Russ și cariactide prezentând tipuri de populațiuni americane.

Colecțiuni. 1—12. Obiecte din morminte. 13—30. Figuri mitologice, haine și vase din China. 31—60. Arme, haine și vase din Japonia. 61—68. Obiecte din Caucazia, Turcia și Arabia. 69—70. Arme și antichități din Persia. 71—74. Antichități din Siberia și Asia centrală. 75—76. Vase din Coreea. 77—78. Continuarea colecțiunei Japoneze. 79—88. Vase din Temple Japoneze.

Sala XV: *Tablouri.* Templul din Mahâmalapur (India), Ruinele Templului din Ankorwat, Mansoleu din Alwar, tóte de Schindler.

Colecțiuni. 1—18. Obiecte prețioase, jocuri, picturi și arme din India. 19—24. Arme și vase din insulele Nicobareî. 25—42. Vase și arme din Sumatra. 43—54. Arme, stofe, instrumente de muzică din Java. 55—60. Obiecte

Daiace din Bornes. 61—64. Figuri budiste, vase din India. 65—67. Obiecte din Ceylon. 68—71. Stofe și instrumente musicale din India. 74—76. Obiecte din Sumatra. 77—82. Lănci și pălării din Java. 83—86. Arme, Crani și trofee din Boneo.

Sala XVI: *Tablouri.* Sate papuasiane din Noua Guineea de Darnaut; Indiani Mundrucu de Blaas; Negri Australieni de Schön; Populațiuni din Hanoi de Fischer; Populațiuni din Marquesas de același; Satul Maori din Noua Zelanda de A. Schön.

Colecțiuni. 1—18. Vase, instrumente de muzică și arme din Celebes. 19—24. Colecțiuni din insulele Sonde și Moluca. 25—54. Diferite obiecte din Noua Guineea. 55—66. Arme și alte obiecte din archipelagul Bismark. 67—70. Colecțiune din insula Salomon [Nouele Hebride, Melanesia). 71—72. Continuare la colecția din Archipelagul Bismark. 73—76. Obiecte moderne și antice din Philipine. 77—79. Continuarea colecțiunii din Celebes. 80—83. Obiecte din insulele Sonde și Moluca. 84—87. Obiecte din Noua Guineea. 88—95. Din archipelagul Bismark. 96—103. Din insulele Salomon (Nouele Hebride).

Sala XVII: *Tablouri.* Un Eschimos de la Dordernek Holmfeld; Cortul Indianilor din Sioux de Blaas; Indiani la o vânătoare de Bisoni de Blaas; Un sat al Triburilor Nian-Niam din Africa centrală de A. Grosz.

Colecțiuni. 1—12. Arme din Noua Caledonia. 13—18. Instrumente din Noua Zelanda. 19—30. Obiecte din insula Fiji. 31—34, 37—38. Ob-

iecte din insula Tonga Samoa, aduse de Kock. 39—42. Obiecte din Samoa-Tonga. 43—45., 49—53. Obiecte din Tabuti aduse de Kock. 46. O cărmă din insulele Manihiki. 47—48. Obiecte din arhipelul Kock. 54. Obiecte din insulele Marchisa. 55—60. Obiecte din insulele Caroline. 61—67. Obiecte din Noua Caledonia și din insulele Loyalte. 68., 69. Obiecte din Australia. 70—73. Obiecte din Noua Zelandă. 74—77. Coifuri cu pene, mantele și altele din insulele Havai. 78—79. Sculpturi din insula Pascilor. 80., 81. Obiecte din insula Gilbert. 82., 83. Obiecte din insula Marshall și o hartă de navigație a Indigenilor. 84—86. Arme și haine din ins. Caroline.

Sala XVIII. *Tablouri*. Un bălciu în Tunis de Al. Schön. Un sat din tribul Negrilor Kitsch, de Fischer. Rio de Janeiro de R. Russ.

Colecțiuni. 1—54. Obiecte din Brazilia și din regiunile vecine. 55—60. Obiecte ale Araucanilor, Indienilor din Pompas și ale Patagonilor. 61—67. Continuarea colecției braziliene. 68—77. Obiecte ale Indienilor din America. 74—79. Vase ale Eschimozilor din Grönlanda. 80—86. Sfârșitul colecției braziliene.

Sala laterală XVIII b. 1—12. Colecțiune etnografică din Statele Unite și Canada. 13., 14., 15., 32. Antichități din statele Unite și Mexico.

Sala laterală XVIII a. Antichități mexicane, Ornamente de pene ale lui Montezuma, aduse în Europa de Ferd. Cortez.

Sala XIX b. Antichități americane. 1., 2. Figuri de piatră și de metal din Mexico. Mici copii ai petrei de calendar din museul Mexicului. 3., 4.

caune de piatră din Ecuador. 5., 6. Antichități din America Centrală. 7—15. Vase antice de argilă din Peru. 16. Antichități de Ecuador. 17—31. Obiecte și resturi de morminte din Peru.

Sala laterală XIX a. 1—17. Antichități peruane. 6., 7. Două mumii din Peru. 18. Diferite obiecte antice din America de Sud.

Sala XIX. Tablouri. Chimborasso, Fusiñana în Japonia, Ararat, Kelima-Ndjaro, tôte de Schäffer.

Colecțiuni. 1—24. Vase, haine, arme din Egiptul de Sus. 25—48. Obiecte din regiunile ecuatoriale și din Congo. 49—52. Obiecte din Africa Orientală. 53., 54. Obiecte din Madagascar. 55—60. Colecțiuni din Africa de Sud. 61—67. Colecțiuni din Egiptul de Sus. 68—73. Obiecte din Africa Occidentală. 80—86. Finitul colecțiunei din Africa de Sud.

E. Colecțiune Zoologică.

Etagiul I-ă.

Sala XXI. *Bureți, Infuzorii, Vermii.*

” **XXII.c.** *Crustacei și Arachnide.*

” **XXII.** *Inssecte.* 92—122. Inssecte din împrejurimile Vienei.

” **XXIII.** *Moluscoide.* Lamelibranchiate.

” **XXIV.** *Pesci.* 1—37. Pesci din riurile Austriei. 38—133. O colecțiune sistematică.

Sala XXV. *Pesci.* 1—38. Pesci din Adriatica și Mediterana. 39—118. Colecțiune sistematică.

Sala XXVI. *Pesci.* 1—41. Pesci din apele dulci

din America de Sud 42—137. Colecțiune sistematică.

Sala XXVII și XXVIII. Reptile. Batrachiane.

Sala XXIX. Păsările din Austria.

Sala XXX—XXXIII. Colecțiune sistematică de păsări.

Sala XXXIV. Schelete de mamifere.

Sala XXXV—XXXIX. Mamifere.

Sala XXXVIII. c. Colecțiunea principelui Rudolf. Bogată colecțiune de mamifere și păsări.

In etagiul II sala 50, colecțiunea de antropologie; sala 51—53. Botanică.

Museul Wagner

(Wagner-Richard-Museum), IV., Aleegasse 19 (F 7). Proprietar Nicolaus Oesterleim. Intrare în fie-care zi la orele 10—6, 40 kr.

Museul Căilor Ferate

(Museum, historische, der k. k. österreichischen Staatbahnen), XI., Westbahnhof (C 6). Se poate visita Luni și Joi de la 2—5 ore.

Museul de Arte și Industrie

(Museum, k. k. österreichisches, für Kunst und Industrie), I., Stubenring 5 (G 5). Acest muzeu a fost înființat din inițiativa lui Rudolf von Eitelberger în 1863. Clădirea s'a construit între anii 1868—1871 de către Heinrich von Ferstel în stilul Renașterii italiene. Exteriorul edificiului este admirabil. Pe scările cari duc

la galerii este bustul lui Ferstel lucrat de Victor Tilgner și bustul lui Ferd. Laufberger lucrat de Kühne și Storck. Plafónele sunt împodobite cu picturi de Laufberger. Pe galerie este bustul de bronz al lui Eitelberger, lucrat de Hermann Klotz.

În interior se află o curte patrată în care dau în dreapta și în stânga patru săli mari pentru expozițiune în cari Societatea meseriașilor din Viena își expune prima-vara și toamna produsele ei.

O mare parte din obiectele expuse în muzeu aparțin industriașilor și artiștilor din Austria. De la anul 1867 s'a adaos pe lângă muzeu o școlă de meserii.

Muzeul se poate visita Duminica și în zilele de serbători de la orele 9—1; în zilele de lucru, afară de Luni 9—4 ore; Sâmbătă de la orele 9—6. Marți și Mercuri se plătesce 30 kr. (60 H). *Colecțiunea papyrus a ducelui Reiner* se poate vedea Luni și Vineri de la 2—5 ore, fără plată.

Ne este foarte anevoios de a da o descriere amănunțită a muzeului; ne mărginim însă a enumera divisiunile lui generale.

A. Parter: Figuri de marmoră și copii de gips după sculpturi din antichitate și din timpurile moderne.

Sala I: Scule prețioase. **II:** Ceramică. **III:** Lucrări de sticlă. **IV:** Mobile. **V:** Lucrări de fer, bronz, alamă și alte metale. **VI:** Expoziție de obiecte din artele moderne. **VII:** Invelitoare de cărți, obiecte de piele din Europa și Orient. **VIII:** Sculpturi.

B. Etagiul I. Galerie : Copii de gips după operile Renașterii și originale. **Sala IX :** Expozițiune schimbătoare. *Cameră Orientală* cu un salon mobilat din zona caldă. **Sala X—XIV :** Expozițiunea Societății meseriașilor. (Obiecte expuse aici sunt de vânzare).

Etagiul al II-lea. Papyrus ducelui Reiner. Acastă colecțiune cuprinde peste 100.000 manuscrite din cele mai vechi: unele din secolul XIV înainte de Christ și alte din secolul XIV după Christ. Cele mai vechi sunt de 2700 de ani. Aceste manuscrite provin din sursa descoperirii din 1887 în ruinele cetății Arsinoë lângă El-Fajem din Egipt și din cetățile Uschmunein și Ichnum. Acest colosal material a fost adus la Viena de către Teodor Graf și expus de ducele de Reiner în 1894.

Cele mai multe din aceste manuscrite sunt scrise pe papyrus, iar cele-lalte pe pergament și hârtie. Și unele și altele sunt scrise în zece limbi. — Catalogul special costă 6 fl. Intrarea Lună și Vineri de la 2—5 ore. Pentru o societate mai mare se poate obține permisiunea intrării și în cele-lalte zile.

Sala I. 1—33. Papyrusuri. 34—70. Materii scrise. 71—101. Protocole grecești și arabe.— Scrierea și limbele Egiptene. 102. Scrierea hieratică. 103. Cartea morților. 104., 105. Scrierea demotică. 106—204. Scrieri Copte.

Sala II. Secțiunea grăcă. 215. Un contract din anul 83-84 după Christ. 219. Contract de căsătorie din anul 136 după Christ. 265. Document din 238 după Christ. 300. O petițiune din 330 după Christ. 444. Document stenogra-

fic. 467. Scrisóre particulară a unei femei pentru un dar.

Sala III. Secțiunea Arabă. 668. O scrisóre din 812 după Christ. 670. O chitanța din 812 după Christ. 789. O rugăciune din 867 după Christ. 811 O rețetă.

Sala IV. Urmare Sec. arabă. Perioda trecerei de la papyrus la hârtie. 917. până la 918. Hârtie de cârpe din secolul IX și X d. Christ. 929—948. Cele mai vechi opere arabe tipărite din secolul X după Christ. 1014. Zestra unei fete. 1121. O scrisóre arabă în scrierea cursivă ebraică.

Sala V. Scrieri demotice și grecești. — Rădăcini, plante. Preparate de papyrus din ciparoși. Trei tablouri antice egiptiene.

Museul Industrio-Higienic

(Museum, gewerbe--hygienisches, I., Reichsrathsstrasse 23). (E 4). Se pôte visita în tóte zilele de la 10—2 ore afară de Lună și Vineri. Museul posedă colecțiuni de modele pentru instalațiunile cele mai sistematice și perfecționate de fabrici; Colecțiuni de planuri pentru Asiluri, Case de lucrători, Băi, Spitale, Grădini de Copii (Froebeliane), Bucătării populare, Școli, etc. etc.

Museul de Industrie

(Gewerbemuseum), IX., Währingerstrasse 59 (D 2). Colecțiunea se găsește în IX, ar. Eisen-gasse 5. Intrarea în tóte zilele de lucru de la

10—4 ore. 20 kr. (40 H). Sâmbătă închis ;
Duminică de la 9—2 intrarea liberă.

Colecțiunile coprind museul istoriei industriei
austriace și colecțiunile museului industriei
technologic.

Museul a fost înființat în 1879 de Societatea
industrială din Austria de jos.

Museul de Comerț

(Handelsmuseum), I, Börsengasse 11, în lo-
calul Bursei. (F 4). Altă dată acest museu se
numia oriental.

Colecțiuni bogate de produsele turcesci, chi-
nese, japoneze, indiane și altor țări orientale ;
apoi vin colecțiunile de mărfuri ale țărilor oc-
cidentale cari se exportă în Orient. În a V-a
sală se află harta cea mare (scara 1 : 2500) a
Bosforului și planul Constantinopolului de pro-
fesorul Straub. Se poate visita Duminică și în
zilele de serbători de la 9—1 oră, 10 kr. Vi-
nerea 1 fl.

Museul Istoric al Vienei

(Historisches Museum der Stadt Wien), I,
Magistratsstrasse 1. Instalat în Ospelul comu-
nal, etagiul I. Intrarea Duminică de la 9—1
ore 10 kr. Marți și Joi de la 9—2 ore 30 kr.
În celelalte zile un fl. după cerere verbală.
Catalogul 50 kr. Acest interesant museu cuprinde
patru secțiuni :

I. Coridor. Bucăți de sculpturi provenite din
catedrala Sf. Stefan, Statue de sfinți și de duci

de Austria din secolul XIV și XV. In **Sală**. Antichități romane, Christ și unsprezece Apostoli de teracotă din secolul XV. Grilaje de fer, bas-reliefuri, Invierea lui Christos. Sculptură reprezentând pe un om sprijinit pe mâni de o ferăstră. In galantare obiecte diferite descoperite în Viena și împrejurimile ei.

II. Secțiune. Planul Vienei. Vederi parțiale ale orașului și împrejurimile lui. (A se observa orașul Viena în 1485). Vederi de strade și de piețe cu principalele clădiri. Interesantă colecțiune de aquarele din cari mai multe ale lui Charlemont. Gravuri curioase reprezentând costume de scene populare, de serbări și petreceri populare, de baluri și altele.

III. Secțiune. Coridor. Diferite obiecte raportându-se la viața cetățănescă: Costume din timpurile gardei naționale, drapele, steaguri, însigne, arme, gravuri colorate reprezentând uniformele militare, măsuri, diplome, medalie și monede comemorative

Sala I. Portrete de poeți, musicanți și de actori în costumele lor de teatru. De observat portretul în ulei a lui Mozart, în vristă de 14 ani și a lui Franz Schubert. In dulapul No. 1: Tipare ale figurelor lui Haydn și Beethoven scose după morțe. Dulap No. 2: Pupitru și două caiete de musică ale lui Haydn. Dulap No. 3 și 4: Autografe de Gluck, de Mozart, de Haydn, etc.

Sala II. In centru. Un plan mare al Vienei în relief esecutat între anii 1852-1854. Imprejurul sălei: Reproducțiuni de aquarele de Markart, reprezentând diferitele grupe ale corte-

giului istoric care avu loc în Viena la 27 Aprilie 1879, cu ocasiunea nunților de argint ale Impăratului și Impărătesei.

Camera poetului Grillparzer cu biblioteca, manuscrite, diplome, mobile și alte obiecte toate dăruite orașului Viena de către soția poetului. (Vezi pag. 107).

IV. Secțiune. Acastă colecțiune care făcea parte din arsenalul orașului, are o importanță foarte mare atât din punctul de vedere istoric cât și artistic. Ea cuprinde 1460 numere.

Sala I. În vestibul. Arme din provinciile Austriei de pe timpul Impăratului Frederic IV. Numerile 1, 3, 12, 16, 19, 21, 30, 35, sunt armele cu cari a fost decorat catafalcul Impăratului Frederic IV la funerariile sale în catedrală Sf. Stefan în 28 August 1495.

Sala II. Colecțiune de săbii de toate formele din secolul al XV-lea și al XVI-lea.

Sala III. Armure din secolul al XVI-lea și al XVII-lea.

Sala IV. Armure; drapele și steaguri turcesci; arme de foc din secolul al XVI și al XVII-lea; arme turcesci. Trofee. No. 846. Steagul cel mare al Turcilor, luat de către ducele Carol de Lotaringia din mânele Serascherului Suileman-Pașa la bătălia de la Hamzabek, lângă Buda în anul 1684, Iulie 22. No. 848. Cranul lui Cara-Mustafa și lațul de mătăasă cu care s'aŭ servit să-l gătuie la Belgrad în anul 1683 Decembrie 25.

Sala V. Arme și drapele turcesci. Arme și drapele francese.

Sala VI. Arme d'ale gardei civice și națio-

nale Vieneze. Obiecte făcând parte din uniforma ce purta Impăratul Franz I. la bătălia din Lipisca.

Sala VII. Arme d'ale gardelor naționale; drapele (1436—1438); drapele ale francitirorilor tirolezi din campania 1848, 1859, 1866, contra Italiei.

Diverse Colecțiuni

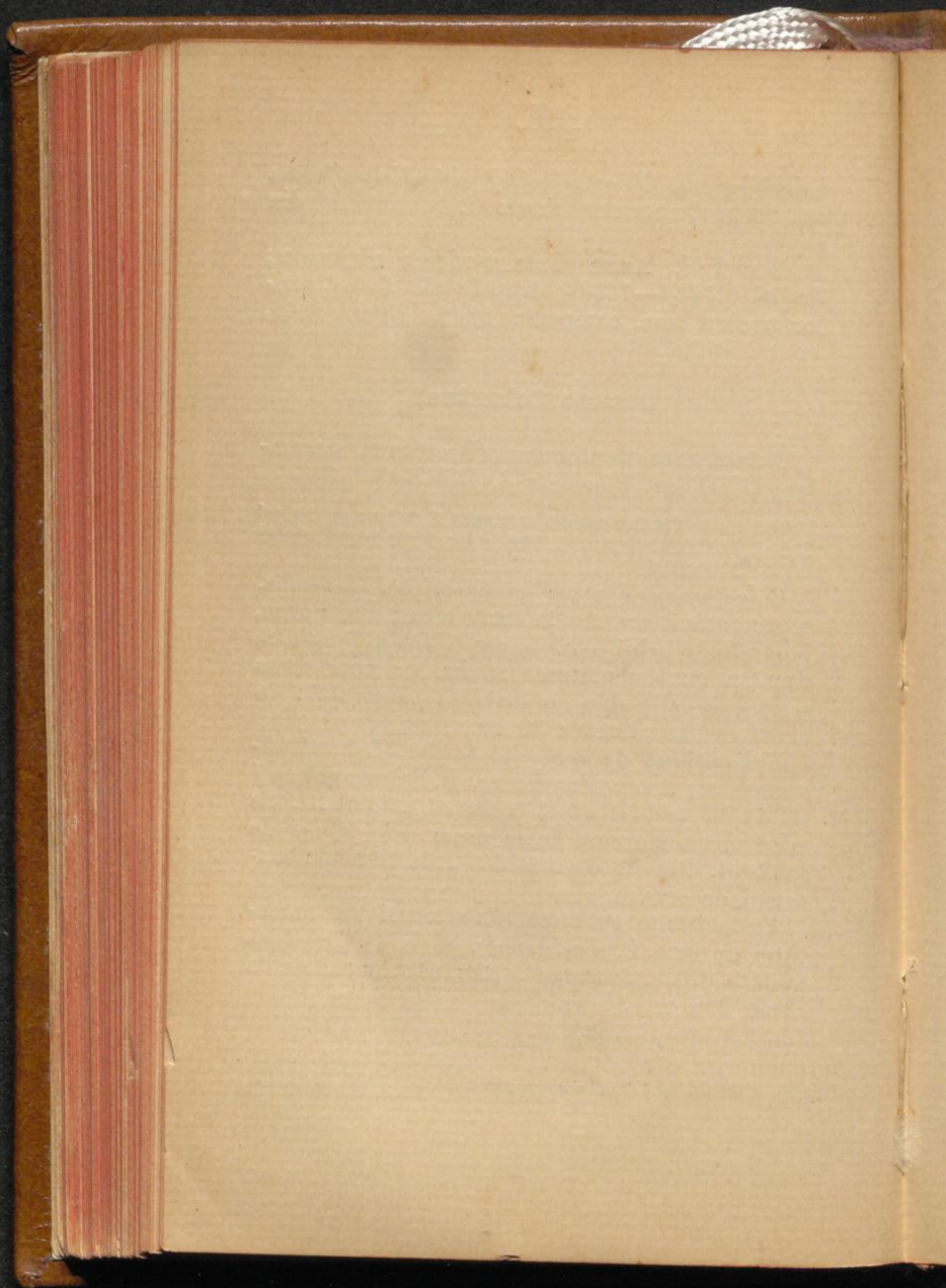
Colecțiunea Beethoven (Beethoven Sammlung), XIX ar. Pfarplatz 4. Döbling.

Din oraș la Döbling trăsura cu 2 cai 1 fl. 20 kr.; cu un cal 80 kr. Tramvaiul luat ori de unde 15 kr. Omnibus luat la Am Hof 20 kr.

Colecțiunea conține manuscripte, deseme, reprezentând orașele în cari a locuit Beethoven, portrete, relichi, etc. Intrarea Joī și Duminică după prânz. Se plătesce 20 kr. Se pōte visita și în cele-lalte zile cu învoirea paznicului; în acest cas se plătesce 30 kr.

Expozițiune de material școlar. (Lehrmittel-austellung) a orașului Viena. I., Salvatorgasse 7 (F 4), în vechiul ospel comunal, etagiul III. Se pōte visita Mercuri de la orele 10—12 și de la 2—4. Posedă o numerosă colecțiune de material de studiu.

Expozițiune artistică (Kunstverein) a Societăței de arte. I., Tuchlauben 8 (E 4). Deschisă în tōte zilele. Intrarea 50 kr. Duminică de la orele 2 p. m. 30 kr.

IMPREJURIMILE VIENEI.

Escursiune la Kahlenberg și Leopoldsberg.

Cu vaporul de la imbarcaderile Stephaniebrücke sau Augartenbrücke (v. pag. 50) la Nussdorf în 40 m., de aici cu drumul de fer cu dinți la Kahlenberg în 30 m. Biletul pentru parcursul cu vaporul în zilele de lucru 20 kr.; dus și întors 30 kr.; Duminica și serbători 30 kr.; dus și întors 45 kr. Cu drumul de fer cu dinți Nussdorf—Kahlenberg cl. I., 1 fl.; cl. II., 50 kr.; Bitet de înapoie cl. I., 60 kr.; cl. II., 40 kr.; dus și întors cl. I., 1 fl. 40 kr.; cl. II., 70 kr.—Bilete combinate de la Viena (Stephaniebrücke sau Augartenbrücke) cu vaporul la Nussdorf și cu drumul de fer cu dinți la Kahlenberg dus și întors cl. I., 1 fl. 70 kr.; cl. II., 95 kr.

Cu calea ferată de la gara Franz-Josef la Nussdorf în 15 m.; cl. II., 20 kr.; cl. III., 10 kr.—Bilete combinate de la Viena (gara Franz Josef) la Kahlenberg prin Nussdorf dus și întors cl. I., 2 fl.; cl. II., 1 fl. 05 kr.; cl. III., 85 kr.; numai dus sau numai întors cl. I., 90 kr.; cl. II., 59 kr.; cl. III., 49 kr.—Biletele pentru drumul de fer cu dinți se iau de la imbarcaderile vapoarelor și de la gara Franz-Josef.—Copii de la 4—10 ani plătesc pe jumătate.—Vapoarele și trenurile pentru Nussdorf pleacă la fie-care oră. Escursiunea după prînz este preferabilă.

La Nussdorf se poate duce și cu tramvaiul și trăsură. Tramvaiul pleacă de la Schottenring, prețul biletului 12 kr.; copii 10 kr.—Trăsura cu un cal de la I-ul ar. (Innere Stadt) 1 fl. 60 kr.; cu 2 cai 2 fl. 40 kr. Tot cu acest preț se poate duce și la Kahlenbergdorf. Trăsura de la II-lea ar. (Leopoldstadt) cu un cal 1 fl. 20; cu 2 cai 1 fl. 80.

Munții Kahlenberg și Leopoldsberg situați în apropiere de oraș sunt un loc de petrecere nu numai pentru străini, ci și pentru Vienezi, cari

în timpurile căldurose se duc să se răcorască sub tufoșii copaci ai pădurilor ce îi acoperă.

Un drum de fer cu dinți ca acela de pe muntele Rigi în Elveția (Zahnradbahn pe nemțesce), duce pe excursionist în 30 de minute de la Nussdorf pe vârful muntelui Kahlenberg ridicat cu 438 metri de-asupra nivelului mării. În acest parcurs de cinci kilometri trenul trece prin două stațiuni intermediare, întreia *Grinzing*, de-asupra satului cu acelaș nume; a doua *Krafenwald*, loc de petrecere foarte frecventat, având și un frumos restaurant la o depărtare de 3 kilometri. La stațiunea acésta se opresc aceia cari vor să méréga pe jos la Hermannskogel.

Ajunși la stațiunea Kahlenberg, excursioniștii cum părăsesc gara aú înaintea ochilor lor *Stefanie-warthe* (turnul Stefaniei) de pe platforma căruia (20 kr. intrare) se întinde o plăcută privire asupra Vienei până la câmpia Marchfeld (v. p. 39). La stânga turnului drumul coborînd duce la otelul Kahlenberg. De pe spațioșa terasă se desvălesce o frumósă priveliște asupra orașului și asupra Dunărei, care se împarte în trei brațe. Din nefericire, o cétă subțire plutesc încontinuu pe vale așa că Viena și împrejurimile ei nu se pot vedea de cât ca printr'un tulpán. Spre a nu perde nimic din frumuseța privirei, trebuie ajutorul unui ochean.

Pe terața animația este mare, consomatorii sunt numeroși, căci berea e escelentă și mâncările gustóse, prețurile însă sunt ceva mai urcate de cât în oraș. Fiind tot-d'a-una îmbulzela mare trebuie bagat bine sémă la socotela ce

face chelnerul. Duminică și zilele de serbători după prînz pînă la 10 ore sîră, o musică militară dilecteză publicul, atunci îmbulzeala este și mai mare și cu greu pôte cineva găsi un loc la una din numeroasele mese înșirate d'alungul și d'altul teratei.

Mozart venia des la acest otel care pe atunci era un simplu han, căci îi plăcea mult aerul ce-l respira și liniștea de care se bucura. Avea obiceiul să lucreze pe terață, căci se scie că marele maestru nu compunea la piano; înzestrat cu o putere de concepțiune minunată, cu o facilitate nu mai puțin admirabilă, compunea din memorie și când ideele îi păreau destul de mature, le punea pe o hîrtie cu un fel de furie. Pe terața otelului, genialul artist a compus opera *Flautul fermecat* în 1791, anul morței sale (v. pag. 109).

În dosul otelului este un mic cătun locuit de vr'o 60—80 de suflete cu o biserică cu hramul sf. Iosef, din această cauză cătanul se numește Iosefsdorf și muntele Kahlenberg este citat câte o dată sub numele de Iosefsberg. Biserica a fost reconstruită în 1851 de către un locuitor din Viena numit Finsterle, care cumpăraseră cătunul. Această biserică făcea parte dintr'o monăstire înființată de Impăratul Ferdinand II în 1628. Distrusă chiar în acel an de către Turci, și zidită din nou mai pe urmă, monăstirea fu desființată în 1782 de către Iosef II. În pitorescul cimitir al acestui cătun se află mormîntul feldmareșalului prințul de Ligne, celebru tot odată prin spiritul său, prin frumuseța sa, prin talentele sale de militar.

Pe muntele Kahlenberg își concentrase trupele ducele de Lotaringia în 1685 unde aștepta armata aliaților care trebuia să vină în ajutorul Vienei asediată de un an de către marele visir Kara-Mustafa. În ziua de 12 Septembrie, în zor de ziună sună clopotul bisericeii Sf. Iosef. Un preut, care se destinsese prin curagiul lui în resbelul contra Turcilor numit Marco Aviano, era să slujescă liturghia înaintea unei din cele mai auguste adunări. Acolo se află ducele Gheorghe de Saxa, margravul de Baireuth, prințul de Waldeck, ducele de Saxa Lauenburg, prințul Ludovic de Baden, tiner viteaz; Maximilian de Bavaria în fine fiul contelui de Soissons, nebăgat în sēmă la Curtea de Versailles, căruia Ludovic XIV îi refusase un regiment și care era să cucerescă unul sub drapelul Austriei la cea d'intēiă bătălie, făcēdu-se nemuritor sub numele de prințul Eugen (v. pag. 106).

Cel mai mare dintre acești demnitarī mari, acela pe care îl căutaū tōte privirile, era un bărbat de 50 de ani înalt, bine făcut, cu ochii negri, cu un aer tot-odată maestos, energic și spiritual, era Ion Sobieski, regele Poloniei. La drepta sa avea pe ducele de Lotaringia, la stânga pe fiul seū Iacob, pe care îl instruia în meseria armelor. După liturghie Sobieski făcu pe fiul seū cavaler și Marco Aviano bine cuvântă pe toți.

— Hai, acum, strigă Sobieski, ridicând spada, mergem cu siguranță. Dumnezeu e cu noi!

Câte-va minute după acēstă, bătălia începu. Se scie rezultatul: gonirea Turcilor, liberarea Vienei și neașteptata îngratitudine a Impēra-

tului Leopold către mântuitorul patriei și al dinastiei.

Pe piața din fața bisericeii, lângă biuroul postal sunt tot-d'a-una măgari pentru amatorii de a se preumbla prin păduri.

Pădurea dimprejurul Iosefsdorf se numia altă dată Schweinsberg, căci erau pe acolo o mulțime de mistreți.

La o depărtare de jumătate de ceas mergând a lene este Leopoldsberg.

Mulți escursioniști fac de plăcere drumul de la Nussdorf la Kahlenberg cu piciorul. Depărtarea în acest cas este de o oră. Ceva mai sus de gara drumului de fer cu dinți se traversază linia și intrăm într'o potecă umbrăsoasă numită Beethovengang și apucăm mereu înainte mergând d'alungul pârului Schreiberbach. Intr'un boschet se află bustul compozitorului care venia p'acolo. Ceva mai sus dăm de un birt apoi ne urcăm drept la otel Kahlenberg.

Leopoldsberg

Romani zidiră pe Leopoldsberg o fortăreță, care fu distrusă de Barbari. Margravii de Babenberg construiră un castel întărit îndată ce fură stăpâni pe munte. Acastă reședință a margravilor de mai multe ori distrusă și reconstruită fu dărămată de însiși margravi în 1592 spre a împedica pe Turci să se întărescă în ea și a rămas în ruine până în 1679, când Impăratul Leopold, care pe vremea ciumei, jurase că va modifica capela, puse prima ei piatră; însă Turcii distruseră capela în 1683. Re-

construită în 1693, fu isprăvită în cele din urmă, după multe vicisitudini, în 1695. De atunci muntele a luat numele de *Lepoldsberg*.

Carol VI. restaură capela și zidi din nou castelul, care după ce fusese proprietatea prințului de Ligne, aparține ađi prințului Lichtenstein. Castelul nu mai presintă nici o urmă de fortificații, a părăsit cu totul aparența sa eroică din trecut spre a lua o înfătoșare mai paćinică acea a unui local de restaurant și berărie frecventat în lunele de vară.

Intr'o imensă sală la etagiul întei se servesc consumatorilor mănćări și bęuturi cu precieri mult mai estine de căt la otelul Kahlenberg. Sala este frumos mobilată și împodobită cu tablouri în oloiú reprezentând în mărime naturală cavaleri îmbrăcați în armure de fer ori în costume de curte. De admirat este un tablou sub sticlă atárnat de-asupra ușei, tablou care presintă armele Austriei (vulturul cu două capete) întocmit cu o mare dibăcie numai din fluturi de diferite dimensiuni. Din depărtare tabloul produce efectul unei litografii; numai din apropiere se pôte cunoște că tabloul e făcut din coleoptere. Nu scii ce se admiră mai mult aici, ideea artistului ori răbdarea ce a pus la prinderea, pe urmă la împărțirea și aședarea fluturilor.

În fața ușei este o pórta-ferestra, care dă pe un balcon de unde vederea se întinde până la o distanță fórte mare. De desubtul balconului se află o terață cu mese pentru public. Sub acéstă terață curge Dunărea și fiind că Leopoldsberg forméză un promotoriu înconju-

rat de Dunăre, visitorul privesce fără nici o piedică atât în susul cât și în josul fluviului pe o mare parte din cursul lui până la Carpații mici. Orașul Viena se arată în mijlocul unei panorame care n'are mai puțin de 1600 kilometri patrați.

Dincolo de Dunăre se întinde câmpia Marchfeld, unde s'au dat în anul 1809 bătăliile de la Essling și Wagram. Cea d'întei, care avu loc în zilele de 21 și 22 Mai, este cunoscută în Austria sub numele de bătălia de la Aspern. A doua, ce să dădu în ziua de 6 Iulie, a costat pe franțuzi 14,000 de ómeni, iar pe Austriaci 24,000 și puse capăt rebelului prin tractatul de Viena. De pe Leopoldsberg un observator ar fi putut fórte bine să urmeze tóte mișcările ambelor armate, căci se găsește de aici spre nord-est satul Aspern situat la o depărtare de 9 kil. de Viena.

De la Leopoldsberg în loc ca excursionistul să se întórcă la Kahlenberg, póte să se cobóre printr'un drum fórte scurt stabilit de Clubul Turiștilor austriaci, până la Kahlenbergerdorf. sat situat la pólele muntelui unde este o stațiune de vapóre precum și o gară a drumului de fer linia Franz Iosef. De aici se póte întórce la Viena trecând prin stația Nussdorf sau luând calea spre Klosterneuburg.

Klosterneuburg

Excursiune de 20 de minute cu trenul de la gara Franz-Josef. Cl. I. — 38 kr.; cl. II. — 23 kr.; cl. III. — 13 kr. — Cu vaporul de la podul Stefanie 20 kr. distanță de o oră. — Copii plătesc pe jumătate. Trenurile plăcă la fie-care oră; vapórele de 3—4 ori pe zi.

Klosterneuburg este un orașel frumos având peste 6,000 locuitori afară de garnisonă; el e situat parte pe malul Dunărei, parte pe un deal, ultima ramificațiune a muntelui Kahlenberg. Privit de departe, aspectul seú e fórte pitoresc din cauza cupólelor monăstirei.

Acéstă monăstire mare și bogată își datoresce înființarea ei la una din gândirile galante, pe cari ómenii din evul mediu le amestecau cu cele mai curate sentimente religióse. O tînără margravă, Agnes, se duse într'o țîi pe dealul târgușorului ca să admire frumoșele pozițiuni ce i se înfățișau înaintea ochilor. De odată se pomenesce că vîntul îi ia vélul și îl duce în depártare. Pe locul unde s'a oprit vélul, margravul Leopold cel sfint, care iubia pe Agnes înființă monăstirea de călugări augustini între anii 1096—1136.

Monăstirea din Klosterneuburg cea mai veche din Austria, este una din cele mai bogate, căci doué treimi din imprejurimile Vienei îi aparțin. Pe piața bisericeii este o columnă gotică, ridicată în 1381, după ciumă, de Mihail de Tutz. Grupul de pe pórtă monăstirei a fost sculptat de Rafael Donner. Unul din turnurile datéză de la 1584, cel-lalt de la 1637. Interiorul a fost restaurat la diferite epoci și se restauréză chiar în momentul de față. Se ob-

servă între altele, tabloul de pe altarul principal datorit penelului lui Kupelwieser din 1833; plafonul e pictorat de Rothmayr. Arcadele d'împrejurul ogrădei datéză din 1285 și Crucea de lemn sculptat, care se află în mijlocul curței este un cap d'operă din evul mediu.

Sala tesaurului (Schatzkammer) posedă între alte curiosități precioase: racla smălțuită conținând rămășițele sfântului Leopold, al căruia cap împodobit cu mărgăritare, aur și argint, e păstrat aparte; câte-va ramuri din arborele la care Leopold găsi vëlul margravei Agnes; altarul de Verdun, cu oblone, executat în 1181 de Niklaus din Verdun și acoperit cu 51 plăci de metal pe cari sunt săpate în argint rusesc nisce episcde din Biblie; altarul de voiaj al Sf. Leopold; o cruce de Rafael Donner; nisce cupe frumoase din care una fabricată din aurul găsit în nisipul Dunărei; câte-va ornamente bisericesci; în fine coróna archiducală pe care Maximilian, marele maestru al Ordinului Teutonic și fiu al Impăratului Maximilian II, puse în 1616 pe secriul Sf. Leopold, încredințându-i paza ei. Coróna colosală de aramă care acoperă unul din turnurile bisericeii este o copie fidelă a corónii archiducală.

Se pôte visita pe lângă Schatzkammer și biblioteca, care conține peste 30,000 volume și 1,300 manuscripte în patru săli; camera imperială și cabinetul de pictură.

Imensele pivniți ale monăstirei atrag o mulțime de popor. Duminicile și serbătorile, mai ales la 15 Noembrie, ziua Sf. Leopold, este un adevărat pelerinagiū. În aceste hrube se află

un poloboc colosal de mare în felul celui din Heidelberg, construit în 1673, în care încapе 54,000 litri de vin. După cum se vede, călugărilor nu le crapă buzele de sete.

Două riulețe, Weidlingbach și Kirlingbach se aruncă în Dnnăre la pólele dealului pe care se rîdică Klosterneuburg. În partea de sus, în dosul și la dreapta monăstirei, este o casarmă fórte mare de pontonierî, a cărei masă impoșantă contribuе la aspectul frumos ce presintă orașul din depărtare. Incolo nimic important de observat.

Restaurantele d'imprejur aű curți vaste plantate cu arborî înalți și tufoși sub umbra cărora escursioniştiî pot ospăta fără témă de arșița sórelui.

Orașul posedă câte-va fabricî de pei, de danțele, de produse chimice și o rafinărie de zahar.

De aici se póte sui într'o oră și jumătate la Leopoldsberg, ascensiune ce o recomandăm turiștilor, cari vor fi făcut escursiunea de-adreptul cu vaporul saű cu trenul la Klosterneuburg.

Mödling. Brühl.

Escursiune de 16 kil.: cu trenul de la gara de sud (Südbahn) în 35 minute până la Mödling. Cl. I., 70 kr.; cl. II., 55 kr.; cl. III., 35 kr. Dus și întors: cl. I., 1 fl. 10 kr.; cl. II., 85 kr.; cl. III., 55 kr.—Cu tramvaiul cu aburi de la Hietzing: cl. I., 46 kr.; cl. II., 31 kr.; dus și întors: cl. I., 80 kr.; cl. II., 53 kr.—Copii plătesc pe jumătate.—Atăt trenul cât și tramvaiul circulă la fie care ceas. Biletele căilor ferate de dus și întors sunt valabile pentru opt zile.

Mödling, oraș cu aprópe 12,000 locuitori pe

un colnic acoperit cu două casteluri în ruină, are la extremitatea sa un parc cu un salon de cură. Mai de remarcat sunt: Sf. Egid, biserică din secolul al XIV-lea; Sf. Othmar, biserică din XV secol, în stil gotic cu o criptă și un bapstisier roman; o vechiă capelă bizantină; un stabiliment hidroterapic numit Priessnitz-tahl înființat în 1851; o baie de apă minerală; o casarmă; un teatru. Pe piață se află columna Sf. Treime, rădicată în amintirea ciumei din 1713.

Brühl este deservit cu un tren electric care plcă la fiecare ceas de la Mödling. Escursiunea se face în 20 minute. Dus și întors de la Mödling la Hinterbrühl 35 kr.

Brühl, care în limba germană vechiă însemna pădure cu vânat, este o strîmptore stâncosă, ce începe la *Klausen*, localitate care face parte din Mödling și unde se opresce trenul după 6 minute. De aici mai este stațiunea *Vorderbrühl*, 7 minute departare de la Klausen și stațiunea *Hinterbrühl*, iarăși departe 7 min. de la cea din urmă.

Înainte de Klausen unde strîmptorea este mai pronunțată, trecem sub apeductul care alimentează Viena. La dreapta curge un rîu și la stînga câte-va vile sunt împrăștiate prin verdéță. Zidurile stâncose cari mărginesc valea sunt: *Kalenderberg* la dreapta și *Maaberg* la stînga. La Klausen încep frumoșele plantații, cari aũ costat pe prințul de Lichtenstein peste un milion de fiorini și cari fac din valea Brühl un parc splendid,

La Vorderbrühl este un restaurant [Zu den

2 Raben] foarte bun și foarte frecventat. La o distanță de 5 minute este lăptăria prințului de Lichtenstein într'o poziție plăcută. De aici printr'o livadă și o pădure, un drum duce în jumătate de ceas la *Husarentempel*, edificiu în formă de templu cu colonade, pe care prințul Lichtenstein l'a zidit în 1813 în onórea bravilor husari, cari în 1809 îi scăpară viața la bătălia de la Aspern. Muntele Siegestein pe care rădică acest templu este de 496 metri deasupra nivelului mării; de pe el se zărește o prea frumoasă panoramă; vederea se întinde asupra Vienei și la sud până la Schneeberg. Alături de templu se află un mormânt al unor soldați căzuți la Wagram și la Aspern.

La *Hinterbrühl* un drum de jumătate oră suie până la ruinele castelului de Mödling. Acest castel, zidit în secolul al XI-lea ca o fortăreață contra Avarilor, deveni reședința prinților din casa Babenberg. Ungurii o distruseră în 1607.

La nord, adecă la drépta escursionistului, când vine de la Mödling, multe drumuri purced din vale printre stânci până la Kalenderberg. Aici sunt de vădut: Schwarzenhurm; amfiteatrul; vechiul castel Lichtenstein, zidit la al XII-lea secol și restaurat în secolul al XVII-lea; în fine în fața vechiului castel, palatul de vară al prințului Lichtenstein, construit în 1820 și așezat în mijlocul unui parc frumos.

Mulți turiști fac o excursiune până la **Heiligenkreuz** prin Unter-Gaaden, cale de două ore și jumătate. În societate această excursiune este cât se póte de plăcută. De vădut în această

localitate o frumoasă monăstire zidită în 1136 de Leopold cel sfânt, margravul Austriei din casa Babenberg. Biserica în stil bizantin, conține mormântul pictorului austriac Hochberg, care își traduse numele în italianesce, Altomonte, și muri la 1745 în vîrstă de 87 ani și acela al sculptorului Giuliani, profesorul lui Rafael Donner. Interiorul bisericeii este împodobit cu mai multe tablouri lucrate de artiști mari.

Ceea-ce este de admirat mai mult e tesaurul bisericeii. Printre alte lucruri de mare valoare este o bucată de lemn din adevărata Cruce; un spin din cununa Mântuitorului; frumoase sculpturi de piatră și sedef și diferite alte ornamente bisericești.

Monastirea posedă o bibliotecă care ocupă două mari săli cu picturi de Rothmayr. In curte se află mai multe pietre de pe morminte foarte vechi și o frumoasă fântână de plumb din secolul al XIII-lea numită Bleibrunnen acoperită și împodobită cu gîamuri zugrăvite din aceeași epocă. O sală a capitolului despărțită de curte prin gratii conține mormântul ultimului prinț din familia Banberg, *Frederic Resboinicul*, omorît la bătălia de la Neustadt în 1246, Iunie 15. Statua lui a fost vătămată de timp și de omeni.

Laxenburg.

De la Viena, gara de Sud, în 45 de minute. Clasa I., 90 kr.; clasa II., 70 kr.; cl. III., 45 kr. Dus și întors cl. I., 1 fl. 40 kr.; cl. II., 1 fl. 05 kr.; cl. III., 70 kr. — Biletul e valabil pentru 8 zile. Călătoria se face prin Mödling, de unde parcursul se face în 8 minute, distanța fiind de 4 kil.

Laxenburgul n'are absolut nici o importanță

deosebită pentru turist afară de castelul căruia își aparține și reputația. Satul are ca la vr'o 1000 locuitori; lângă gară e otelul Stern și birtul Hartmann.

În Laxenburg sunt două casteluri: cel mare construit de Maria Theresa în secolul XVIII, a servit de reședință printului moscenitor Rudolf, apoi a fost dăruit de Impăratul Franz Iosef archiducesei Stefania și fiicei sale, princesa Elisabeta. Cel vechiu, zidit de ducele Albert III de Habsburg în secolul al XIV-lea, distrus în parte de Turci în anul 1529 și restaurat la secolul al XVII-lea, este foarte puțin utilizat. Escursionistul se poate dispensa de a visita aceste casteluri. Ceea-ce atrage pe turist la Laxenburg, este parcul, unul din cele mai frumoase și din cele mai mari ale Europei. Acest parc are o întindere de 400 hectare, făcut după un plan englezesc; e deschis publicului în toate zilele, afară de o parte mică de lângă palat.

Principalele curiozități ale parcului sunt: Monumentul Impăratului Franz cu un mare bust de marmoră lucrat de Marchesi; Löwenbrücke (podul de lei); templul Concordiei, zidit de Muretti în 1795; templul Dianei cu picturi murale de Fischer; Carolinhain; micul Prater; Fischerdorf; cascada naturală; pavilionul basenului pescilor aurii; Lusthaus; Laubensitz; Forshaus, etc.

Mai interesant de văzut este Colona cavalerilor, care datază de șese secole; mormântul cavalerilor, capela gotică; Franzensburg, fortareță de stil mediaval, împrejurată de un lac,

a căreia constrecțiune s'a făcut între anii 1798 — 1831 după planul unui castel din Tirol.

Franzensburgul conține multe lucruri interesante precum: mobile, arme, picturi pe sticlă, tablouri, etc. *Sala Habsburgilor* conține 7 statue începând cu Rudolf I până la Carol VI și Maria Theresa; *Sala de onoare*, 6 portrete de regi ai Bohemiei și plafonul de lemn din 1580; în camera d'alături, armura lui Wallenstein; *sala de mâncare*, masă încrustată, pahare vechi, etc; *sala de primire*, două mari tablouri de Hoechle: căsătoria lui Franz II cu a treia sa nevastă (1808) și petrecerea dată cu acea ocaziune; *sala de culcare*, copia tabloului Sf. Trein de Dürer; *sala Tronului*, Incoronarea lui Franz II (1792) petrecerea urmată în primăria de la Francfort. În subteran este o figură automatică trântită la pământ și încătușată, care se rădică și-și scutură lanțurile cu un sgomot sinistru, reproducând ast-fel una din nenumăratele scene de suferințe și chinurile nenorociților vino-vați de a nu fi plăcut stăpânului său slugilor acestor!

Maî este de vizitat: lacul cel mare cu maî multe insule, dintre cari insula Mariana cu un elegant Lusthaus, construit în anul 1842; Stap-pelplatz, vis-à-vis de Franzensburg; podul gotic; canalul de stânci; Sofienthal; Turnierplatz etc. Cine dispune de timp pôte să facă o bună plimbare cu barcă prin lac, care îl va costa 1 fl. 50 kr. vizitând tôte curiositățile lacului. Prin parc trece și râulețul Schwechat.

Baden

27 kil. depărtare de la Viena (gara de sud) ce se parcurg în 58 minute. Cl. I—1 fl. 25 kr.; Cl. II—95 kr.; Cl. III—65 kr.; dus și întors. Cl. I—1 fl. 95 kr.; Cl. II—1 fl. 45 kr.; Cl. III—95 kr. Biletul de dus și întors este valabil pentru opt zile. Trenuri la fie-care oră.

Baden e la o distanță de 11 kil. de Mödling, parcurși în 25 min.

Acest oraș cu o populațiune de 12,000 locuitori, este nu numai un loc de cură, ci și de petrecere unde vara viața este foarte animată. Pe tot timpul sezonului frumos Baden oferă plăcerile unui oraș mare: teatre, concerte, musică în fie-care zi, donce parcuri, Trinkhalle, restaurante numeroase și bine întreținute, cafelele cu multe diare în toate limbele, baluri, etc. O mare parte din aristocrația vieneză are vile elegante și în fie-care an se ridică construcțiuni noi. Ca monumente se pot visita: biserica Sf. Stefan; Columna Sf. Treime din 1714; Ospelul comunal din 1815. Baden a fost ridicat în rangul de comună urbană în 1470 de către Friedrich IV.

Drumurile și promenadele sunt foarte bine întreținute, ast-fel că este o adevărată plăcere de a face excursiuni prin împrejurimi. Inteia plimbare ce o recomandăm este *Parcul* său *Theresiengarten*. Mai multe din aleele sale duc la *Calvarienberg* de pe vârful cărui se desvêlesce o frumoasă priveliște. Aleea principală a Parcului se termină la picioarele muntelui lângă templul lui Esculap din 1798, Kioscul din 1800 și *Arena* (teatru de zi). După Parc încep plantațiunile, cu cari baronul Lang a transformat

într'o grădină frumoasă muntele uscat dominat de Calvarienberg.

Printre locurile ce sunt des vizitate de excursioniști mai semnalăm palatul Weilburg situat pe malul drept al râului Schwechat. Palatul s'a zidit între 1820 și 1823 de arhiducele Carol și e înconjurat de grădini frumoase. Aici este reședința de vară a arhiducelui Albert. Aici este o mică biserică gotică și ruinele Rauheneck. Dincolo de Weilburg coborîm la Hauwiese, pe urmă la Steg, Antonsbrücke și Antonsgrotte de unde un drum duce într'o oră și jumătate, prin Kohlgraben, pe muntele Eisenes Thor înalt de 831 metri, cel mai înalt munte d'împrejur.

Cea mai interesantă excursiune este valea *Helenthal*. De la gara Baden, dacă luăm tramvaiul (15 kr.), trecem sub apeductul care alimentează Viena cu apă, lângă malul stîng al râului Schwechat și ajungem satul *Rauhenstein* cu biserica și ruinele despre cari am vorbit mai sus. Biserica zidită pe hramul Sf. Helena a dat numele acestor împrejurimi. Tramvaiul nu merge mai departe, dar se continuă calea cu omnibus. La o depărtare de 15 minute stîncă *Urtelstein* închide valea așa în cât numai riul și-a făcut drum. La 1826 s'a săpat un tunel spre a face drum de trăsuri; tunelul are o lungime de 36 metri, lățime de 7 și înălțime de 5 metri. Urmînd calea după trei sferturi de oră dăm de *Krainerhütten* și puțin mai înainte Augustinerhütte cu restaurante și cafele.

La o depărtare de jumătate oră de la Krai-

nerhütte este o bifurcație a drumului la marginea unei cărciume. Drumul la stânga duce la Meyerling. Aici este micul castel aparținând prințului moscenitor Rudolf, unde avu loc terribila dramă în ziua de 30 Ianuarie 1889. Odaia în care a murit prințul a fost transformată într'o capelă funerară; cele-lalte apartamente sunt ocupate de călugărițe. O parte din castel a devenit o casă de retragere pentru funcționarii vânătorilor imperiale. Urmând drumul mai departe după jumătate de oră ajungem la Alland. De aici urmând la dreapta pe malul râulețului Sattelleach ne găsim în trei sferturi de oră la Heiligenkreuz, ce ne e deja cunoscut.

Ceja ce a făcut ca *Badenul* să fie așa de frecventat de lume vara și să fie în așa stare de prosperitate, este reputația apelor sale, cunoscute de Romani în secolul I sub numele de *Aquae cetive* sau *Thermoe Pannonicoe*. Ele sunt sulfuröse și se întrebuintează la băut, la băi de cadă, de basen, de nămol, de abur, duși de apă și abur și la inhalațiuni. Apele sunt recomandate pentru bólele de óse, scrofule, reumatisme și altele. Sunt 13 isvóre, principalul *Ursprung*, esă dintr'o grotă întunecósă lângă Parc cu un debit de 7607 hectolitri în 24 de ore. Localurile de băi sunt numeróse, cele mai principale: *Ursprungbäder* construită în 1796; *Theresienbad* (1758); *Herzogsbad* și *Antonsbad* (1716); *Leopoldsbad* (1812); *Frauenbad* și *Carolinenbad* (1821); *Josefsbad*; *Armenbad*; *Johanesbad*; *Franzensbad* și *Sauerhofbad*. Acest din urmă stabiliment este cel mai fru-

mos din toate de și s'a construit în 1822; el conține 100 de camere, 50 de odăi pentru servitori, o sală de mâncare foarte spațioasă, o capelă. Militarii au băile lor aparte cu numele de *Petersbad*. Temperatura apelor variază între 28° (*Peregrinnsquelle*) și 36°, 5 Celsius (*Josefsquelle*).

În genere băile se fac în societate bărbați și femei la un loc; însă fie-care trebuie să fie îmbrăcat cu un costum de baie. La *Herzogsbad* se pot scalda de odată 150 de persoane. Spectatorii sunt admiși pe galerie pe totă durata băilor. Pacienții pot face baie și în cabine particulare; cauza pentru care băile se fac în comun, este că mulți din bolnavi sunt nevoiți să stea în apă câte-va ore.

În 1848 s'a înființat o școală de natațiune (*Schwimmschule*). Basenul e alimentat de apă termală a cărei temperatură s'a scăzut până la 20 grade și-i împărțit în două printr'un pod pentru ambele sexe. Apa tuturor isvórelor e limpede, însă la contact cu aerul se turbură puțin; are un gust și un miros particular și depune pe pereții stâncelor o cristalizație galbenă, care se numește sare de Baden.

Vöslau

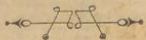
De la Viena, gara de Sud, la Vöslau 31 kil., parcurs în 0 oră și 15 minute. Cl. I—1 fl. 45 kr.; cl. II—1 fl. 10 kr.; cl. III—70 kr.; dus și întors, cl. I—2 fl. 20 kr.; cl. II—1 fl. 60 kr.; cl. III—1 fl. 10 kr. Biletul e valabil pentru opt zile. Trenuri la fie-care ceas. Stațiunile la cari se oprește trenul plecând din Viena sunt:

Meidling, 4 kil.; Hetzendorf, 8; Liesing 12; Mödling 16; Gumpoldskirchen, 23; Baden 27; Vöslau, 31. Pentru Brühl și Laxenburg este deosebită linie de la Mödling.

Vöslau este un orașel cu 600 locuitori renumit de podgoriile sale și de vinurile albe și roșii, cari se bucură cea mai bună reputațiune fiind cele mai bune din Austria. Acest orașel ca și Baden care e la o depărtare de 4 kil., este o vilegiatură din cele mai plăcute Vienezilor. Pe lângă vilele frumoase ce sunt împrăștiate peste tot Vöslau, este castelul contelui de Fries; o sală de cură (Kursaal) și un stabiliment de băi bine amenajat, alimentat de un izvor termal la temperatura de 24° Celsius. Acest stabiliment conține și un mare basîn de natațiune la umbra unor copaci mari al căruia apă mereu reînviată este tot-d'anna rece și limpede ca cristalul.

La o mică depărtare de Vöslau este *Gainfahn*, localitate care are două stabilimente de hidroterapie.

Pentru întors la Viena excursionistul găsește iarăși la fie-care ceas tren și se poate opri fie la gara de Sud fie la stația *Hauptzollamt*, lângă *Stubenring*, fie la *Prater*.

n-
n-

e-
oe
a-
st
le
te
nt
n-
n
de
s.
de
ia
și

n-
de

ce
fe
gă.

6407

€ 240,-

P214122

Bl. m. S I u. II fehler

S. III (Verg. pe) Dunäke | 2

2. Karte?

1
1875-1876

20-11-1875
40-00

